

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

សម្រាប់លក់

ភាសាខ្មែរ

៤

គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកចាយ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

ភាសាខ្មែរ

ថ្នាក់ទី ៤

បោះពុម្ពផ្សាយដោយ

គ្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកចាយ

អគារ ១៤៨ មហាវិថី ព្រះនរោត្តម ភ្នំពេញ

គណៈកម្មការនីតិពន្ធ   លោកស្រី ឈិន ស៊ីរឿង   លោក   យ៉ង់ កំសាន
លោកស្រី ស៊ុន សូម៉ាណា   លោកស្រី   ជា ចាន់នារី

អ្នកវាយអត្ថបទ   លោក   អ៊ុំ បុប្ផា

វិចិត្រករ   លោក ហ៊ុយ វណ្ណថេន   លោក សេង វិសាល

អ្នករៀបរៀង   លោកជំទាវ   ទន់ សាអ៊ឹម

អ្នករចនាទំព័រ   លោក   ខែម ម៉ារី

គណៈកម្មការពិនិត្យ   លោក   យិន ធី   លោកស្រី   នូ សុវ៉ារី

បានទទួលការអនុញ្ញាតឱ្យបោះពុម្ពផ្សាយពី ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
តាមប្រកាសលេខ ២២១៤ អយក.ប្រក. ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០១០
ដើម្បីប្រើប្រាស់នៅតាមសាលារៀន ។

ហាមថតចម្លងសៀវភៅនេះ

រក្សាសិទ្ធិ ©

ព្រឹះស្ថានបោះពុម្ពនិងចែកចាយ

បោះពុម្ពឆ្នាំ ២០១៦

ISBN 9-789-995-001-179

រោងម្ហូប

បួនៗកុមារា កុមារី ជាទីស្នេហា !

សៀវភៅភាសាខ្មែរថ្នាក់ទី៤នេះ ត្រូវបាននិពន្ធស្របតាមកម្មវិធីសិក្សាថ្មី ។ សៀវភៅនេះនឹងជួយបួនៗក្នុងការអភិវឌ្ឍចំណេះដឹងគ្រឹះផ្នែកភាសាខ្មែរដូចជា បំណិននិយាយ ស្តាប់ អាន សរសេរ និងឥរិយាបថ ។ សៀវភៅនេះ ក៏បានបង្ហាញ ផងដែរអំពីភាពរីករាយក្នុងការសិក្សា ភាពរីករាយក្នុងគ្រួសារ ប្រពៃណី ទំនៀម ទម្លាប់ សណ្ឋានដី និងការរស់នៅរបស់ប្រជាជនខ្មែរយើង ។

តាមរយៈសៀវភៅនេះ បួនៗនឹងរីករាយជាមួយអំណាន រឿងនិទាន ការសន្ទនា កំណាព្យ ចម្រៀង សំណេរពាក្យ ការបំពេញល្បះ ព្រមទាំងការចម្លងល្បះ ងាយៗ ។ បួនៗអាចហាត់និយាយតាមអត្ថបទគំរូ ហាត់អាន ធ្វើលំហាត់ និងហាត់ សរសេរដោយខ្លួនឯង ។

គណៈកម្មការនិពន្ធសង្ឃឹមថា សៀវភៅភាសាខ្មែរថ្នាក់ទី៤ថ្មីនេះ អាចផ្តល់ ចំណេះដឹងល្អៗ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពផ្នែកភាសាខ្មែរ និងជួយឱ្យសតិបញ្ញាស្មារតី ចម្រើនលូតលាស់ឆាប់រហ័សស្របតាមការអភិវឌ្ឍរបស់សង្គមជាតិ ។

សូមឱ្យបួនៗទទួលបានជោគជ័យក្នុងការសិក្សា ។

គណៈកម្មការនិពន្ធ

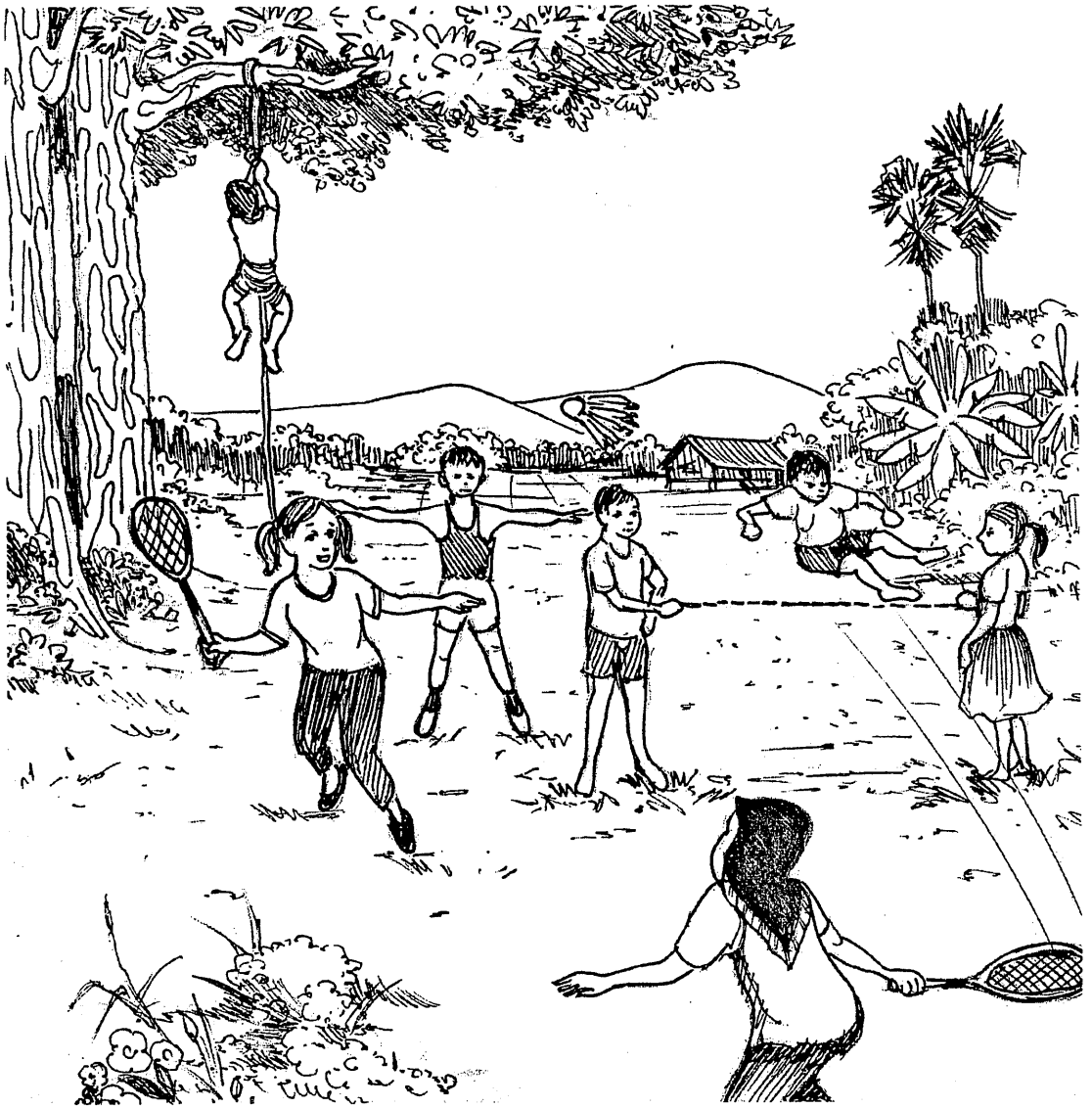
បញ្ជីអត្ថបទ

ទំព័រ

មេរៀនទី ១ : កីឡានិងល្បែងកម្សាន្ត.....	១
មេរៀនទី ២ : សហគមន៍ជឿនលឿន.....	១៧
មេរៀនទី ៣ : ការគួរសម.....	៣៣
មេរៀនទី ៤ : រុក្ខជាតិប្រទេសយើង.....	៤៩
មេរៀនទី ៥ : មិត្តជិតស្និទ្ធ.....	៦៣
មេរៀនទី ៦ : មធ្យោបាយធ្វើទំនាក់ទំនង	៧៧
មេរៀនទី ៧ : ម្ហូបអាហារខ្មែរ	៩១
មេរៀនទី ៨ : សណ្ឋានដីប្រទេសយើង.....	១០៧
មេរៀនទី ៩ : ប្រភពទឹកនៅកម្ពុជា.....	១២១
មេរៀនទី ១០ : សត្វនៅប្រទេសយើង.....	១៣៥
បទានុក្រម :	១៥១

កីឡានិងល្បែងកម្សាន្ត

ប្រជាជនខ្មែរភាគច្រើន និយមលេងល្បែងកម្សាន្ត ។ អ្នកខ្លះ ចូលចិត្តលេងល្បែងតាមរដូវកាល ឯខ្លះទៀតចូលចិត្តលេងល្បែងបែបណាមួយជាប្រចាំ ។ កីឡានិងល្បែងកម្សាន្ត នាំមកនូវភាពសប្បាយរីករាយ ការលូតលាស់ផ្នែកប្រាជ្ញា សុខភាព និងសាមគ្គីភាព ។

ព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿង

ក្នុងរឿងមួយ តែងមានហេតុការណ៍ផ្សេងៗកើតឡើង ។ សកម្មភាពឬអ្វីដែលតួអង្គធ្វើ និងជួបប្រទះ ឬអ្វីៗ ដែលកើតឡើងចំពោះតួអង្គគឺជា “ ព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿង ” ។ ចូរអានរឿងខាងក្រោម ។ តើរឿងនេះ មានព្រឹត្តិការណ៍អ្វីខ្លះ ?

រឿង នៃនិងស្រមោច

រដូវប្រាំង នៃហើរច្រៀងលេងគ្មានគិតខ្វល់ខ្វាយរកស្រូវអង្ករទុកឡើយ ។ ឯស្រមោចជាសត្វឧស្សាហ៍ ខំនាំគ្នារកស្បៀងទុក ។ រដូវភ្លៀងធ្លាក់មកដល់ នៃអត់អាហារក៏ហើរទៅខ្ចីស្បៀងស្រមោច ។ ស្រមោចសួរវៃ ៖ “ អើវៃ! កាលពីរដូវប្រាំង តើអ្នករស់ធ្វើអ្វីបានជាមិនខំរកស្បៀងទុក ? ” ។ វៃឆ្លើយ ៖ “ ខ្ញុំរស់ហើរស្រែកច្រៀងលេងយ៉ាងសប្បាយ ” ។ ស្រមោចតប ៖ “ វៃអើយ! បើពីដើមអ្នកធ្លាប់ច្រៀងលេង ឥឡូវច្រៀងទៀតទៅ ព្រោះការច្រៀងនាំឱ្យអ្នកឆ្អែត ” ។ វៃនៅតែទទួចអង្វរស្រមោច ៖ “ ឱមិត្តអើយ! ខ្ញុំអត់បាយស្ទើរដាច់ពោះស្លាប់ទៅហើយ អាណិតចែកស្បៀងឱ្យខ្ញុំខ្ចីបន្តិចមក ” ។ ស្រមោចឆ្លើយ ៖ “ ស្បៀងយើងមានខ្លះដែរ តែទុកល្មមកូនចៅយើង ពុំមានស្បៀងច្រើនចែករំលែកឱ្យអ្នកទេ ” ។ វៃអស់សង្ឃឹម ក៏ហើរទៅវិញទាំងទុក្ខសោក ។

រឿងនេះ មានព្រឹត្តិការណ៍ពីរគឺ ៖

១. នៅរដូវប្រាំងវៃហើរច្រៀងលេងឥតខ្វល់ខ្វាយរីកស្រមោចខំរកស្បៀងទុក ។
២. រដូវភ្លៀងធ្លាក់វៃអត់ស្បៀង ក៏ទៅខ្ចីស្បៀងពីស្រមោច តែស្រមោចមិនឱ្យ ។

ព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿង គឺជាហេតុការណ៍ដែលកើតឡើងនៅក្នុងរឿងនិទានផ្សេងៗ ។

លំហាត់

ចូរអានរឿងខាងក្រោម រួចប្រាប់ព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿង ។

រឿង កុមារណារិន

ណារិន រស់នៅតាមមាត់ទន្លេ ។ ឪពុកណារិន បានបង្ហាត់ណារិនឱ្យចេះហែលទឹក តាំងពីក្មេង ។ ណារិន ព្យាយាមហ្វឹកហាត់ហែលទឹកយ៉ាងស្មាត់ជំនាញ ។ ថ្ងៃមួយ មានក្មេង មួយក្រុមកំពុងហើកព្រៀវលេងទឹកទន្លេខាងក្រោយផ្ទះណារិន ។ មួយសន្ទុះក្រោយមក ស្រាប់តែឮសំឡេងក្មេងៗស្រែក ៖ “ ជួយផង ! ជួយផង មានអ្នកលង់ទឹកហើយ ! ” ។ ឮភ្លាមណារិនឆក់បានក្រមាស្ទុះរឹងទៅមាត់ទន្លេ ឃើញក្មេងម្នាក់កំពុងលិចអណ្តែតៗ ។ ណារិនលោតចុះក្នុងទឹក ហែលទៅជិតកុមារនោះ រួចបោះក្រមាឱ្យតោង ។ ណារិនហែល អូសរហូតដល់ច្រាំង ទើបស្រង់អ្នកលង់ទឹកឡើងលើគោក ។ អ្នកនៅទីនោះ នាំគ្នាជួយ សង្គ្រោះអ្នកលង់ទឹកផុតពីគ្រោះថ្នាក់ ។ អ្នកភូមិសរសើរណារិនគ្រប់ៗគ្នា ។

រឿង យ៉ារីមើលថែប្អូន

ចូរអានរឿង រួចឆ្លើយនិងសំណួរខាងក្រោម ។

ថ្ងៃមួយ ពេលម្តាយឪពុកទៅធ្វើការបាត់ យ៉ារីនៅចាំផ្ទះមើលថែប្អូនតូច ។ នាងនាំ ប្អូនលេងបត់ក្រដាសធ្វើជាផ្កា ។ នាងបានដាក់ក្រដាស កន្ត្រៃ កាំបិតរាយប៉ាយជុំវិញខ្លួន ។ ប្អូនប្រុសនាងរីករាយណាស់ ។ វាវាចុះឡើងតាមឆក់ដណ្តើមក្រដាស កាំបិត កន្ត្រៃ

ពីបង ។ នៅពេលយ៉ារីមិនបានប្រយ័ត្ន បួននាងឆក់ចាប់ត្រូវមុខកាំបិតមុតដៃហូរឈាម បន្តិច ។ បួននាងយំយ៉ាងខ្លាំង ។ យ៉ារីភ័យណាស់ ស្ទុះទៅយកអាវកុល និងសំឡឹមក លាងឈាមចេញ រួចយកបង់រុំបួសឱ្យបួន ។

ពេលម្តាយឪពុកត្រឡប់ពីធ្វើការវិញ យ៉ារីនិយាយរឿងនេះប្រាប់ពួកគាត់ ។ ម្តាយ ឪពុកនាងមិនបន្ទោសនាងទេ តែគាត់ណែនាំយ៉ារីដោយពាក្យផ្អែមល្ហែម ៖ “ កូនដឹងទេ! ការលេងដោយប្រើវត្ថុមានមុខមុត ចុងស្រួច វាដាំឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់ បើយើងមិនប្រុង ប្រយ័ត្ន ។ នេះមុតត្រឹមកដៃ ចុះបើចុងកាំបិតត្រូវភ្នែក នោះគ្រោះថ្នាក់កាន់តែធំហើយ ។ ថ្ងៃក្រោយ ពេលកូននាំបួនលេង កូនគួរជ្រើសលែងណាមានសុវត្ថិភាព និងមាន ប្រយោជន៍ដូចជាការគូររូបផាត់ពណ៌ លែងសិក្សាទាក់ទងនឹងភាសាខ្មែរ ឬគណិតវិទ្យាជា ដើម” ។ យ៉ារីឆ្លើយ ៖ “ ចាសម៉ាក់! ខ្ញុំនឹងធ្វើតាមដំបូន្មាននេះ” ។

សំណួរ

១. តើយ៉ារីធ្វើអ្វីខ្លះនៅផ្ទះ ?
២. តើបួនយ៉ារីកើតរឿងអ្វី ? ហេតុអ្វី ?
៣. តើម្តាយយ៉ារីទូន្មាននាងដូចម្តេចខ្លះ ?
៤. ពេលអ្នកមើលថែបួន តើអ្នកត្រូវនាំបួនលេងអ្វីខ្លះ ទើបមានសុវត្ថិភាព ?

លំហាត់

ចូរជ្រើសរើសចម្លើយណា ដែលជាព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿង ។

១. យ៉ារីនាំបួនលេងបត់ក្រដាសធ្វើផ្កា ។
២. បួនយ៉ារីមុតដៃនឹងកាំបិត ។
៣. យ៉ារីខឹងបួនយ៉ាងខ្លាំង ។
៤. យ៉ារីជម្រាបម្តាយពីរឿងបួនមុតដៃ ។
៥. ម្តាយឪពុកបន្ទោសយ៉ារី ។
៦. ម្តាយយ៉ារីទូន្មានយ៉ារី ។

ចរិតលក្ខណៈរបស់តួអង្គ

យើងអាចស្គាល់ចរិតលក្ខណៈរបស់តួអង្គ តាមរយៈសម្តី កាយវិការតួអង្គនោះ ឬ តាមការពណ៌នារបស់អ្នកនិពន្ធ ឬតួអង្គផ្សេងៗទៀត ។

ចូរអានរឿងរ៉ាវ និងស្រមោចឡើងវិញ ។ តើតួអង្គក្នុងរឿងនេះ មានចរិតលក្ខណៈ ដូចម្តេចខ្លះ?

ស្រមោចជាសត្វឧស្សាហ៍ព្យាយាម ប៉ុន្តែកំណាញ់មិនចេះជួយអ្នកអត់ឃ្លាន រីឯវ៉ៃ ជាសត្វខ្ជិលច្រអូស គិតតែពីសប្បាយភ្លេចខ្លួន ។

ចរិតលក្ខណៈរបស់តួអង្គមានដូចជា ស្លូត កាច ឧស្សាហ៍ ខ្ជិល ល្អ អាក្រក់... ។

លំហាត់

តើកុមារណាទិស មានចរិតលក្ខណៈដូចម្តេច ? ចូរគូសសញ្ញា ✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយ សមស្របមួយ ។

- ☐ ១. កុមារណាទិស ជាមនុស្សខ្ជិលច្រអូស ។
- ☐ ២. កុមារណាទិស ជាមនុស្សព្រហ័ណ ។
- ☐ ៣. កុមារណាទិស ជាមនុស្សក្លាហានហើយចិត្តល្អ ។

សំណេរ

ក. ចូរបំពេញល្បះខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

- ១. កីឡាករមានរាងកាយ..... ។
- ២. កុមារចូលចិត្តនាំគ្នាលេង.....ក្រោមពន្លឺខ្មែរ ។
- ៣. សិស្សស្រីមួយក្រុមមើលការប្រកួតកីឡា..... ។
- ៤. ពូសុនចូលចិត្ត.....ប្រដាល់ក្បាច់គុនបុរាណខ្មែរ ។
- ៥. កុមារីនេះ ហាត់ប្រាណ..... ។

ខ. ចូរតែងល្បះនិងពាក្យ ៖ បាល់ទះ ហែលទឹក លេងវ៉ែក ។

ការប៉ាន់ស្មានហេតុការណ៍ដែលកើតឡើងបន្ទាប់

ចូរអានរឿងខាងក្រោម ។ តើនឹងមានហេតុការណ៍អ្វីកើតឡើងចំពោះមាន់គក?

ចូរអានឧទាហរណ៍រួចពិនិត្យចម្លើយមួយសមស្រប ។

សត្វកញ្ជ្រោងមួយបានដេញចាប់មាន់គក រហូតដល់ក្បែរផ្ទះអ្នកភូមិ ។ ពេលមាន់គកស្រែក អ្នកភូមិក៏នាំគ្នាចេញមក ហើយដេញវាមកក្បែរផ្ទះ ។ កញ្ជ្រោងក៏បកក្រោយបោលយ៉ាងលឿន ។ មាន់គកឃើញដូច្នេះគិតថា កញ្ជ្រោងខ្លាចខ្លួន ក៏រត់ដេញកញ្ជ្រោងរហូតដល់កំបាំងភ្នែកអ្នកស្រុក ។

ក. មាន់គកនិងកញ្ជ្រោង ព្រមព្រៀងរាប់គ្នាជាមិត្ត ។ (មិនអាច)

ខ. មាន់គក ត្រូវកញ្ជ្រោងស៊ី ។ (អាច)

គ. កញ្ជ្រោងរត់ពួនមាន់គក ។ (មិនអាច)

ចម្លើយ ខ សមហេតុផលជាង ចម្លើយ ក និង គ ។ ភាពពិតកញ្ជ្រោងមិនខ្លាចមាន់ទេ ហើយម្យ៉ាងទៀត មាន់និងកញ្ជ្រោងពុំអាចព្រមព្រៀងរាប់គ្នាឡើយ ។

ប៉ាន់ស្មានហេតុការណ៍មានន័យថា ទាយ ឬប្រមើលមើលហេតុការណ៍សមស្របណាមួយដែលអាចនឹងកើតមានឡើង ដោយផ្អែកលើព័ត៌មានដែលគេបានផ្តល់ឱ្យ ។

លំហាត់

ចូរអានរឿងខាងក្រោម រួចប៉ាន់ស្មានហេតុការណ៍ដែលកើតឡើងចំពោះហ៊ីង ដោយជ្រើសរើសចម្លើយសមស្របមួយ ។

រឿង គោនិងហ៊ីង

មានសត្វគោមួយ បានចុះទៅដឹកទឹកត្រពាំង ។ កូនហ៊ីងឃើញក៏ស្រែកហាម ៖ “ ឈប់សិន! ឯងមិនត្រូវមកដឹកទឹកនៅទីនេះទេ ព្រោះជាត្រពាំងរបស់ខ្ញុំ ” ។ គោឆ្លើយតប ៖ “ យើ! អាច្រមក ឯងចេះដឹងអី ប្រយ័ត្នយើងជាន់ស្លាប់ណា!” ។ កូនហ៊ីងឮដូច្នេះ

ក៏រត់ប្រាប់មេវា ៖ “ម៉ែ! ម៉ែ! មានសត្វអ្វីធំណាស់! វាមកផឹកទឹកត្រពាំងយើង ហើយ
គំរាមជាន់កូនឱ្យស្លាប់ទៀតផង” ។ មេហ្វឹងសួរកូន ៖ “ តើវាធំប៉ុណ្ណា ? ” ។ មេហ្វឹងខំ
បំប៉ោងខ្លួនឱ្យធំ រួចសួរកូន ៖ “ តើវាធំប៉ុន្មានមែនទេ ? ” ។ កូនហ្វឹងឆ្លើយ ៖ “ ទេ! ទេ!
វាធំជាងនេះឆ្ងាយណាស់” ។ មេហ្វឹងខំបំប៉ោងខ្លួនឱ្យធំជាងមុនទៀត រួចសួរកូន ៖ “ តើ
វាធំប៉ុន្មានមែនទេ ? ” ។ កូនហ្វឹងឆ្លើយ ៖ “ ទេ! វាធំជាងនេះទៅទៀត ” ។ មេហ្វឹងខំ
បំប៉ោងខ្លួនឱ្យធំថែមទៀត... ។

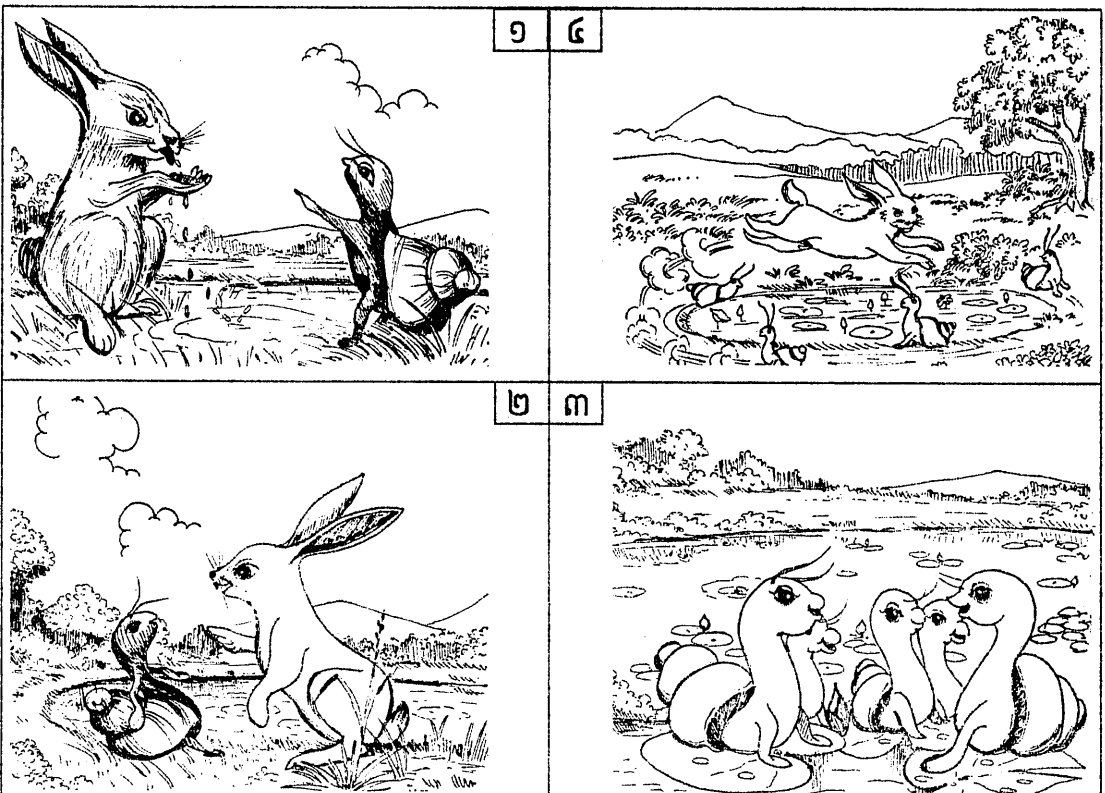
១. មេហ្វឹងបំប៉ោងខ្លួនបានធំជាងគេ ។

២. មេហ្វឹងបែកពោះស្លាប់ ។

៣. មេហ្វឹងឈប់បំប៉ោងខ្លួនតទៅទៀត ។

១ រឿង ទន្សាយនិងខ្យង

បន្ទាប់ពីស្តាប់រឿង ចូរឆ្លើយនិងសំណួរ ។

សំណួរ

១. តើទន្សាយជួបសត្វអ្វី ? នៅឯណា ? នៅពេលណា ?
២. ហេតុអ្វីបានជាមានការប្រកួតរវាងទន្សាយនិងខ្យង ?
៣. តើខ្យងប្រើល្បិចដូចម្តេច ដើម្បីបានឈ្នះការប្រកួត ?
៤. តើរឿងនេះ ចង់អប់រំយើងដូចម្តេចខ្លះ ?

លំហាត់

ក. ចូរគូសសញ្ញា✓ នៅមុខចម្លើយណាមួយ ដែលជាចរិតលក្ខណៈរបស់ទន្សាយ ។

- ☐ ១. ទន្សាយជាសត្វស្ងួតបូត ។
- ☐ ២. ទន្សាយជាសត្វអួតក្តែងក្តាង ។
- ☐ ៣. ទន្សាយជាសត្វកាចសាហាវ ។

ខ. ចូរជ្រើសរើសចម្លើយណា ដែលជាព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿង ។

- ☐ ១. ទន្សាយទៅជីកទឹកត្រពាំង ហើយបានជួបនឹងខ្យង ។
- ☐ ២. ខ្យងបបួលទន្សាយរត់ប្រណាំងគ្នា ។
- ☐ ៣. ទន្សាយរត់ប្រណាំងជាមួយខ្យង ។

គ. តើទន្សាយបានឃើញអ្វី នៅពេលដែលវាទៅដល់ទី ? ចូរអ្នកទាយមើលថា
តើទន្សាយធ្វើដូចម្តេច បន្ទាប់ពីចាញ់ការប្រកួត ។

នាមសាធារណ៍ ឬសាធារណនាម

នាមគឺជាសម្តីសម្គាល់មនុស្ស សត្វ រុក្ខជាតិ ទីកន្លែង ឬវត្ថុអ្វីមួយ ។ នាមមានច្រើន
ប្រភេទ ។ ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងបានសិក្សាអំពីនាមសាធារណ៍ ឬសាធារណនាម ។
ចូរអានដោយពិនិត្យពាក្យមានគំនូសពីក្រោមក្នុងល្បះនីមួយៗ ។

១. កុមារីចូលចិត្តលេងត្រែះ ឯកុមារាចូលចិត្តលេងបាល់ទាត់ ។
២. ការលេងកីឡា នាំឱ្យមានសុខភាពល្អ ។
៣. សាលារៀននីមួយៗ មានទីធ្លាសម្រាប់ហ្វឹកហាត់កីឡា ។
៤. ណាគ្រីវាយសីជាមួយបងប្រុសនាង ក្រោមដើមឈើ ។
៥. ស្នាទាំងនេះ ចេះសម្តែងសៀករបាស្សកម្ម ។

ពាក្យ “កុមារី កុមារា កីឡា សាលារៀន ដើមឈើ ស្នា ” សម្គាល់មនុស្ស វត្ថុ ទីកន្លែង រុក្ខជាតិ និងសត្វទូទៅ ។ វាជានាមសាធារណ៍ ឬសាធារណនាម ។

នាមសាធារណ៍ គឺជានាមសម្គាល់ មនុស្ស សត្វ រុក្ខជាតិ ទីកន្លែង វត្ថុ ទូទៅ មិន ចំពោះ ។

លំហាត់

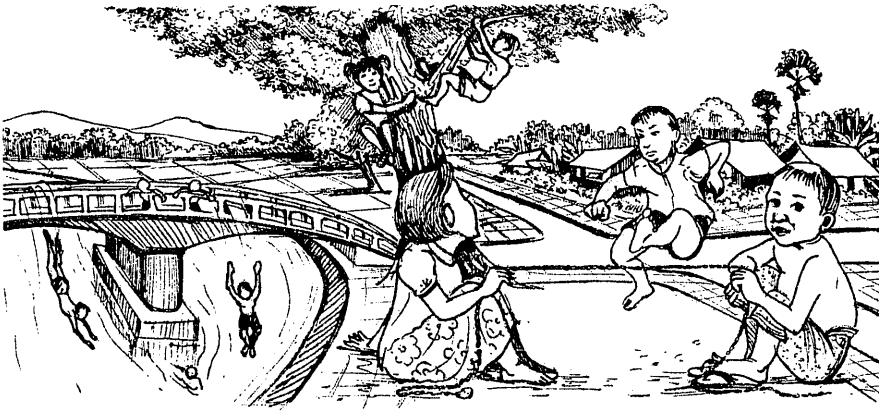
- ក. ចូរស្រង់ពាក្យជានាមសាធារណ៍ នៅក្នុងល្បះខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។
  ១. សិស្សានុសិស្ស មកប្រកួតកីឡានៅខេត្តយើង ។
  ២. កុមារចូលចិត្តលេងល្បែងកម្សាន្តផ្សេងៗ នៅសាលារៀន ។
  ៣. ប្រជាជនយើងនិយមលេងល្បែងប្រជាប្រិយ នៅពេលបុណ្យចូលឆ្នាំខ្មែរ ។
  ៤. ខ្ញុំនិងមិត្តខ្ញុំ នាំគ្នាជិះទោង ។
- ខ. ចូរបំពេញល្បះខាងក្រោម ដោយនាមសាធារណ៍ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។
  ១. នៅសាលារៀនយើង មានការប្រកួត..... ។
  ២. .... ភូមិខ្ញុំចូលចិត្តប្រណាំងកង់យឺត នៅពេលចូលឆ្នាំ ។
  ៣. គេបង្ហាត់..... ឱ្យចេះសម្តែងសៀករបាស្សកម្ម ។
- គ. ចូររកពាក្យជានាមសាធារណ៍ឱ្យបានដប់ពាក្យ នៅក្នុងអត្ថបទអំណាច “ រឿងយ៉ាវី មើលថែប្អូន ” ។

កីឡានិងល្បែងមានសុវត្ថិភាព

ចូរអានអត្ថបទ ដូចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ។

កុមារចូលចិត្តលេងល្បែងកម្សាន្តផ្សេងៗ ជារៀងរាល់ថ្ងៃ ។ ល្បែងកម្សាន្តខ្លះ នាំមកនូវភាពសប្បាយរីករាយ សាមគ្គីភាព ការលូតលាស់ផ្នែកប្រាជ្ញាជាដើម តែល្បែងកម្សាន្តខ្លះទៀត អាចនាំឱ្យអន្តរាយដល់ខ្លួន និងបង្កការលំបាកដល់ឪពុកម្តាយទៀតផង ។

ល្បែងកម្សាន្តខ្លះ ដូចជាការលេងទឹក ការឡើងដើមឈើ ការលេងគ្រាប់មិនទាន់ផុះ និងគ្រឿងផុះអាចធ្វើឱ្យអ្នករបួស ពិការ ឬបាត់បង់ជីវិត ។ ចំណែកការលេងបាល់ទាត់តាមទីសាធារណៈ ពិសេសតាមចិញ្ចើមផ្លូវ អាចនាំឱ្យខ្លួនអ្នកមានគ្រោះថ្នាក់ និងអាចបង្កគ្រោះមហន្តរាយដល់អ្នកដទៃផងដែរ ។

ល្បែងកម្សាន្តខ្លះ ផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ ច្រើនណាស់ ។ ការលេងកីឡាបាល់ទាត់ បាល់ទះ បាល់បោះ វាយសី លោតអន្ទាក់ ហាត់ប្រាណអាចធ្វើឱ្យអ្នកលេងមានសុខភាពល្អ ។ ប៉ុន្តែការលេងកីឡាគប្បីរកកន្លែងសមរម្យ ទើបមានសុវត្ថិភាព ។ រីឯការកម្សាន្តខ្លះទៀតដូចជាការលេងអុក លេងវ៉ែក និងខ្លាស៊ីគោធ្វើឱ្យសប្បាយរីករាយផង លូតលាស់ផ្នែកប្រាជ្ញាផង ព្រោះអ្នកលេងត្រូវខិតខំគិតគ្រិះរិះពិចារណាករិវិធីលេង ដើម្បីយកជ័យជម្នះលើដៃគូ ។

សិស្សានុសិស្សគ្រប់រូប គប្បីខិតខំសិក្សា និងលេងកីឡាដើម្បីទទួលបាននូវចំណេះវិជ្ជា សុខភាពល្អ និងប្រាជ្ញាស្មារតីភ្លឺថ្លា ។

សំណួរ

១. តើល្បែងកម្សាន្តណាខ្លះ ដែលអ្នកគួរចៀសវាង ? ហេតុអ្វី ?
២. តើល្បែងកម្សាន្តណាខ្លះ ដែលអ្នកគួរលេង ? ហេតុអ្វី ?
៣. តើកុមារត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីឱ្យមានសុខភាពល្អ និងមានចំណេះវិជ្ជា ?

លំហាត់

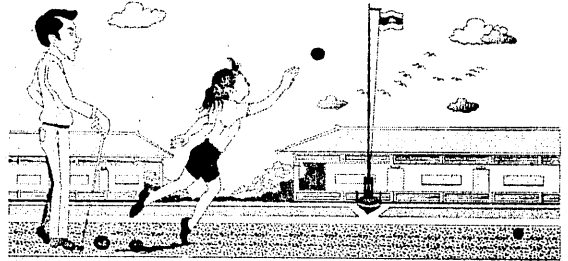
- ក. ចូរស្រង់ឈ្មោះល្បែងកម្សាន្តមានសុវត្ថិភាព និងគ្មានសុវត្ថិភាពឱ្យបានមួយមុខ៣ ។
- ខ. ចូរស្រង់នាមសាធារណ៍ ពីក្នុងអត្ថបទអំណានខាងលើឱ្យបានប្រាំពាក្យ ។

សំណេរ

- ក. ចូរតែងល្បះដោយប្រើពាក្យ និងរូបភាពខាងក្រោម ។

១. កុមារី ៖ .....
២. គ្រូកីឡា ៖ .....
៣. ឆ្ងាយ ៖ .....

- ខ. ចូរតែងល្បះនឹងពាក្យ ៖

“បាល់ទាត់ ចោលឈ្នុង វាយសី” ឱ្យបានមួយល្បះក្នុងមួយពាក្យ ។

- គ. ចូរតែងកថាខណ្ឌខ្លីតាមសំណួរ និងរូបភាពខាងក្រោម ។

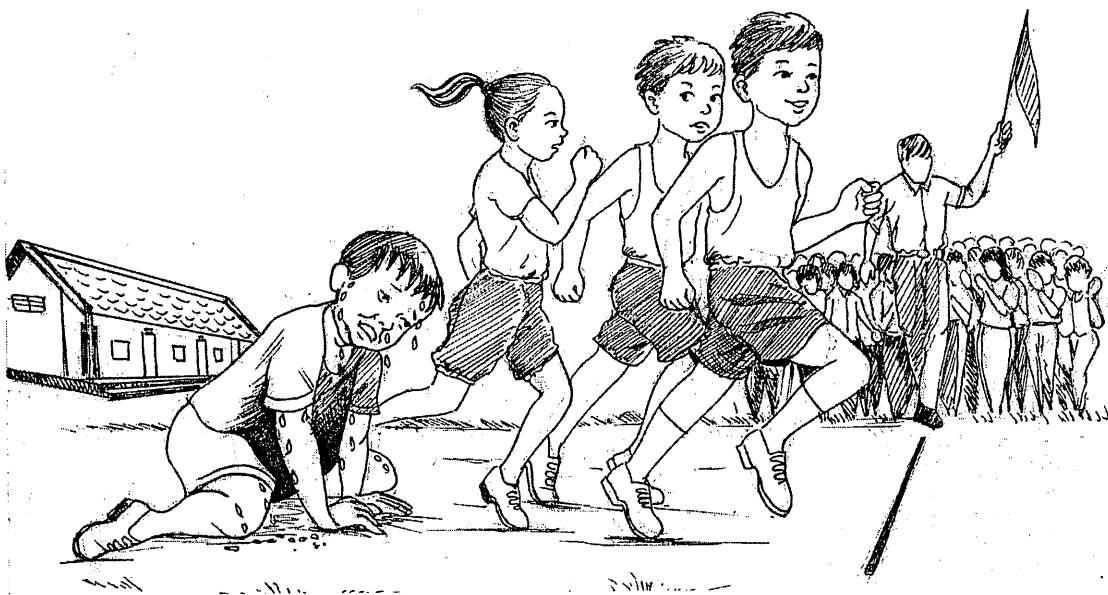
១. តើកុមារានេះកំពុងធ្វើអ្វី ?
២. តើគេហាត់លេងនៅឯណា ?
៣. តើគេព្យាយាមហាត់ដូចម្តេចខ្លះ ?
៤. តើថ្ងៃក្រោយគេនឹងក្លាយជាអ្វី ?

រឿង ជ័យជម្នះរបស់តុលា

ចូរអានអត្ថបទ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ។

តុលាជាសិស្សថ្នាក់ទី៤ នៃសាលាបឋមសិក្សា ។ តុលាមានរាងធាត់កន្ទួល ក្បាលពោះស្មុទ្ធតែខ្លាញ់ ភ្នែកលិប ដំណើរអីកអាកៗ ។

ថ្ងៃមួយ សាលាមានកម្មវិធីប្រកួតរត់ប្រណាំងចម្ងាយ១០០ម៉ែត្រ ។ សិស្សជាច្រើនរត់យ៉ាងលឿនដល់ទី តាមពេលវេលាកំណត់ ។ ចំណែកតុលាវិញ រត់អីកអាកៗក្រោយគេមិនទាន់ទាំងបាន ៥០ ម៉ែត្រផងហត់ឈឺស ទៅមុខលែងរួច ដកដង្ហើមតាមមាត់ និយាយលែងរួច ដាក់តួអង្គុយចុះ ។ តុលាខ្មាសគេណាស់ ។ អ្នកគ្រូឃើញដូច្នេះ ក៏ហៅតុលាមកណែនាំ ៖ “ ប្អូនត្រូវហាត់ប្រាណ លេងកីឡា ហាត់រត់ឱ្យបានទៀងទាត់ ” ។ តុលាធ្វើតាមដំបូន្មានអ្នកគ្រូ ជាប្រចាំ ។ មិនយូរប៉ុន្មាន តុលាស្រកក្បាលពោះ ហើយស្រាលខ្លួនជាងមុន ។ វាអាចរត់ លោត លេងកីឡាដោយមិនឆ្លើយហត់ ។

ថ្ងៃរត់ប្រណាំងលើកទី២មកដល់ជាថ្មី ។ ម្តងនេះ តុលារត់យ៉ាងលឿន ស្ទុះដល់ទីមុនគេ ។ អ្នកឈរមើលធ្វើភ្នែកស្លឹ ដោយនឹកស្មានមិនដល់ ។ បន្តិចមក ទើបគេនាំគ្នាទះដៃប្រារព្ធអបអរសាទរ ។ សិស្សទាំងអស់ សរសើរតុលាគ្រប់ៗគ្នា ។

សំណួរ

- ១. តើតុលាមានរូបរាងដូចម្តេច ?
- ២. តើការរត់ប្រណាំងនេះធ្វើនៅឯណា ? ធ្វើដើម្បីអ្វី ?
- ៣. តើការរត់ប្រណាំងលើកទី១ តុលាទទួលបានលទ្ធផលដូចម្តេច ? ហេតុអ្វី ?
- ៤. តើការរត់ប្រណាំងលើកទី២ តុលាទទួលបានលទ្ធផលដូចម្តេច ? ហេតុអ្វី ?

សំហាត់

- ក. ចូរជ្រើសរើសចម្លើយណា ដែលជាព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿង ។
- ១. ថ្ងៃមួយ សាលាមានកម្មវិធីប្រកួតរត់ប្រណាំង ។
  - ២. តុលារត់ប្រណាំងបានពាក់កណ្តាលទី ទៅមុខលែងរួច ដាក់តួទអង្គុយចុះ ។
  - ៣. តុលាខំហាត់ប្រាណ រត់ លេងកីឡា ។
  - ៤. សិស្សទាំងអស់សើចចំអកឱ្យតុលា ។
  - ៥. ការរត់ប្រណាំងលើកទី២ តុលាទទួលបានជោគជ័យ ។
- ខ. តើតុលាមានវិវត្តលក្ខណៈដូចម្តេច ? ចូរគូសសញ្ញា✓ ក្នុងប្រអប់ចម្លើយសមស្របមួយ ។
- ☐ ១. ស្លូតបូត
  - ☐ ២. ខ្ជិលច្រអូស
  - ☐ ៣. ព្យាយាម ។
- គ. ចូរជ្រើសរើសនាមសាធារណ៍ នៅក្នុងប្រអប់ខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

សាលា	សិស្ស	នាង	ឆាត់	ក្បាលពោះ
ភ្នែក	អ៊ីកអ៊ាក	ច្រើន	ទី	ពេលវេលា
មាត់	អង្គុយ	កីឡា	ឈរ	អ្នកគ្រូ

ការណែនាំអំពីការលេងល្បែង

ចូរអានការសន្មតខាងក្រោម ។ តើគេនិយាយផ្តល់ការណែនាំដូចម្តេចខ្លះ ?

តារា : សួស្តីមិត្តទាំងអស់គ្នា! ថ្ងៃនេះ លោកគ្រូបានឱ្យខ្ញុំដឹកនាំមិត្តទាំងអស់គ្នាលេងល្បែង “ក្រពើដេញចាប់” ។

វិជ្ជា : តើល្បែងនោះគេលេងដូចម្តេចទៅ ?

តារា : ដំបូងគេគូសគំនូសពីរប្រភេទដែលមានចម្ងាយពីគ្នាប្រហែល៤ ម៉ែត្រ ធ្វើជាស្ទឹងមួយសម្រាប់ក្រពើរស់នៅ ។ បន្ទាប់មក អ្នកលេងប៉ាវទាំងអស់គ្នា ។ អ្នកចាញ់ត្រូវឈរនៅក្នុងស្ទឹងធ្វើជាក្រពើ ។ អ្នកដទៃទៀត ត្រូវឈរតាមមាត់ស្ទឹងទាំងសងខាង និងត្រូវរត់ឆ្លងស្ទឹងចុះឡើងៗ ។

វិជ្ជា : ចុះបើក្រពើចាប់បានត្រូវធ្វើដូចម្តេច ?

តារា : បើក្រពើចាប់បានអ្នកណា អ្នកនោះនឹងត្រូវក្លាយជាក្រពើទី២ ។ ក្រពើទី១ត្រូវកាន់ដៃក្រពើទី២ឱ្យជាប់ និងត្រូវរត់ដេញចាប់ អ្នករត់ឆ្លងកាត់ ។ បើរហូតដៃក្រពើទី២ត្រូវរួចខ្លួន ។ បើចាប់បានម្នាក់ទៀត អ្នកនោះត្រូវក្លាយជាក្រពើទី៣ ។ ក្រពើទាំងបីត្រូវកាន់ដៃគ្នាឱ្យជាប់ និងដេញចាប់អ្នកឆ្លង ។ បើចាប់បានម្នាក់ទៀត ត្រូវបង្កើតក្រុមក្រពើថ្មីបន្ថែមទៀត ដោយអនុវត្តដូចមុនដដែល ។

វិជ្ជា : ខ្ញុំយល់ហើយ! អរគុណ!

លំហាត់

ចូររៀបគ្នាជាក្រុមតូចៗ ។ ក្រុមនីមួយៗ ត្រូវមានអ្នកណែនាំក្នុងការលេងល្បែងងាយៗមួយ តាមការចងចាំដល់សមាជិកក្នុងក្រុមខ្លួន ។ ល្បែងមានដូចជា ល្បែងដណ្តើមស្លឹកឈើ លេងអ៊ូ ដណ្តើមផ្ទះ ឱបចង្កេះ ដណ្តើមកៅអី... ។

សំណេរ

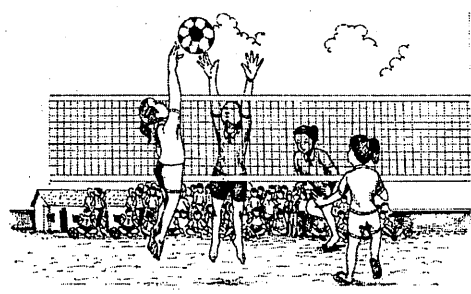
ក. ចូរបំពេញល្អះដោយប្រើពាក្យក្នុងប្រអប់ខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

បង្ហោះ	ជា	បុរាណ	លេង	ប្រជាប្រិយ	កុមារី	កីឡាករ	ការប្រកួត	សុខភាព	រាល់	ខ្មែរ

១. យុវជននាំគ្នា.....ទាញព្រំត្រពេលចូលឆ្នាំ..... ។
២. ....អាទិត្យ មានកម្មវិធីប្រកួតប្រដាល់ក្បាច់គុន.....ខ្មែរ ។
៣. យើងទស្សនា.....បាល់ទាត់តាមទូរទស្សន៍ ។
៤. ការលេងកីឡានាំឱ្យមាន.....ល្អ ។
៥. គាត់ជា.....ជើងឯកខាងប្រដាល់សេរី ។
៦. បោះអង្គញ់.....ល្បែង.....ខ្មែរ ។
៧. បងខ្ញុំកំពុង.....ខ្លែងឯក នៅកណ្តាលវាលស្រែ ។
៨. ....ចូលចិត្តលេងព្រែកនិងលោតអន្ទាក់ ។

ខ. ចូរតែងល្អះទាក់ទងគ្នាតាមរូបភាពខាងក្រោម ។

១. .... ។
២. .... ។
៣. .... ។

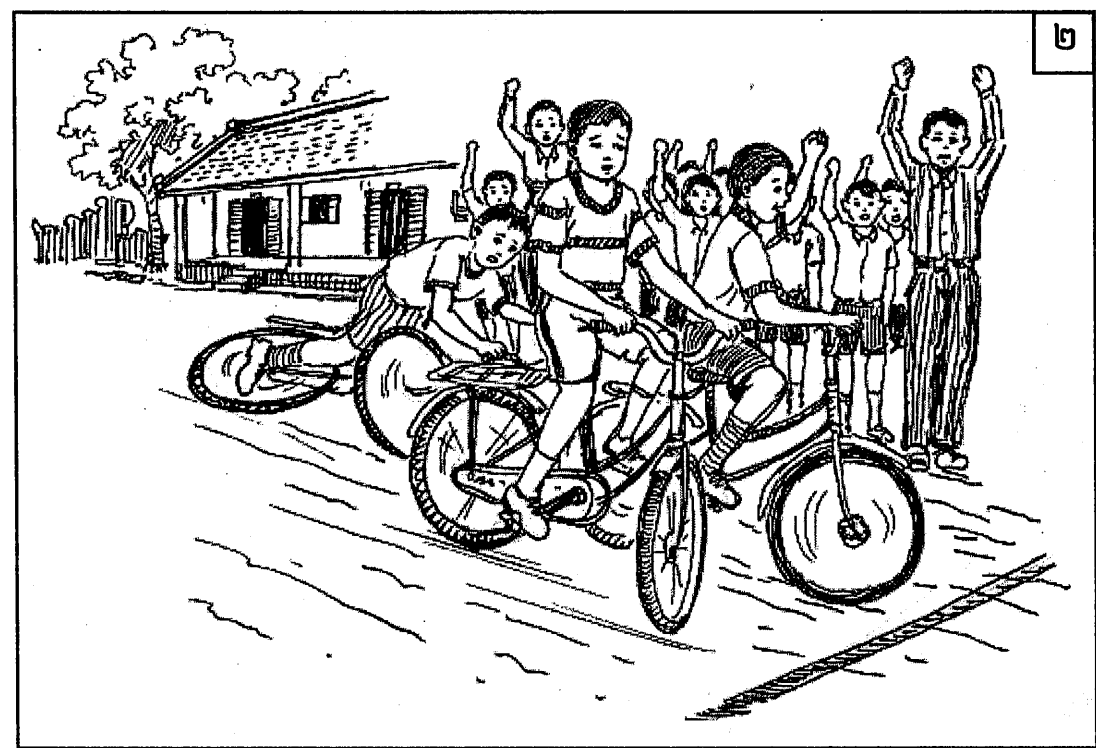
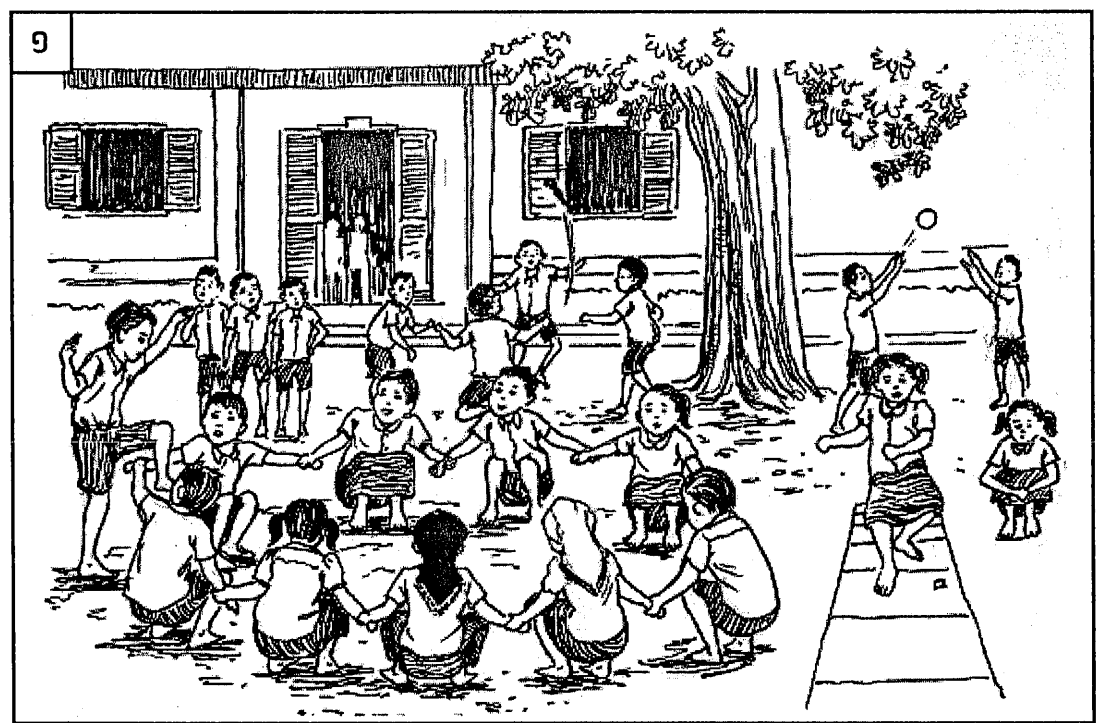

គ. ចូរតែងល្អះនឹងពាក្យខាងក្រោម ។

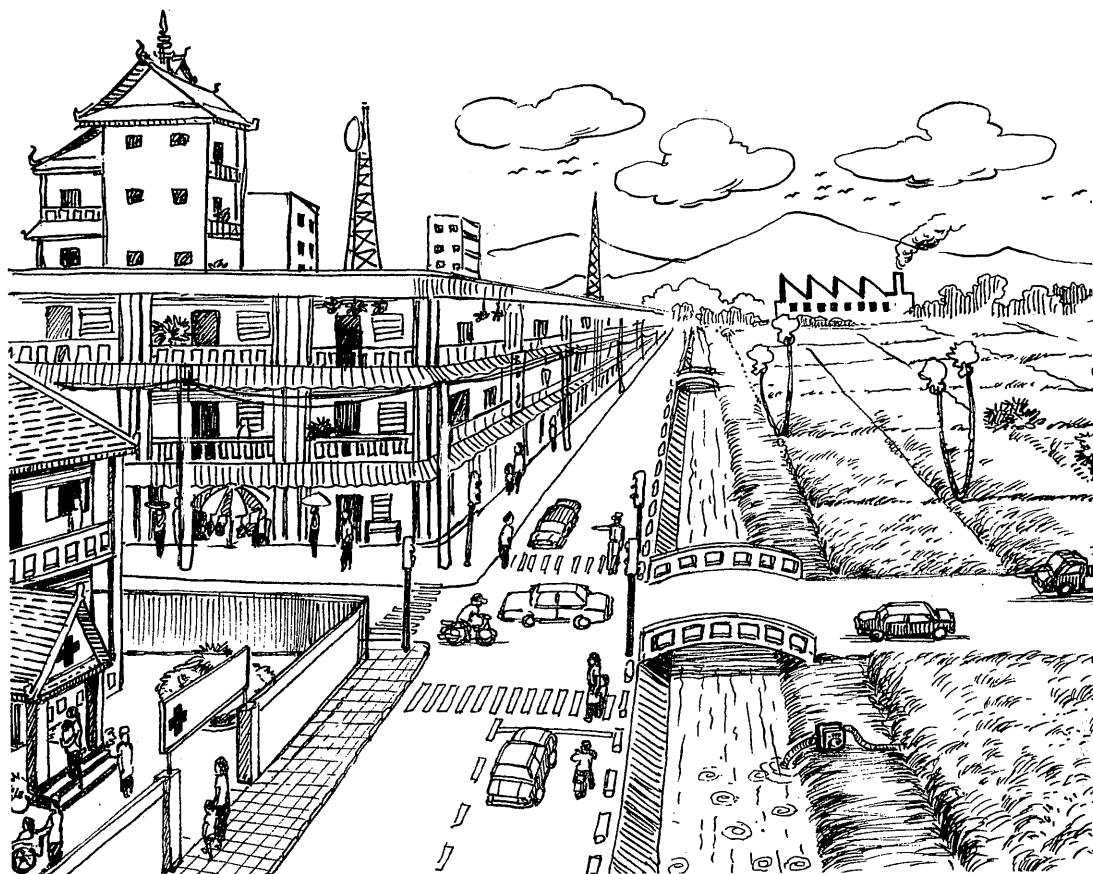
១. ចូលចិត្ត ៖..... ។
២. មិនចូលចិត្ត ៖..... ។
៣. សប្បាយ ៖..... ។

ឃ. ចូរតែងល្អះនឹងពាក្យជាធារណ៍“ល្បែងកម្សាន្ត កីឡា សុខភាព” ក្នុង១ ពាក្យឱ្យបានមួយ១ ល្អះ ។

ង. ចូរតែងល្បះទាក់ទងគ្នាឱ្យបាន៣ ល្បះតាមរូបភាពនីមួយៗខាងក្រោម ។

សហគមន៍ជឿនលឿន

សហគមន៍ ជាកន្លែងដែលប្រជាពលរដ្ឋរស់នៅធ្វើការងារ និងកម្សាន្ត ។ សហគមន៍ ជឿនលឿន សំដៅសហគមន៍ដែលប្រជាជនមានការចេះដឹង មានជីវភាពធូរធារ មាន សេចក្តីសុខ សុវត្ថិភាព រស់នៅមានសណ្តាប់ធ្នាប់ និងមានការរីកចម្រើនគ្រប់ផ្នែក ។

តួអង្គនិងកាលអាកាស

ក. តួអង្គ

មនុស្ស សត្វ រុក្ខជាតិ ឬអមនុស្ស ដែលមាននៅក្នុងរឿង ជាតួអង្គនៅក្នុងរឿងនោះ ។ ក្នុងចំណោមតួអង្គទាំងនោះ មានតួអង្គខ្លះសំខាន់មានសកម្មភាពច្រើន តួអង្គខ្លះទៀត មានសកម្មភាពតិចតួច ឬបន្ទាប់បន្សំតែប៉ុណ្ណោះ ។ នៅក្នុងរឿងខ្លី ព្រឹត្តិការណ៍នៅក្នុងរឿងច្រើនផ្ដោតទៅលើជីវិតរបស់តួអង្គសំខាន់ ។ តួអង្គនោះហៅថា “តួអង្គឯក” ។

ចូរអានរឿង “ ក្មេងសុចរិត ” រួចបង្ហាញតួអង្គរង និងតួអង្គឯក ។

នៅពេលខ្ញុំកំពុងអង្គុយហូបគុយទាវ ស្រាប់តែមានក្មេងម្នាក់មកអង្វរខ្ញុំឱ្យជួយទិញកាសែត ។ ពេលនោះ ខ្ញុំមានក្រដាសប្រាក់ប្រាំម៉ឺនរៀល ។ ក្មេងនោះអង្វរខ្ញុំថា ចាំវាយកទៅដូរគេ ហើយវាយកមកឱ្យខ្ញុំវិញ ។ ខ្ញុំក៏ឱ្យប្រាក់នោះទៅវា ។ ខ្ញុំចាំវាយរពេកមិនឃើញវាមកវិញ ខ្ញុំគិតថា ក្មេងនោះប្រាកដជាបោកប្រាស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំក៏ធ្វើដំណើរទៅធ្វើការ ។

មួយអាទិត្យក្រោយមក នៅពេលដែលខ្ញុំដើរចូលហាងគុយទាវដដែល ខ្ញុំបានឃើញក្មេងពីថ្ងៃមុនមកឈរចាំខ្ញុំ ។ ពេលឃើញខ្ញុំ វាដើរមកជិតហើយហុចលុយឱ្យខ្ញុំគ្រប់ចំនួន ។ ខ្ញុំសួរវា ៖ “ ហេតុអ្វីបានជាថ្ងៃមុនឯងគេចពីខ្ញុំ? ” ។ វាឆ្លើយដោយទឹកមុខស្រងូត ៖ “ ខ្ញុំបាទត្រូវម៉ូតូបុក ទើបមិនបានយកប្រាក់មកជូនលោកពូវិញ ។ ពេលនេះ ខ្ញុំបានផ្ទេរស្រាល ក៏យកមកជូនលោកពូវិញ ” ។ ខ្ញុំពិនិត្យមើលជើងវា ឃើញមានរបួសមែន ។ ខ្ញុំក៏ឈប់សង្ស័យ ចំពោះក្មេងនោះទៅ ។ វាបានសុំទោសខ្ញុំ ហើយធ្វើដំណើរទៅលក់កាសែតបន្តទៀត ។

តួអង្គនៅក្នុងរឿងនេះមាន ៖ ក្មេងលក់កាសែត និងបុរសអ្នកទិញកាសែត ។

តាមសកម្មភាពតួអង្គខាងលើ ក្មេងលក់កាសែត ជាតួអង្គដែលសំខាន់ ។ វាជា “ តួអង្គឯក ” ។ ឯបុរសអ្នកទិញកាសែត ជា “ តួអង្គរង ” ។

តួអង្គឯក គឺជាតួអង្គសំខាន់បំផុត ហើយមានសកម្មភាព ច្រើនជាងគេនៅក្នុង ដំណើររឿងទាំងមូល ។ តួអង្គរង គឺតួអង្គដែលពុំសូវសំខាន់ ។

២. កាលអាកាស

កាលអាកាស គឺជាពេលវេលា និងទីកន្លែងដែលដំណើររឿងប្រព្រឹត្តទៅ ។ កាល អាចបង្ហាញពីថ្ងៃ យប់ រដូវណាមួយ ពេលកន្លងមក បច្ចុប្បន្ន ឬពេលខាងមុខ ។ អាកាស គឺជាកន្លែងដែលរឿងកើតឡើង ។

កាលអាកាសនៅក្នុងរឿងខាងលើគឺ ៖

កាល ៖ ពេលកំពុងហូបគុយទាវ មួយអាទិត្យក្រោយមក

អាកាស ៖ ហាងគុយទាវ ។

កាលអាកាស គឺជាពេលវេលា និងទីកន្លែងដែលដំណើររឿងប្រព្រឹត្តទៅ ។

លំហាត់

ចូរអានរឿង “ ព្រះថោងនាងនាគ ” រួចរកតួអង្គ និងកាលអាកាស ។

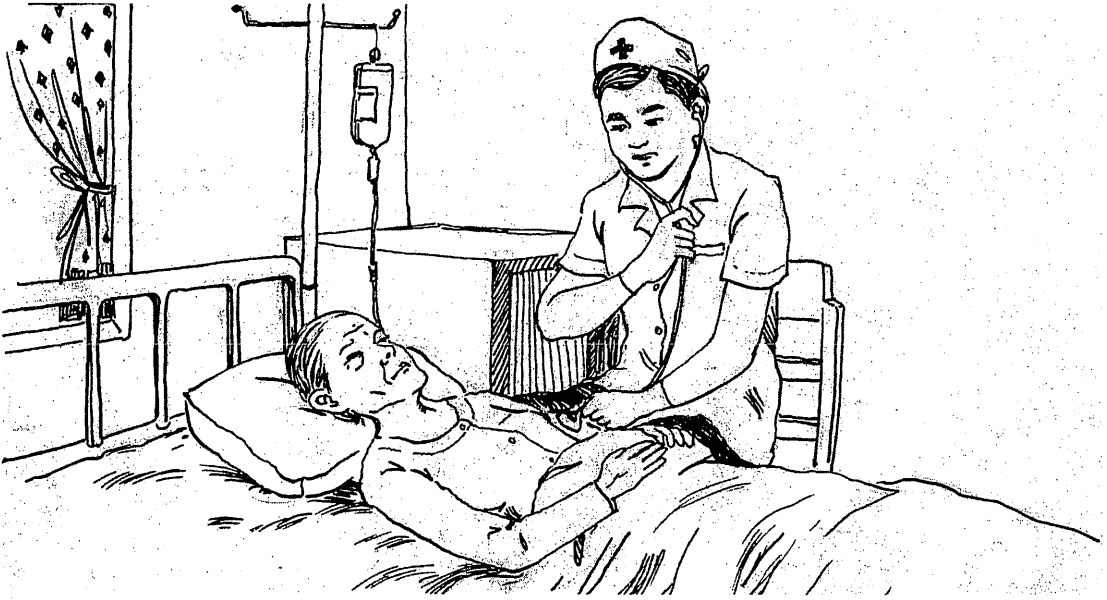
កាលពីព្រេងនាយ មានឈ្មួញសំពៅជនជាតិឥណ្ឌាម្នាក់នាម “ ព្រះថោង ” បានមក ធ្វើជំនួញនៅសមុទ្រខាងត្បូង ។ យប់មួយ ព្រះថោងបោះពលរេហ៍ចូលចតសម្រាកនៅ កោះមួយ ។ កោះនេះ ជាកន្លែងដែលនាងនាគតែងកាឡាខ្លួនជាស្រីក្រមុំដ៏ស្អាត នាំអ្នក កំរេមមកលេងទឹកជារៀងរាល់យប់ ។ ព្រះថោងឃើញនាងនាគ ក៏កើតក្តីស្រឡាញ់ ។ អ្នក ទាំងពីរ មានទឹកចិត្តស្នេហាគ្នាទៅវិញទៅមក ។ ស្តេចនាគទ្រង់ជ្រាប ក៏យាងមកកោះ នោះហើយរៀបអភិសេកបុត្រទាំងពីរតាមប្រពៃណី ។

ក្រោយមក ព្រះថោងចង់ទៅស្គាល់ថានរាជ្យនាគ តែទ្រង់ពុំចេះជ្រែកទឹក ជ្រែកដី សោះ ។ នាងនាគក៏ឱ្យព្រះថោងតោងកន្ទុយមុជជ្រែកទឹក ជ្រែកដីបានទៅដល់ថានរាជ្យនាគ ដូចប្រាថ្នា ។

រឿង គ្រូពេទ្យភូមិយើង

ចូរអានអត្ថបទ រួចឆ្លើយនិងសំណួរខាងក្រោម ។

នៅវេលាបម្រុង ជីដូនខ្ញុំគ្រុនក្តៅខ្លាំង រហូតដល់សន្លប់បាត់ស្មារតី ។ ម្តាយខ្ញុំភ័យស្លន់ស្លោមិនដឹងជាធ្វើដូចម្តេច ។ មួយសន្ទុះក្រោយមក គាត់ក៏សម្រេចចិត្តជូនលោកយាយទៅមណ្ឌលសុខភាព ។ អ្នកជិតខាងបានឮសំឡេងជជែកគ្នា ក៏បើកទ្វារចេញមកមើល ។ អ្នកខ្លះជួយកោសរឹត ខ្លះទៅហៅវីម៉កមកដឹកលោកយាយ ។ ពូប្រធានភូមិបានដឹងរឿងក៏ប្រញាប់មកជួយគ្រាហ៍លោកយាយ ហើយធ្វើដំណើរទៅជាមួយគ្រួសារខ្ញុំដែរ ។

ពេលទៅដល់មណ្ឌលសុខភាព លោកគ្រូពេទ្យរ៉យក្មេងម្នាក់ដែលប្រចាំការ បានចេញមកសាកសួរ ដោយរាក់ទាក់បំផុត ។ យើងនាំគ្នាជួយគ្រាហ៍ លោកយាយចូលក្នុងបន្ទប់ ។ លោកគ្រូពេទ្យ ចាប់ផ្តើមពិនិត្យជំងឺលោកយាយ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ ។ បន្ទាប់មក លោកចាក់ថ្នាំជូនលោកយាយ ហើយប្រាប់ម្តាយខ្ញុំកុំឱ្យបារម្ភ ព្រោះបន្តិចទៀតលោកយាយនឹងធូរស្រាលហើយ ។ លោកយកថ្នាំមកទុកជូនលោកយាយពិសា នៅពេលគាត់ដឹងខ្លួនហើយក៏ហួសទៅសម្រាក ។ មួយសន្ទុះក្រោយមក គាត់អញ្ជើញមកម្តងទៀត ឃើញលោកយាយដឹងខ្លួន លោកនិយាយល្អងលោមដោយសម្តីផ្អែមល្អែម គួរឱ្យរីករាយ ។

ពេលលោកយាយបានផ្លូវស្រាល ពូប្រធានភូមិក៏លាពួកយើងត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញ ។
យើងនាំគ្នាសម្រាកនៅទីនោះមួយយប់ ។ លុះព្រឹកឡើង យើងនាំគ្នាអរគុណលោក
គ្រូពេទ្យ ហើយនាំលោកយាយត្រឡប់មកផ្ទះវិញ ។

សំណួរ

- ១. តើរឿងនេះ មានតួអង្គណាខ្លះ ?
- ២. តើអ្នកណាជាតួអង្គឯក ? អ្នកណាជាតួអង្គរង ?
- ៣. តើរឿងនេះ កើតឡើងនៅកន្លែងណា ? នៅពេលណា ?

លំហាត់

- ក. ចូរជ្រើសរើសចម្លើយ ដែលជាព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿង ។
  - ១. ដីដូនខ្ញុំគ្រុនក្តៅខ្លាំង រហូតដល់សន្លប់បាត់ស្មារតី ។
  - ២. គ្រូពេទ្យមិនអើពើ និងជំងឺរបស់លោកយាយឡើយ ។
  - ៣. អ្នកជិតខាងភ័យស្លន់ស្លោ និងជំងឺលោកយាយ ។
  - ៤. ប្រធានភូមិខ្លះខ្លាំង ជូនលោកយាយទៅមណ្ឌលសុខភាព ។
  - ៥. គ្រូពេទ្យពិនិត្យព្យាបាល លោកយាយរហូតជាសះស្បើយ ។
- ខ. ចូររកពាក្យមានន័យផ្ទុយនឹងពាក្យខាងក្រោម ។

ចូរ	ផ្ទុយផ្ដាច់	ក្មេង
១. លំបាក	១. បូបាច់	១. ចាស់
២. តឹង	២. ពីរោះ	២. ខ្ចី
៣. រលុង	៣. គំរោះគំរើយ	៣. ទុំ

- គ. ចូររកពាក្យមានសូរដូចនឹងពាក្យ“ លា សួរ ”ដោយពន្យល់ន័យនៃពាក្យនីមួយៗផង ។

សំណេរ

ក. ចូរបំពេញល្បះខាងក្រោម ដោយជ្រើសរើសពាក្យក្នុងប្រអប់ ។

ច្បាប់	រាងវែ	ស្រឡាញ់	ទុច្ចរិត	ហិង្សា	ការងារ	ល្បែង	ជឿនលឿន	រស់	ល្អ

១. ខ្ញុំខំរៀនដើម្បីអភិវឌ្ឍសហគមន៍ឱ្យបាន ..... ។
២. ប្រធានភូមិខ្ញុំជាស្ត្រី ដែលឆ្លាត ..... ជាងគេនៅក្នុងភូមិ ។
៣. គ្មាននរណាម្នាក់ លេង ..... ស៊ីសងនៅក្នុងភូមិឡើយ ។
៤. ប្រជាជន ..... រាប់អានគ្នាដូចបងប្អូន ។
៥. នគរបាលខិតខំបង្ក្រាបជន ..... ឱ្យអស់ពីភូមិ ។
៦. ប្រជាជនម្នាក់ៗ មាន ..... ធ្វើគ្រប់គ្នា ។
៧. យើងនាំគ្នាគោរព ..... និងគោរពសិទ្ធិគ្នាទៅវិញទៅមក ។
៨. សមាជិកសហគមន៍ស្គាល់ និងបំពេញតួនាទីរបស់ខ្លួនបាន ..... ។
៩. គេមិនដែលឃើញមានអំពើ ..... នៅក្នុងគ្រួសារឡើយ ។
១០. យើង ..... នៅ យ៉ាងសុខសាន្តជាមួយគ្នា ។

ខ. ចូរតូសភ្ជាប់កន្សោមពាក្យឱ្យបានជាល្បះសមស្រប ។

ផ្នែកលេខ	ផ្នែកអក្សរ
១. មេដឹកនាំឃុំ/សង្កាត់	ក. ខំរៀនសូត្រគ្រប់ៗគ្នា ។
២. គ្រូពេទ្យ	ខ. ចេះសាមគ្គីគ្នាណាស់ ។
៣. យើង	គ. ខំព្យាបាលអ្នកជំងឺ ។
៤. សិស្សានុសិស្ស	ឃ. ជួយរកការងារជូនប្រជាជន ។
៥. ប្រជាជនភូមិខ្ញុំ	ង. នាំគ្នាថែរក្សាសុខភាព ។

រឿង ឃាតកៈទាំង ៧

បន្ទាប់ពីស្តាប់រឿង ចូរឆ្លើយនិងសំណួរ ។

សំណួរ

១. តើភ្នាក់ងារមណ្ឌលសុខភាព ទៅផ្ទះលោកមេឃុំដើម្បីអ្វី ?
២. តើលោកមេឃុំយល់ព្រម ឬទេ ? ហេតុអ្វី ?
៣. តើភ្នាក់ងារមណ្ឌលសុខភាព និយាយពីរឿងអ្វីប្រាប់លោកមេឃុំ ?
៤. តើរឿងនេះ មានតួអង្គប៉ុន្មាននាក់ ? តួអង្គអ្វីខ្លះ ? តើតួអង្គទាំងនោះមាន ភារកិច្ចធ្វើអ្វី ?
៥. តើជំងឺទាំងប្រាំពីរមុខមានអ្វីខ្លះ ?
៦. តើគេបង្ការជំងឺទាំងប្រាំពីរមុខបានដោយសារអ្វី ?

គុណនាម

ចូរអានឧទាហរណ៍ និងស្វែងយល់ពាក្យដែលមានគំនូសពីក្រោម ។

ភូមិខ្ញុំជាភូមិចាស់ពីបុរាណ តែមេភូមិខ្ញុំមានគំនិតជឿនលឿន ។ ប្រជាជនភូមិខ្ញុំ សុទ្ធ
តែជាមនុស្សឆ្លើយតប ។ ពួកគាត់ប្រកបរបរកសិកម្ម តាមបច្ចេកទេសថ្មី ។ ពួកគាត់មានជីវភាព
ធូរធារនិងមានសុខភាពល្អ ។ គ្រួសារនីមួយៗបានទិញឧបករណ៍ និងគ្រឿងប្រើប្រាស់
ទំនើបៗថែមទៀត សម្រាប់បម្រើសេចក្តីត្រូវការរាល់ថ្ងៃ ។

ពាក្យដែលមានគំនូសពីក្រោមជាគុណនាម និងពាក្យអក្សរដិតជានាម ។

គុណនាម “ ចាស់ ” បញ្ជាក់ លក្ខណៈរបស់នាម “ ភូមិ ” ។

គុណនាម “ ជឿនលឿន ” បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម “ គំនិត ” ... ។

គុណនាម ជាពាក្យបញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់នាម ។ គុណនាម មានទីតាំងនៅខាងស្តាំនាម ។

លំហាត់

ក. ចូរជ្រើសរើសពាក្យបំពេញក្នុងប្រអប់ខាងក្រោម ឱ្យបានសមស្រប ។

ស្ពាន	មូល	ជ្រៅ	តឿ	ថ្នាំ	ផ្លូវ	មនុស្ស	ក្តៅ	ធំ

១. យប់.....	២. .... វែង	៣. ទឹក.....
៤. មនុស្ស.....	៥. .... តូច	៦. ដើមឈើ.....
៧. អាកាសធាតុ.....	៨. .... ក្លាហាន	៩. ផែនដី.....

ខ. ចូររកគុណនាមនៅក្នុងល្បះខាងក្រោម ។

១. ប្រជាជនភូមិខ្ញុំ មានជីវភាពធូរធារ ។
២. គ្រួសារនីមួយៗប្រជុំ និងអនុវត្តតាមការណែនាំល្អៗ របស់មេឃុំ ។
៣. ប្រធានភូមិ ចែកម៉ាស៊ីនបូមទឹកថ្មីៗដល់កសិករ ។
៤. អ្នកធ្វើសិប្បកម្ម ខិតខំរកបច្ចេកទេសល្អៗ ។

គ. ចូរអានកថាខណ្ឌខាងក្រោម រួចស្រង់កន្សោមពាក្យដែលជាគុណនាម ។

នេះគឺជាសហគមន៍ថ្មី ដែលទើបនឹងបង្កើត ។ សហគមន៍នេះ មានទីតាំងធំទូលាយ មានបឹងតូចមួយនៅចំកណ្តាល និងមានផ្លូវតូចធំខ្វាត់ខ្វែង ។ អមសងខាងផ្លូវធំ មានផ្ទះថ្ម ធំៗ ។ ប្រជាជនចេះថែរក្សាអនាម័យ ទើបពួកគេមានសុខភាពល្អ ។

បរិបទបញ្ជាក់ ឬទីសេចក្តីបញ្ជាក់

គេអាចយល់ន័យពាក្យពិបាកបានដោយប្រើវចនានុក្រម បទានុក្រម ឬស្វែងយល់ន័យពាក្យ ឃ្លា ល្បះនៅជុំវិញពាក្យពិបាកនោះ ។ ក្នុងមេរៀននេះ អ្នកនឹងសិក្សាពីវិធីស្វែងយល់ន័យពាក្យពិបាកតាមរយៈ ពាក្យ ឃ្លា ល្បះនៅជុំវិញពាក្យនោះដែលគេហៅថា “ បរិបទ ឬទីសេចក្តីបញ្ជាក់ ” ។

ចូរអានឧទាហរណ៍នីមួយៗខាងក្រោម ។

១. សហគមន៍នេះ ប្រកបរបរសិប្បកម្ម មានត្បាញក្រមា ហូល ជាម្តង ។
២. តាសៅខំផលិតនេសាទបករណ៍ដូចជា ទ្រូ លប ព្រួល ឈ្នាំង អង្រ្កត ។
៣. ជនសុចរិត គឺជាជនរកស៊ីត្រឹមត្រូវ មិនបំបាត់ កេងបន្លំ ឬធ្វើអ្វីខុសច្បាប់ ។
៤. ប្រជាជនភូមិនេះ សម្បូរអក្ខរជន ព្រោះពួកគេភាគច្រើនបានទៅរៀនសូត្រ ។
៥. នគរបាលតាមដានចោរកម្ម និងបង្ក្រាបអំពើលួចប្លន់ទាំងនោះ ។
៦. ពូខ្ញុំលក់តុ ទូ កៅអី ។ គ្រឿងសង្ហារឹមទាំងនោះ ធ្វើពីឈើប្រណិត ។

នៅក្នុងល្បះនីមួយៗខាងលើ អ្នកអាចយល់ន័យពាក្យអក្ខរជនដោយពាក្យ ឃ្លា ល្បះ ដែលមានគំនូសពីក្រោមបរិបទបញ្ជាក់របស់វា ។

បរិបទបញ្ជាក់ ឬទីសេចក្តីបញ្ជាក់របស់ពាក្យណាមួយ គឺជាពាក្យ ឃ្លា ល្បះដែលនៅជុំវិញ (ខាងមុខ ឬខាងក្រោយ) ពាក្យនោះ ហើយជួយឱ្យយល់ន័យពាក្យពិបាកនោះ ។

លំហាត់

ចូរអានរួចស្រង់ពាក្យ ឃ្លា ឬល្បះដែលជួយឱ្យអ្នកយល់ន័យពាក្យអក្ខរជន ។

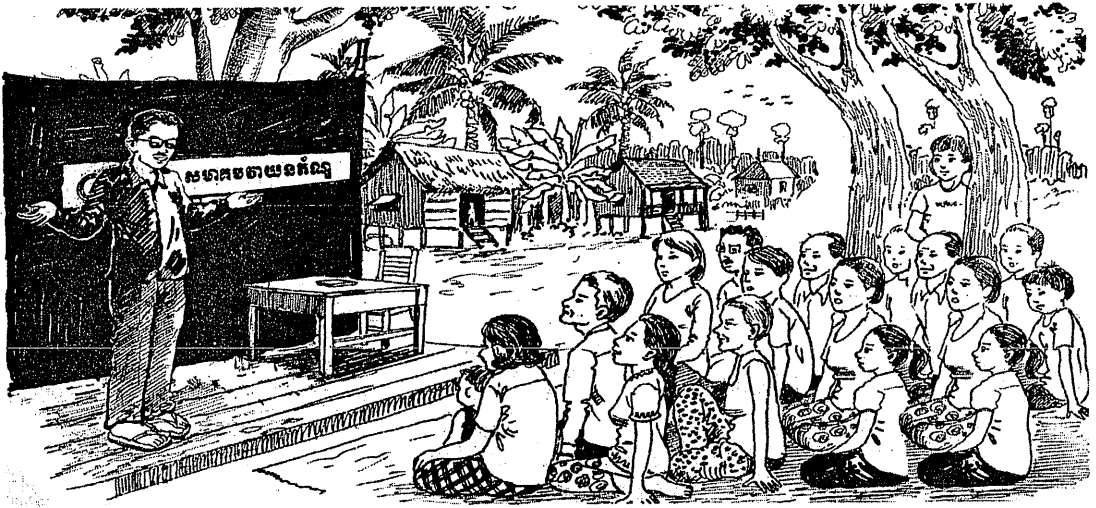
១. សហគមន៍ខ្ញុំ មានតំបន់ទេសចរណ៍ធំជាតិដូចជាទឹកឈូ ឆ្នេរសមុទ្រជាដើម ។
២. កន្លែងសក្ការបូជា គឺជាកន្លែងដែលគេគោរពបន់ស្រន់ ។
៣. នគរបាលសម្រួលចរាចរណ៍តាមផ្លូវ ដើម្បីឱ្យការធ្វើដំណើរទៅមកបានស្រួល ។

សមាគមវាយនភ័ណ្ឌ

ចូរអានអត្ថបទ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ។

ប្រជាពលរដ្ឋនៅភូមិខ្ញុំភាគច្រើន ប្រកបរបរត្បាញហ្វូល ជាម្តង និងក្រមា ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ពួកគាត់បានចងក្រងជាសមាគមមួយឈ្មោះថា “ សមាគមវាយនភ័ណ្ឌ ” ដើម្បីមានឱកាសជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ទទួលបានការអភិវឌ្ឍដូចគ្នា និងការពារផលប្រយោជន៍រួមរបស់សមាគម ។ ពួកគេបានធ្វើការជ្រើសរើសប្រធានម្នាក់ និងអនុប្រធានសមាគមម្នាក់ ដោយធ្វើការបោះឆ្នោត ។ សមាគមតែងអនុវត្តតាមសំណូមពររបស់សមាជិក និងបានខ្វះខ្វែងរកទីផ្សារនៅក្នុង និងក្រៅប្រទេស ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការលក់ផលិតផលគ្រប់ប្រភេទ និងទទួលបានតម្លៃខ្ពស់ ។ ម្យ៉ាងទៀត សមាគមបានបណ្តុះបណ្តាលសមាជិកដោយបង្រៀនត្បាញ ការសូត្រ ថែទាំដង្កូវនាង ។ ល ។ ឱ្យចេះគ្រប់គ្នា ។ លើសពីនេះ សមាគមតែងតែប្រជុំផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានសំខាន់ៗដល់សមាជិកដូចជា ការអប់រំសុខភាព គ្រោះមហន្តរាយ បច្ចេកទេសដាំដុះ និងការបោះឆ្នោត ។ ជាងនេះទៀត សមាគមបានស្វែងរកថវិកា ដើម្បីយកមកជួយសមាជិកឱ្យបានរីកចម្រើន និងចេញមុខដោះស្រាយការលំបាករបស់សមាជិកជានិច្ច ។

ការចងក្រងជាសមាគម គឺជាគំនិតដ៏ជឿនលឿនមួយ ដែលប្រជាជនយើងគប្បីរួបរួមគ្នាបង្កើតនៅតាមតំបន់នានាដែលខ្លួនរស់នៅ ។

សំណួរ

១. តើប្រជាជនបានបង្កើតសមាគមអ្វី ?
២. តើគេជ្រើសរើសតំណាងសមាគមដូចម្តេច ?
៣. តើគេបង្កើតសមាគមដើម្បីអ្វី ?

លំហាត់

ចូរអានល្បះឡើងវិញ រួចស្រង់បរិបទបញ្ជាក់ (ពាក្យ ឬឃ្លាដែលជួយឱ្យយល់
ន័យនៃពាក្យអក្សរជិត) ក្នុងល្បះខាងក្រោម ។

១. សមាគមបានបណ្តុះបណ្តាលសមាជិកដោយបង្រៀនតួនាទី ការសូត្រ ថែទាំ
ដង្កូវនាង ។ល ។
២. សមាគមតែងប្រជុំផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានសំខាន់ៗ ដល់សមាជិកដូចជា ការអប់រំ
សុខភាព គ្រោះមហន្តរាយ ការបោះឆ្នោតជាដើម ។

សំណេរ

ក. ចូរបំពេញល្បះខាងក្រោម ដោយគំនិតផ្ទាល់ខ្លួនឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

១. យើងត្រូវរួមគ្នាសម្អាត.....នៅក្នុងសហគមន៍យើង ។
២. សហគមន៍មានសណ្តាប់ធ្នាប់.....លុះត្រាតែប្រជាជនចេះគោរព..... ។
៣. កសិករនាំគ្នាដាំដុះតាម.....ទំនើប ។
៤. មេដឹកនាំសហគមន៍ត្រូវ.....ចំពោះសមាជិក ។
៥. នៅភូមិយើង.....ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រខ្វះខាតខ្វែង ។

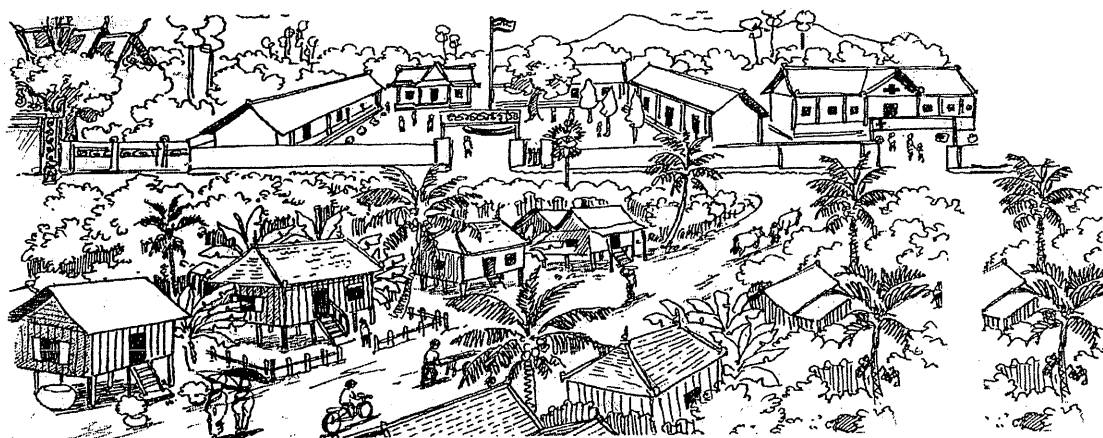
ខ. ចូរតែងល្បះដោយប្រើគុណនាមនីមួយៗខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

១. រហ័ស ៖..... ។
២. ថ្លៃថ្នូរ ៖..... ។
៣. ធំ ៖..... ។
៤. ខ្ពស់ ៖..... ។

សហគមន៍ថ្មី

ចូរអានអត្ថបទ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ។

នៅតំបន់ជនបទ មានសហគមន៍តូចមួយនៅឆ្ងាយដាច់ពីគេ ។ មើលពីចម្ងាយ គេ ឃើញហាក់ដូចជាព្រៃមួយដុំសែនឆ្ងាយសន្លឹម ។ ពេលចូលទៅដល់ នៅសងខាងផ្លូវមាន ផ្ទះរត់ជួររមេញ ។ សហគមន៍នេះ មានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាច្រើនដូចជា ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន ប្រឡាយទឹកខ្វាត់ខ្វែង លូបង្ហូរទឹក សាលារៀន មណ្ឌលសុខភាព សាលាឃុំ ផ្សារ សម្រាប់បម្រើសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជន ។ អ្នកដឹកនាំស្ថាប័ននីមួយៗ សុទ្ធតែជា មនុស្សស្នេហាជាតិ ស្អាតស្អំ និងគោរពត្រង់នាទីរបស់ខ្លួនបានល្អគ្រប់ពេលវេលា ។

អ្នកស្រុកនេះ ភាគច្រើនជាមនុស្សចេះដឹង ឧស្សាហ៍ព្យាយាម និងមានគំនិតជឿនលឿន ។ ពួកគេចូលចិត្តស្តាប់ព័ត៌មានផ្សេងៗ ទាក់ទងនឹងការអប់រំ បញ្ហាសុខភាព និង វិធានការបច្ចេកទេសកសិកម្មថ្មីៗ ។ អ្នករស់នៅតំបន់នេះ មិនដែលទុកពេលវេលាឱ្យ នៅទំនេរឡើយ ។ គេច្រើនប្រកបរបរកសិកម្មដូចជា ដាំដំណាំ ធ្វើស្រែ ចិញ្ចឹមសត្វតាម បច្ចេកទេសទំនើប និងធ្វើសិប្បកម្ម ។ ប្រជាជននៅទីនេះ ជាមនុស្សសន្តិភាពនិយម ។ ពេលមានទំនាស់ គេតែងដោះស្រាយដោយអហិង្សា ។ ពួកគេរស់នៅមានសណ្តាប់ធ្នាប់ ល្អ ចេះគោរពច្បាប់ មានអធ្យាស្រ័យល្អ និងចេះជួយគ្នាទៅវិញទៅមក ។

អ្នកទៅដល់សហគមន៍ថ្មីនោះតែងសរសើរថា គឺជាសហគមន៍ដ៏សុខសាន្ត និង ជឿនលឿនបំផុត ។

សំណួរ

១. តើសហគមន៍នេះ ស្ថិតនៅឯណា ?
២. តើប្រជាជននៅក្នុងសហគមន៍ ជាមនុស្សដូចម្តេច ?
៣. តើនៅក្នុងសហគមន៍ មានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអ្វីខ្លះ ?
៤. ហេតុអ្វីបានជាប្រជាជននៅក្នុងសហគមន៍ ចូលចិត្តស្តាប់ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ផ្សេងៗ ?
៥. ហេតុអ្វីបានជាពួកគេ មិននិយមប្រើហិង្សា ?

លំហាត់

- ក. ចូរស្រង់គុណនាមពីក្នុងអត្ថបទខាងលើឱ្យបានចំនួនប្រាំ ។
- ខ. ចូររកពាក្យន័យដូចនឹងពាក្យខាងក្រោម ។

គេហដ្ឋាន	ទំនើប	ទំនាស់	សន្តិភាព
១. ផ្ទះ	១. ចាស់	១. ការតវ៉ា	១. ភាពថ្លៃថ្នូរ
២. សាលា	២. បុរាណ	២. ជម្លោះ	២. ភាពសុខសាន្ត
៣. រោង	៣. ថ្មី	៣. ការជជែក	៣. ភាពរុងរឿង

- គ. ចូររកពាក្យន័យផ្ទុយនឹងពាក្យ “អសន្តិសុខ ចូរធារ ឆ្ងាយ សកម្ម អហិង្សា” ។
- ឃ. ចូររកពាក្យសូរដូចនឹងពាក្យ “ឃុំ” ។
- ង. ចូរស្រង់ពាក្យ ឬឃ្លា ដែលជួយឱ្យយល់ន័យពាក្យអក្សរជិតក្នុងល្បះខាងក្រោម ។

សហគមន៍នេះ មានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាច្រើនដូចជាផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន ប្រឡាយទឹក លូបង្ហូរទឹក សាលារៀន មណ្ឌលសុខភាព សាលាឃុំ ផ្សារ ជាដើមសម្រាប់បម្រើសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជន ។

សំណេរ

ក. ចូរកូសភ្ជាប់ផ្នែក“ក ” និងផ្នែក“ខ” ឱ្យបានជាល្បះត្រឹមត្រូវ ។

ក	ខ
១. សហគមន៍ជនជាតិចាម	ក. នៅក្នុងសហគមន៍ថ្មី ។
២. ប្រធានសមាគម	ខ. ប្រារព្ធទិវាបរិស្ថាន ។
៣. ប្រជាជនរស់យ៉ាងសប្បាយ	គ. ធ្វើឱ្យសហគមន៍មានការរីកចម្រើន ។
៤. អាណាព្យាបាលគ្រប់រូប	ឃ. បង្រៀនបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីដល់សមាជិក ។
៥. ប្រជាពលរដ្ឋនាំគ្នា	ង. ច្រើនប្រកបរបរនេសាទ ។
៦. យើងទាំងអស់គ្នាត្រូវចូលរួម	ច. ថែរក្សាសម្បត្តិសាធារណៈ ។
៧. មេដឹកនាំ	ឆ. នាំកុមារអាយុ៦ ឆ្នាំទៅចុះឈ្មោះចូលរៀន ។

ខ. ចូរបំពេញល្បះខាងក្រោមឱ្យបានសមស្រប ។

១. នៅតាមជនបទ គេស្ថាបនា.....ខ្វាត់ខ្វែង ។
២. ប្រជាជនយើង នាំគ្នា.....ដោយប្រើជីធម្មជាតិ ។
៣. ការគោរពច្បាប់ចរាចរណ៍ គឺជាការជួយកាត់បន្ថយ..... ។
៤. ជនជាតិភាគតិច បង្កើតសហគមន៍ការពារ..... ។
៥. គេនាំគ្នាកាត់បន្ថយការដក់.....ដើម្បីរក្សាសុខភាព ។

គ. ចូរតែងល្បះទាក់ទងនឹងរូបភាពខាងក្រោម ។

១. .... ។
២. .... ។
៣. .... ។
៤. .... ។

ឃ. ចូរតែងល្បះនឹងពាក្យ“ ធ្វេរធារ ក្រហម វែង ចាស់” ក្នុងមួយពាក្យឱ្យបានមួយល្បះ ។

ការណែនាំក្នុងការប្រាប់ទិស

ចូរអានការណែនាំខាងក្រោម រួចឆ្លើយនិងសំណួរ ។

ឪណា: ជម្រាបសួរលោកពូ! ខ្ញុំសូមសួរបន្តិច តើមន្ទីរពេទ្យគន្ធបុប្ផាស្ថិតនៅឯណា?

លោកពូ : បើក្លាយចេញដំណើរពីរង្វង់មូលក្បាលថ្នល់ ត្រូវធ្វើដំណើរទៅជើងតាម
មហាវិថីព្រះនរោត្តម ឆ្លងកាត់វិមានឯករាជ្យ ទៅត្រង់រហូតដល់វត្តភ្នំ ។

មន្ទីរពេទ្យគន្ធបុប្ផាស្ថិតនៅជ្រុង

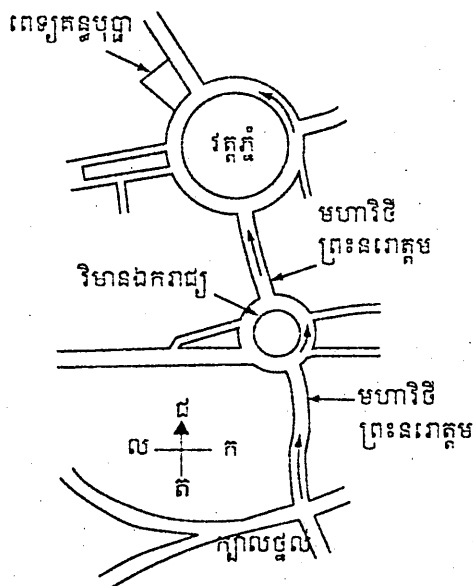
ខាងជើង ឆៀងខាងលិច

វត្តភ្នំ ។ សូមក្លាយមើលប្លង់

នេះ ។

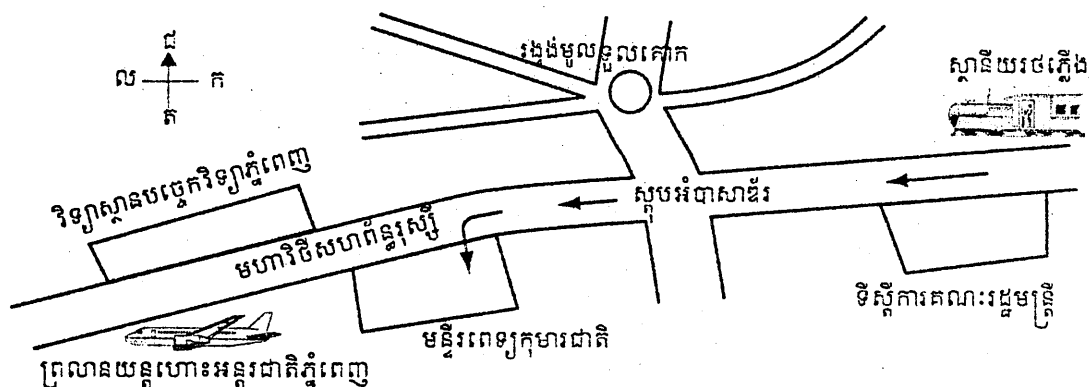
ឪណា : អរគុណហើយលោកពូ!

ជម្រាបលា !

លំហាត់

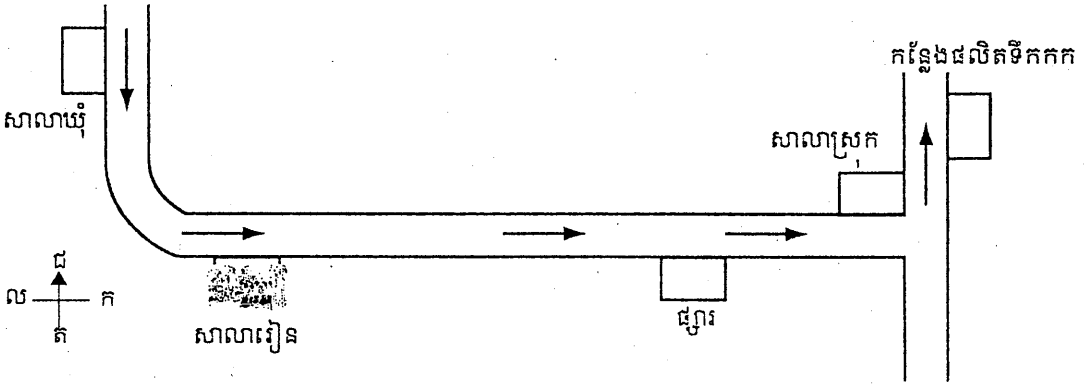
ចូរចាប់ដៃគូសង្កេតបង្អង់ខាងក្រោម រួចបកស្រាយប្រាប់ផ្លូវទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យកុមារជាតិ ដោយចេញដំណើរពីស្ថានីយរថភ្លើង ។

សំណេរ

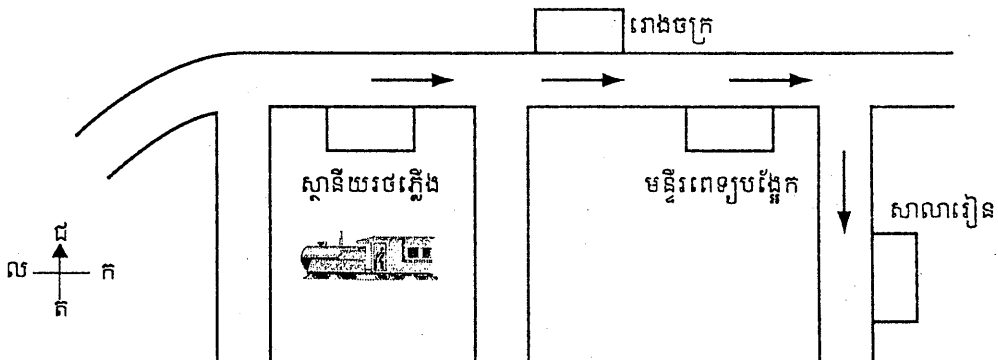
ចូរសង្កេតរូបភាព និងអានការបកស្រាយក្នុងការប្រាប់ទិសទៅរកកន្លែងផលិតទឹកកក ។

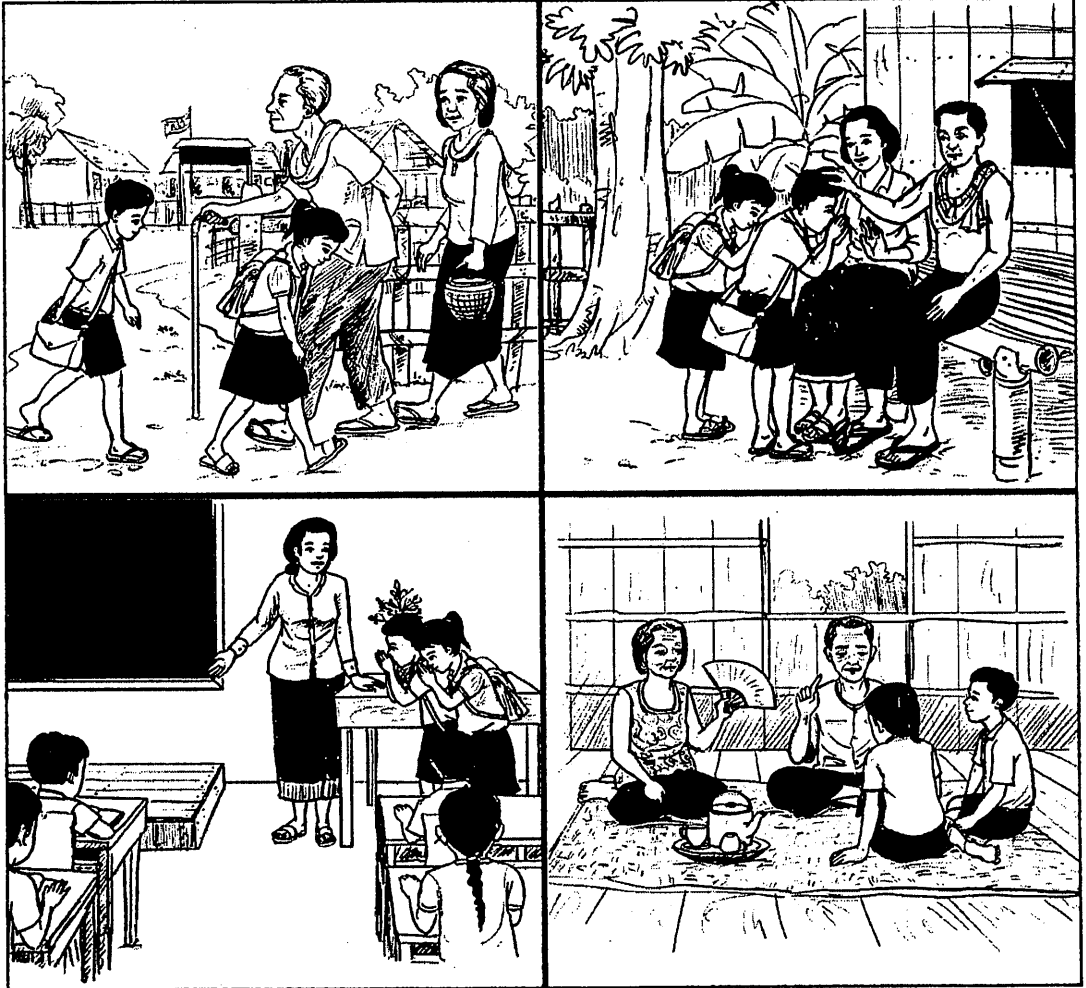
ដំបូង ត្រូវធ្វើដំណើរចេញពីសាលាឃុំមកត្រង់ រួចបត់ឆ្វេងបន្តិច ដល់សាលារៀន រួចបន្តដំណើរទៅមុខត្រង់ឃើញផ្សារនៅខាងស្តាំដៃ ទៅមុខបន្តិចទៀតឃើញសាលាស្រុកនៅខាងឆ្វេងដៃ រួចបត់ឆ្វេងបន្តិចនឹងដល់កន្លែងផលិតទឹកកក ។

លំហាត់

ក. អ្នកស្ថិតនៅត្រង់ស្ថានីយរថភ្លើង ពេលនេះអ្នកចង់ធ្វើដំណើរទៅសាលារៀន ។ ចូរអ្នកសរសេរការណែនាំប្រាប់ទិស ដែលត្រូវទៅសាលារៀននោះឱ្យបានក្បោះក្បាយ ។

ខ. ចូរសរសេរការណែនាំប្រាប់ទិស ទៅរកផ្ទះរបស់អ្នក ដោយចេញដំណើរពីសាលារៀនរបស់អ្នក ។

ខ្មែរយើង ប្រកាន់យកឥរិយាបថសមរម្យជានិច្ចក្នុងការរស់នៅ ។ ឥរិយាបថទាំងនោះមាន ការដើរ ការដេក ការឈរ ការអង្គុយ និងការនិយាយស្តី ។ អ្នកដែលមានឥរិយាបថផ្គាំផ្គង តែងត្រូវគេរិះគន់ ។ ចំណែកអ្នកមានឥរិយាបថល្អ អ្នកផងតែងកោតសរសើរ ស្រឡាញ់រាប់អានគ្រប់ទិសទី ។

បទានុក្រម

បើអ្នកមិនយល់ពាក្យណាមួយនៅក្នុងសៀវភៅ អ្នកអាចប្រើបទានុក្រម ឬ បទានុក្រមដើម្បីមើលសួរអាន ថ្នាក់ពាក្យ និងសេចក្តីពន្យល់ន័យរបស់ពាក្យនោះ ។ ចូរ មើលគំរូបទានុក្រមខាងក្រោម ៖

ក	ខ
កល(កល់) ន. ពុតត្បុត ល្បិច ឧបាយ យ៉ាងល្អិត ។	ខណ្ឌ (ខ័ន) ន. សង្កាត់ ប៉ែក កំណត់ បែកអាណាខេត្ត : ខណ្ឌដូនពេញ ។
កល់ កិ. ទ្រព្យក្រោម សែមពីក្រោមដើម្បី ឱ្យស្មើមិនឱ្យល្អៀង ឬដើម្បីឱ្យ ហើប ឱ្យខ្ពស់ឡើង ។	គ គុ. ឥតសម្តី មនុស្សគ ។ គរ កិ. ធ្វើឱ្យជាកំនរ ។
កា ន. បំពង់សម្រាប់ដាក់ទឹក ៖ កាទឹក ។	

ពាក្យនៅដើមជួរនីមួយៗ ជាពាក្យត្រូវពន្យល់ ។ ពាក្យទាំងនោះ ត្រូវបានតម្រៀប តាមលំដាប់តួអក្សរ (លំដាប់ព្យញ្ជនៈ និងលំដាប់ស្រៈ) ។ អក្សរនៅក្នុងរង្វង់ក្រចក ជាសួរ អានរបស់ពាក្យខាងដើម ។ អក្សរកាត់នៅបន្ទាប់ពីសួរអាន គឺជាថ្នាក់ពាក្យរបស់ពាក្យ ខាងដើម ។ បន្ទាប់ពីថ្នាក់ពាក្យ គឺជាសេចក្តីពន្យល់ន័យរបស់ពាក្យខាងដើម ។

បទានុក្រម គឺជាបញ្ជីពាក្យពិបាក ដែលស្រង់ចេញពីសៀវភៅ ។ ពាក្យទាំង នេះ ត្រូវបានរៀបតាមអក្ខរក្រម ដោយមានប្រាប់សួរអាន និងសេចក្តីពន្យល់ន័យ របស់ពាក្យ ។ បទានុក្រម នៅផ្នែកខាងក្រោយនៃសៀវភៅ ។

លំហាត់

ចូរអ្នកបើកបទានុក្រមនៅផ្នែកខាងក្រោយនៃសៀវភៅភាសាខ្មែរថ្នាក់ទី៤ ដើម្បី មើលសួរអាននិងន័យរបស់ពាក្យ “ សួរ បញ្ហា សាធារណៈ ប្រាជ្ញា ” ។

ការគោរពឪពុកម្តាយ

ចូរអានអត្ថបទ រួចឆ្លើយនិងសំណួរខាងក្រោម ។

ឪពុកម្តាយ ជាអ្នកមានគុណដ៏លើសលប់ចំពោះកូន ។ កូនគ្រប់រូបត្រូវមានឥរិយាបថ ល្អប្រពៃចំពោះពួកគាត់ ។ ពេលឪពុកម្តាយហៅ កូនត្រូវឆ្លើយបាទ ឬចាសហើយមកជិតចាំស្តាប់ គាត់មានប្រសាសន៍ដោយយកចិត្តទុកដាក់ និងដោយទឹកមុខ

ញញឹម ។ ពេលឪពុកម្តាយប្រើបន្តិចបន្តួច ត្រូវរួតរះធ្វើដោយប្រញាប់ មិនត្រូវរត់គេច ឬធ្វើបូកពាមិនពេញចិត្តនោះឡើយ ។ លើសពីនេះទៀត កូនមិនត្រូវមានចរិតរឹងរូស មិនស្តាប់ដំបូន្មានឪពុកម្តាយនោះទេ ។

កូនត្រូវជម្រាបលាឪពុកម្តាយពេលចេញទៅសាលារៀន និងជម្រាបសួរគាត់ពេលត្រឡប់មកពីសាលារៀនវិញ ដោយពោលពាក្យ ពុក ម៉ែ ឬប៉ា ម៉ាក់! កូនទៅរៀនហើយ ឬកូនមកពីរៀនវិញហើយ ។ បើចង់ទៅណាមកណា ត្រូវជម្រាបគាត់ឱ្យបានសមរម្យថាយើងទៅណា ទៅជាមួយអ្នកណា ទៅធ្វើអ្វី ពេលណាត្រឡប់វិញ ។ ម្យ៉ាងទៀត កូនត្រូវចៀសវាងការនិយាយកុហកឪពុកម្តាយ ។

ប្រសិនបើកូនគ្រប់រូប ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវអាកប្បកិរិយាទាំងនេះ សេចក្តីថ្លៃថ្នូរនឹងកើតមានដល់ខ្លួនអ្នក និងគ្រួសារអ្នក ។ លើសពីនេះ អ្នកនឹងមានអនាគតល្អ ហើយគ្រួសារនឹងជួបតែសុភមង្គលមិនខានឡើយ ។

សំណួរ

- ១. ពេលឪពុកម្តាយហៅ តើកូនត្រូវឆ្លើយដូចម្តេច ?
- ២. ពេលឪពុកម្តាយនិយាយ តើកូនត្រូវធ្វើដូចម្តេច ?

៣. តើកូនត្រូវចៀសវាងអ្វីខ្លះ ?

៤. មុនពេលទៅ និងត្រឡប់ពីសាលារៀនវិញ តើកូនត្រូវធ្វើ និងនិយាយដូចម្តេច?

៥. តើកូនត្រូវធ្វើដូចម្តេច បើចង់ទៅណាមកណា ?

លំហាត់

ចូរប្រើបទពាក្យក្រម ដើម្បីមើលសួរអាន និងពន្យល់ន័យនៃពាក្យខាងក្រោម ។

ឥរិយាបថ	គុណ	ប្រសាសន៍	ពាក្យពេចន៍	បូកពាក្យ	អាកប្បកិរិយា

កថាខណ្ឌ

ក. បញ្ញត្តិកថាខណ្ឌ

កថាខណ្ឌ គឺជាល្បះមួយចំនួន ដែលសរសេរអំពីប្រធានបទមួយ ឬល្បះមួយក្រុម ដែលមានទំនាក់ទំនងគ្នា ហើយនិយាយអំពីគោលគំនិតណាមួយ ។

ការចាប់ផ្តើមបន្ទាត់ គឺជាការចាប់ផ្តើមនៃកថាខណ្ឌ ។

ខ. គោលសំខាន់ៗនៃទម្រង់កថាខណ្ឌ

កថាខណ្ឌមានលក្ខណៈដូចខាងក្រោម ៖

១. មានការណែនាំខាងដើម ដែលផ្តោតទៅលើប្រធានបទ ។

២. ល្បះទាំងអស់ក្នុងកថាខណ្ឌ ត្រូវបង្ហាញពីគំនិតមួយ ឬប្រធានបទមួយ ។

៣. គំនិត មានទំនាក់ទំនងគ្នា តាមលំដាប់លំដោយ ។ ល្បះនីមួយៗ ត្រូវតភ្ជាប់គ្នា ដោយពាក្យភ្ជាប់សេចក្តី ។

៤. ផ្តល់សេចក្តីលម្អិតគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីគាំទ្រគំនិតសំខាន់ ។

៥. ល្បះនីមួយៗត្រឹមត្រូវ តាមក្បួនវេយ្យាករណ៍ ។

៦. ប្រើទម្រង់ល្បះផ្សេងៗ ក្នុងការពណ៌នា ។

៧. ការបញ្ចប់ ឬសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ជាល្បះចុងក្រោយរបស់កថាខណ្ឌ ។

លំហាត់

ចូរស្រង់ល្បះខាងក្រោម រួចដាក់លេខតាមលំដាប់គំនិត ។ បន្ទាប់មក សរសេរល្បះទាំងនេះតាមជាកថាខណ្ឌត្រឹមត្រូវ ។

កូនត្រូវគោរពស្រឡាញ់គាត់ ។

បើគាត់ហៅ កូនត្រូវឆ្លើយបាទ ឬ ចាសហើយរត់មកជិតដោយទឹកមុខញញឹម ។

កូនត្រូវប្រុងចាំស្តាប់ប្រសាសន៍គាត់ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ ។

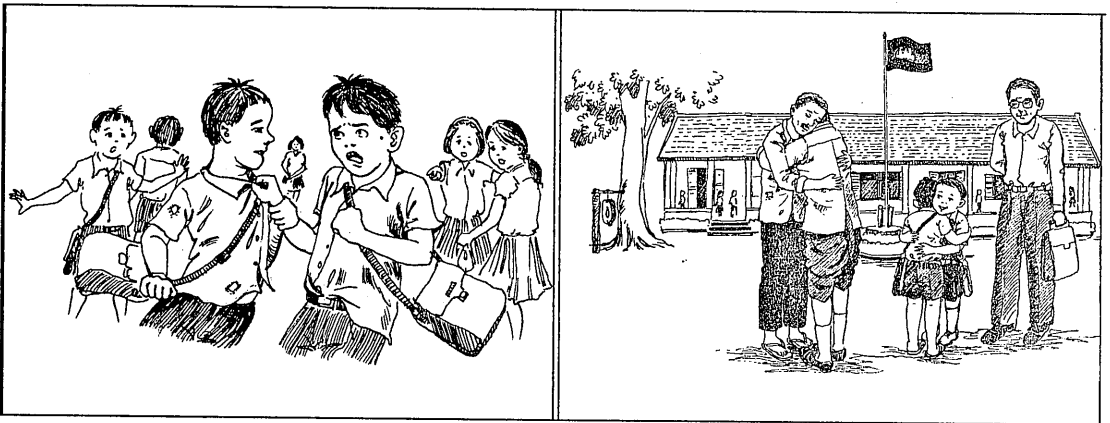
មិនតែប៉ុណ្ណោះកូនល្អ ត្រូវប្រើសម្តីទន់ភ្លន់ជានិច្ចទៅកាន់មាតាបិតា ។

កុមារគ្រប់រូបត្រូវប្រតិបត្តិដូចខាងលើ ដើម្បីឱ្យឪពុកម្តាយអ្នកសប្បាយចិត្ត ។

ឪពុកម្តាយជាអ្នកមានគុណ ។

រឿង សេដ្ឋីនិងអ្នកលក់ធុង

បន្ទាប់ពីស្តាប់រឿង ចូរឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ។

១. តើគឺមនិងវាសនាល្ខោះគ្នារឿងអ្វី ?

២. តើវាសនាបានពិពណ៌នាលក្ខណៈអ្នកដូចម្តេចខ្លះ ?

៣. តើឪពុកគឺមធ្វើដូចម្តេចខ្លះ ?

៤. ហេតុអ្វីបានជាឪពុកវាសនា ប្រាប់វាសនាឱ្យសុំទោសគឺម ?

៥. តើរឿងនេះ ចង់អប់រំដូចម្តេច ?

លំហាត់

ក. ចូរសរសេរអក្សរ“ត” នៅមុខចម្លើយត្រូវនឹងព្រឹត្តិការណ៍នៃរឿង ហើយ
សរសេរអក្សរ“ខ” នៅមុខចម្លើយ ដែលមិនមែនជាព្រឹត្តិការណ៍ខាងលើ ។

- ..... វាសនា និងគឺមឈ្មោះគ្នាដណ្តើមសៀវភៅ ។
- ..... វាសនា និងគឺមក្លាយជាមិត្តនឹងគ្នា ។
- ..... ឪពុកវាសនា និងឪពុកគឺមឈ្មោះប្រកែកគ្នា ។
- ..... លោកគ្រូឱ្យសេដ្ឋី សុំអភ័យទោសអ្នកលក់ធុរ្យ ។
- ..... ឪពុកវាសនាមកប្តឹងលោកគ្រូ ។
- ..... វាសនាសុំទោសគឺម តាមការណែនាំរបស់ឪពុក ។

ខ. ចូរគូសសញ្ញា ✓ នៅមុខចម្លើយមួយ ដែលបង្ហាញភាពប្រែប្រួលនៃដំណើរ
រឿង ។

- ☐ ១. រឿងនេះ បង្ហាញពីការឈ្មោះប្រកែកគ្នារវាងវាសនានិងគឺម ។
- ☐ ២. រឿងនេះ បង្ហាញពីការសម្រុះសម្រួលរបស់លោកគ្រូ ។
- ☐ ៣. រឿងនេះ បង្ហាញពីតួអង្គទំនាស់ក្លាយជាមិត្តនឹងគ្នា ។

ដំណើររឿង និងព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗនៃរឿង

រឿងមួយ តែងមានព្រឹត្តិការណ៍បន្តបន្ទាប់គ្នា ។ ព្រឹត្តិការណ៍ទាំងអស់ បង្កើតបានជា
ដំណើររឿង ។ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗនៃរឿង កើតឡើងពីបណ្តុំព្រឹត្តិការណ៍បន្ទាប់បន្សំរួម
បញ្ចូលគ្នា ។

ចូរអានរឿងខាងក្រោម ។ តើរឿងនេះ មានដំណើររឿង និងព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ
នៃរឿងដូចម្តេចខ្លះ ?

រឿង ខ្លា និង កណ្តុរ

ថ្ងៃមួយ ខ្លាដើរស្វែងរកអាហារ ប្រទះនឹងកណ្តុរកំពុងដេកលក់ ។ ខ្លាបានចាប់កណ្តុរប្រុងនឹងត្របាក់ស៊ី តែកណ្តុរអង្វរ ៖ “ សូមលោកកុំពិសាខ្ញុំអី ខ្ញុំតូចណាស់! បើលោកពិសាខ្ញុំ ខ្លួនខ្ញុំមិនបានមួយម៉ាត់ផង! ហើយបើលោកទុកជីវិតខ្ញុំវិញ ខ្ញុំនឹងដឹងគុណលោកអស់មួយជីវិត ” ។ តាមជួនពេលនោះ ខ្លាពុំសូវឃ្លានអាហារ ក៏ធ្វើតាមការអង្វររបស់កណ្តុរ ។ ថ្ងៃក្រោយមក ខ្លាដើរស្វែងរកចំណីដូចធម្មតា ក៏ទៅជាប់អន្ទាក់ព្រាន ។ ខ្លាស្រែកឮសន្លឹកពេញព្រៃ ។ កណ្តុរឮសំឡេងខ្លា ក៏រត់មករកមើល ។ វាស្គាល់ច្បាស់ជាខ្លាដែលទុកជីវិតវាពីថ្ងៃមុន ។ ជាការតបស្តង់សងគុណវិញ កណ្តុរខំប្រឹងកកេរកាត់ខ្សែអន្ទាក់ទាល់តែដាច់បូតខ្លាឆ្លងច្រើនទៅ ។

(ដកស្រង់និងកែសម្រួលពីសៀវភៅរឿងនិទានថ្នាក់ទី១ទំព័រទី១៨បោះពុម្ពឆ្នាំ១៩៧៩)

ក្នុងដំណើររឿងនេះ មានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗបី ៖

១. ខ្លាបម្រុងស៊ីកណ្តុរ តែដោយកណ្តុរអង្វរក៏លែងកណ្តុរវិញ ។
២. ខ្លាជាប់អន្ទាក់ព្រាន ។
៣. កណ្តុរជួយខ្លាឱ្យរួចជីវិត ។

ដំណើររឿង គឺជាលំដាប់លំដោយព្រឹត្តិការណ៍ក្នុងរឿងតាំងពីដើមដល់ចប់ ។ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ គឺជាបណ្តុំព្រឹត្តិការណ៍បន្ទាប់បន្សំនៅក្នុងរឿងមួយ ។

លំហាត់

ចូរអានរឿង រួចរកព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗដែលបង្កើតបានជាដំណើររឿង ។

រឿង បងប្អូនបីនាក់

កាលពីព្រេងនាយមានបុរសម្នាក់មានកូនបីនាក់ ។ កាលបើដឹងថា ខ្លួនជិតស្លាប់ ហើយ ក៏ហៅកូនទាំងបីមកជិត រួចនិយាយ ៖ “ នែកូនទាំងបី! ឪពុកបានបង្ហាត់បង្រៀនចំណេះវិជ្ជាសព្វគ្រប់ល្អមរក្សាខ្លួនបានហើយ ។ ប៉ុន្តែឪពុកផ្តាំកូនជាចុងក្រោយ ត្រូវចេះស្រឡាញ់រូបរួមគ្នាកុំឈ្លោះប្រកែកបែកសាមគ្គីគ្នា ” ។

គាត់បានប្រើឱ្យកូនច្បង ទៅយកអំពៅមួយដើមមកកាច់ ។ កូនច្បងកាច់អំពៅនោះ បាក់ជាពីរកំណាត់ ។ ឃើញអំពៅបាក់ គាត់បានបង្គាប់កូនបន្ទាប់យកអំពៅបីដើមមកចង ជាបាច់កាច់ឱ្យបាក់ ។ កូនបន្ទាប់ កាច់អំពៅមិនបាក់សោះ ។ ឃើញដូច្នេះ ឪពុកពោល ទៅកាន់កូន ៖ “ខ្លួនកូនបីនាក់ ប្រៀបដូចអំពៅបីដើមនេះ ។ បើពួកឯងចង់សាមគ្គីគ្នានោះ ពិតជាបានសុខ និងបានជ័យជម្នះលើការងារគ្រប់មុខ ” ។ កូនទាំងបីធ្វើតាមដំបូន្មាន ឪពុក បានសេចក្តីសុខដរាបរៀងទៅ ។

(ដកស្រង់និងកែសម្រួលពីសៀវភៅរឿងនិទានថ្នាក់ទី១ ទំព័រទី៦៩ បោះពុម្ពឆ្នាំ១៩៧៩)

អព្ពន្ធរសញ្ញា ឬសញ្ញាក្បួនសបើកបិទ “...” ឬ « ... »

ចូរស្វែងយល់ការប្រើប្រាស់អព្ពន្ធរសញ្ញា នៅក្នុងឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ៖

១. ជិតាខ្ញុំមានប្រសាសន៍ ៖ “ក្មេងៗពេលជួបចាស់ទុំ ត្រូវគោរព និងលើកដៃសំពះ ទើបប្រពៃ” ។

២. ក្រមង៉ុយបានលើកឡើងថា “ឃើញបូកគេល្អ ទោះបីមានក្រ យកគេជាញាតិ” ។

៣. «ថោកអីនឹងដៃ ថ្លៃអីនឹងមាត់» ជាសុភាសិតខ្មែរ ។

៤. អត្ថបទនេះ ស្រង់ចេញពីសៀវភៅ “ ប្រជុំរឿងព្រេងខ្មែរ ភាគ៥ ” ។

៥. យើងកំពុងសិក្សាអំពី “សញ្ញាក្បួនសបើកបិទ ឬអព្ពន្ធរសញ្ញា” ។

ពាក្យ ឃ្លា ល្បះ ក្នុងសញ្ញាក្បួនសបើកបិទនៃឧទាហរណ៍ខាងលើបញ្ជាក់អំពី ៖

- សម្តីផ្ទាល់របស់អ្នកនិយាយ (ឧទាហរណ៍ទី១)
- សេចក្តីដកស្រង់ពីបណ្តាំ (ឧទាហរណ៍ទី២)
- ពាក្យ ឬសេចក្តីដែលគេចង់បញ្ជាក់ (ឧទាហរណ៍ទី៣)
- ឈ្មោះសៀវភៅ (ឧទាហរណ៍ទី៤)
- ឈ្មោះវត្ថុ (ឧទាហរណ៍ទី៥)

សញ្ញាក្បួនសបើកបិទសម្រាប់ដាក់អមពាក្យ ឃ្លា ឬល្បះ ដើម្បីពន្លឿនឡើងនូវ ឈ្មោះ មនុស្ស សត្វ ឬវត្ថុអ្វីមួយដែលសំខាន់ ឬសម្តីផ្ទាល់របស់អ្នកនិយាយ ។

កំណត់សម្គាល់ ៖ កាលណាក្បួនបើកបិទប្រើអមសម្ព័ន្ធជ្រាស់ របស់អ្នកនិយាយគេ ប្រើសញ្ញា “ ៖ ” នៅខាងមុខ (មើលឧទាហរណ៍ទី១) ។

លំហាត់

ក. ចូរប្រើសញ្ញាក្បួនបើកបិទនៅក្នុងល្បះខាងក្រោម ឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមកន្លែង ។

- ១. អ្នកគ្រូនិយាយទៅកាន់សិស្ស ពេលទៅផ្ទះអ្នកត្រូវជម្រាបសួរអ្នកមានគុណ ។
- ២. នៅក្នុងរឿងកុលាបប៉ៃលិន តាចឹមផ្តាំចៅចិត្រ ខ្លួនទីពីរខ្លួន ។
- ៣. រឿងនេះ ដកស្រង់ចេញពី គតិលោកភាគទី១ ។
- ៤. សុភាសិតខ្មែរចែងថា លួចគេវាគ្រាន់ គេទាន់វាក្រៃល ។

ខ. ចូរតែងល្បះដោយប្រើអព្ភន្តរសញ្ញា ឬក្បួនបើកបិទឱ្យបានច្រើនល្បះ ។

កំណាព្យ : ច្បាប់ប្រុស

ច្បាប់ប្រុស ជាច្បាប់មួយប្រដៅកូនចៅឱ្យប្រកាន់កិរិយាល្អប្រពៃគ្រប់ពេល វេលា ។ ចូរអានច្បាប់នេះ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ។

បទព្រហ្មគីតិ

រៀនបទរៀនបាទចាស់	កុំច្រឡោសលើរឿមច្បង
ស្រដីនឹងអ្នកផង	ពាក្យឱ្យគួរកុំឯងរឺ ។
អី អើអញដាច់សាច់	ឆ្គងពាក្យពេចន៍គេស្រដី
ដើមដៀលឱ្យអប្រិយ	ស្រដីថា កូនអត់ពូជ ។
ចាស់ទុំមិនប្រដៅ	ជេរកូនចៅទើបវាខូច
គេថាកូនអត់ពូជ	មិនដឹងច្បាប់នឹងចាស់ទុំ ។
គេដៀលដល់ម៉ែឪ	កេរ្តិ៍អាស្រូវស្អុយរហ័ម
គេស្តីដើមជៀវជុំ	ដំណៀលនោះមកដល់ចាស់ ។

(ដកស្រង់ចេញពីច្បាប់ប្រុសរបស់បណ្ឌិត ម៉ីន ម៉ែ)

សំណួរ

- ១. តើច្បាប់នេះអប់រំអ្នកណា ?
- ២. តើច្បាប់នេះអប់រំកូនឱ្យធ្វើដូចម្តេច ?
- ៣. កាលណាកូននិយាយស្តីមិនសមរម្យ គេជឿលថាដូចម្តេច ?
- ៤. កាលណាកូនមិនចេះគួរសម គេជឿលដល់អ្នកណា ?

លំហាត់

ក. ចូរពន្យល់ន័យរបស់ពាក្យខាងក្រោម ។

ច្រឡាន	កេរ្តិ៍អាស្រូវ	ដំណៀល

ខ. ចូររកពាក្យចូននិងពាក្យខាងក្រោម ។

វគ្គទី១ ៖ ចាស	ច្បង	វគ្គទី៣ ៖ ប្រដៅ	ខូច
វគ្គទី២ ៖ សាច់	ស្រដី	វគ្គទី៤ ៖ ខ្ចី	រហ័ម

សំណេរកថាខណ្ឌ

ដើម្បីសរសេរកថាខណ្ឌ គេត្រូវអនុវត្តតាមលំនាំនីមួយៗដូចខាងក្រោម ។

១. ការប្រមូលគំនិត ៖ ការប្រមូលគំនិត គឺជាដំណាក់កាលដំបូងនៃការត្រៀមគំនិត ។ មុននឹងសរសេរប្រធានបទអ្វីមួយ អ្នកត្រូវប្រមូលព័ត៌មាន ឬគំនិតដែលទាក់ទងនឹងប្រធានបទនោះ ។ អ្នកត្រូវសរសេរគំនិតទាំងនោះ ក្នុងក្រដាសព្រាង ។ គំនិតទាំងនោះ ពុំទាន់មានលំដាប់លំដោយទេ ។

២. សំណេរព្រាង ៖ កាលបើប្រមូលគំនិតបានហើយ អ្នកត្រូវជ្រើសរើសយកតែគំនិតណាដែលទាក់ទងនឹងប្រធានបទ ដែលអ្នកត្រូវសរសេរតែប៉ុណ្ណោះ គំនិតមិនទាក់ទងអ្នកត្រូវគូសចោល ។ បន្ទាប់មក អ្នកត្រូវរៀបចំគំនិតទាំងនោះតាមលំដាប់លំដោយបន្តមកទៀត អ្នកត្រូវចាប់ផ្តើមសរសេរពង្រីកគំនិតនីមួយៗជាល្បះពេញលេញ ។

៣. កំណែលម្អ ៖ អ្នកត្រូវពិនិត្យសំណេរព្រាង ឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ។

បន្ទាប់មក អ្នកត្រូវប្តូរសំណេរព្រាងរបស់អ្នកជាមួយមិត្តភក្តិ ដើម្បីជួយពិនិត្យកែលម្អគ្នាទៅវិញទៅមក ។ កំណែលម្អត្រូវផ្ដោតទៅលើភាពគ្រប់គ្រាន់ ភាពត្រឹមត្រូវនៃគំនិត លំដាប់លំដោយគំនិត ទម្រង់ល្បះ និងអក្ខរាវិរុទ្ធ ។

៤. សំណេរសម្រេច ៖ អ្នកត្រូវសរសេរកិច្ចការរបស់ខ្លួនឡើងវិញ ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

លំហាត់

ចូរពិនិត្យកថាខណ្ឌគំរូខាងក្រោម ។

នៅលើសកលលោក ពេលជួបគ្នា ឬលាគ្នា មនុស្សយើងតែងមានទម្លាប់សម្តែងការគួរសមចំពោះគ្នា ។ ប៉ុន្តែការគួរសមនេះ មានច្រើនបែប ប្លែកតាមជនជាតិនីមួយៗ ។ នៅអឺរ៉ុប គេសម្តែងការគួរសមដោយនិយមចាប់រលាក់ដៃគ្នា ។ ជនជាតិនៅអាស៊ីខ្លះ ជាពិសេសជាតិសាសន៍ខ្មែរ គេសម្តែងការគួរសមដោយខ្លួនក្បាលបន្តិច រួចលើកដៃសំពះ ។ យើងត្រូវចេះសម្តែងការគួរសម ចំពោះអ្នកផងទាំងពួងទៅតាមទីកន្លែង និងតាមកាលៈទេសៈ ដើម្បីឱ្យបានជាមនុស្សថ្លៃថ្នូរ ។

ចូររៀបចំ រួចសរសេរព្រាងកថាខណ្ឌខ្លីមួយ ដែលមាន ៣ - ៥ ល្បះទាក់ទងនឹងប្រធានបទ ឬចំណងជើងណាមួយខាងក្រោម ដែលអ្នកពេញចិត្ត ។

ការគួរសមចំពោះភ្ញៀវ ការគោរពគ្រូ ការគោរពឪពុកម្តាយ ។

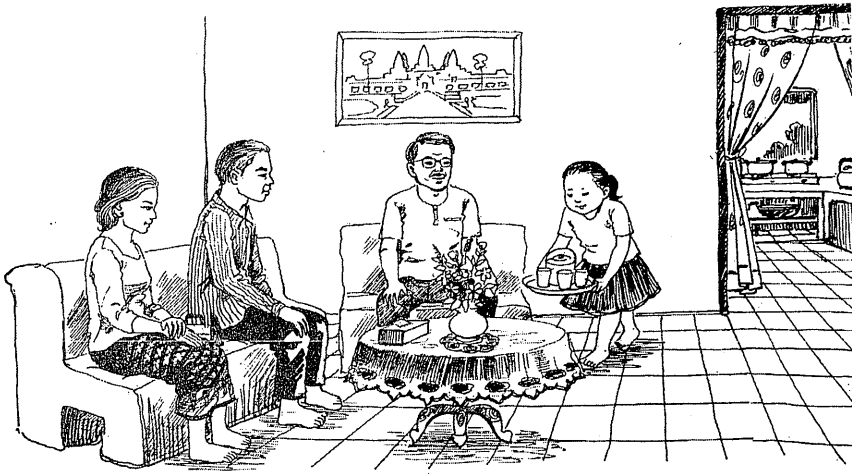
ចូរពិនិត្យកថាខណ្ឌរបស់អ្នកឡើងវិញ បន្ទាប់ពីសរសេររួចដោយផ្អែកលើសំណួរខាងក្រោម ។

១. តើអ្នកបានសរសេរចំណងជើងកថាខណ្ឌរបស់អ្នកហើយ ឬនៅ ?
២. តើល្បះទីមួយ អ្នកចាប់ផ្តើមបន្ទាត់ហើយ ឬនៅ ?
៣. តើអ្នកសរសេរពាក្យទាំងអស់ត្រឹមត្រូវហើយ ឬនៅ ?
៤. តើល្បះទាំងអស់និយាយទាក់ទងនឹងប្រធានបទហើយ ឬនៅ ?
៥. តើគំនិតនៅតាមលំដាប់លំដោយហើយ ឬនៅ ?

រឿង កុមារចេះគួរសម

ចូរអានរឿង រួចឆ្លើយនិងសំណួរខាងក្រោម ។

វេលារសៀលនៃថ្ងៃអាទិត្យមួយ កុមារិគន្ធាបានឮអាពាលព្រលឹមរ្ញ័ស! រ្ញ័ស! នាងដឹងច្បាស់ថា មានភ្ញៀវមករកនៅខាងក្រៅ ។ គន្ធាប្រញាប់ចាប់ផ្តើមរួចដើរទៅបើកទ្វារ ។ ពេលនោះ បុរសចំណាស់ម្នាក់សួរគន្ធាមុន ៖ “ពុកម៉ែរបស់ក្មួយនៅ ឬទេ ?” ។ គន្ធាលើកដៃសំពះគាត់ ព្រមទាំងឆ្លើយដោយទន់ភ្លន់ ៖ “បាទ លោកអ៊ី ! ម៉ែខ្ញុំនៅក្នុងផ្ទះបាយ ចំណែកពុកកំពុងធ្វើរបងព័ទ្ធចម្ការខាងក្រោយ ។ សូមលោកអ៊ីអញ្ជើញចូលទៅក្នុងផ្ទះសិន ខ្ញុំនឹងជម្រាបគាត់” ។ គន្ធានាំភ្ញៀវអង្គុយកន្លែងដ៏គួរសម រួចនាងចូលទៅក្នុងផ្ទះចាក់ទឹកមួយកែវយកមកជូនភ្ញៀវ និងនិយាយដោយទឹកមុខញញឹម ៖ “លោកអ៊ី ! អញ្ជើញពិសាទឹក” ។ ភ្ញៀវនោះតបវិញ “អរគុណក្មួយ” ។ បន្ទាប់មក គន្ធាថយទៅជម្រាបឪពុកម្តាយ ។

ពេលឪពុកម្តាយកំពុងសន្ទនាជាមួយភ្ញៀវ ប្អូនប្រុសនាងម្នាក់រត់រឿងបម្រុងទៅរកឪពុកម្តាយ ស្រាប់តែឃើញឪពុកម្តាយមានភ្ញៀវ ក៏ខឹងក្បាលគោរពបន្តិច រួចត្រឡប់ថយក្រោយវិញ ។ គន្ធាទៅជិតនិយាយខ្សឹបប្រាប់ប្អូន ៖ “អូនឯងកុំរត់កាត់មុខភ្ញៀវ ឬទៅរំខានពុកម៉ែមិនគួរសមទេ” ។

ពេលភ្ញៀវត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញ ឪពុកម្តាយគន្ធាសរសើរកូនស្រីដោយពេញចិត្ត ៖ “ កូនចេះគួរសមចំពោះភ្ញៀវណាស់! ចូរកូនរក្សាការគួរសម ចំពោះអ្នកដទៃឱ្យបានជាប់ជានិច្ច” ។

សំណួរ

១. តើគន្លាបានធ្វើអ្វីខ្លះ ចំពោះភ្ញៀវមុននឹងទៅជម្រាបឪពុកម្តាយ ?
២. ពេលឪពុកម្តាយកំពុងនិយាយជាមួយភ្ញៀវ តើមានអ្វីកើតឡើង ?
៣. ហេតុអ្វីបានជាឪពុកម្តាយពេលសរសើរគន្លា ?
៤. តើអ្នកចង់យកតម្រាប់តាមកុមារិតន្លាដែរ ឬទេ ? ហេតុអ្វី ?
៥. តើរឿងនេះ កើតនៅកន្លែងណា ? ពេលណា ?
៦. តើរឿងនេះ មានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗប៉ុន្មាន ? ចូរបៀបរាប់ ។

លំហាត់

ក. ចូរពន្យល់ពាក្យខាងក្រោមដោយប្រើបទានុក្រម ។

វេលា	ទន់ភ្លន់	សន្ទនា	រឿង	រក្សា

ខ. ចូរស្រង់ល្បះ ដែលប្រើសញ្ញាក្បួនសំបើកបិទពីក្នុងអត្ថបទខាងលើ ។

សំណេរ

ចូរសរសេរកថាខណ្ឌខ្លីមួយ ដែលមាន ៣ ល្បះទាក់ទងនឹងរូបភាពខាងក្រោម ។

ការប្រើភាសាតាមកាលៈទេសៈ

ថ្ងៃអាទិត្យ ប៊ុននិងមិត្តភក្តិបានទៅរកទិញសៀវភៅនៅឯផ្សារ ។ ពួកគេបានជួបអ្នកគ្រូសោភា ។

ចូរអានការសន្ទនារវាងអ្នកទាំងនេះ ។

ប៊ុន : អេ! បងស្រីឈប់សិន! តើបងអញ្ជើញទិញអ្វីហ្នឹង ?

អ្នកគ្រូ : អូ! ប៊ុន បងទើបទិញបានសៀវភៅដើម្បីមួយគូ ។ តើពួកឯងមករកអ្វីដែរ ?

ប៊ុន : ខ្ញុំមកទិញសៀវភៅ ។ ខ្ញុំសូមលាបងសិនហើយ ។

រីកា : អេ! ប៊ុន ម្តេចក៏ឯងហៅគាត់អ៊ីចឹង ? គាត់ជាអ្នកគ្រូយើងណា!

ប៊ុន : ត្រូវហើយ! នៅសាលាគាត់ជាគ្រូយើង ខ្ញុំហៅគាត់អ្នកគ្រូ ។ នៅផ្សារខ្ញុំហៅគាត់ថាបងស្រី ពីព្រោះគាត់ជាបងស្រីដ៏ដូនមួយខ្ញុំ ។

រីកា : អូ! អ៊ីចឹងទេប្ប! ខ្ញុំខំតែឆ្ងល់ ។

សុត : មែនហើយ! នេះមានន័យថា យើងត្រូវចេះនិយាយឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមកាលៈទេសៈ ។

សំណួរ

១. តើប៊ុននិងមិត្តភក្តិ ជួបអ្នកគ្រូរបស់គេនៅឯណា ?
២. តើនៅផ្សារ ប៊ុនហៅអ្នកគ្រូដូចម្តេច ?
៣. ហេតុអ្វីបានជាប៊ុនហៅអ្នកគ្រូថា បងស្រី ?
៤. តើនៅសាលា ប៊ុនហៅអ្នកគ្រូដូចម្តេច ? ហេតុអ្វី ?

លំហាត់

ពួរបស់អ្នក ជាគ្រូក៏ឡា ។ ថ្ងៃនេះ គាត់ចង់ឱ្យអ្នកទៅប្រាប់សិស្សរួមថ្នាក់របស់អ្នកឱ្យទៅហាត់ប្រាណ នៅម៉ោងក្រោយ ។ ចូរអ្នកចាប់តួដើម្បីសន្ទនារឿងនេះ ដោយប្រើគំនិតផ្ទាល់ខ្លួន ។

ការសរសេររឿងខ្លី

ចូរអានរឿងមូលបារាំង រួចឆ្លើយនិងសំណួរ ។

កាលពីដើម មានយុវជនម្នាក់ឈ្មោះ កំសាន្ត កំព្រាខ្ញុំពុកតាំងពីតូច ។ កំសាន្ត ខិតខំតស៊ូពុះពារការលំបាកគ្រប់បែបយ៉ាង រហូតបានបញ្ចប់ការសិក្សាផ្នែកធនាគារ ។

ថ្ងៃមួយ កំសាន្តបានទៅដាក់ពាក្យសុំចូលធ្វើការនៅធនាគារមួយ ។ ពេលទៅដល់កំសាន្តលើកដៃសំពះដោយសុភាព រួចហុចពាក្យសុំចូលធ្វើការទៅលោកនាយកធនាគារ ។ លោកនាយកពិនិត្យមើលរួចហុចពាក្យនោះឱ្យមកកំសាន្តវិញ ព្រមទាំងប្រាប់ថា លោកស្ដាយណាស់ដោយនៅពេលនេះ មានបុគ្គលិកគ្រប់គ្រាន់ហើយ បើលោកត្រូវការបុគ្គលិកបន្ថែមទៀត លោកនឹងឱ្យដំណឹង ។ កំសាន្ត ក៏សំពះលាត្រឡប់មកវិញ ។

ពេលកំពុងដើរត្រឡប់មកវិញ កំសាន្តឃើញមូលបារាំងមួយ ក៏ខឹងរើសទុក ។ ឃើញកាយវិការដូច្នេះ លោកនាយកគិតក្នុងចិត្ត ៖ “យុវជននេះ មានសណ្ដាប់ធ្នាប់ល្អ និងមានគំនិតចេះសន្សំសំចៃ” ។ លោកនាយក បានឱ្យកំសាន្តមកធ្វើការជាមួយគាត់ ។ មួយឆ្នាំបន្ទាប់ កំសាន្តត្រូវបានតែងតាំងជានាយករងធនាគារនោះទៅ ។

សំណួរ

១. តើអ្នកណាជាតួអង្គឯក នៅក្នុងរឿងនេះ ?
២. តើរឿងនេះ មានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗប៉ុន្មាន ? គឺអ្វីខ្លះ ?
៣. តើរឿងនេះ កើតនៅពេលណា ? នៅឯណា ?

លំហាត់

- ក. ផ្អែកតាមគំរូខាងលើ ចូរអ្នករៀបចំសរសេររឿងខ្លីមួយ ដែលបង្កើតដោយខ្លួនឯង ។ មុននឹងសរសេរអ្នកត្រូវកំណត់ ៖
- អ្នកណាជាតួអង្គឯកនៅក្នុងរឿង
  - ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់មួយ (តួអង្គបានធ្វើអ្វី ឬ ជួបហេតុការណ៍អ្វី)
  - ទីកន្លែងនិងពេលវេលា ដែលរឿងបានកើតឡើង ។

១. ចូរអ្នកសរសេររឿងខ្លីមួយ តាមលំដាប់រូបភាពខាងក្រោម ។

រឿង

១

២

៣

៤

រុក្ខជាតិប្រទេសយើង

ប្រទេសកម្ពុជាយើង មានរុក្ខជាតិត្រប់ប្រភេទ ។ រុក្ខជាតិខ្លះជាបន្លែ ខ្លះផ្តល់ជាផ្លែ ខ្លះជារុក្ខជាតិបម្រើឱ្យឧស្សាហកម្ម ដែលយើងឱ្យឈ្មោះថា កសិឧស្សាហកម្ម ។ រីឯរុក្ខជាតិខ្លះទៀត យើងយកមកធ្វើជាឱសថបុរាណ សម្រាប់កែរោគផ្សេងៗ ។ រុក្ខជាតិទាំងអស់ផ្តល់ប្រយោជន៍សំខាន់ណាស់ ដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនទូទាំងប្រទេស ។

រឿងពិត ឬពិតកថា

ចូរអ្នកអានកថាខណ្ឌខាងក្រោម ។ តើពិតកថា មានលក្ខណៈសម្គាល់ដូចម្តេចខ្លះ ?

សម្តេចសង្ឃរាជ ជួន ណាត ប្រសូតនៅថ្ងៃ១១ រោច ខែផល្គុន ឆ្នាំរក ឆស័ក ពុទ្ធសករាជ ២៤២៧ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី១១ ខែមីនា ឆ្នាំ១៨៨៣ ។ លុះចម្រើនវ័យ១៤ឆ្នាំ លោកបានបួសជាសាមណេរ នៅវត្តពោល្យំ ស្រុកកណ្តាលស្ទឹង ខេត្តកណ្តាល ។ នៅឆ្នាំ១៨៩៩ លោកបាននិមន្តមកកាន់វត្តឧណ្ណាលោម ។ លោកបានរៀបរៀងវចនានុក្រមខ្មែរតាំងពីឆ្នាំ១៩១៥ ហើយត្រូវបានបោះពុម្ពចុងក្រោយនៅឆ្នាំ១៩៦៧ ។

- ឈ្មោះសម្តេចសង្ឃរាជ ជួន ណាត និងប្រវត្តិរបស់លោក ជារឿងពិត ។
  - វចនានុក្រមខ្មែរ និងឆ្នាំរៀបរៀង បោះពុម្ព ជាការពិត ។
- ដូច្នេះ កថាខណ្ឌខាងលើជាពិតកថា ឬរឿងពិត ។

រឿងពិត ឬពិតកថាជាអត្ថបទសរសេរប្រាប់ពីមនុស្ស ទីកន្លែង ព្រឹត្តិការណ៍ពិត ដូចជាអត្ថបទទាក់ទងនឹងវិទ្យាសាស្ត្រ ហេតុការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រ ឬប្រវត្តិផ្ទាល់ខ្លួន ។

លំហាត់

ចូរអានកថាខណ្ឌខាងក្រោម រួចលើកចំណុចដែលបញ្ជាក់ថា អត្ថបទនេះជាពិតកថា ។

កាលពីថ្ងៃពុធ ទី២៧ សីហា ឆ្នាំ២០០៨ មន្ត្រីរដ្ឋបាលព្រៃឈើ ខេត្តកំពង់ចាមបានរុះរើក្បូនឬស្សីព្រៃមួយ ដែលចេញពីស្រុកសម្បូរណ៍ ខេត្តក្រចេះទៅកាន់ឡូត៍លេខ៧ ស្ថិតនៅក្នុងស្រុកស្អាង ខេត្តកណ្តាល ។ នៅពេលនោះ គេប្រទះឃើញឈ្មួញបង្កប់ឈើអាររួចប្រភេទឈើលេខ២ ទំហំ៥×១៥ ចំនួន៤៦៥ ម៉ែត្រតូប ។ ប៉ុន្តែ នៅក្នុងអាជ្ញាប័ណ្ណអនុញ្ញាតឱ្យនាំឬស្សីព្រៃចំនួន ២៨ ៨៣៤ ដើម ។

(ដកស្រង់ពីកាសែតកោះសន្តិភាព ឆ្នាំ ២០០៨)

ការផ្សព្វផ្សាយពីផលអាក្រក់នៃថ្នាំជក់

ចូរអានអត្ថបទខាងក្រោម រួចឆ្លើយនិងសំណួរ ។

សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ពឹងផ្អែកលើវិស័យកសិកម្ម ។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយ បានជា រាជរដ្ឋាភិបាល យកចិត្តទុកដាក់យ៉ាងខ្លាំង លើការពង្រីកដំណាំឧស្សាហកម្មស្ទើរគ្រប់ទីកន្លែង ។ ក្រសួងកសិកម្ម ក៏បានយកចិត្តទុកដាក់ផ្សព្វផ្សាយ និងពន្យល់ដល់កសិករឱ្យដំណាំផ្សេងៗ ដែលបម្រើឱ្យឧស្សាហកម្ម ។ ជាក់ស្តែង កាលពីចុងខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៧ កន្លងទៅនេះ បុគ្គលិកមន្ទីរកសិកម្ម ខេត្តកំពង់ចាម បានចុះទៅសួរសុខទុក្ខប្រជាជនក្នុងស្រុកក្រូចឆ្មារ ដែលនិយមដាំដំណាំថ្នាំជក់តាំងពីយូរណាស់មកហើយ ។ ជាមួយនេះដែរ អស់លោកបានពន្យល់ពីផលអាក្រក់នៃការដាំថ្នាំជក់ ។ ពួកគាត់បានពន្យល់ថា ការដាំថ្នាំជក់ទាមទារពលកម្មខ្លាំង និងចំណាយប្រាក់ច្រើន សម្រាប់ទិញដី និងថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិត ចំណែកផលទទួលបានមិនចំណេញប៉ុន្មានឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត អ្នកដាំថ្នាំជក់រងគ្រោះថ្នាក់ក្នុងការងារជាច្រើន ដោយការប៉ះពាល់ថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិត និងការពុលដោយសារធាតុគីមីពុលនីកូទីន ។ កុមារនិងមនុស្សពេញវ័យ ច្រើនទទួលរងគ្រោះ

ដោយការប្រាប់ចូលនៃនីតិវិធីតាមស្បែក នៅពេលពួកគេប៉ះពាល់ស្លឹកថ្នាំជក់ ធ្វើឱ្យគេ ចង់ក្អក ឈឺក្បាល ពិបាកដកដង្ហើម អស់កម្លាំង វិលមុខ ។ល ។ បន្ថែមលើនេះទៀត កសិករត្រូវកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើយ៉ាងច្រើន ដើម្បីយកមកសម្អាត និងចំហុយស្លឹកថ្នាំ ដែល ជាហេតុធ្វើឱ្យជាតិខាតបង់យ៉ាងច្រើន ។

នៅទីបញ្ចប់ គេបានណែនាំប្រជាកសិករឱ្យងាកមកដាំដំណាំកសិឧស្សាហកម្ម មាន ដំឡូង អំពៅ ល្កុងខ្វង ស្វាយចន្ទីវិញ ព្រោះវាផ្តល់ប្រាក់ចំណូលច្រើនជាងការដាំថ្នាំជក់ ហើយមិនបង្កគ្រោះថ្នាក់ទៀតផង ។

សំណួរ

- ១. តើអ្នកណា ចុះពន្យល់ប្រជាកសិករនៅស្រុកក្រូចឆ្មារ ?
- ២. តើបុគ្គលិកកសិកម្ម បានពន្យល់ពីផលអាក្រក់នៃថ្នាំជក់ដូចម្តេចខ្លះ ?
- ៣. តើគេចង់ឱ្យប្តូរពីដំណាំថ្នាំជក់ ទៅជាដំណាំអ្វីខ្លះ ? ហេតុអ្វី ?

លំហាត់

ក. ចូរអានអត្ថបទឡើងវិញ រួចស្រង់ចំណុចដែលបញ្ជាក់ថា អត្ថបទនេះជាពិតកថាឬ រឿងពិត ។

 នាមអសាធារណ៍

ចូរអានឧទាហរណ៍ដោយពិនិត្យពាក្យ ដែលមានគំនូសពីក្រោម ។

- ១. រតនាបេះដ្ឋែស្វាយខ្លះ ឯបុប្ផាញ៉ាំចេកពងមាន់ ។
- ២. ខ័ព្យកខ្ញុំ កាប់ដើមពោតឱ្យអាត្មោតស៊ី ។
- ៣. មិត្តខ្ញុំចូលចិត្តទៅលេងតីរីរម្យ ។
- ៤. ទឹកជ្រោះប៊ូស្រា ស្ថិតនៅក្នុងខេត្តមណ្ឌលគីរី ។
- ៥. ក្រវាញជារុក្ខជាតិមួយ មានប្រយោជន៍ ។ គេយកផ្កាវាធ្វើថ្នាំកែរោគ ។

ពាក្យមានគំនូសពីក្រោម បញ្ជាក់ឈ្មោះមនុស្សម្នាក់ សត្វមួយ វត្ថុមួយ និងទីកន្លែងមួយ ច្បាស់លាស់ មិនទូទៅ ។ ពាក្យទាំងនេះ ជាធាតុអសាធារណ៍ ។

ធាតុអសាធារណ៍ គឺជាពាក្យសម្គាល់មនុស្ស សត្វ វត្ថុ និងទីកន្លែងដោយចំពោះ មិនទូទៅ ។

លំហាត់

ក. ចូរចម្លងឈ្មោះខាងក្រោម រួចគូសពីក្រោមពាក្យដែលជាធាតុអសាធារណ៍ ។

- ១. អ្នកភូមិខ្ញុំ ប្រឡេះគ្រាប់ស្វាយចន្ទី ។
- ២. ពូព្រីង តាបទឹកភ្លោតធ្វើស្ករ ។
- ៣. តាសុខ ដឹកអាពាលទៅលាងទឹកត្រពាំង ។
- ៤. នៅខេត្តរតនគិរី មានចម្ការកាហ្វេច្រើន ។
- ៥. ឈើប្រណិតមាន បេង នាងនួន កកោះ ធ្នង់... ។

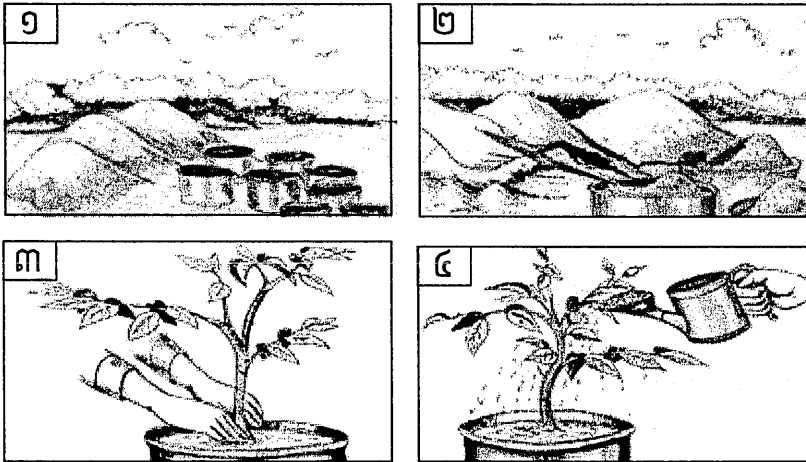
ខ. ចូរអានកថាខណ្ឌខាងក្រោម រួចស្រង់ធាតុអសាធារណ៍នៅក្នុងអត្ថបទ ។

ប្រទេសកម្ពុជាយើង មានដំណាំច្រើនប្រភេទណាស់ ។ នៅតំបន់ដីក្រហមដូចជាកំពង់ចាម មណ្ឌលគិរី រតនគិរី ប្រជាជននិយមដាំកៅស៊ូ ។ នៅតាមដងទន្លេមេគង្គ និងខេត្តមួយចំនួនទៀត គេនិយមដាំអំពៅ ច្រើនប្រភេទដូចជា អំពៅកែវ អំពៅក្តាម អំពៅខ្មៅ អំពៅត្រែង និងអំពៅស្ករ ដើម្បីលក់ដូរ និងតាបយកទឹកធ្វើស្ករ ។ នៅខេត្តកំពត មានដំណាំទុរនេន ដែលមានរសជាតិផ្អែមឈ្ងុយឆ្ងាញ់ ដាច់គេនៅប្រទេសយើង ។ ចំណែកឯខេត្តបាត់ដំបង សម្បូរក្រូចពោធិ៍សាត់ ដែលមានរសជាតិឆ្ងាញ់បំផុត ។ ខេត្តកំពង់ចាមសម្បូរចេក ដូង ម្នាស់ និងដំណាំផ្សេងៗទៀតជាច្រើន ។

ការណែនាំអំពីរបៀបដាំផ្កា

ចូរស្តាប់ និងធ្វើតាមការណែនាំរបស់គ្រូអ្នកមួយដំណាក់ក្នុងៗ ដោយមើលរូបភាពខាងក្រោមជាជំនួយ ។

ការប្រើចំណងជើងជំពូកដើម្បីរកព័ត៌មាន

ជួនកាលអ្នកត្រូវការរកព័ត៌មាន នៅក្នុងសៀវភៅ ប៉ុន្តែអ្នកមិនដឹងព័ត៌មាននោះ ចិតនៅត្រង់ណា ហើយអ្នកត្រូវធ្វើដូចម្តេច ដើម្បីរកព័ត៌មាននោះឃើញ ។
ចូរអ្នកសិក្សាចំណងជើងជំពូក មេរៀន ក្នុងបញ្ជីអត្ថបទខាងក្រោម ។

បញ្ជីអត្ថបទ

ជំពូកទី១ ៖ ការសិក្សានិងការកម្សាន្តក្នុងសាលារៀន.....	១
មេរៀនទី១ ៖ តម្លៃនៃការសិក្សា.....	២
បំណិន ៖ ផ្នែកនានានៃសៀវភៅមើល.....	៥
វេយ្យាករណ៍ ៖ ល្បះនិងផ្នែកនៃល្បះ.....	៨
មេរៀនទី២ ៖ កីឡានិងល្បែងកម្សាន្តនៅសាលារៀន.....	១២
បំណិន ៖ ការប្រើបទានុក្រម.....	១៣
អំណាន ៖ ទិដ្ឋភាពល្បែងប្រណាំងកង់យឺត.....	១៨

ជំពូកទី២ ៖ កន្លែងសំខាន់ៗនៅក្នុងសហគមន៍..... ៤៩

មេរៀនទី១ ៖ ស្ថាប័នសាធារណៈនៅក្នុងសហគមន៍..... ៥០

    បំណិន   ៖ ការពិតនិងមតិ..... ៥១

    អំណាន   ៖ សេចក្តីសុខរបស់ប្រជាជន..... ៥២

ចូរអ្នកស្វែងរកព័ត៌មាន អំពីតួនាទីរបស់មន្ត្រីភូមិ ឃុំ ដោយប្រើចំណងជើងជំពូក មេរៀនខាងលើ ។

ព័ត៌មានអំពីតួនាទីរបស់ភូមិ ឃុំ ដែលអ្នកត្រូវការរកនៅក្នុងជំពូកទី ២ មេរៀនទី១ ត្រង់អំណាន “ សេចក្តីសុខរបស់ប្រជាជន ” ព្រោះក្នុងខ្លឹមសារអំណាននេះនឹងនិយាយ អំពីមន្ត្រីភូមិ ឃុំត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីផ្តល់សេចក្តីសុខជូនប្រជាជន ។

ដើម្បីរកព័ត៌មានអ្វីមួយ គេត្រូវ ៖

១. មើលចំណងជើងជំពូក
២. មើលត្រួសៗចំណងជើងមេរៀន និងចំណងជើងតូចៗនៅក្នុងមេរៀន ដើម្បី រកព័ត៌មានដែលអ្នកត្រូវការ ។
៣. មើលលេខទំព័រដែលត្រូវនឹងព័ត៌មាននោះ ។

លំហាត់

ចូរប្រើចំណងជើងមេរៀន នៅក្នុងសៀវភៅភាសាខ្មែរថ្នាក់ទី៤ (បញ្ជីអត្ថបទ) ដើម្បី រកមើលការអប់រំកូនប្រុស រួចរៀបរាប់ពីការអប់រំនោះ ។

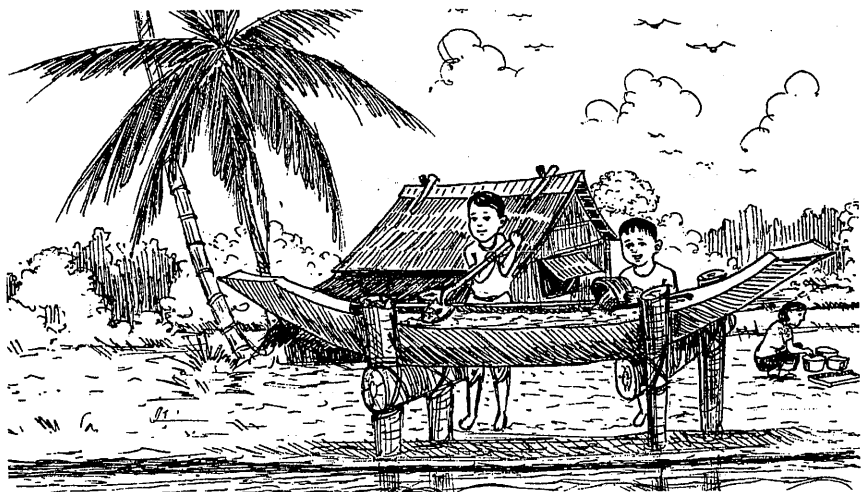

ភូមិពណ៌បៃតង

ចូរអានអត្ថបទខាងក្រោម រួចឆ្លើយនឹងសំណួរ ។

គ្រួសារសុភា រស់នៅតាមមាត់សមុទ្រ ។ នៅជុំវិញផ្ទះសុភា គ្មានដំណាំអ្វីបន្តិចបន្តួច ឡើយ ។ ថ្ងៃមួយ គ្រូណែនាំសិស្សដែលមានលំនៅតាមមាត់សមុទ្រឱ្យដាំដំណាំនិងបន្លែ ផ្សេងៗ ។ សុភាព្រួយចិត្ត ក៏ពិគ្រោះជាមួយឪពុកម្តាយ ។ ម្តាយសុភាឱ្យយោបល់ ៖ “ យើង

គួរលើករងដាំបន្លែនៅក្រោយផ្ទះ” ។ ឪពុកសុភាជំទាស់ ៖ “ កូនមិនអាចធ្វើរងដាំដំណាំបានទេ ព្រោះទឹកលិចដំណាំនឹងរលួយអស់ បើកូនចង់ដាំ កូនយកទូកចាស់របស់យើងនៅក្រោយផ្ទះមកធ្វើបង្គោលដាក់វាឱ្យផុតពីទឹកប្រៃ រួចយកដី និងដីមកដាក់ក្នុងទូក កូនអាចដាំអ្វីៗតាមចំណង់” ។

ស្លែកឡើង ឪពុកសុភានិងសុភា នាំគ្នារកឈើមកកល់ទូក ។ ឯម្តាយសុភា យកជើងមកដាក់ជីរួចដាក់លើផ្លើរ ។ បន្ទាប់មក គាត់យកគ្រាប់ពូជបន្លែមកកប់ក្នុងជើង ។ ឯសុភានិងប្អូនប្រុសយកកូនត្រប់ ម្ទេស ប៉េងប៉ោះ ជីរ ស្លឹកត្រៃ មកដាក់ក្នុងទូក ។ ពីរខែក្រោយមកស្លឹកត្រៃបែកគុម្ព ត្រប់ ប៉េងប៉ោះ ម្ទេស ចេញផ្កា ផ្លែ គួរឱ្យចង់តយគន់ ។

សុភានិងគ្រួសាររីករាយយ៉ាងខ្លាំង ដោយពួកគេរស់នៅស្រស់ស្អាត រស់នៅស្រស់ស្អាត និងឃើញដំណាំជុំវិញផ្ទះមានពណ៌បៃតងស្រស់ ។ ម្យ៉ាងទៀត ដំណាំទាំងនេះ អាចជួយផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារសុភាបានមួយកម្រិតដែរ ។

សំណួរ

១. តើសុភា មានគម្រោងចង់ធ្វើអ្វី ?
២. តើឪពុកម្តាយសុភា ផ្តល់យោបល់ដល់កូនដូចម្តេចខ្លះ ?
៣. សុភានិងគ្រួសារ សម្រេចបំណងដែរ ឬទេ ?
៤. តើសុភាមានអារម្មណ៍ដូចម្តេច ពេលពួកគេរស់នៅស្រស់ស្អាត ?
៥. តើដំណាំទាំងនោះ អាចផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារសុភាបានយ៉ាងដូចម្តេច ?

លំហាត់

ចូរប្រើចំណងជើងមេរៀន នៅក្នុងសៀវភៅភាសាខ្មែរថ្នាក់ទី៤ (បញ្ជីអត្ថបទ) ដើម្បីរកព័ត៌មាន អំពីប្រយោជន៍នៃទឹក ។ តើព័ត៌មាននេះ នៅក្នុងមេរៀនណា ? តើគេ រៀបរាប់ដូចម្តេចខ្លះ ?

សំណួរ

ចូរសរសេរកថាខណ្ឌរៀបរាប់ពីផលប្រយោជន៍ នៃដើមត្នោតតាមសំណួរខាង ក្រោម ។

១. តើដើមត្នោតមានរាងដូចម្តេច ? តើមានពណ៌អ្វី ? រលោង ឬគគ្រឹម ?

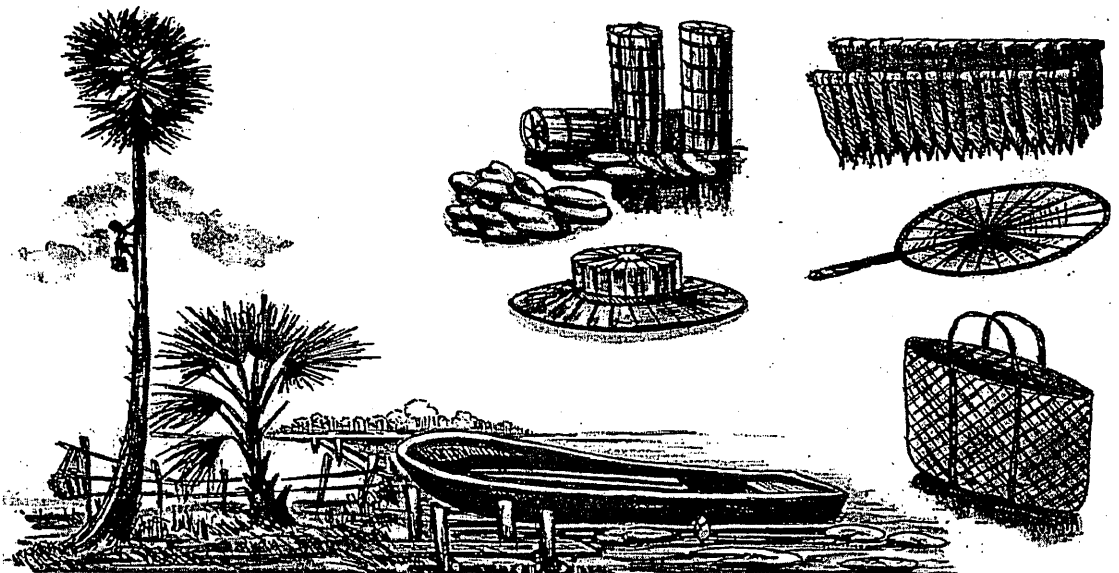
កម្ពស់ប្រហែលប៉ុន្មានម៉ែត្រ ?

២. តើគេច្រើនដាំដើមត្នោតនៅឯណា ?

៣. តើដើមត្នោតធំៗផ្តល់អ្វីខ្លះ ? (ដើម ស្លឹក ធាង ការ ផ្កា ផ្លែ)

៤. តើគេយកដើមត្នោតធ្វើអ្វីខ្លះ ? តើគេយក ស្លឹកត្នោត ធាង ការ ផ្កា ផ្លែខ្ចី ទុំ ទឹកត្នោតធ្វើអ្វីខ្លះ ?

៥. តើអ្នកបន្តការដាំដើមត្នោតដែរ ឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?

ប្រធានបទរបស់កថាខណ្ឌ

អ្វីៗដែលអ្នកអាន ស្ទើរតែទាំងអស់ សុទ្ធតែកើតឡើងដោយល្បះមួយក្រុម ដែលគេហៅថា “ កថាខណ្ឌ ” ។ កថាខណ្ឌ ឬ និយាយតែរឿងមួយប៉ុណ្ណោះ ។ រឿងដែលនិយាយនៅក្នុងកថាខណ្ឌនោះមានឈ្មោះថា “ ប្រធានបទរបស់កថាខណ្ឌ ” ។

ចូរអ្នកសិក្សាកថាខណ្ឌខាងក្រោម ។ ល្បះនីមួយៗមានលេខសម្គាល់ ដើម្បីងាយយល់ ។ នៅពេលអ្នកអាន ចូរអ្នកស្វែងយល់ថា តើល្បះទាំងអស់និយាយអំពីអ្វី ។

(១) ព្រៃឈើ មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងណាស់ ។ (២) យើងយកឈើធ្វើជាគ្រឿងសំណង់ផ្សេងៗ ធ្វើគ្រឿងសង្ហារឹម ធ្វើទូក កប៉ាល់ ... ។ (៣) ឈើខ្លះផ្តល់ផ្លែ ផ្កា ស្លឹកឱ្យយើង បរិភោគ ។ (៤) ឈើខ្លះទៀត អាចធ្វើជាឱសថ ព្យាបាលរោគ ។ (៥) មិនតែប៉ុណ្ណោះព្រៃឈើ ជាជម្រករបស់សត្វគ្រប់ប្រភេទ ។ (៦) លើសពីនេះទៅទៀត ព្រៃឈើអាចទាក់ទាញទឹកភ្លៀង និងទប់ទឹកជំនន់បានទៀតផង ។

ល្បះនីមួយៗក្នុងកថាខណ្ឌខាងលើ និយាយអំពីប្រយោជន៍នៃព្រៃឈើ ។ ដូច្នេះប្រធានបទរបស់កថាខណ្ឌនេះគឺ “ ប្រយោជន៍នៃព្រៃឈើ ” ។

ប្រធានបទរបស់កថាខណ្ឌ គឺអ្វីដែលល្បះនីមួយៗនៅក្នុងកថាខណ្ឌបាននិយាយ ។ ប្រធានបទរបស់កថាខណ្ឌ ជាកន្សោមពាក្យក្តោបន័យរបស់កថាខណ្ឌទាំងមូល ។

លំហាត់

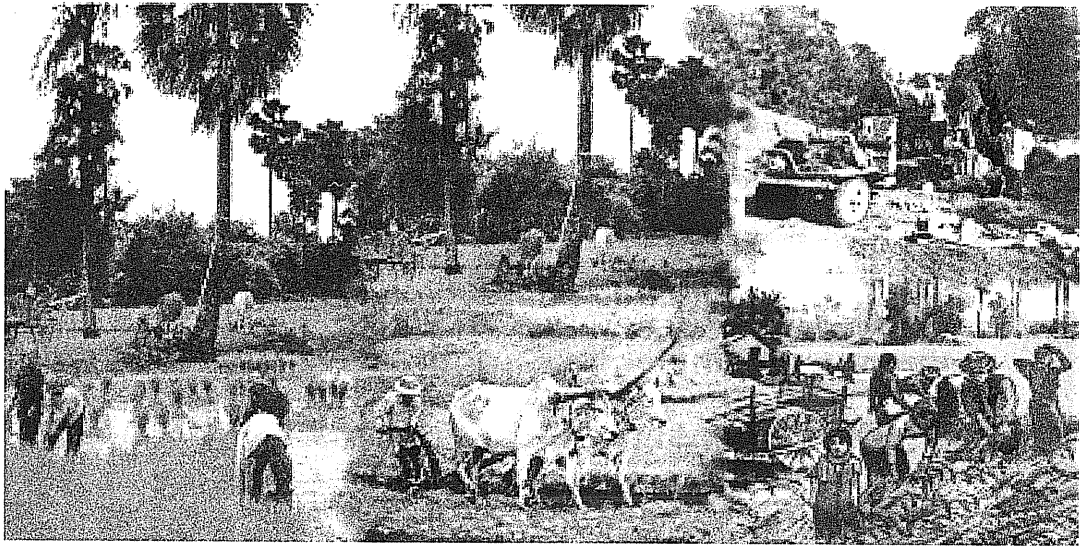
ចូររកប្រធានបទរបស់កថាខណ្ឌខាងក្រោម ។ តើកថាខណ្ឌនេះនិយាយអំពីអ្វី ?

ឈូកជាដំណាំ ឱ្យផលកម្រៃយ៉ាងច្រើន ។ គេដាំឈូកនៅក្នុងបឹងនិងតាមវាលស្រែប្រដេញទឹក ។ គេអាចកាច់ស្លឹកឈូក ផ្កាឈូក ផ្លែឈូកខ្ចី និងទុំយកទៅលក់ ។ គេយកក្រឡឈូក និងមើមឈូក ទៅធ្វើជាបន្លែយ៉ាងឆ្ងាញ់ពិសា ។ គេយកគ្រាប់ឈូកទុំ ទៅលឹងហូបមានរសជាតិឈ្ងុយឆ្ងាញ់ ។ គេយកមើមឈូកចាស់ៗទៅធ្វើម្សៅ ។ គេយកម្សៅឈូកទៅធ្វើបង្អែម មានឱជារសណាស់ ។

ដំណាំស្រូវ

ចូរអានអត្ថបទខាងក្រោម ។ តើអត្ថបទនេះនិយាយអំពីអ្វី ?

ដំណាំសំខាន់បំផុត នៅប្រទេសកម្ពុជាគឺស្រូវ ។ គេដាំស្រូវ ស្ទើរគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់ ។ គេធ្វើស្រែពីរដងក្នុងមួយឆ្នាំ គឺស្រែវស្សា និងស្រែប្រាំង ។ ស្រែប្រាំង គេចាប់ធ្វើនៅពេលទឹកស្រក ។ គេធ្វើស្រូវប្រាំងនៅតាមមាត់បឹង ទំនាបទន្លេ មាត់ព្រែក ឬស្ទឹងដែលមានទឹកពុំជាប់ ។ ប្រជាជនមួយចំនួន ពិសេសប្រជាជននៅខេត្តបាត់ដំបង បន្ទាយមានជ័យចូលចិត្តដាំស្រូវផ្កាខ្លឹះ ផ្កាខ្ចី នាងអំ ផ្កាវដ្តល... ព្រោះស្រូវទាំងនេះមានឱជារសឆ្ងាញ់ពិសា ។

បច្ចុប្បន្ន វិស័យកសិកម្មកាន់តែអភិវឌ្ឍ ប្រជាកសិករច្រើនធ្វើស្រូវប្រពលវប្បកម្ម និងស្ទឹងស្រូវមួយដើម តាមការណែនាំរបស់ក្រសួងកសិកម្ម ដើម្បីសន្សំសំចៃពូជ និងទទួលបានផលច្រើន ។ លើសពីនេះទៅទៀត កសិករបានទទួលការណែនាំឱ្យប្រើជីធម្មជាតិ និងជីកំប៉ុស ។ បច្ចុប្បន្ន កសិករមួយចំនួន បោះជំហានទៅប្រើគោយន្ត ដើម្បីភ្ជួរដីនិងប្រើម៉ាស៊ីនបូមទឹក ម៉ាស៊ីនបោកស្រូវជំនួសកម្លាំងគោក្របី ។ ពួកគាត់ទទួលបានផលច្រើន ធ្វើឱ្យជីវភាពពួកគាត់ធូរធារជាលំដាប់ ។

សំណួរ

១. តើសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាពឹងផ្អែកលើអ្វី ?
២. តើនៅប្រទេសកម្ពុជា គេធ្វើស្រូវប៉ុន្មានដងក្នុងមួយឆ្នាំ ?
៣. ហេតុអ្វីបានជាកសិករ ធ្វើស្រូវប្រពលវប្បកម្ម និងដាំស្រូវមួយដើម ?
៤. តើការប្រើដីធម្មជាតិ និងដីកំប៉ុសមានអត្ថប្រយោជន៍ដូចម្តេច ?
៥. តើកសិកម្មនៅកម្ពុជា មានការអភិវឌ្ឍដែរ ឬទេ ? ហេតុអ្វី ?

លំហាត់

- ក. ចូរស្រង់នាមអសាធារណ៍នៅក្នុងអត្ថបទ រួចពន្យល់របៀបប្រើនាមអសាធារណ៍ ។
- ខ. ចូរអានអត្ថបទទាំងពីរកថាខណ្ឌរួចជ្រើសរើសប្រធានបទរបស់កថាខណ្ឌនីមួយៗ ។

- កថាខណ្ឌទី១ ៖
១. ការលំបាកក្នុងការធ្វើស្រូវប្រាំង
  ២. ពេលវេលា ទឹកនៃសម្រាប់ធ្វើស្រូវប្រាំង
  ៣. របៀបថែស្រូវប្រាំង ។

- កថាខណ្ឌទី២ ៖
១. ការអភិវឌ្ឍនៃវិស័យកសិកម្មទំនើប
  ២. ការធ្វើស្រូវប្រពលវប្បកម្ម
  ៣. ការដឹកប្រឡាយទឹក ។

- គ. ចូរតួសសញ្ញា ✓ នៅមុខកន្សោមពាក្យ ដែលជាគំនិតសំខាន់ៗរបស់កថាខណ្ឌទី២ ។

- ☐ ១. ការស្ទង់ស្រូវមួយដើម
- ☐ ២. ការធ្វើស្រូវប្រពលវប្បកម្ម
- ☐ ៣. ការធ្វើស្រែទាន់រដូវ
- ☐ ៤. ការប្រើដីធម្មជាតិ និងដីកំប៉ុស
- ☐ ៥. ការប្រើគោយន្ត ម៉ាស៊ីនបូមទឹក ម៉ាស៊ីនបោកស្រូវ
- ☐ ៦. ការធ្វើស្រូវប្រដេញទឹក ។

ការណែនាំអំពីរបៀបដាំពោត

បូជាសួរដឹងតាងអំពីរបៀបដាំពោត ។ ចូរអានការណែនាំខាងក្រោម ។

បូជា : លោកតា! ខ្ញុំចូលចិត្តញាំពោតណាស់ លោកពុកថាគាត់នឹងដាំពោត នៅតាមមាត់ទន្លេ ។ តើគេដាំពោតដូចម្តេចលោកតា ?

លោកតា : មានអីចៅ ចាំតាប្រាប់ ។ ដំបូង គេភ្ជួររាស់ដីឱ្យស្អាត ។ បន្ទាប់មក ម្នាក់យកឈើបុកដែលមានចុងស្រួចបន្តិច មកបុករណ្តៅ ចម្ងាយពីរណ្តៅមួយទៅរណ្តៅមួយទៀត ៧ ដ.ម ។ ម្នាក់យកគ្រាប់ពោតដែលត្រាំទឹករួច ២ ឬ ៣ គ្រាប់ដាក់ក្នុងរណ្តៅនីមួយៗរួចលុបឱ្យជិត ។

បូជា : តើប៉ុន្មានថ្ងៃទៅពោតដុះលោកតា ? ហើយនៅពេលវាដុះ គេធ្វើដូចម្តេចទៀត ?

លោកតា : ពោតអាចដុះក្នុងរយៈពេលមួយអាទិត្យយ៉ាងយូរ ។ នៅពេលពោតដុះបានមួយចំណាត់គ្រប់គ្រាន់ វា និងដាក់ដីដើម្បីឱ្យវាឆាប់ធំ និងបានផ្លែល្អ ។

បូជា : អរគុណលោកតា ! គិតទៅដូចជាមិនពិបាកសោះ ខ្ញុំនឹងជួយដាំពោតលោកពុកមិនខាន ។

ក្នុងការផ្តល់ការណែនាំគេត្រូវប្រើពាក្យ ដំបូង បន្ទាប់ បន្ទាប់មកទៀត ទីបញ្ចប់ ឬចុងក្រោយ ។

លំហាត់

ចូររៀបជាក្រុមតូច រួចនិយាយណែនាំមិត្តក្នុងក្រុមម្តងម្នាក់ៗពីរបៀបដាំដំណាំអ្វីមួយ តាមលំដាប់លំដោយដូចជា ដាំផ្កា ដើរ ស្លឹកត្រៃ ម្ទេស ត្រប់ ត្រឡាច ឬឃ្លោក ... ។

អត្ថបទព័ត៌មាន

ចូរអានអត្ថបទព័ត៌មានខាងក្រោម ។ តើគេនិយាយអំពីអ្វីខ្លះ ?

កាលពីថ្ងៃទី១៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៩ ក្រសួងបរិស្ថានបានផ្តល់ព័ត៌មានដល់ប្រជាជន ដែលរស់នៅជុំវិញបឹងទន្លេសាបទាំងអស់ ឱ្យជួយរក្សាបរិមាណទឹក ដោយមិនកាប់ព្រៃពន្លឺចក្កក្នុងទឹក ព្រោះវានាំឱ្យខូចគុណភាពទឹក និងនាំឱ្យកម្ពស់ទឹកឆាប់រាក់ ។ ម្យ៉ាងទៀត ការកាប់ព្រៃលិចទឹកជុំវិញបឹងនឹងនាំឱ្យបាត់ជម្រកត្រី ជាហេតុធ្វើឱ្យបរិមាណត្រីនិងមច្ឆជាតិនានាថយចុះ ។ អ្នកមិនគោរពតាមបទបញ្ជានេះនឹងត្រូវទទួលទោសតាមច្បាប់ ។

(ដកស្រង់និងសម្រួលពីកាសែតការសន្តិភាព ឆ្នាំ២០០៨)

លំហាត់

អ្នកបានស្គាល់អ្វីជាអត្ថបទព័ត៌មាន និងបានអានអត្ថបទព័ត៌មានរួចហើយ ចូរអ្នកសរសេរអត្ថបទព័ត៌មានខ្លីមួយស្តីពី ប្រធានបទណាមួយដែលអ្នកពេញចិត្ត ក្នុងចំណោមប្រធានបទខាងក្រោម ។

- ទីវាដាំកូនឈើ
- ការផ្សព្វផ្សាយអំពីការធ្វើដឹកបំប៉ុស
- ការជួយច្រូតស្រូវរបស់ប្រជាជន ។

ក្នុងអត្ថបទនោះអ្នកត្រូវបញ្ជាក់ ៖

- ពេលវេលាណាមួយ
- ទីកន្លែងពិតណាមួយ
- អ្នកណាមួយ ឬក្រុមណាមួយធ្វើសកម្មភាព ។

នៅពេលសរសេរប្រាងចប់ ចូរអ្នកពិនិត្យកិច្ចការ ឬសំណេរប្រាងរបស់អ្នកឡើងវិញ ដើម្បីកែលម្អ ៖

- អក្ខរាវិរុទ្ធ
- ឃ្លា ល្បះ និងលំដាប់លំដោយគំនិត ។

មិត្តជិតស្និទ្ធ

មនុស្សគ្រប់រូប ត្រូវចេះស្រឡាញ់រាប់អានគ្នាជាមិត្ត ទើបមានសេចក្តីសុខ
ចម្រើន ។ មិត្តល្អនាំយើងទៅរកសេចក្តីសុខចម្រើន រីឯមិត្តអាក្រក់នាំយើងទៅរក
សេចក្តីទុក្ខ វិនាសអន្តរាយ ។ ដូច្នេះ មុននឹងសេពគប់មិត្ត ត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នខ្លាចក្រែងជួប
នឹងជំពូកមិត្តអាក្រក់ ។

តម្លៃអប់រំនៃរឿង

រឿងនីមួយៗ សុទ្ធតែបង្កប់នូវតម្លៃអប់រំ ។ ចូរអានរឿងខាងក្រោម តើគេអប់រំដូចម្តេច ?

រឿង សត្វលលកនិងស្រមោចខ្មៅ

នៅលើដើមជ្រៃក្បែរមាត់ស្ទឹង មានសត្វលលកមួយរស់នៅ ។ ថ្ងៃមួយ លលកកំពុងទំនោលើមែកឈើ គយគន់រកចំណី នៅខាងក្រោម ស្រាប់តែឃើញស្រមោចមួយហូរកំពុងលង់ទឹក ។ ស្រមោចទាំងនោះខំតោងគ្នា ដើម្បីឡើងមកលើគោកវិញ ។ ប៉ុន្តែ ការខិតខំរបស់ពួកវាមិនបានសម្រេចសោះ ។ លលកឃើញដូច្នេះ មានចិត្តអាណិតអាសូរជាពន់ពេក ។ វាហើរទៅពាំមែកឈើងាប់មួយកំណាត់ យកមកដាក់ក្បែរហូរស្រមោចទាំងនោះ ដើម្បីធ្វើជាស្ពាន ឱ្យស្រមោចតោងឡើង ។ ស្រមោចទាំងអស់ បានរួចផុតពីសេចក្តីស្លាប់គ្រប់ៗគ្នា ។ ពួកស្រមោច បានថ្លែងអំណរគុណដល់លលក ដែលបានជួយសង្គ្រោះពួកគេ ។

ថ្ងៃក្រោយមក ពេលលលកកំពុងទំនោលើមែកឈើ ស្រាប់តែមានព្រានព្រៃដើរមកដល់ ។ ព្រានឃើញលលក ក៏តម្រង់ស្តាប់ម្រង់និងបាញ់ ។ ហូរស្រមោចឃើញហើយ ក៏ស្រុះគ្នាជួយយកអាសាលលកវិញម្តង ។ ឆ្លៀតពេលដែល ព្រានកំពុងតែស្រងៀវភ្នែកបម្រុងនឹងបាញ់ ពួកស្រមោចក៏នាំគ្នារោមខាំជើងព្រាន ។ ព្រានភ្ញាក់កន្ត្រាក់ជើង រួចទន្ទ្រាំជើងឮសូរទីបៗ ។ លលកឮសូរនោះ ក៏ងាកមកមើល ។ លុះដឹងថា ព្រានប៉ងបាញ់ខ្លួន លលកក៏ហើរចេញទៅ ។

(ដកស្រង់និងសម្រួល ពីគតិលោកភាគ ៩ ទំព័រទី ៣៣)

រឿងនេះ បានអប់រំយើងឱ្យចេះជួយយកអាសាអ្នកដទៃ នោះអ្នកដទៃនឹងជួយយកអាសាយើងវិញ ឬជួយគ្នាក្នុងគ្រាមានអាសន្ន ។

តម្លៃអប់រំ គឺជាដំបូន្មាន បទពិសោធន៍ សកម្មភាព ដែលអ្នកអានទាញយកអំពីខ្លឹមសារនៃរឿង ។

លំហាត់

ចូរអានរឿងខាងក្រោម ។ តើរឿងនេះចង់អប់រំដូចម្តេច ?

រឿង ក្តាន់ ក្អែក និងចចក

ក្តាន់និងក្អែក ជាមិត្តនិងគ្នាស់នៅយ៉ាងសុខសាន្ត ។ ថ្ងៃមួយ ចចកឃើញក្តាន់ក៏ចូលទៅនិយាយបញ្ចុះបញ្ចូលទាល់តែក្តាន់ទុកចិត្ត ។ សត្វទាំងពីរ សុំគ្នាធ្វើជាមិត្ត ។ ក្អែកដឹងពីល្បិចចចក ក៏ប្រាប់ក្តាន់ឱ្យឈប់ទាក់ទង តែត្រូវក្តាន់បដិសេធ ។ ល្ងាចមួយ ចចកឃើញអន្ទាក់ព្រាន ក៏បបួលក្តាន់ទៅរកស៊ីទីនោះ ដើម្បីឱ្យក្តាន់ជាប់អន្ទាក់ ។ ក្តាន់ជឿតាមចចក ក៏ភ្លាត់ទៅជាប់អន្ទាក់ព្រាន ។ ក្តាន់ស្រែកហៅឱ្យចចកជួយ តែចចកធ្វើមិនឮ រត់ពួនក្នុងគុម្ពោតព្រៃចាំមើលក្តាន់រើបម្រះអស់កម្លាំង វានឹងស៊ី ។ ក្អែកពុំឃើញក្តាន់ ខំហើររក ក៏ប្រទះឃើញក្តាន់ជាប់អន្ទាក់ ។ ក្អែកប្រាប់ក្តាន់ឱ្យធ្វើពុតជាងាប់ នៅពេលព្រានមកដល់ ។ ពេលព្រានដោះអន្ទាក់រួច វានឹងធ្វើសញ្ញាឱ្យក្តាន់ស្ទុះបោលឱ្យលឿន ។ ព្រានមកដល់ឃើញក្តាន់ជាប់អន្ទាក់ដេកស្ងួត ក៏ដោះក្តាន់ដាក់ទៅម្ខាង ។ ក្អែកឃើញដូច្នោះ ក៏ស្រែកខ្វក់ៗ ។ ក្តាន់ស្ទុះបោល ចូលទៅក្នុងព្រៃ ។ ព្រានក៏ស្ទុះទៅយកលំពែងពួយសំដៅក្តាន់ តែជួនជាចំកន្លែងចចកសម្លឹងនៅ ។ លំពែងនោះធ្លាក់ត្រូវចចកមរណា នាពេលនោះទៅ ។

(ដកស្រង់ និងកែសម្រួលពីគតិលោកភាគ៥)

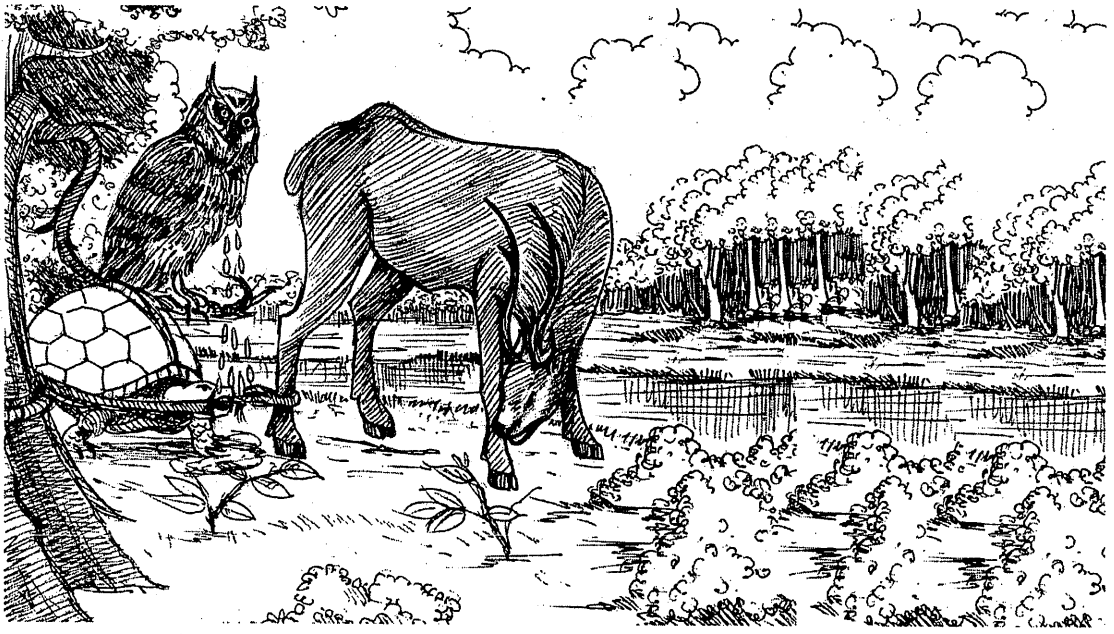

រឿង ស្មាន់ ទីទុយ និងអណ្តើក

ចូរអានអត្ថបទ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ។

កាលពីព្រេងនាយ មានស្មាន់ ទីទុយ និងអណ្តើកយកគ្នាជាភ្លើ ។ ថ្ងៃមួយ ស្មាន់ចេញទៅ រកស៊ី ក៏ជាប់អន្ទាក់ព្រាន ។ ទីទុយនិងអណ្តើកបាត់ស្មាន់យូរពេក នាំគ្នាដើររកលុះដល់ជ័យព្រៃ ក៏ឃើញស្មាន់ជាប់អន្ទាក់ ។ ទីទុយនិងអណ្តើក ស្ម័គ្រទទួលជួយដោះទុក្ខមិត្ត ។ ទីទុយហើរទៅពាំទឹកមកស្រោចខ្សែអន្ទាក់ឱ្យទន់ ឯអណ្តើកក៏ខំខាំកកេរផ្តាច់ខ្សែអន្ទាក់ ។ ទីទុយនិងអណ្តើក ព្យាយាមខាំកាត់អន្ទាក់ទើបបានពីរឆ្នុង ក៏ជួនជាព្រានព្រៃ

មក ។ សត្វទាំងពីរប្រាប់ស្មានថា ព្រានមកជិតដល់ហើយ ឱ្យស្មានខំប្រឹងបោលកន្ត្រាក់ខ្លួន ឯង ព្រោះខ្សែអន្ទាក់នៅសល់តែមួយផ្ទុះទៀតទេ ។ ពេលនោះ ព្រានព្រៃក៏មកដល់ ល្មម ។ ទីទុយនិងអណ្តើកក៏ចូលទៅពួនក្នុងព្រៃ ចាំមើលដំណើរស្មាន ។ ឃើញព្រានមក ដល់ជិតខ្លួន ស្មានស្ទុះកន្ត្រាក់ផ្តាច់អន្ទាក់នោះបាន ហើយបោលចូលព្រៃបាត់ ។ ព្រាននឹក ស្តាយស្មានណាស់ រត់ដេញតាម តែតាមមិនទាន់ ក៏ទៅប្រទះនឹងអណ្តើកដែលពួនទៅ វិញ ។ ព្រានចាប់អណ្តើក ហើយក៏វិលមកធ្វើអន្ទាក់នោះទៀត ។ ទីទុយឃើញព្រាន ចាប់អណ្តើកបាន ក៏ប្រាប់ស្មាន ឱ្យភ្លែងធ្វើជាបាក់ជើងដើរទៅក្បែរព្រានព្រៃ ប្រើឧបាយ កលមាយាឱ្យព្រានព្រៃដេញ ។ ឆ្លៀតពេលនោះ ស្មានត្រូវរត់គេចមកក្រោយ ខាំពាំ អណ្តើកបោលចូលព្រៃឱ្យរួចពីដៃព្រាននោះ ។ ស្មានដើរជិតដល់ព្រាន ក៏ធ្វើអាការជាបាក់ ជើងម្ខាង បោលបោះតែជើងម្ខាងពោះមុខព្រាន ។ ព្រានស្មានថា ស្មានបាក់ជើងមែន ក៏ ចោលអណ្តើកទៅលើគុម្ពស្បូវរត់តាមស្មាន ។ ស្មានដឹងថា ព្រានចោលអណ្តើកហើយ ក៏រឹតតែធ្វើកលបោកឱ្យព្រានដេញចេញផុតពីព្រៃស្បូវ ។ បានឱកាសល្អ ស្មានបោលគេច មកក្រោយ ពាំអណ្តើកបោលផ្លោះចូលទៅក្នុងព្រៃធំ ។ ទីទុយហើរ នាំផ្លូវដរាបដល់ព្រៃ មួយ ដែលផុតព្រានដើរទៅដល់ ។ សត្វទាំងបីនាំគ្នារស់នៅក្នុងព្រៃជាសុខសាន្ត ។

(ដកស្រង់និងសម្រួលពីសៀវភៅ កម្រងអត្ថបទអក្សរសិល្ប៍ ថ្នាក់ទី៥ បោះពុម្ពឆ្នាំ១៩៨២)

សំណួរ

១. តើស្មាន់ ទីទុយ និងអណ្តើកត្រូវជាអ្វីនឹងគ្នា ?
២. តើទីទុយនិងអណ្តើកជួយស្មាន់ដូចម្តេចខ្លះ ?
៣. តើទីទុយនិងស្មាន់ជួយអណ្តើកដូចម្តេចខ្លះ ?
៤. តើអ្នកមានចំណាប់អារម្មណ៍ដូចម្តេច ចំពោះរឿងនេះ ? ព្រោះអ្វី ?

លំហាត់

ក. តើរឿងនេះចង់អប់រំដូចម្តេច ? ចូរប្រើសរសេរឆ្លើយត្រឹមត្រូវមួយ ។

- ☐ ១. មិត្តល្អត្រូវគោរពសិទ្ធិគ្នាទៅវិញទៅមក ។
- ☐ ២. មិត្តល្អត្រូវនាំគ្នាស្វែងរកលាភ ។
- ☐ ៣. មិត្តល្អត្រូវជួយគ្នាក្នុងគ្រាមានអាសន្ន ។

ខ. ចូររកពាក្យន័យដូចនិងពាក្យ “ ភ្លើ ប្រហារ ” ។

គ. ចូររកពាក្យសូរដូចនិងពាក្យ “ ទុក្ខ គុម្ព ” ។

ឃ. ចូរប្រើបទនុក្រមដើម្បីអាន និងរកន័យរបស់ពាក្យ ។

ព្រាន

អន្តរាយ

ភ្លើង

ប្រព្រឹត្ត

អាស្រ័យ

អាការ

ង. តើរឿងនេះបានបញ្ចប់ដូចម្តេច ? ចូរប្រើសរសេរឆ្លើយត្រឹមត្រូវមួយ ។

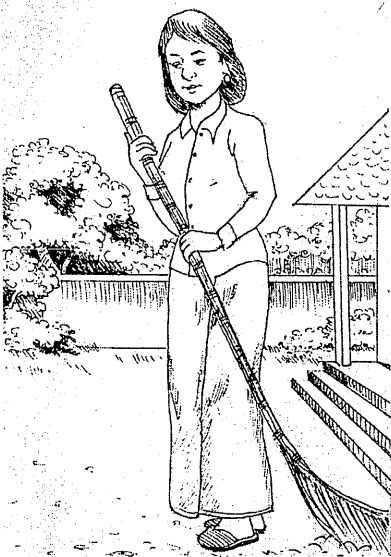
- ☐ ១. រឿងនេះបញ្ចប់ដោយឱ្យតួអង្គ ដែលចេះជួយគ្នាត្រូវបែកបាក់គ្នា ។
- ☐ ២. រឿងនេះបញ្ចប់ដោយឱ្យតួអង្គ ដែលចេះជួយគ្នាបានទទួលជោគជ័យ ។
- ☐ ៣. រឿងនេះបញ្ចប់ដោយឱ្យតួអង្គ ដែលចេះជួយគ្នាត្រូវរងគ្រោះ ។

កថាខណ្ឌពណ៌នាអំពីមនុស្ស

អ្នកបានយល់បញ្ញត្តិកថាខណ្ឌរួចហើយ ចូរអ្នកសរសេរកថាខណ្ឌខ្លីៗពណ៌នាពីម្តាយរបស់អ្នកតាមរូបភាព និងសំណួរខាងក្រោម ។

លំហាត់ ក

- តើម្តាយអ្នកឈ្មោះអ្វី ?
- តើគាត់មានអាយុប៉ុន្មានឆ្នាំ ?
- តើគាត់ប្រកបរបរអ្វី ?
- តើម្តាយអ្នកមានរាងរៅដូចម្តេច ?
- តើគាត់មាន សម្បុរ មុខ សក់ ភ្នែក មាត់ ច្រមុះ ដៃ ជើង ដូចម្តេច ?
- តើគាត់ស្លៀកពាក់ដូចម្តេច ?
- តើគាត់មានដំណើរ សម្តីសំដៅដូចម្តេច ?

លំហាត់ ខ

- តើម្តាយអ្នកជាមនុស្សដូចម្តេច ?
(ស្មោះត្រង់ កាច មានប្រាជ្ញា ឧស្សាហ៍ ព្យាយាម ហ្មត់ចត់...)
- តើគាត់មានទំនាក់ទំនងដូចម្តេចជាមួយមនុស្សនៅក្នុងផ្ទះ ? ជាមួយអ្នកជិតខាង ?
- តើគាត់ធ្វើអ្វីខ្លះរៀងរាល់ថ្ងៃ ?
- តើគាត់ចូលចិត្តអ្វី ?
- តើអ្នកមានទឹកចិត្តដូចម្តេចចំពោះម្តាយអ្នក ?

ការពណ៌នាអំពីតួអង្គ

គេអាចស្គាល់តួអង្គ តាមរយៈការពណ៌នារបស់អ្នកនិពន្ធ ឬតួអង្គផ្សេងទៀតនៅក្នុង សាច់រឿង ។ ចូរអានរឿងខាងក្រោម តើអ្នកនិពន្ធបានពិពណ៌នាអំពីតួអង្គដូចម្តេចខ្លះ ?

រឿង ទឹកចិត្តបួន

កាលពីដើម មានយុវជនម្នាក់អាយុ ១៨ឆ្នាំឈ្មោះ វាសនា ។ វាសនា មានរូបរាង សង្ហា និងមានចរិតស្អាតបូក ។ វាសនារស់នៅជាមួយបងប្រុស ដែលមានប្រពន្ធរួច ហើយ ។ ទាំងពីរនាក់បងប្អូន ស្រឡាញ់គ្នាណាស់ ។

ថ្ងៃមួយ មានសត្រូវបរទេសចូលមកឈ្លានពានទឹកដី ។ មេទ័ព បានតម្រូវឱ្យយុវជន ទាំងអស់ចូលបម្រើកងទ័ព ។ វាសនានិងបងប្រុស បានចូលបម្រើក្នុងជួរកងទ័ព ។ ថ្ងៃ មួយពេលចេញច្បាំង បងប្រុសត្រូវសត្រូវចាប់បាននាំយកទៅ ។ វាសនាគិតថា ខ្លួននៅ លីវគ្មានប្រពន្ធកូន ឯបងខ្លួនមានប្រពន្ធកូន សូរខ្លួនស្លាប់ចុះ ឱ្យបងរស់នៅចិញ្ចឹមប្រពន្ធកូន ប្រសើរជាង ។ គិតហើយ វាសនាកន្ត្រាក់ដាវរត់ទៅស្តាប់ពួកខ្មាំង ។ វាសនាប្រយុទ្ធជា មួយសត្រូវ ដោយស្រែកប្រាប់ឱ្យបងរត់ ទុកឱ្យខ្លួននៅតទល់នឹងសត្រូវ ។ បងរត់រួច វាសនានៅតស៊ូនឹងខ្មាំង ដោយបញ្ចេញអស់នូវចំណេះគុនទាំងប៉ុន្មាន ។ ជាសំណាងល្អកង ទ័ពជំនួយមកដល់ធ្វើឱ្យសត្រូវរត់ខ្ចាត់ខ្ចាយអស់ទៅ ។

រឿងនេះ គេពណ៌នាអំពីតួអង្គវាសនា ដោយរៀបរាប់ ឈ្មោះ អាយុ រូបរាង ចរិត ការរស់នៅ សកម្មភាព និងទឹកចិត្ត ។

ការពណ៌នាអំពីតួអង្គ គឺការរៀបរាប់ពី រូបរាង តួនាទី ចរិតលក្ខណៈ (គុណ សម្បត្តិ គុណវិបត្តិ) សកម្មភាព ចំណង់ចំណូលចិត្ត របស់តួអង្គ ដែលអ្នកនិពន្ធបាន បង្ហាញនៅក្នុងសាច់រឿង ។

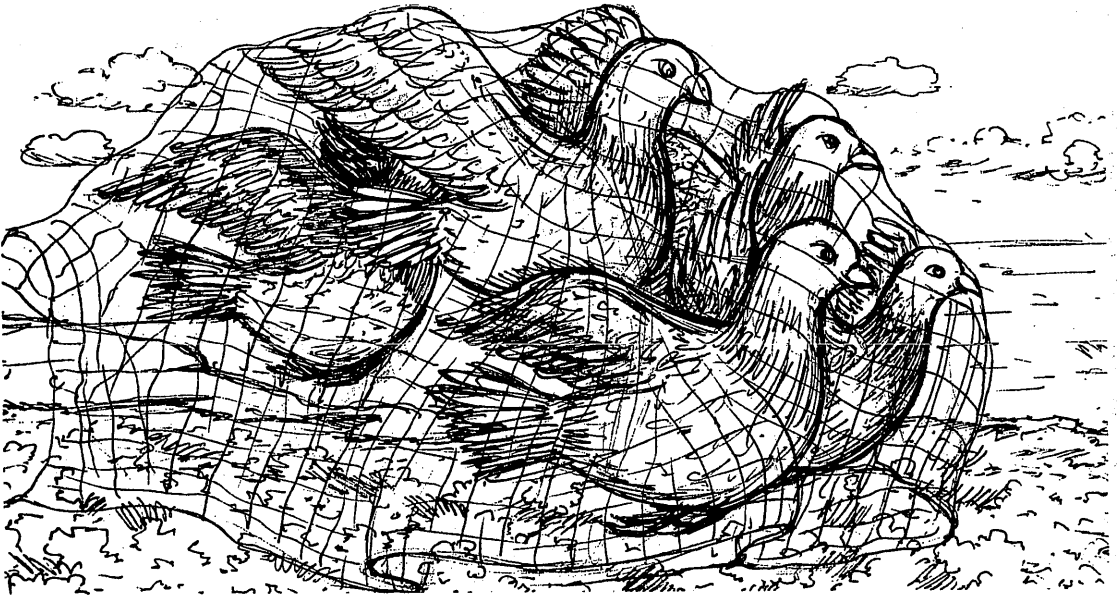
លំហាត់

ចូរអ្នកអានរឿងណាមួយ រួចសរសេរពណ៌នាតួអង្គណាមួយនៅក្នុងរឿងនោះ ។

រឿង នាយល្អ

បន្ទាប់ពីស្តាប់រឿង ចូរឆ្លើយនិងសំណួរ ។

សំណួរ

១. ហេតុអ្វីបានជាហ្វូងព្រាបជាប់លប់ ?
២. តើមេហ្វូងហាមហ្វូងព្រាបដូចម្តេច ?
៣. តើព្រាបទាំងអស់បានរួចពីសេចក្តីស្លាប់ ដោយវិធីណា ?
៤. តើអ្នកមានចំណាប់អារម្មណ៍ដូចម្តេចចំពោះរឿងនេះ ? ព្រោះអ្វី ?

លំហាត់

ក. តើរឿងនេះចង់អប់រំដូចម្តេច ? ចូរជ្រើសរើសចម្លើយត្រឹមត្រូវមួយ ។

- ☐ ១. សាមគ្គីភាពនាំឱ្យបាត់បង់លាភសក្ការៈ ។
- ☐ ២. សេចក្តីក្លាហាននាំឱ្យទទួលបានជោគជ័យ ។
- ☐ ៣. សាមគ្គីភាពជាកម្លាំងនាំឱ្យរួចផុតពីសេចក្តីអន្តរាយ ។

ខ. ចូរធ្វើការពណ៌នាក្នុងអង្គព្រាបមេហ្វូង និងហ្វូងព្រាប ។

សព្វនាម

ចូរអានឧទាហរណ៍នីមួយៗខាងក្រោម ។ ពាក្យមានគំនូសពីក្រោមជាសព្វនាម ។

១. ខ្ញុំ មានមិត្តជិតស្និទ្ធច្រើន ។

២. ពួកយើង តែងជួយធុរៈគ្នាទៅវិញទៅមក ។

៣. សុខា ជាមិត្តល្អរបស់ខ្ញុំម្នាក់ ។ វា ជាកូនកំព្រាខ្ចីពុកម្តាយ ។

៤. តើអ្នកណាជាមិត្តភក្តិថ្មីរបស់ឯង ? ធាវ៉ា ។

៥. មិត្តល្អ តែងជួយគ្នាក្នុងគ្រាមានអាសន្ន ។ នេះ ជាទង្វើដ៏ប្រពៃ ។

ពាក្យ “ ខ្ញុំ ពួកយើង ” បង្ហាញបុគ្គលចូលរួមក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នា ។

ពាក្យ “ វា ” ប្រើជំនួសនាមសុខា ដែលនិយាយរួចមកហើយ ។

ពាក្យ “ អ្នកណា ” ប្រើជំនួសនាមធាវ៉ា ដែលគេនិយាយនៅពេលបន្ទាប់ ។

ពាក្យ “ នេះ ” ប្រើជំនួសល្អៗ ដែលនិយាយរួចមកហើយ ។

ពាក្យ “ ខ្ញុំ ពួកយើង វា អ្នកណា នេះ ” ជាសព្វនាម ។

សព្វនាម ជាពាក្យសម្រាប់ប្រើជំនួសនាម ឬកន្សោមនាម និងសម្រាប់បង្ហាញបុគ្គលចូលរួមក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នា ។

លំហាត់

ក. ចូរស្រង់សព្វនាមនៅក្នុងល្អៗខាងក្រោម ។

១. ខ្ញុំតែងទៅលេងផ្ទះកុលាប ពីព្រោះខ្ញុំនិងនាងស្រឡាញ់រាប់អានគ្នាណាស់ ។

២. មិត្តរួមថ្នាក់ បានជួយប្រាក់កាស និងសម្ភារៈផ្សេងៗដល់សារិន ព្រោះវាមានជីវភាពខ្សត់ខ្សោយ ។

៣. តើឯងចូលចិត្តអ្នកណា ?

៤. បូផា ជាសិស្សឧស្សាហ៍រៀនសូត្រ ។ នាងប្រឡងជាប់លេខមួយរាល់ឆ្នាំ ។

ខ. ចូរតែងល្អៗ ដោយប្រើសព្វនាម ៖ គាត់ ខ្ញុំ ឯង អ្នកណា ។

កល្យាណមិត្ត

ចូរអានអត្ថបទ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ។

នៅសាលារៀន ខ្ញុំមានមិត្តភក្តិច្រើនណាស់ ។ យើងស្រឡាញ់រាប់រកគ្នាបីដូចបងប្អូន រួមឧទរ ។ មិត្តខ្ញុំជាមិត្តល្អ គួរឱ្យមានទំនុកចិត្ត និងការកក់ក្តៅ ។ មិត្តល្អ មានសន្តានចិត្ត ស្មោះស បរិសុទ្ធ ឥតលាក់លៀម ឥតពុតត្បូត ។ យើងលើកសរសើរមិត្ត ដែលបានប្រព្រឹត្តល្អ ហើយពន្យល់ណែនាំមិត្តខ្លះ ដែលប្រព្រឹត្តខុសឆ្គងឱ្យមានចរិត ចរិយាត្រឹមត្រូវ អនុវត្តតាមការទូន្មានប្រៀនប្រដៅរបស់លោកគ្រូ ។ គ្រប់កាលៈទេសៈ មិត្តល្អតែងជួយ ធុរៈគ្នា ជួយឧបត្ថម្ភគ្នា ឱ្យមានសេចក្តីសុខក្សេមក្សាន្ត ។ យើងមិនដែលបោះបង់ចោលគ្នា នៅគ្រាអាសន្នឡើយ ។ មិត្តល្អ គឺជាកល្យាណមិត្ត ។

ដូច្នេះយើងយល់ថា កុលបុត្រ កុលធីតា ត្រូវពិនិត្យពិចារណាឱ្យបានច្បាស់លាស់ មុន នឹងចងស្ពានមេត្រីនឹងជនណាម្នាក់ ។ ពុទ្ធភាសិតមួយបានពោលថា “ ត្រូវរាប់រក បុគ្គលល្អប្រកបដោយសប្បុរសធម៌ដ៏ឧត្តម ដែលមានលក្ខណៈជាកល្យាណមិត្ត ” ។

សំណួរ

១. នៅសាលារៀន តើអ្នកមានមិត្ត ឬទេ ?
២. តើមិត្តរបស់អ្នក មានលក្ខណៈយ៉ាងណាខ្លះ ?
៣. តើមនុស្សប្រភេទណា ដែលយើងគួរយកជាមិត្ត ?
៤. ក្នុងការរាប់រកមិត្ត តើពុទ្ធសុភាសិតបានពោលថាដូចម្តេច ?

លំហាត់

ចូរស្រង់សព្ទនាម ចេញពីអត្ថបទអំណាន និងពន្យល់ពីរបៀបប្រើសព្ទនាម ។

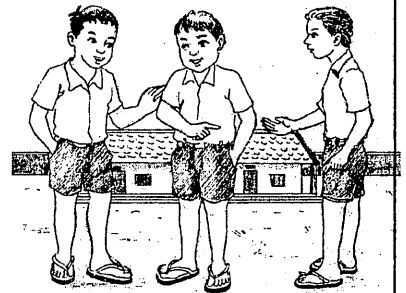

ការពណ៌នាពីមិត្តល្អ

ចូរអានការសន្ទនាខាងក្រោម រួចកត់សម្គាល់លក្ខណៈរបស់មិត្តល្អ ។

នីសា : សួស្តី ជានិត! នេះគឺ ភារុនជាមិត្តរបស់ខ្ញុំ ។

ជានិត : សួស្តី ភារុន! វិករាយណាស់ដែលបាន
ស្គាល់ឯង ។ តើអ្នកទាំងពីរស្គាល់គ្នាយូរ
ហើយមែន ឬទេ ?

នីសា : មែនហើយ ! ភារុនជាមិត្តល្អរបស់ខ្ញុំ ។

ភារុនស្អាតបូក ចិត្តល្អ ស្មោះត្រង់ និងមានអធ្យាស្រ័យល្អចំពោះមិត្តភក្តិ ។

ជានិត : ប្រសើរណាស់! ពិតជាគួរឱ្យរាប់អានមែន ។

នីសា : ជានិតដឹងទេ ភារុន រៀនពូកែណាស់ ។ ពេលទំនេរ គេតែងបបួលមិត្តភក្តិ
ធ្វើលំហាត់ ឬចូលបណ្តាល័យដើម្បីអានសៀវភៅ ។

ជានិត : ខ្ញុំចូលចិត្តមិត្តបែបនេះណាស់! ខ្ញុំសុំរាប់អានភារុនផងបានទេ ?

ភារុន : មានអី! ខ្ញុំវិករាយនឹងរាប់អានឯង ។

លំហាត់

ចូររៀបគ្នាជាក្រុម ។ ក្រុមនីមួយៗ ត្រូវរៀបចំគំនិតពណ៌នាពីមិត្តល្អណាម្នាក់ រួច
និយាយប្រាប់សិស្សទាំងអស់គ្នា ។

អត្ថបទពណ៌នាអំពីមនុស្ស

អត្ថបទមួយ អាចមានមួយ ឬច្រើនកថាខណ្ឌ ។ ការចាប់ផ្តើមកថាខណ្ឌ គេត្រូវចូលបន្ទាត់ ។

ចូរអានអត្ថបទខាងក្រោម និងស្វែងយល់ការពណ៌នានៅក្នុងផ្នែកនីមួយៗ ។

លោកគ្រូខ្ញុំឈ្មោះ សុផាត ។ គាត់ មានអាយុ៥៥ឆ្នាំ ។ គាត់មានរាងទាប ក្រអាញ សម្បុរសណែកបាយ សក់រួញអង្កាដី ។ មុខគាត់ មានរាងពងក្រពើ ភ្នែកធំៗ ចិញ្ចើមក្រាស់ ច្រមុះស្រួច ។ គាត់មានទឹកមុខញញឹមគួរឱ្យចូលចិត្ត ។ ដៃជើងរបស់គាត់ មានសាច់ដុំធំៗទំនងជាមនុស្សមានកម្លាំងណាស់ ។ លោកគ្រូខ្ញុំនិយាយមួយៗច្បាស់ៗ និងមានសំឡេងពីរោះគួរឱ្យចង់ស្តាប់ ។ គាត់តែងស្លៀកសម្លៀកបំពាក់សមរម្យជានិច្ច ។

លោកគ្រូខ្ញុំជាមនុស្សរូសរាយ រាក់ទាក់ និងមានទឹកចិត្តល្អ ។ លើសពីនេះ គាត់មានចរិតស្អាតបូក តែម៉ឺងម៉ាត់ក្នុងការងារ ។ គាត់ឧស្សាហ៍ព្យាយាម និងមានអធ្យាស្រ័យល្អណាស់ ។ ពេលសិស្សមានកំហុស គាត់ពុំដែលសម្អាត បន្តុះបង្គាប់ ឬប្រើហិង្សាឡើយ ។ គាត់តែងនិយាយណែនាំ ដាស់តឿន ល្អងលោមសិស្សដោយពាក្យផ្អែមល្ហែម ។ អ្នកផងចាត់ទុកគាត់ជាមនុស្សថ្លៃថ្នូរ ។

លោកគ្រូខ្ញុំ ជាមនុស្សសកម្មក្នុងការងារ ។ គាត់យកចិត្តទុកដាក់ ក្នុងការបង្រៀនណាស់ ។ នៅផ្ទះគាត់ឆ្លៀតដាំដំណាំ ចិញ្ចឹមសត្វ ដើម្បីជាជំនួយក្នុងការដោះស្រាយជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ ។ លើសពីនេះ គាត់តែងចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការងារអភិវឌ្ឍសហគមន៍ ។ ពេលទំនេរ លោកគ្រូខ្ញុំចូលចិត្តលេងកីឡារាយសី និងលេងប៊ូល ។

ខ្ញុំនិងមិត្តភក្តិ គោរពស្រឡាញ់លោកគ្រូខ្ញុំណាស់ ព្រោះគាត់ខំបង្រៀន និងអប់រំសិស្សឱ្យក្លាយជាមនុស្សល្អ ។

សំណួរ

- ១. តើអត្ថបទនេះ ពណ៌នាពីអ្នកណា ?
- ២. តើអត្ថបទនេះ ចែកជាប៉ុន្មានកថាខណ្ឌ ?
- ៣. តើកថាខណ្ឌទី១ រៀបរាប់ពីអ្វី ?
- ៤. តើកថាខណ្ឌទី២ រៀបរាប់ពីអ្វី ?
- ៥. តើកថាខណ្ឌទី៣ រៀបរាប់ពីអ្វី ?
- ៦. តើកថាខណ្ឌទី៤ រៀបរាប់ពីអ្វី ?

តាមធម្មតា ក្នុងការពណ៌នាអំពីមនុស្ស ក្នុងតួសេចក្តីត្រូវចែកជាពីរផ្នែកធំៗ ៖

១. រូបសម្បត្តិ

ភិនភាគ ឬរូបរាងខាងក្រៅ ៖ មាឌ កម្ពស់ សម្បុរ ទម្រង់មុខ មាត់ ច្រមុះ ភ្នែក ត្រចៀក ចង្កា ដៃជើង សម្លៀកបំពាក់ គ្រឿងតុបតែងខ្លួន... ។

ឥរិយាបថ ៖ ដេក ដើរ ឈរ អង្គុយ និយាយស្តី... ។

២. ចរិយាសម្បត្តិ

គុណសម្បត្តិ ៖ ប្រាជ្ញា សមត្ថភាព ទម្លាប់ល្អ ភាពហ្មត់ចត់ ការឧស្សាហ៍ ព្យាយាម... ។

គុណវិបត្តិ ៖ កាច ព្រហើន ហិង្សា ខ្ជិល ខ្ជីង... ។

លំហាត់

ក. ចូរអ្នកសរសេរអត្ថបទពណ៌នាអំពីខ្ញុំពុក ឬជីតារបស់អ្នក មួយកថាខណ្ឌម្តងៗតាមលំដាប់លំដោយដូចខាងក្រោម ។

កថាខណ្ឌទី១ ៖ ឈ្មោះ អាយុ រូបសម្បត្តិរបស់គាត់

កថាខណ្ឌទី២ ៖ ចរិយាសម្បត្តិរបស់គាត់

កថាខណ្ឌទី៣ ៖ ចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកចំពោះគាត់ ។

ខ. ចូរអ្នកសរសេរអត្ថបទខ្លី ពណ៌នាពីមិត្តភក្តិណាម្នាក់របស់អ្នក ។ ចូរអ្នកអនុវត្តតាម គម្រោងខាងក្រោម ។

គម្រោងតែង

១. សេចក្តីផ្តើម

ឈ្មោះ មិត្តភក្តិ អាយុ ថ្នាក់រៀន ។

២. តួសេចក្តី

ពណ៌នាអំពីរូបរាង ឬភិនភាគពិសេសផ្សេងៗ ៖

- លក្ខណៈទូទៅ ៖ អាយុ មាឌ កម្ពស់ សម្បុរ ...
- ឥរិយាបថ ៖ ការដើរ ការនិយាយស្តី ការលេង...
- ការស្លៀកពាក់ ៖
- គុណសម្បត្តិ ៖ ឧស្សាហ៍ ព្យាយាមរៀនសូត្រ មករៀនទៀងទាត់

គោរពវិន័យ មានប្រាជ្ញាឈ្លាសវៃ ជួយផ្ទុះឪពុកម្តាយ... ។

៣. សេចក្តីបញ្ចប់

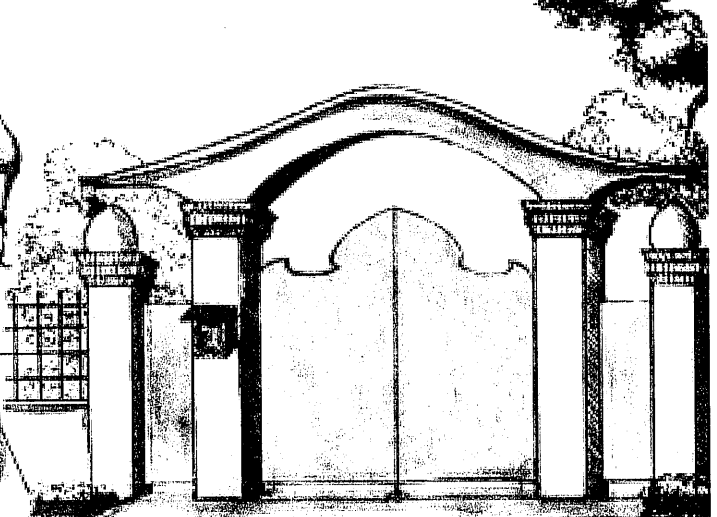
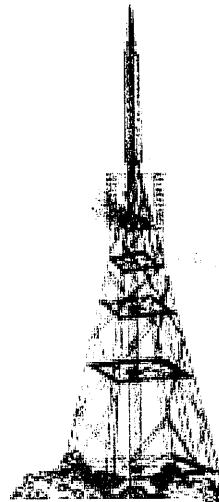
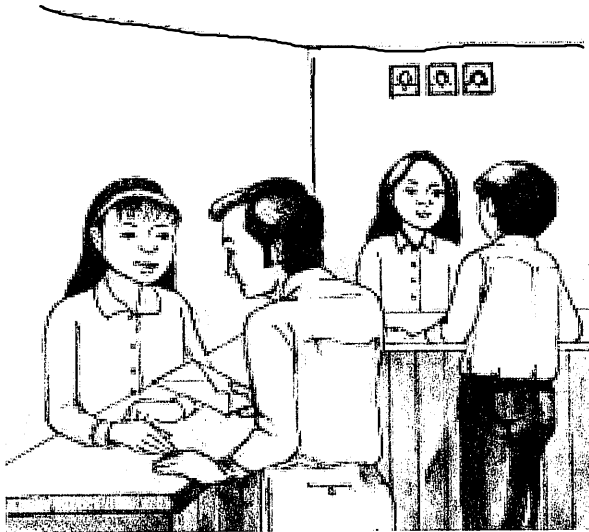
ចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកចំពោះមិត្តភក្តិនោះ (តើអ្នកស្រឡាញ់ ឬចូលចិត្តចងមិត្ត ជាមួយមិត្តភក្តិនោះដែរ ឬទេ ?)

ពេលសរសេររួច ចូរអ្នកពិនិត្យសំណេរលើចំណុចសំខាន់ៗមួយចំនួនដូចខាង ក្រោម ។

១. តើអ្នកបានដាក់ចំណងជើងអត្ថបទហើយ ឬនៅ ?
២. តើល្បះទាំងអស់សុទ្ធតែរៀបរាប់ពីមិត្តអ្នកមែន ឬទេ ?
៣. តើល្បះមានលំដាប់លំដោយ ឬនៅ ?
៤. តើអក្ខរាវិរុទ្ធត្រឹមត្រូវ ឬទេ ?
៥. តើកថាខណ្ឌនីមួយៗចាប់ផ្តើមបន្ទាត់ហើយ ឬនៅ ?

មធ្យោបាយធ្វើទំនាក់ទំនង

វិទ្យាសាស្ត្រកាន់តែរីកចម្រើន មធ្យោបាយសម្រាប់ទាក់ទងក៏កាន់តែទំនើប និងសម្បូរបែប រីឯមធ្យោបាយផ្សព្វផ្សាយកាន់តែអភិវឌ្ឍន៍ឡើងជាលំដាប់ តាំងពីគ្រាន់តែព្រឹត្តិសួរសំឡេង ទៅឃើញរូបភាព ។ ទំនាក់ទំនងផ្ទាល់មាត់ ឬសរសេរសារដោយឃើញរូបភាពផង ឆ្លងមនុស្សស្គាល់គ្នាកាន់តែច្រើន ។

ការបង្ហាញមូលហេតុនៃព្រឹត្តិការណ៍

អ្វីៗដែលកើតមានឡើង មានទំនាក់ទំនងគ្នាជានិច្ច ។ ព្រឹត្តិការណ៍មួយកើតមានឡើង តែងតែនាំឱ្យព្រឹត្តិការណ៍ផ្សេងទៀតកើតឡើងដែរ ។ ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម តើក្រុមពាក្យមានគំនូសពីក្រោម និងក្រុមពាក្យដែលសរសេរជាអក្សរទ្រេតមានទំនាក់ទំនងគ្នាដូចម្តេច ។

១. ព្រឹកនេះ លក្ខិណាសប្បាយចិត្តណាស់ ពីព្រោះនាងបានទទួលសំបុត្រមួយច្បាប់ ពីម្តាយមីងដែលនៅបរទេស ។

២. បងប្រុសរបស់សុខាបានបាត់ទូរស័ព្ទដៃ ទើបគាត់ទៅទិញទូរស័ព្ទថ្មីមួយទៀត ។
ក្នុងឧទាហរណ៍ទី១

- ពីព្រោះនាងបានទទួលសំបុត្រមួយច្បាប់ ពីម្តាយមីងដែលនៅបរទេស ៖
ជាហេតុ ឬ មូលហេតុ

- លក្ខិណាសប្បាយចិត្តណាស់ ៖ ជាផល ឬ ព្រឹត្តិការណ៍ ។

ក្នុងឧទាហរណ៍ទី២

- បងប្រុសរបស់សុខា បានបាត់ទូរស័ព្ទដៃ ៖ ជាមូលហេតុ

- ទើបគាត់ទៅទិញទូរស័ព្ទថ្មីមួយទៀត ៖ ជាផល ឬព្រឹត្តិការណ៍ ។

ព្រឹត្តិការណ៍ ឬផល គឺជាលទ្ធផលដែលកើតមានឡើងអាស្រ័យដោយហេតុ ។ ហេតុ ឬមូលហេតុ គឺរឿងអ្វីមួយដែលកើតឡើង ។

គេប្រើពាក្យ“ពីព្រោះ ដោយសារ មកពី” ដើម្បីសម្គាល់មូលហេតុ និងពាក្យ“ទើប ហេតុនេះ ដូច្នេះ” ដើម្បីសម្គាល់ផល ឬព្រឹត្តិការណ៍ ។

លំហាត់

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោមរួចបង្ហាញមូលហេតុ និងព្រឹត្តិការណ៍ ឬផល ។

១. ឪពុកសំមិនហ៊ានចេញទៅនេសាទត្រីទេថ្ងៃនេះ ពីព្រោះគាត់បានស្តាប់វិទ្យុ ផ្សាយថានឹងមានខ្យល់ព្យុះខ្លាំង នៅពេលរសៀល ។
២. ទូរស័ព្ទនេះខូច ទើបខ្ញុំហៅចេញមិនបាន ។
៣. បងខ្ញុំហៅជាងមកជួសជុលទូរទស្សន៍ ពីព្រោះយើងមើលរូបភាពមិនឃើញ ។
៤. ចិត្តាប្រារព្ធពិធីបុណ្យខួបកំណើត នៅវេលាម៉ោងប្រាំ ។ ដល់ម៉ោងកំណត់ឪពុក នាងនិយាយទូរស័ព្ទមកប្រាប់ថា ឡានគាត់ត្រូវបែកកង់ ។ នាងពន្យារពេល ប្រារព្ធពិធី ពីព្រោះត្រូវរង់ចាំឪពុកនាងត្រឡប់មកវិញ ។

ការសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទ

ម្តាយសាន បានទៅសួរសុខទុក្ខលោកយាយរបស់គេនៅស្រុកកំណើត ។

ម្តាយសាន បាននិយាយទូរស័ព្ទមកសាន ។

ចូរស្តាប់ការសន្ទនារវាងសាន និងម្តាយ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរខាងក្រោម ។

១. តើម្តាយសាន និយាយទូរស័ព្ទទៅកាន់អ្នកណា ?
២. នៅពេលទទួលទូរស័ព្ទ តើសាននិយាយដូចម្តេច ?
៣. តើម្តាយសាន សួរសានអំពីអ្វីខ្លះ ?
៤. តើសានកំពុងធ្វើអ្វី ?
៥. តើគេសួរម្តាយពីអ្វីខ្លះ ?
៦. នៅពេលបញ្ចប់ការសន្ទនា តើគេនិយាយដូចម្តេច ?

ការបង្ហាញអារម្មណ៍របស់តួអង្គ

គេអាចស្គាល់អារម្មណ៍ ឬចិត្តរំភើបរបស់តួអង្គនៅក្នុងរឿង តាមរយៈពាក្យពេចន៍ ឬល្បះ ដែលអ្នកនិពន្ធដ្រើសរើសយកមកសម្តែង ដើម្បីបង្កើត ឬបំផុសអារម្មណ៍រំភើប បែបណាមួយដល់អ្នកអានដូចជា ព្រួយ កើតទុក្ខ ភ័យ អរ រីករាយ ឬខឹងសម្បាជាដើម ។

ចូរអានកថាខណ្ឌខាងក្រោម ។

ព្រឹកមួយ ពេលរៀបចេញទៅសាលារៀន ធីតាបានទទួលសំបុត្រមួយច្បាប់ពីឪពុក មានរបស់នាង ។ ធីតាប្រញាប់បើកសំបុត្រអានភ្លាម ។ ពេលអានចប់ នាងមានទឹកមុខ ញញឹមពព្រាយ ហើយរត់ទៅប្រាប់ម្តាយថា លោកពូរបស់នាងនឹងនាំកូនចៅមកលេង គ្រួសារនាង ហើយថែមទាំងទិញរបស់របរធ្វើនាងទៀតផង ។

ក្នុងចម្លើយទាំង៣ខាងក្រោមនេះ ចម្លើយទី១ បង្ហាញអារម្មណ៍របស់ធីតា ។

១. ធីតាសប្បាយចិត្ត ព្រោះឪពុកមានរបស់នាងនឹងមកលេង ។
២. ធីតាមិនសប្បាយចិត្ត ព្រោះខ្លាចឪពុកមាមិនបានមកលេង ។
៣. ធីតាព្រួយចិត្ត ព្រោះនាងនឹកឪពុកមាខ្លាំងណាស់ ។

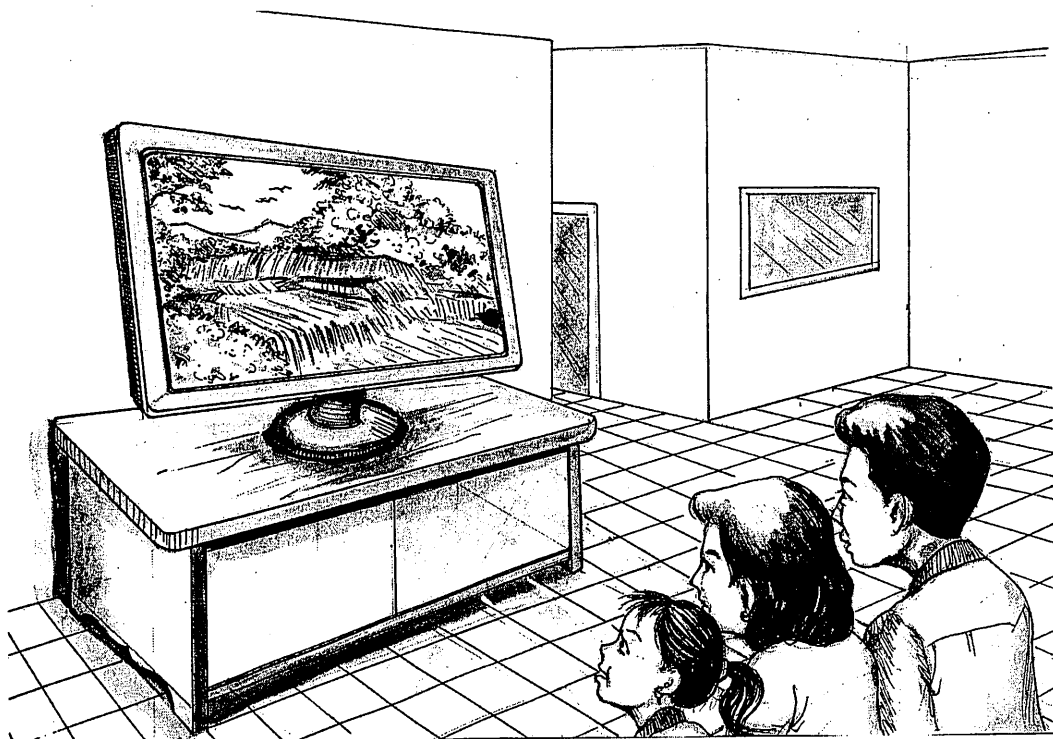
លំហាត់

ចូរអានកថាខណ្ឌខាងក្រោម រួចបង្ហាញអារម្មណ៍របស់តួអង្គ ។

- ក. ល្ងាចនេះ វីរៈអង្គុយរង់ចាំឪពុកដែលបានសន្យាថា ទិញកូនវិទ្យុមួយឱ្យគេស្តាប់ ។ វីរៈ ដើរចេញមកក្រៅមើលទៅផ្លូវ រួចចូលទៅអង្គុយវិញ ។ មួយសន្ទុះ គេក្រោកដើរ ហើយចេញមកឈរនៅមាត់ទ្វារម្តងទៀត ព្រោះចង់ឃើញវិទ្យុ ។
- ខ. កល្យាណអង្គុយសញ្ចប់សញ្ជឹងមិននិយាយស្តីរកមិត្តភក្តិសោះ នៅវេលាព្រឹកនេះ ។ ជួនកាល គេឃើញនាងដកដង្ហើមធំម្តងៗ ព្រមទាំងមានទឹកភ្នែករលីងរលោងទៀត ផង ។ នៅពេលគេសួរនាង នាងប្រាប់ថា ជីដូននាងកំពុងឈឺធ្ងន់ ។

ដំណើរកម្សាន្តរបស់គន្ធា

ល្ងាចថ្ងៃសៅរ៍សប្តាហ៍មុន គន្ធានិងគ្រួសារបានឃើញទិដ្ឋភាពដ៏ស្រស់ត្រកាលរបស់ខេត្តមណ្ឌលគិរីតាមទូរទស្សន៍ ។ នាងបានឃើញភ្នំទាប ខ្ពស់យ៉ាងច្រើន វាលស្មៅពណ៌បៃតងស្រស់ ទឹកជ្រោះ ទឹកធ្លាក់ និងផ្ទះសម្បែងរបស់ជនជាតិភាគតិច ។ គន្ធាពេញចិត្តនឹងទេសភាពព្រៃភ្នំណាស់ ។ ចប់កម្មវិធីនោះ នាងនិយាយទៅកាន់ម្តាយ ៖ “ អ្នកម៉ែ ! កូនចង់ទៅលេងខេត្តមណ្ឌលគិរីណាស់ ។ តើលោកឪពុក អ្នកម៉ែជូនកូនទៅបាន ឬទេ ? ” ។ ម្តាយគន្ធាឆ្លើយតប ៖ “ មានអីកូន ! ម៉ែក៏ចង់ឃើញផ្ទាល់ភ្នែកដែរ ” ។ ឪពុកគន្ធាបន្ថែម ៖ “ ចាំដល់ពេលចូលឆ្នាំខ្មែរ យើងនឹងទៅកម្សាន្តទាំងអស់គ្នា ” ។

ថ្ងៃរង់ចាំបានមកដល់ គ្រួសារគន្ធានាំគ្នាជិះរថយន្តទេសចរណ៍មួយ ដែលផ្ទុកអ្នកដំណើរពេញ ។ ពេលធ្វើដំណើរមកដល់ស្លាកមួយផ្ទាំង ដែលមានសរសេរអក្សរធំៗ “ មណ្ឌលគិរីស្វាគមន៍ ” គន្ធាងើបឈរ ។ ឪពុកនាងនិយាយទៅកាន់កូន ៖ “ អង្គុយចុះទៅកូន ! រថយន្តកំពុងឆ្លងកាត់ផ្លូវឡើងភ្នំ ចុះភ្នំ ” ។ គន្ធាអង្គុយចុះហើយសួរឪពុក ៖ “ កូនចង់

ឃើញទឹកជ្រោះប្លែកៗ និងផ្ទះរបស់ជនជាតិភាគតិចណាស់ ។ តើយើងទៅលេងកន្លែងនោះដែរឬទេ ពុក ? ” ។ ឪពុកគន្លាឆ្លើយ ៖ “ ទៅណាកូន! ពុកជូនកូនគ្រប់កន្លែងដែលកូនបានឃើញតាមទូរទស្សន៍ ” ។ នៅតាមផ្លូវ គន្លានិងអ្នកដំណើរទៀតគយគន់ទេសភាពព្រៃភ្នំ និងរលកស្មៅយ៉ាងជាក់ចិត្តរហូតដល់ទីក្រុង ។

គន្លាដើរកម្សាន្តគ្រប់ទីកន្លែង ។ នាងសប្បាយនឹងស្តាប់សន្លឹកទឹកធ្លាក់ និងចុះដូតទឹកជ្រោះដ៏ត្រជាក់ជាមួយគ្រួសារ និងទេសចរដទៃទៀត ។

សំណួរ

១. តើតើល្ងាចថ្ងៃសៅរ៍ គន្លាបានមើលទូរទស្សន៍ឃើញអ្វី ?
២. តើនៅខេត្តមណ្ឌលគីរីមានអ្វីខ្លះ ដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ ?
៣. តើគន្លាចង់ឃើញអ្វី ?
៤. តើនាងបានធ្វើអ្វីខ្លះ នៅពេលទៅដល់ខេត្តមណ្ឌលគីរី ?

លំហាត់

ក. ហេតុអ្វីដែលនាំឱ្យគន្លាចង់ទៅកម្សាន្ត នៅខេត្តមណ្ឌលគីរី ? ចូរប្រើសរសេរចម្លើយមួយត្រឹមត្រូវ ។

- ☐ ១. គន្លាទំនេរ នៅក្នុងឱកាសចូលឆ្នាំខ្មែរ ។
- ☒ ២. គន្លាបានឃើញទិដ្ឋភាពដ៏ស្រស់ របស់ខេត្តមណ្ឌលគីរីតាមទូរទស្សន៍ ។
- ☐ ៣. គន្លាចង់ដើរកម្សាន្តឱ្យបានគ្រប់ខេត្ត ។

ខ. តើគន្លាមានអារម្មណ៍ដូចម្តេច ពេលធ្វើដំណើរ ? ចូរប្រើសរសេរចម្លើយមួយ ។

- ☐ ១. គន្លាពិបាកចិត្ត ព្រោះខ្លាចមិនបានដើរលេងគ្រប់កន្លែង ។
- ☐ ២. គន្លាភ័យព្រួយ ព្រោះរថយន្តបើកឡើងភ្នំចុះភ្នំ ។
- ☒ ៣. គន្លាសប្បាយចិត្ត ព្រោះបានដើរកម្សាន្តគ្រប់កន្លែងដែលនាងប៉ង ។

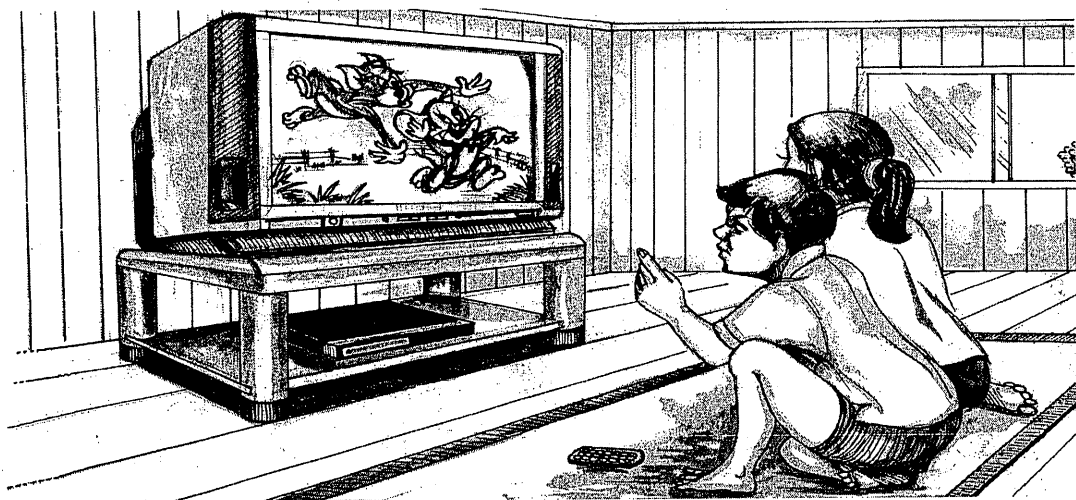
សំណេរ

ក. ចូរបំពេញល្បះនិងពាក្យខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

ទូរស័ព្ទ	ផ្ទះ	ទំនិញ	របៀបប្រើ	ព័ត៌មាន	រៀនសូត្រ

ឪពុកខ្ញុំ ទើបនឹងទិញ ... ថ្មីមួយ ។ ខ្ញុំបានជម្រាបសួរគាត់ អំពី ... ទូរស័ព្ទនោះ ។
 ពេលខ្លះ ខ្ញុំបាននិយាយទៅកាន់មិត្តភក្តិខ្ញុំតាមទូរស័ព្ទនោះ ដើម្បីសួរ ... ផ្សេងៗ ទាក់ទង
 នឹងការ... ។ ម្តាយខ្ញុំចូលចិត្តប្រើវា នៅពេលគាត់ចង់ដឹងតម្លៃ ... ផ្សេងៗ ។ ចំណែកឪពុក
 ខ្ញុំ និយាយទូរស័ព្ទមកកាន់គ្រួសារញឹកញាប់ណាស់ នៅពេលណាគាត់អញ្ជើញទៅណា
 ឆ្ងាយពី ... ។

ខ. ចូរបំពេញល្បះខាងក្រោមតាមរូបភាពឱ្យបានសមស្រប ។

១. ខ្ញុំនឹងបួន..... នាំគ្នាមើល..... ។
២. ខ្ញុំឃើញ..... ។
៣. ខ្ញុំនឹងបួន..... ។

គ. ចូរតែងល្បះនិងពាក្យ “សំបុត្រ ទូរស័ព្ទ វិទ្យុ ទូរទស្សន៍ ” ឱ្យបានមួយល្បះក្នុង
ពាក្យនីមួយៗ ។

សញ្ញាអស្ថា ឬសញ្ញាលេខប្រាំបី (៨)

ឧទាហរណ៍ ៖

១. ខ្ញុំចូលចិត្តស្លាប់វិទ្យុ គាត់ក៏ចូលចិត្តដូចខ្ញុំដែរ ។
២. ហី ! យកសំបុត្រនេះទៅអានចុះ ។
៣. ទូរស័ព្ទដ៏ទំនើបនេះ ជារបស់បងខ្ញុំ ។
៤. អុញន្លឹ! ម៉េចក៏មិនចូលចិត្តស្លាប់ព័ត៌មានថ្មីៗ?

សញ្ញាអស្ថា ឬលេខប្រាំបី (៨) ប្រើសម្រាប់សម្គាល់ស្រៈខ្លី ។

សញ្ញាអស្ថា សម្រាប់ប្រើនៅលើព្យញ្ជនៈបួនតួគឺ ក ដ ន ហ ។

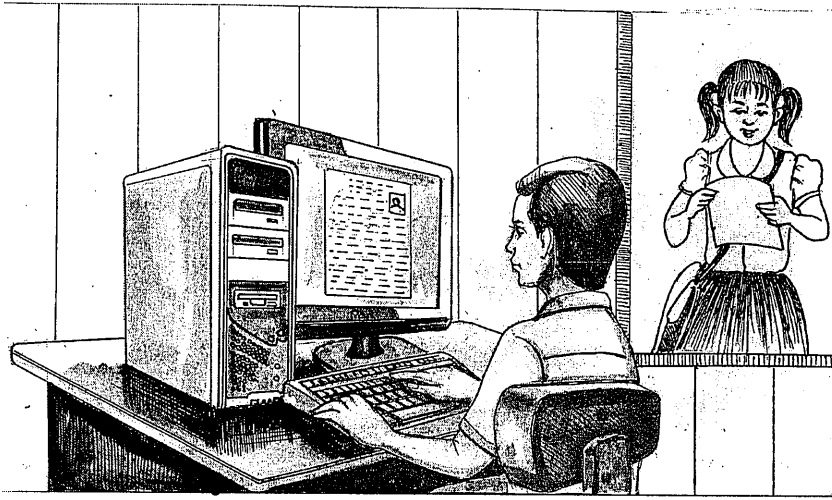
លំហាត់

- ក. ចូរប្រើសញ្ញាលេខប្រាំបីនៅក្នុងល្បះខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។
  ១. ព្រឹកមិញ ខ្ញុំបានទទួលព័ត៌មានដ៏សំខាន់មួយ ។
  ២. អុញន្លឹ! វិទ្យុនេះខូចបាត់ ។
  ៣. ហា! យកទូរស័ព្ទនេះទៅប្រើចុះ ។
  ៤. ឯងក៏ចូលចិត្តមើលការប្រកួតកីឡាតាមទូរទស្សន៍ដែរមែន ឬទេ ?
- ខ. ចូរតែងល្បះដោយប្រើពាក្យ កី នី ហី ដី ។
- គ. ចូរប្រើសញ្ញាសព្វពាក្យ កី នី ដី ហី ដើម្បីបំពេញកថាខណ្ឌខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

យើងនាំគ្នាអង្គុយស្តាប់ចម្រៀង ពីរោះក្រោមម្លប់ឈើ ... ត្រជាក់ ។ បន្ទាប់មក អ្នកខ្លះបន្តដំណើរទៅមុខ ។ ខ្លះទៀត ត្រឡប់មកគេហដ្ឋានរបស់ខ្លួនវិញ ។

កំណាព្យ ៖ មធ្យោបាយទាក់ទងគ្នា

បទពាក្យ៧

មធ្យោបាយទាក់ទងច្រើនអនេក
 អ្នកខ្លះទាក់ទងតាមអក្ខរា
 ខ្លះទៀតនិយមប្រើទូរស័ព្ទ
 មិត្តភក្តិបងប្អូនតាមលែលក
 វិទ្យុ ទូរទស្សន៍ កុំរំលង
 គ្រប់ទីបំផុតប្រាំទោះឆ្ងាយជិត
 មធ្យោបាយបាយក្រោយផ្តល់ព័ត៌មាន
 ប្រើអ៊ីនធឺណិតទាក់ទងគ្នា

តាមបែបប្លែកៗច្រើនអស្ចារ្យ
 សរសេរជាសារផ្ញើទៅមក ។
 និយាយវាយរាប់សាសងរក
 ហៅទៅហៅមកឆាប់ទាន់ចិត្ត ។
 ស្តាប់ផងមើលផងដឹងការពិត
 ទាក់ទងជិតស្និទ្ធបានគ្រប់គ្រា ។
 ទោះបីក្រមានកុំរុញរា
 ស្រាវជ្រាវការងារតាមប្រាថ្នា ។

លំហាត់

ចូររកពាក្យច្នួននឹងពាក្យខាងក្រោម ។

វគ្គទី១ ៖ អនេក អស្ចារ្យ ។

វគ្គទី២ ៖ ទូរស័ព្ទ រក ។

សំណេរ

ក. ចូរភ្ជាប់កន្សោមពាក្យក្នុងផ្នែក ក ទៅនឹងផ្នែក ខ ឱ្យបានជាល្បះត្រឹមត្រូវ ។

ក	ខ
១. វិទ្យាសាស្ត្រជឿនលឿន ២. ប្រជាជនភាគច្រើន ៣. នៅជនបទឆ្ងាយៗ ៤. ខ្ញុំចូលចិត្តសរសេរសំបុត្រ ៥. គេដំឡើងអង្គតែនទូរទស្សន៍	ក. មិនមានប្រអប់សំបុត្រនៅតាមផ្ទះទេ ។ ខ. ធ្វើទៅមិត្តភក្តិ ។ គ. ចូលចិត្តមើលទូរទស្សន៍ជាងស្តាប់វិទ្យុ ។ ឃ. ទើបមានឧបករណ៍ប្រើប្រាស់ទំនើបៗ ។ ង. នៅគ្រប់ទីរួមស្រុក ។

ខ. ចូរបំពេញល្បះខាងក្រោមឱ្យបានសមស្រប ។

១. ចាស់ៗ ចូលចិត្តស្តាប់... តាមវិទ្យុ ។
២. ពេលបុណ្យទានម្តងៗ គេច្រើនបញ្ចាំង... តាមទូរទស្សន៍ ។
៣. នៅពេលមានភ្លៀងផ្កុះយើងមិនត្រូវ... ទេ ព្រោះវាធំឱ្យមាន... ។
៤. គេផ្សាយដំណឹងមរណភាពតាម... រាល់ថ្ងៃ ដើម្បីឱ្យ... ឬ... នៃសពបានដឹង ។

គ. ចូរបំពេញពាក្យចូនក្នុងកំណាព្យ ដោយជ្រើសរើសពាក្យក្នុងប្រអប់ខាងក្រោម ។

កិឡា	ចាស់	ណាស់	សំឡេង	បាន	កាលណា	ប៉ុន្មាន	ក្មេង

ទូរទស្សន៍ ឃើញរូបឮ...

រឿងល្ខោន យីកេនិង...

អ្នកស្តាប់វិទ្យុ ច្រើនមនុស្ស...

ស្តាប់ហើយ ស្តាប់ទៀតចងចាំ...

ទាក់ទាញចិត្ត... ឱ្យទស្សនា

រៀនចប់... ឆ្លៀតកម្សាន្ត ។

វិករាយខ្លាំង... មិនរំខាន

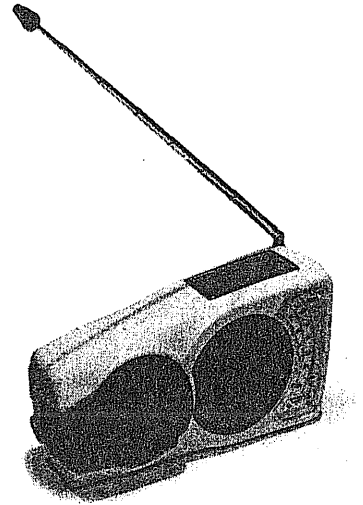
ព័ត៌មាន... ប្រាប់គ្នា ។

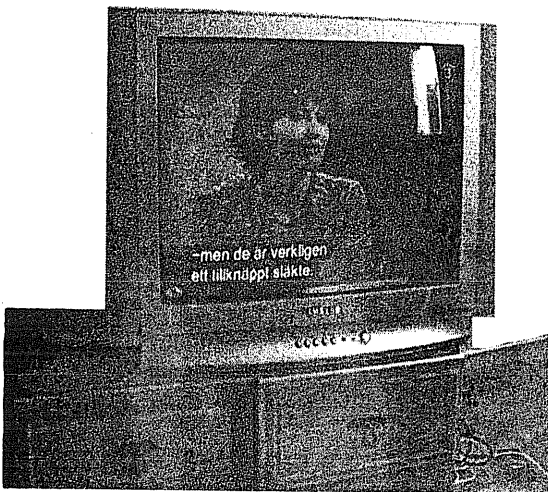
ទំនាក់ទំនងនៅសម័យវិទ្យាសាស្ត្រ

ចូរអានអត្ថបទខាងក្រោម ។ តើឧបករណ៍អ្វីខ្លះ ដែលមនុស្សប្រើប្រាស់ជាមធ្យោបាយសម្រាប់ទាក់ទង និងសម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន?

វិទ្យុជាមធ្យោបាយផ្សព្វផ្សាយ និងទទួលព័ត៌មានផ្សេងៗតាមរយៈរលកធាតុអាកាស ។ ស្ថានីយវិទ្យុផ្សាយកម្មវិធីជាសាធារណៈដល់មនុស្សម្នាទូទៅដូចជារឿងល្ខោន យីកេ ចម្រៀងតន្ត្រី ដើម្បីលម្អិតកម្សាន្ត ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ប្រជាជនទូទាំងប្រទេសអាចស្តាប់ព័ត៌មានសំខាន់ៗ និងដឹងពីព្រឹត្តិការណ៍ជាតិ និងអន្តរជាតិដោយស្តាប់វិទ្យុ ។ លើសពីនេះ គេអាចស្តាប់ដំណឹងផ្សេងៗ ដូចជាដំណឹងសួររកបងប្អូនដំណឹងពីគ្រោះធម្មជាតិ ឬការអប់រំអំពីគ្រោះថ្នាក់នៃជំងឺថ្មីៗប្លែកៗ របៀបបង្ការជំងឺផ្សេងៗ ។ល ។

ក្រៅពីបានផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈវិទ្យុ វិទ្យាសាស្ត្របានបង្កើតឧបករណ៍ ផ្សព្វផ្សាយ និងទទួលព័ត៌មានមួយបែបទៀតដែលគេអាចឮសំឡេងផង មើលឃើញរូបភាពផងនោះ គឺទូរទស្សន៍ ។ ទូរទស្សន៍អាចផ្សព្វផ្សាយរូបភាពពិតៗ តាមរយៈការផ្សាយបន្តផ្ទាល់ពីតំបន់ជាច្រើននៃពិភពលោក ឬក៏ផ្សាយពីប្រទេសកម្ពុជាទៅដល់បណ្តាប្រទេសផ្សេងទៀត ។

ចាប់តាំងពីវិទ្យាសាស្ត្របានបង្កើតវិទ្យុ ទូរទស្សន៍ និងទូរស័ព្ទមកមនុស្សអាចស្តាប់ មើល និងនិយាយទាក់ទងគ្នាបានគ្រប់ពេលវេលា ទោះឆ្លងប្រទេស ឬឆ្លងទ្វីបក៏ដោយ ។

១. តើវិទ្យុផ្សព្វផ្សាយកម្មវិធីអ្វីខ្លះ ?

៣. តើវិទ្យានិងទូរទស្សន៍ មានលក្ខណៈខុសគ្នាដូចម្តេច ?

៥. តើទូរស័ព្ទមានប៉ុន្មានបែប ?

តើពាក្យណាមួយមានន័យដូចគ្នានឹងពាក្យ “ជាសាធារណៈ” ? ចូរជ្រើសរើស

☐ ១. សំខាន់ៗ

☐ ២. ថ្ងៃក្រ

☒ ៣. ជាទូទៅ ។

ការនិយាយទូរស័ព្ទទៅកាន់មិត្ត

សុខាបាននិយាយទូរស័ព្ទទៅបបួលគន្លាឱ្យមករៀនសូត្រជាមួយនាង នៅពេល
វិស្សមកាល ។ ចូរអានការសន្ទនារវាងសុខា និងគន្លាតាមទូរស័ព្ទ ។

គន្លា ៖ ជម្រាបសួរ! ខ្ញុំគន្លានិយាយ ។

សុខា ៖ សួស្តីគន្លា! តើឯងស្តាប់សំឡេងខ្ញុំបាន ឬទេ ? ខ្ញុំគឺសុខាណា!

គន្លា ៖ អូ ! សួស្តីសុខា! តើឯងសុខសប្បាយដែរ ឬទេ ?

សុខា ៖ ចាំ! ខ្ញុំសុខសប្បាយទេ ។ ចុះឯងវិញ ?

គន្លា ៖ ខ្ញុំក៏សុខសប្បាយដែរ ។ ខ្ញុំនឹកឯងណាស់ ។

សុខា ៖ គន្លា! ខ្ញុំចង់បបួលឯងមករៀនធ្វើលំហាត់នៅផ្ទះខ្ញុំ ។ តើឯងយល់យ៉ាងម៉េច
ដែរ?

គន្លា ៖ អូល្អណាស់! ខ្ញុំនឹងទៅរៀនជាមួយឯង ។ បើដូច្នេះ យើងគិតចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃ
ស្អែកតែម្តងទៅ ។

សុខា ៖ មែនហើយ ។ ខ្ញុំលាសិនហើយណា! ស្អែកជួបគ្នា ។

គន្លា ៖ ចាំ លាហើយ!

សំណួរ

១. តើអ្នកណា ជាអ្នកនិយាយទូរស័ព្ទទៅរកអ្នកណា ?
២. តើអ្នកទទួលទូរស័ព្ទចាប់ផ្តើម ដោយប្រើពាក្យអ្វី ?
៣. នៅពេលបញ្ចប់ការសន្ទនា តើគេនិយាយពាក្យអ្វី ?

លំហាត់

ចូរចាប់ផ្តើមនិយាយសាសង់គ្នាតាមទូរស័ព្ទ ដើម្បីសួរសុខទុក្ខ និងណាត់គ្នាទៅទិញ
សៀវភៅនៅបណ្ណាគារ ។

ការសរសេររឿងនិទាន

ចូរអានរឿងខ្លីខាងក្រោម ដោយស្វែងយល់ការពណ៌នាតួអង្គ និងទីកន្លែង ។

រឿង វាសនាអ្នកនេសាទ

ចំណាប់ ជាកូនរបស់ស្រីមេម៉ាយម្នាក់រស់នៅក្នុងខណ្ឌព្រៃនប់ ខេត្តព្រះសីហនុ ។ គេជាសិស្សពូកែ មានចិត្តល្អ ហើយស្អាតបូក ។ គេមានប្អូនស្រីម្នាក់ឈ្មោះ ចំណាន ។ ម្តាយគេចង់ឱ្យកូនស្រីឈប់រៀន ព្រោះខ្វះខាតជីវភាព តែចំណាប់មិនយល់ព្រម ។ ចំណាប់យល់ថា កូនស្រីក៏ត្រូវតែបានរៀនសូត្រជ្រៅជ្រះដូចកូនប្រុសដែរ ។ គេសុខចិត្តរៀនបណ្តើរ ជួយរកប្រាក់បណ្តើរ ។

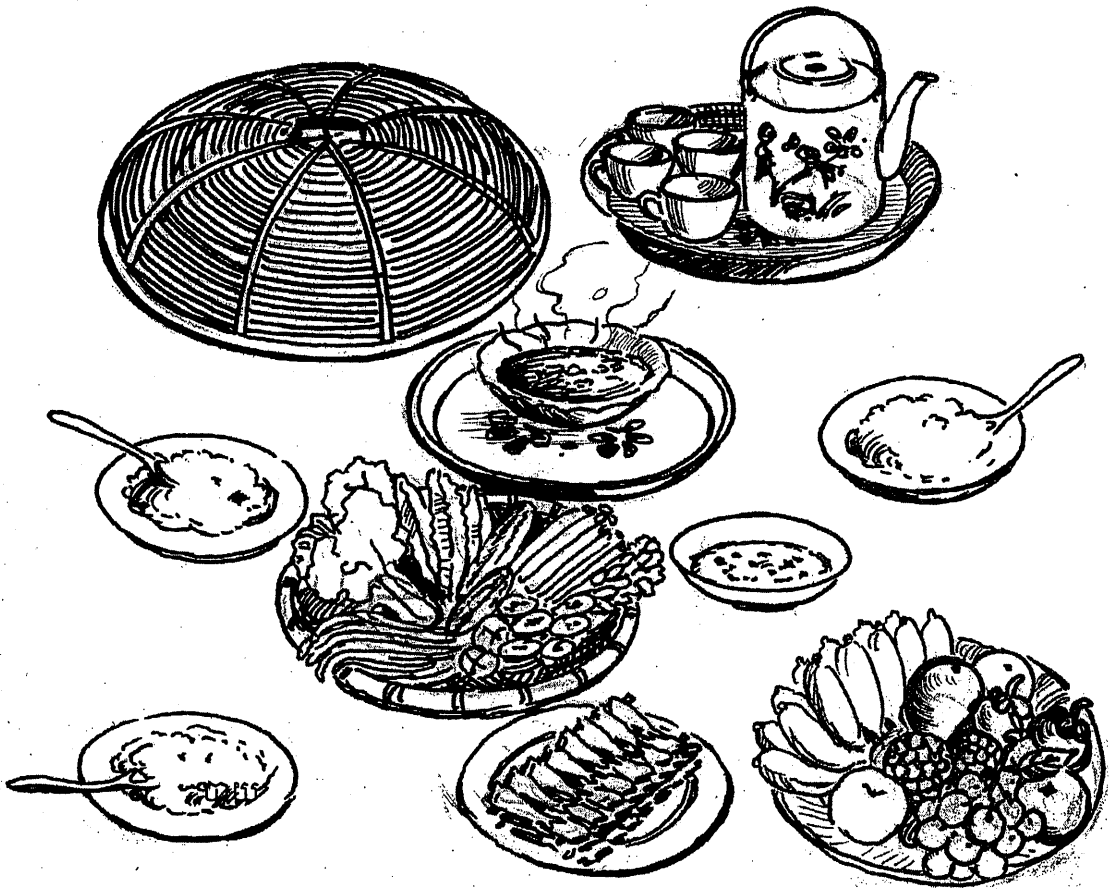
នៅពេលវិស្សមកាល ចំណាប់បានទៅជួលទូកអ្នកជិតខាងយកទៅនេសាទត្រី ហើយឱ្យប្អូនស្រីយកទៅលក់ ។ គេសន្សំបានប្រាក់មួយចំនួន ។

ព្រឹកមួយ ចំណាប់ចេញទូកទៅនេសាទ ។ គេពុំឃើញមានអ្នកនេសាទណាម្នាក់ឡើយ ។ ថ្ងៃនោះ គេនេសាទបានត្រីច្រើនខុសពីធម្មតា ។ កំពុងសប្បាយនឹងចាប់ត្រី ស្រាប់តែចំណាននិយាយទូរស័ព្ទមកប្រាប់ថា នឹងមានខ្យល់ព្យុះនៅពេលបន្តិចទៀត ។ ភ្លាមនោះខ្យល់ចាប់ផ្តើមបក់បន្តិចៗ មេឃខ្មៅដុំៗ ចំណាប់បញ្ជូនទូកឱ្យត្រឡប់មកច្រាំងវិញយ៉ាងឆាប់ក្រហល់ ។ ចំណាប់មកដល់ច្រាំងស្ទើរមិនទាន់ មេឃប្រែខ្មៅងងឹត រលកធំៗ បោកផ្ទុះច្រាំងគួរឱ្យព្រឺខ្លាច ។ គេនឹកអរគុណប្អូនស្រី ដែលផ្តល់ដំណឹងបានទាន់ពេល បើមិនដូច្នោះទេគេនឹងជួបគ្រោះថ្នាក់មិនខាន ។

លំហាត់

អ្នកបានអានរឿង វាសនាអ្នកនេសាទ និងរឿងដំណើរកម្សាន្តរបស់គន្ធា រួចហើយដែរ ។ ចូរអ្នកសរសេររឿងខ្លីមួយ ដោយមានការពណ៌នាតួអង្គ និងទីកន្លែងច្បាស់លាស់ ត្រឹមត្រូវ ។ មុននឹងសរសេរ ចូរអ្នកគ្រោងធាតុផ្សេងៗនៃរឿងដូចជា ចំណងជើងរឿង តួអង្គ កាលអាកាស (ទីកន្លែង និងពេលវេលា) និងព្រឹត្តិការណ៍ ។

ម្ហូបអាហារខ្មែរ

ម្ហូបអាហារខ្មែរ មានច្រើនមុខណាស់ដូចជា ស្លោកជ្រក់ អន្លក់ ទឹកគ្រឿង ម្ហូរ កក្កុរ ប្រហើរ... ។ អាហារពិសេសទាំងនេះ សម្បូរជីវជាតិ អាចជួយរាងកាយយើងឱ្យធំឆាត់ និងមានសុខភាពមាំមួន ។

ទំនាក់ទំនងរវាងហេតុនិងផល

ពេលអានអ្វីមួយ អ្នកតែងស្វែងយល់អំពីទំនាក់ទំនងរវាងហេតុការណ៍មួយទៅហេតុការណ៍ផ្សេងមួយទៀត ។ ជួនកាល ហេតុការណ៍មួយជាដើមហេតុ ដែលបង្កឱ្យហេតុការណ៍មួយទៀតកើតឡើង ។ ទំនាក់ទំនងបែបខាងលើនេះ ហៅថាទំនាក់ទំនងរវាងហេតុ និងផល ។

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ។ ល្អៗដែលមានគំនូសពីក្រោមជាហេតុ ឯល្អៗដែលសរសេរអក្សរទ្រេតជាផល ។

១. ការបរិភោគត្រីច្រើន នាំឱ្យមានអាយុវែង ។
២. គ្រួសារសំចូលចិត្តបរិភោគទឹកត្រៀង ព្រោះវាមានរសជាតិឈ្ងុយឆ្ងាញ់ ។
៣. ខ្មែរយើងតែងតែនាំគ្នាធ្វើប្រហុក ផ្អក មកពីគេអាចទុកវាបានយូរ ។

អ្នកអាចស្គាល់ទំនាក់ទំនងរវាងហេតុ និងផល តាមរយៈពាក្យ : ដោយសារ ព្រោះ ពីព្រោះ ទើប ហេតុនេះ ហេតុនេះហើយ មកពី បណ្តាលមកពី នាំឱ្យ ធ្វើឱ្យ... ។

ទំនាក់ទំនងរវាងហេតុ និងផល គឺទំនាក់ទំនងរវាងអំពើ និងផលដែលបានមកពីអំពើនោះ ។ ហេតុជាហេតុការណ៍កើតឡើងមុន ឯផលជាលទ្ធផលនៃហេតុ ។

លំហាត់

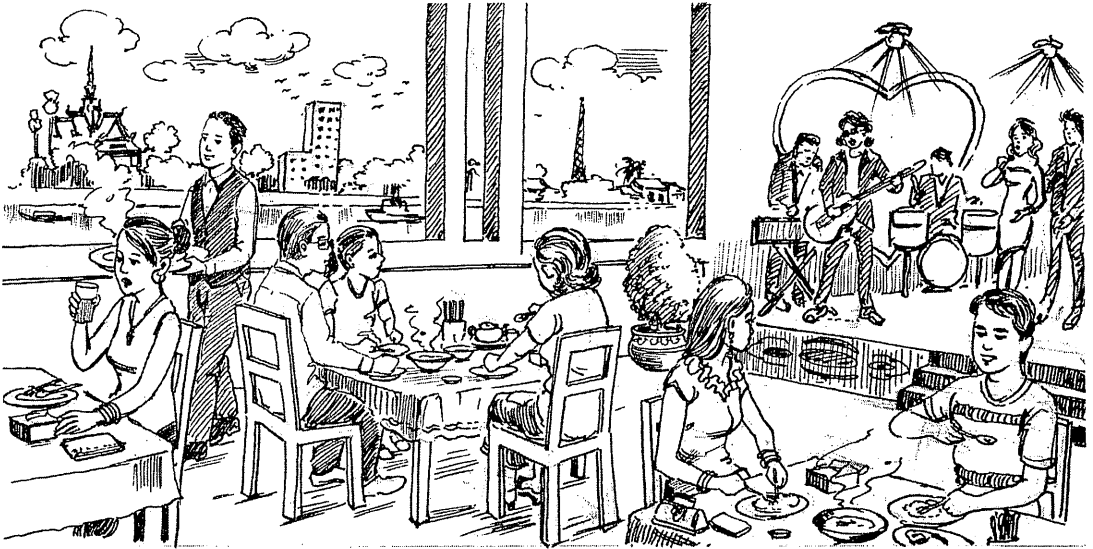
ចូរចម្លងល្អៗខាងក្រោម រួចគូសគំនូសមួយពីក្រោមល្អៗណា ដែលប្រាប់ហេតុនិងគូសគំនូសពីរ ពីក្រោមល្អៗណាដែលប្រាប់ផល ។

១. ប្រហុក ផ្អកឆ្នាំនេះឡើងថ្លៃ ព្រោះប្រទេសយើងមិនសូវសម្បូរត្រី ។
២. មីងសនពូកែធ្វើម្ហូបណាស់ ទើបគាត់លក់ម្ហូបដាច់ជាងគេ ។
៣. សុខាលីពោះ ព្រោះនាងញ៉ាំចំណីអាហារមិនស្អាត ។
៤. អ្នកជំងឺពក ក ភាគច្រើន បណ្តាលមកពីបរិភោគអាហារប្រចាំថ្ងៃខ្វះជាតិអ៊ីយ៉ូត ។

ការបរិភោគអាហារនៅភោជនីយដ្ឋាន

ចូរអានអត្ថបទ រួចឆ្លើយនិងសំណួរ ។

ថ្ងៃអាទិត្យនេះ ម្តាយឪពុកខ្ញុំបាននាំខ្ញុំទៅបរិភោគអាហារ នៅភោជនីយដ្ឋានមួយ នៅក្រុងភ្នំពេញ ។ ភោជនីយដ្ឋាននោះ មានទីធ្លាធំទូលាយសម្រាប់ចតរថយន្ត និងមាន ការរៀបចំតុបតែងលម្អគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ ។

នៅខាងក្នុងភោជនីយដ្ឋាន មានការរៀបចំទីកន្លែងស្អាតបាតសមរម្យ ប្រកបដោយ ជាសុភាព ។ ចុងភៅមានស្នាដៃចំណាត់ការចម្អិនអាហារខ្មែរគ្រប់មុខ ហើយអាហារ មានរសជាតិឈ្ងុយឆ្ងាញ់គួរឱ្យចង់ទទួលទាន ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះអាហារ និងសម្ភារៈ ប្រើប្រាស់មានអនាម័យល្អ ។ អ្នកបម្រើហ៊ុំសរហ័ស ថែមទាំងរួសរាយរាក់ទាក់ចំពោះ ភ្ញៀវជាតិច្នៃ ។ គ្រួសារខ្ញុំ ពេញចិត្តសម្លកូរត្នោត និងញាំស្ពៅ ។ ភ្ញៀវដែលបានមកទី នេះពេញចិត្ត និងកោតសរសើរថាម្ហូបឆ្ងាញ់គ្រប់មុខ ហើយតម្លៃក៏សមរម្យ ។ អាស្រ័យ ហេតុនេះទើបធ្វើឱ្យភ្ញៀវចេញចូលបរិភោគអាហារយ៉ាងច្រើនកុះករ ជារៀងរាល់ថ្ងៃ ។

ខ្ញុំរីករាយក្នុងចិត្តណាស់ ព្រោះបានបរិភោគអាហារដែលមានឱជារសនៅទីនេះ បានស្រូបយកខ្យល់អាកាសបរិសុទ្ធ និងស្តាប់តួរតន្ត្រីយ៉ាងសែនពីរោះទៀតផង ។

សំណួរ

១. តើគ្រួសារនោះ នាំគ្នាទៅណា ?
២. តើភោជនីយដ្ឋាននោះ បានរៀបចំដូចម្តេចខ្លះ ?
៣. តើចុងភៅនៅទីនោះ មានស្នាដៃដូចម្តេច ?
៤. តើម្ហូបអាហារនៅទីនោះ មានលក្ខណៈដូចម្តេច ?
៥. ហេតុអ្វីបានជាភោជនីយដ្ឋាននេះ មានភ្ញៀវចេញចូលច្រើនកុះករ ?
៦. តើក្មេងក្នុងអត្ថបទនេះ មានចិត្តដូចម្តេច ចំពោះការបរិភោគអាហារនៅទីនោះ ?

លំហាត់

- ក. ចូរអានល្បះនីមួយៗខាងក្រោម រួចបង្ហាញហេតុ និងផល ។
  ១. ភោជនីយដ្ឋាននេះលក់ដាច់ជាងគេ ព្រោះម្ហូបអាហារមានអនាម័យ ។
  ២. ភោជនីយដ្ឋាននេះមានភ្ញៀវច្រើន ដោយសារអ្នកបម្រើរហ័សរហ័ន ។
  ៣. កុមារក្នុងអត្ថបទសប្បាយចិត្ត មកពីគេបានបរិភោគអាហារមានរសជាតិឆ្ងាញ់ ។
- ខ. ចូរភ្ជាប់ឃ្លាក្នុងផ្នែកលេខ ទៅនឹងឃ្លាក្នុងផ្នែកព្យញ្ជនៈ ឱ្យទៅជាល្បះដែលបង្ហាញទំនាក់ទំនងហេតុ និងផល(ដោយប្រើពាក្យ មកពី ទើប ធ្វើឱ្យ ព្រោះដោយសារ) ។

១. ពួកគេចូលចិត្តភោជនីយដ្ឋាននេះ	ក. នាងបានញ៉ាំអាហារបំប៉នបានត្រឹមត្រូវ ។
២. ចុងភៅមានបទពិសោធន៍ច្រើន	ខ. មានបន្លែច្រើនមុខ ។
៣. អ្នកបម្រើរហ័សរហ័នរាក់ទាក់	គ. ភ្ញៀវពេញចិត្ត ។
៤. កុមារនេះ មានសុខភាពល្អ	ឃ. មានទឹកផ្លែឆ្ងាញ់ ខ្យល់អាកាសបរិសុទ្ធ ។
៥. ខ្ញុំចូលចិត្តសម្លកកូរ	ង. គាត់ស្លឆ្ងាញ់លើសគេ ។

៥៣៦

ដោយល្អ

ការបំពេញបែបបទងាយៗ

មនុស្សម្នាក់ៗ តែងមានតម្រូវការចាំបាច់ក្នុងការបំពេញបែបបទងាយៗដូចជា ពាក្យ
សុំចូលរៀន សាលាកបត្រ ឬសរសេរប្រវត្តិរូបផ្ទាល់ខ្លួន ។

ចូរពិនិត្យពាក្យសុំចូលរៀនខាងក្រោម ។ តើគេសរសេរដូចម្តេចខ្លះ ?

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ពាក្យសុំចុះឈ្មោះចូលរៀនថ្នាក់ទី ៦

ឆ្នាំសិក្សា ២០០៩-២០១០

ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំឈ្មោះ យឹម រ៉ាវុទ្ធ ភេទ ប្រុស ជាតិ ខ្មែរ

កើតនៅថ្ងៃទី ២៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ ១៩៩៨

នៅឃុំ សង្កាត់ អំពិលតាពក ស្រុក ខណ្ឌ កោះស្មុទ្រ ខេត្ត ក្រុង កំពង់ចាម

ជាសិស្សថ្នាក់ទី ៥ នៃសាលាបឋមសិក្សាអូរាំងឌី

ឪពុកឈ្មោះ យឹម ណារិទ្ធ មុខរបរ កសិករ

អាណាព្យាបាលឈ្មោះ ហែម វ៉ាន់នី មុខរបរ មន្ត្រីក្រសួងសុខាភិបាល

អាសយដ្ឋានបច្ចុប្បន្ន ផ្ទះលេខ ៩០ ផ្លូវ ៤៦៨ ក្រុមទី ១ សង្កាត់ ទួលទំពូងទី១

ខណ្ឌ ចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ ទូរស័ព្ទលេខ ០១៦ ៧៨ ៦៩ ៧៧

សូមគោរពជូន

លោកនាយកសាលាបឋមសិក្សា ទួលទំពូង

តាមរយៈ លោកនាយកសាលាបឋមសិក្សា អូរាំងឌី

សូមលោកនាយកមេត្តាពិនិត្យលទ្ធភាពចុះឈ្មោះខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំឱ្យបានចូលរៀន

ថ្នាក់ទី ៦ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០០៩-២០១០ នៅគ្រឹះស្ថានសិក្សារបស់លោកដោយ

អនុគ្រោះ ។

សូមជូនភ្ជាប់មកជាមួយ ៖

១. ពាក្យសុំចុះឈ្មោះចូលរៀន..... ០១ ច្បាប់
២. សៀវភៅតាមដានការសិក្សា..... ០១ ក្បាល
៣. សលាកបត្រឯកត្តជន (បិទរូបថត)..... ០២ សន្លឹក
៤. អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ..... ០១ សន្លឹក
៥. លិខិតផ្សេងៗ..... ០១ សន្លឹក

ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំសូមសន្យាថា នឹងគោរពតាមបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងសាលាឱ្យបានដាច់ខាត ។ បើខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំប្រព្រឹត្តផ្ទុយនឹងចំណុចណាមួយ ខ្ញុំសូមទទួលកំហុសតាមច្បាប់ជាធរមាន ។

សូមលោកនាយកមេត្តាទទួលនូវសេចក្តីគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ ។

ភ្នំពេញថ្ងៃទី ១៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៩

ហត្ថលេខា

ឈ្មោះ យឹម វ៉ារុទ្ធ

លំហាត់

ក. ចូរចម្លងគំរូពាក្យសុំចូលរៀនខាងលើ រួចបំពេញព័ត៌មានផ្ទាល់ខ្លួនអ្នកក្នុងចន្លោះ ។

ខ. ចូរចម្លងល្បះខាងក្រោមឱ្យបានសមស្រប ។

១. ខ្មែរចូលចិត្តបរិភោគ.....ជាមួយអន្លក់ស្រស់ដូចជា..... ។
២. ម្តាយខ្ញុំចិញ្ចឹម.....យកទៅហូបជាមួយត្រសក់នៅឯ..... ។
៣. យើងត្រូវលាងបន្លែឱ្យស្អាតទើប..... ។
៤. ខែនេះត្រីក្រាញ់អាំងមាន.....ឆ្ងាញ់ណាស់ ។
៥. គេដាក់ទ្រូបាន.....និង.....ជាច្រើន ។

កិរិយា

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ។ តើពាក្យណាខ្លះជាកិរិយា ?

១. ធីតាញ៉ាំបាយ ។
២. ជីដូនសំធ្វើនំបញ្ចុក ។
៣. ម្តាយសុភីចម្អិនម្ហូបអាហារ ។
៤. មាន់គករងាវ ។
៥. ទឹកជ្រោះហូរ ។

ពាក្យ“ញ៉ាំ ធ្វើ ចម្អិន រងាវ ហូរ” សម្គាល់អំពើ ឬសកម្មភាព ។ ពាក្យទាំងនេះ ជាកិរិយា ។

កិរិយា ជាពាក្យសម្តែងអំពើ ឬបង្ហាញសកម្មភាព ។

លំហាត់

ក. ចូររកពាក្យជាកិរិយានៅក្នុងចំណោមពាក្យខាងក្រោម ។

ហូប	សម្អាត	បន្លែ	សាច់	ឆ្ងាញ់	អង្គុយ	ដើរ	ត្រី	ស្ល	មើល

ខ. ចូររកពាក្យជាកិរិយាឱ្យបាន២ពាក្យ ។

គ. ចូររកកិរិយានៅក្នុងល្បះនីមួយៗខាងក្រោម ។

១. សុខសួចបានត្រីផ្ទុក់មួយ ។
២. មីងសានភ្លាត្រីក្អែក ។
៣. ជីដូនខ្ញុំពិសា ខត្រីកញ្ចូក ។
៤. សម្លប្រហើរននោងមានរសជាតិឆ្ងាញ់ ។
៥. ខែរស្សាអ្នកស្រែចូលចិត្តហូបផ្អកកំពិស ។

ជំងឺគ្រុនផ្តាសាយថ្មី អេ អេច១ អិន១ (A /H1 N1)

ចូរស្តាប់អត្ថបទ រួចឆ្លើយនិងសំណួរ ។

សំណួរ

១. តើជំងឺគ្រុនផ្តាសាយថ្មី អេ អេច១ អិន១ (A /H1 N1) កើតឡើងនៅថ្ងៃណា ?
ខែណា ? ឆ្នាំណា ?
២. តើជំងឺនេះ អាចចម្លងពីមនុស្សទៅមនុស្សដោយរបៀបណា ?
៣. តើជំងឺនេះ មានអាការសង្ស័យដូចម្តេចខ្លះ ?
៤. ពេលជំងឺកំពុងរាលដាល តើអង្គការសុខភាពពិភពលោកណែនាំដូចម្តេចខ្លះ ?

លំហាត់

- ចូរអានល្បះខាងក្រោមនេះ ។ តើល្បះណាជាហេតុ ល្បះណាជាផល ?
១. នៅប្រទេសកម្ពុជា អ្នកឆ្លងជំងឺផ្តាសាយថ្មីមួយចំនួនមិនបណ្តាលឱ្យស្លាប់ទេ
ព្រោះបានព្យាបាលទាន់ពេលវេលា ។
  ២. យើងមិនគួរចូលរួមទស្សនាការប្រកួតកីឡា ការប្រគំតន្ត្រី ពិធីបុណ្យសាសនា
ផ្សេងៗ ព្រោះជំងឺនេះឆ្លងពីមនុស្សទៅមនុស្សដោយអ្នកជំងឺក្អក កណ្តាស់ ។

គុណកិរិយា

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ។ ពាក្យដែលសរសេរជាអក្សរដិត ជាគុណកិរិយា ។

១. រឺរះញ្ញាំច្រើន ។
២. ម្តាយធីតាសួន្លាញ់ ។
៣. គាត់ជាចុងភៅលឿងស្មារ ។
៤. នារីរំសមណាស់ ។
៥. ដីតាខ្ញុំដើរលឿនណាស់ ។
៦. គាត់ចូលចិត្ត ហូបសម្លសាបល្មម ។

ពាក្យ “ច្រើន ឆ្ងាញ់” បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់កិរិយា “ញ្ញាំ សួ” ។ ពាក្យ “ស្មារ ល្មម” បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់គុណនាម “លឿ សាប” ។ ពាក្យ “ណាស់” បញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់គុណកិរិយា “សម លឿន” ។ ពាក្យទាំងនេះ ជាគុណកិរិយា ។

គុណកិរិយា ជាពាក្យបញ្ជាក់លក្ខណៈរបស់កិរិយា គុណនាម ឬគុណកិរិយា ។

លំហាត់

ក. ចូររកគុណកិរិយានៅក្នុងល្បះខាងក្រោម ។

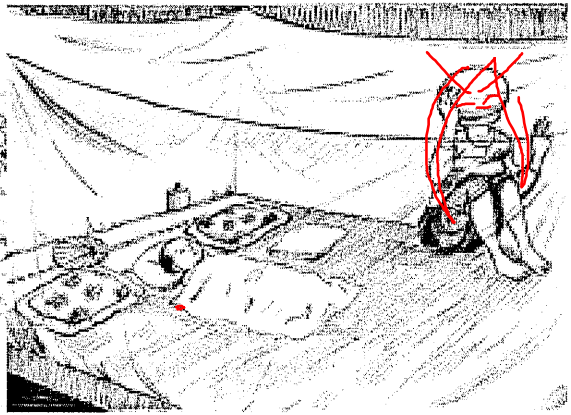
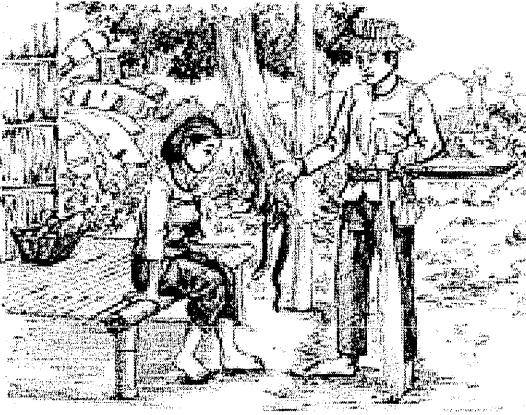
១. ដីដូនខ្ញុំមានសុខភាពល្អណាស់ ។
២. សុខានិយាយព្រឹត្តិច្បាញ ។
៣. សម្លនេះប្រៃពេក ។
៤. ដីតាខ្ញុំពិសាបាយយឺតៗ ។
៥. ពូសំហូបតិច ប៉ុន្តែធ្វើការច្រើន ។

ខ. ចូរតែងល្បះដោយប្រើគុណកិរិយា៖ ច្រើន យូរ ខ្លាំង ។

រឿង អន្ទង់វែងឆ្នាំងវែង

ចូរអានរឿង រួចឆ្លើយនិងសំណួរ ។

១. ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ មានមនុស្សពីរនាក់ជាប្តីប្រពន្ធ ។ ថ្ងៃមួយ ប្តីចេញទៅរក អន្ទង់ ដើម្បីធ្វើជាអាហារ ។ ប្តីរកបានអន្ទង់មួយ មកប្រគល់ឱ្យប្រពន្ធ ហើយប្រាប់ឱ្យយក ទៅស៊ូ ។ ប្រពន្ធឆ្លើយ ៖ “ ចុះអន្ទង់នេះវែងម៉្លេះ បានឆ្នាំងវែងពីណាមកស្មោរអន្ទង់នេះ បាន ? ” ។ ប្តីឮហើយនឹកថា ប្រពន្ធខ្លួនល្ងង់ណាស់ក៏ប្រាប់ទៅប្រពន្ធ ៖ “ បើឯងរកឆ្នាំង វែងពុំបានទេ ឯងយកអន្ទង់នេះទៅព្យួរទុកទៅ ” ។ ប្រពន្ធក៏យកអន្ទង់ទៅព្យួរទុក ហើយ គេចទៅបំបៅកូនក្នុងមុង ។ ប្តីយកអន្ទង់នោះមកកាប់ចិត្រ្តាំ ហើយយកឆ្នាំងមកដាក់ ស្លកកូរ ។ លុះឆ្អិន គាត់ដោះដួស រួចហៅប្រពន្ធឱ្យមកស៊ី ស៊ីរួចលាងចានទុកតែសម្ល អន្ទង់នោះសល់បន្តិចនៅបាតឆ្នាំង ។ ប្តីមិនលាងឆ្នាំងនោះទេ ហើយចេញទៅភ្ជួរស្រែបាត់ ទៅ ។ ឯប្រពន្ធដឹងថាប្តីចេញទៅបាត់ នឹកដល់សម្លឆ្នាំងក៏ស្ទុះក្រោកឡើងទៅយកឆ្នាំង នោះមកលិទ្ធ ។ នាងនោះមិនចង់លាងទៅ ក្បាលនាងចូលទៅក្នុងឆ្នាំងគ្របជាប់ពីលើ មិនដឹងធ្វើដូចម្តេចនឹងយកឆ្នាំងចេញបាន ក៏វារទៅពួនក្នុងមុង ។ លុះប្តីត្រឡប់មកពីភ្ជួរ ស្រែវិញរកប្រពន្ធមិនឃើញ ក៏ស្រែកហៅ ស្រាប់តែឮសូរសំឡេងឆ្លើយរវាងកូនរល់ ។ គាត់ នឹកសង្ស័យក៏ចូលទៅបើកមុងមើល ឃើញប្រពន្ធជាប់ក្បាលនៅក្នុងឆ្នាំង ។ គាត់យក ដំបងវាយឆ្នាំងនោះបំបែក ។ ប្រពន្ធលាន់មាត់ស្រែក ៖ “ យ៉ា! អញពួននឹងគាត់ឯង សោះ ” ។ ប្តីនឹកអស់សំណើចក៏ដើរចេញទៅ ។

សំណួរ

១. តើបុរសទៅរកបានអ្វីមកធ្វើម្ហូប ?
២. ពេលបុរសនោះប្រគល់អន្លង់ឱ្យ តើប្រពន្ធភាត់ឆ្លើយថាដូចម្តេច ?
៣. តើបុរសនោះ ចាំបាច់រកឆ្នាំងវែងមកស្លដែរ ឬទេ ? តើគាត់ធ្វើដូចម្តេច ទើបស្លអន្លង់បាន ?
៤. តើអ្នកយល់ថា ប្រពន្ធបុរសនោះជាមនុស្សដូចម្តេច ?

លំហាត់

ចូរអានអត្ថបទឡើងវិញ រួចរកពាក្យពាក្យជាភិរិយា និងគុណភិរិយាឱ្យបានមួយមុខចំនួន ៣ ពាក្យ ។

សំណេរ

ក. ចូររៀបពាក្យក្នុងជួរនីមួយៗជាល្បះត្រឹមត្រូវ ។

១.   ម្ហូប   មុខ   ខ្មែរ   ច្រើន   ណាស់   មាន

២.   យើង   ខ្មែរ   ហូប   ប្រហុក   និយម

៣.   ឱ្យ   ដៃ   ត្រូវ   លាង   មុននឹង   ញ៉ាំ   ស្អាត   អាហារ

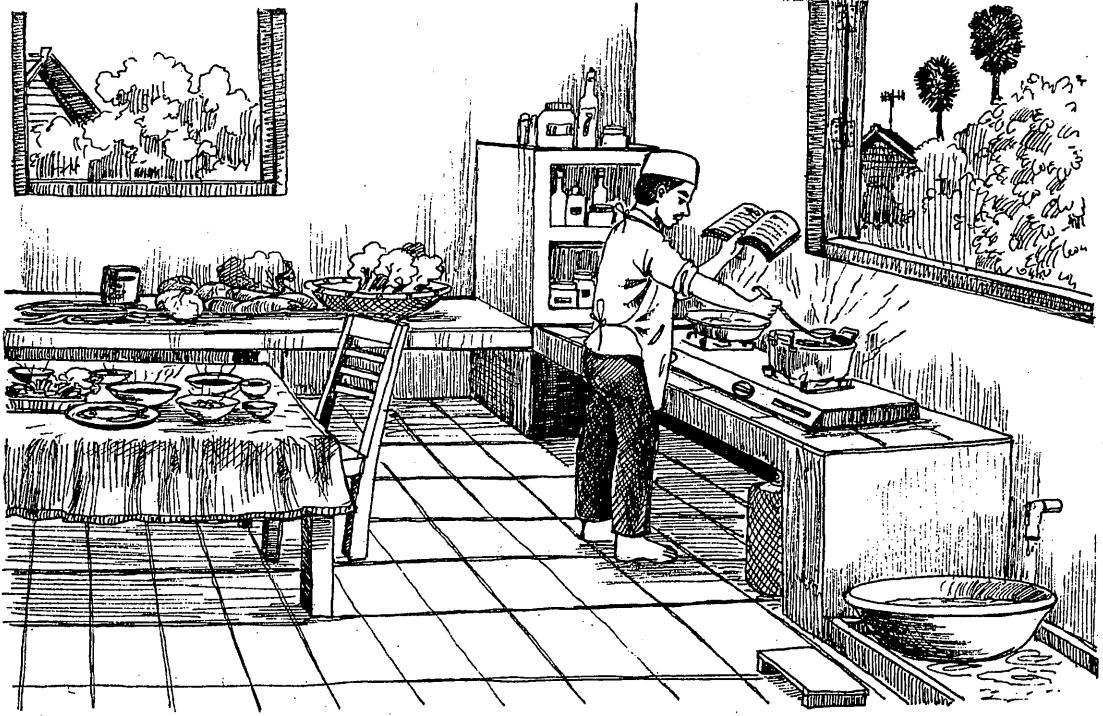
ខ. ចូរតែងល្បះ ៣ ទាក់ទងគ្នាតាមរូបភាពខាងក្រោម ។

មេស្មត្រ ៖ បញ្ជីម្ហូបអាហារខ្មែរ

ចូរស្ម័គ្រមេស្មត្របទកាកគតិ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរ ។

ម្ហូបខ្មែរច្រើនមុខ
ត្រីងៀតត្រីប្រៃ

កកូរស្លោរជ្រក់
ប្រហើរហ្មុកត្រី

ម្ហូរព្រៃត្រីកប់
ចេះហើយកត់ទុក

មានសម្រាប់ទុក
រសក្រែប្រសើរ
ងាយខ្ទប់តាមខ្លួន ។

ទឹកគ្រឿងអន្តក់
បក្សីលាក់ខ្លួន
ជួយកាយមាំល្អ ។

ខ្មែរប៉ិនប្រសប់
គ្រប់មុខបន្ត
បញ្ជីម្ហូបខ្មែរ ។

ប្រហុកត្រីឆ្អើរ
ទោះធ្វើដំណើរ

ផ្កាស្នោត្រកួន
ខ្លួនក្តាមក្រមួន

ផ្ទៃម្ហូបបរវរ
ជាកេរតំណ

សំណួរ

១. តើម្ហូបអាហារខ្មែរ ក្នុងមេសូត្រនេះ មានឈ្មោះអ្វីខ្លះ ?
២. តើម្ហូបអ្វីខ្លះងាយខ្ទប់តាមខ្លួន ?
៣. ដើម្បីរក្សាមុខម្ហូបដល់ជំនាន់ក្រោយ តើគេធ្វើដូចម្តេច ?
៤. តើមេសូត្រនេះ អប់រំអ្នកដូចម្តេច ?

លំហាត់

ចូរសូត្រមេសូត្រឡើងវិញ រួចរកពាក្យច្អនក្នុងវគ្គនីមួយៗ ។

ក. ពាក្យច្អននឹងពាក្យ “ មុខ ”

☒ ១. ប្រហុក

☒ ២. ទុក

☐ ៣. ទោះ ។

ខ. ពាក្យច្អននឹងពាក្យ “ ជ្រក ”

☒ ១. អន្លក់

☐ ២. ហ្មក

☐ ៣. ត្រកូន ។

គ. ពាក្យច្អននឹងពាក្យ “ កប់ ”

☒ ១. កត់

☐ ២. បវរ

☐ ៣. ប្រអប់ ។

ឃ. ចូរជ្រើសរើសពាក្យក្នុងប្រអប់ មកបំពេញវគ្គកាព្យខាងក្រោមនេះឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

គោក	កាយា	មានះ	សំចៃ	ប៉ង	រំខាន

មុនបរិភោគ	ទោះម្ហូបទឹក ២.២១	ត្រូវលាងជម្រះ
ដៃឱ្យស្អាតផង	កុំ ប៉ង ចង់ឈ្នះ	បើរីង ៣.២១
	កើតរោគក្នុងប្រាណ ។	
កូនអើយរក្សា	១.១ ថៃធូន ៣.២១	រស់នៅក្សេមក្សាន្ត
មានអនាម័យ	១.១ ប្រាក់បាន	ស្រួលមិន រំខាន
	ជីវិតគ្រួសារ ។	

សំណេរ

ក. ចូរស្រង់កិរិយានៅក្នុងល្បះខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

១. ម្ហូបខ្មែរមានច្រើនមុខ ។
២. ត្រីដៀត ត្រីប្រៃ មានរសជាតិប្រសើរ ។
៣. ខ្មែរយើងពូកែច្នៃម្ហូបអាហារ ។
៤. គេច្រើនខ្ជប់ម្ហូបក្រៀមតាមខ្លួន ពេលធ្វើដំណើរ ។
៥. ចាស់បុរាណ បានកត់ទុកមុខម្ហូបខ្មែរជាច្រើន ។

ខ. ចូររកគុណកិរិយានៅក្នុងល្បះខាងក្រោម ។

១. ដីតាខ្ញុំហូបសម្លប្រៃណាស់ ។
២. គាត់ពិសាទឹកច្រើន ។
៣. គ្រួសារខ្ញុំហូបបាយយូរណាស់ ។
៤. យើងចូលចិត្តអាហារសាបបន្តិច ។

ការសម្តែងការចូលចិត្តនិងមិនចូលចិត្ត

ពេលចេញលេង បុប្ផាបបួលសុខា ទៅទិញចំណីអាហារដែលគេលក់នៅសាលារៀន ។ ចូរអានការសន្ទនា ។ តើបុប្ផាចូលចិត្តញ៉ាំអ្វី ហើយសុខាចូលចិត្តញ៉ាំអ្វី ?

បុប្ផា : សុខា! ចេញលេងហើយ មកយើងនាំគ្នាទៅទិញចំណីញ៉ាំ ។

សុខា : សុំទោសបុប្ផា! ខ្ញុំមិនទៅទេ ព្រោះខ្ញុំបានយកបាយកញ្ចប់មកពីផ្ទះហើយ ។

បុប្ផា : ម្យ៉ាងដែរសុខា! តែខ្ញុំចូលចិត្តទិញចំណីអាហារនៅសាលារៀនវិញ ព្រោះខ្ញុំអាចជ្រើសរើសចំណីអាហារណា ដែលខ្ញុំចូលចិត្តញ៉ាំដូចជា មីកញ្ចប់ ប្រហិត បំពង ស្លាបមាន់អាំង ឬទឹកកកឈ្ងុស ។

សុខា : ត្រូវហើយបុប្ផា! ប៉ុន្តែខ្ញុំចូលចិត្តរសជាតិចំណីអាហារ ដែលម្តាយខ្ញុំចម្អិនជាងអាហារនៅទីនេះ ។ ម្យ៉ាងទៀត អាហារយកមកពីផ្ទះមានសុវត្ថិភាពជាង ។

បុប្ផា : មែនហើយសុខា ឯងនិយាយត្រូវណាស់ ។ ម្តាយខ្ញុំពុកខ្ញុំក៏តែងប្រដៅខ្ញុំ ឱ្យញ៉ាំតែចំណីអាហារណា ដែលមានអនាម័យល្អ ។ ពីថ្ងៃនេះទៅ ខ្ញុំនឹងយកអាហារមកពីផ្ទះដូចឯងដែរ ។

សំណួរ

១. តើបុប្ផាបបួលសុខាទៅណា ?
២. តើសុខាព្រមទៅជាមួយបុប្ផាដែរ ឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?
៣. ហេតុអ្វីបានជាសុខា មិនចូលចិត្តញ៉ាំចំណីអាហារនៅសាលារៀន ?
៤. តើបុប្ផាចូលចិត្តចំណីអាហារអ្វីខ្លះ ?
៥. តើម្តាយខ្ញុំពុកបុប្ផាប្រដៅបុប្ផាដូចម្តេច ?

លំហាត់

ចូររាប់ឈ្មោះចំណីអាហារណាដែលអ្នកចូលចិត្ត និងមិនចូលចិត្ត និងគ្រឿងផ្សំរបស់វាប្រាប់ដល់ក្រុមតូចៗរបស់អ្នក ឬថ្នាក់ទាំងមូល ។

ការបំពេញកម្រងសំណួរ

ក. ចូរអានកម្រងសំណួរខាងក្រោម រួចសរសេរចម្លើយ ។

១. តើចំណីអាហារដែលយើងបរិភោគរាល់ថ្ងៃ មានប៉ុន្មានប្រភេទ ? អ្វីខ្លះ ?
២. តើប្រភេទនីមួយៗមានអ្វីខ្លះ ?
៣. តើប្រភេទចំណីអាហារនីមួយៗនោះ ជួយរាងកាយយើងដូចម្តេចខ្លះ ?
៤. តើមនុស្សម្នាក់ៗ អាចរស់នៅដោយមិនបាច់បរិភោគចំណីអាហារទាំងនោះ បានដែរ ឬទេ ?
៥. ដើម្បីឱ្យមានតុល្យភាពក្នុងការចិញ្ចឹមរូបរាងកាយល្អឥតលាស់ល្អ តើអ្នកត្រូវធ្វើ ដូចម្តេច ?

ខ. ចូរអាន និងបំពេញកម្រងសំណួរខាងក្រោមនេះ ។

១. តើរាល់ថ្ងៃ អ្នកបរិភោគ ..... ?
២. នៅក្នុងគ្រួសារអ្នក តើអ្នកណាជាអ្នកចម្អិន ..... ?
៣. តើអ្នកជួយធ្វើ.....នៅពេលហូបបាយ ?
៤. តើការបរិភោគអាហារខ្វះអនាម័យនាំឱ្យ..... ?
៥. តើអាហារអ្វីខ្លះ ដែលជួយ .....យើងឱ្យមានកម្លាំង ?
៦. មុននឹងហូបបាយ តើ..... ?
៧. តើអ្នកចូលចិត្ត.....អ្វីជាងគេ ?
៨. ហេតុអ្វីបានជា យើងត្រូវបរិភោគ .....ឱ្យបានច្រើន ?
៩. តើអ្នកចេះធ្វើម្ហូប ..... ?
១០. តើការញ៉ាំផ្លែឈើ ជួយធ្វើឱ្យរាងកាយយើង..... ?

សណ្ឋានដីប្រទេសយើង

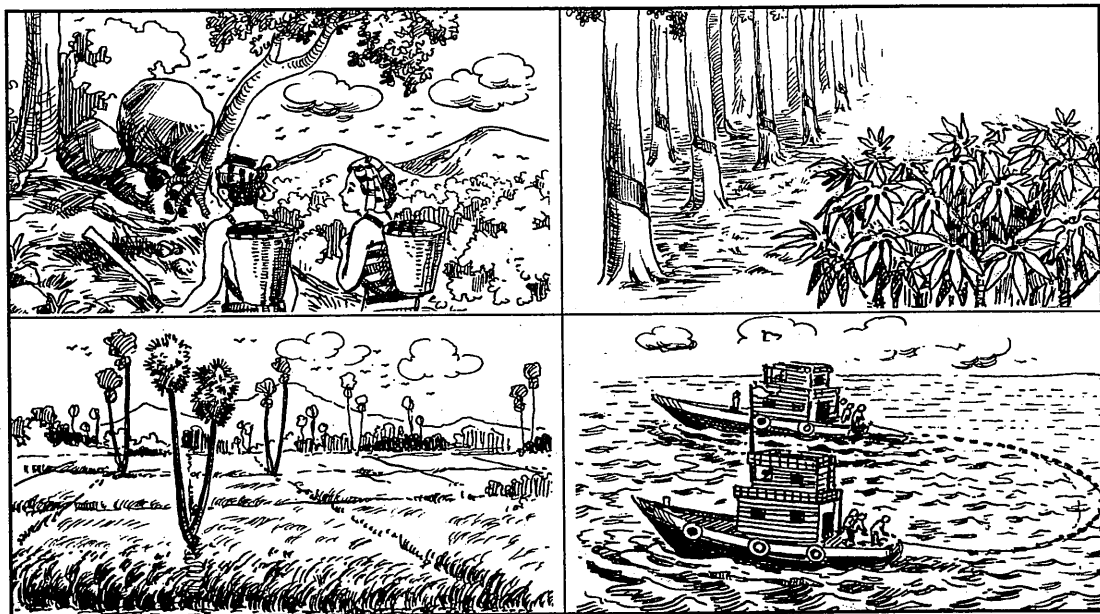
ប្រទេសយើង មានសណ្ឋានដីខុសប្លែកគ្នា ។ តំបន់ខ្លះជាភ្នំ ខ្លះជាវាលទំនាប ខ្លះជា
ខ្ពង់រាប ឯតំបន់ខ្លះទៀតជាសមុទ្រ ឬទន្លេដែលមានកោះជាច្រើន ។ ស្ថានភាពដីខុសប្លែក
គ្នានេះ ធ្វើឱ្យប្រជាជនមានរបររកស៊ី និងជីវភាពរស់នៅខុសប្លែកគ្នា ។

តើតំបន់ដែលអ្នករស់នៅមានសណ្ឋានដីដូចម្តេច ?

មេសូត្រ ៖ សម្រស់ទឹកដីកម្ពុជា

ចូរអានកំណាព្យបទកាកតតិខាងក្រោម ។ តើគេនិយាយពីអ្វីខ្លះ ?

ទឹកដីកម្ពុជា

សមុទ្រព្រៃភ្នំ

ទំនាបនាគា

ដីកោះដីជាតិ

តំបន់ព្រៃភ្នំ

ជាទីជម្រក

កូនខ្មែរគ្រប់ប្រាណ

ចេះថែរក្សា

ល្អស្រស់សោភា

ខ្ពង់រាបវាលវែង

ទាក់ចិត្តទេសចរ ។

ដំណាំផ្លែផ្កា

ដុះជាបន្ត

មរតកដូនតា ។

ដើមឈើតូចធំ

បក្សីបក្សា

បោលលេងពេញព្រៃ ។

ប្រទេសថ្កើងថ្កាន

ចេះឱ្យតម្លៃ

នៃទឹកដីយើង ។

គ្រប់ទីកន្លែង

គួរឱ្យស្ងប់ស្ងែង

ល្អស្រស់បររ

ទំថែឱ្យល្អ

ប្រណិតអស្ចារ្យ

ម្រីគីម្រីគា

ដោយសារអ្នកថ្លៃ

ស្គាល់ភាពប្រពៃ

សំណួរ

១. តើទឹកដឹកម្តុជា មានសណ្ឋានដូចម្តេចខ្លះ ?
២. តើប្រជាជននៅវាលទំនាបគេធ្វើអ្វីខ្លះ ?
៣. តើនៅតំបន់ភ្នំសម្បូរអ្វីខ្លះ ?
៤. តើនៅប្រទេសកម្ពុជាមានអ្វីខ្លះ សម្រាប់ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរ ?
៥. តើមីគីមីការសំនោងណា ?
៦. តើអ្នកត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីឱ្យទឹកដឹកអ្នកគង់វង្ស ?

លំហាត់

ក. ចូរអានអត្ថបទកំណាព្យឡើងវិញ រួចពន្យល់ន័យរបស់ពាក្យខាងក្រោម ។

សោភា   ទេសចរ   មរតក   ប្រណិត   មីគីមីការ

ខ. តើកំណាព្យខាងលើនិយាយពីអ្វី ? ចូរជ្រើសរើសចម្លើយមួយសមស្រប ។

- ☐ ១. ការថែរក្សាសម្រស់ទឹកដឹកម្តុជា
- ☐ ២. សម្រស់ទឹកដឹកម្តុជា នៅតាមតំបន់នានា
- ☐ ៣. ទឹកដឹកម្តុជានៅតំបន់ព្រៃភ្នំ ។

សំណេរ

ក. ចូរបំពេញកថាខណ្ឌដោយប្រើនាម និងគុណនាម ឱ្យបានសមស្រប ។

គ្រាន់តែមកដល់មាត់សមុទ្រភ្លាម ខ្យល់អាកាស ... និងក្លិនប្លែកបានបក់មកប៉ះ ... និង ... ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំឃើញផ្ទៃសមុទ្រ ... លឿងលឿង រហូតដល់ជើងមេឃ ។ ទូកក្តោងនេសាទ អណ្តែតយឺតៗ ។ ទិដ្ឋភាពនេះ ធ្វើឱ្យខ្ញុំរីករាយក្រៃលែង ។ ខ្ញុំដើរកាត់ឆ្នេរខ្សាច់យកជើង លេងទឹករលក ។ ទឹកសមុទ្រមានពណ៌ ... ឆ្លុះឃើញខ្សាច់ ។ ជួនកាល ខ្ញុំឃើញហ្វូងត្រី ... ។ ហែលរលេញ ។

ខ. ចូរបំពេញវត្តនៃកំណាព្យខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

ទឹកដីកម្ពុជា	ទីនានាសែនសម្បូរ
ទន្លេ ស្ទឹង បឹង ...	ព្រៃសាគរឈើត្បូងរើ ។
វាល ... ច្បារចម្ការ	ផ្តល់ផល្លារឿងរាល់ ... ។
ដូច្នេះយើងត្រូវតែ	នាំគ្នា... និង... ។

ផលកសិកម្មនៅកម្ពុជា

ក្រោយពីស្តាប់អត្ថបទកាព្យចប់ ចូរអ្នកឆ្លើយនិងសំណួរខាងក្រោម ។

១. តើជនជាតិភាគតិចរស់នៅឯណា ?
២. តើពួកគេប្រកបរបរអ្វីខ្លះ ?
៣. តើប្រជាជននៅវាលទំនាប ដាំដំណាំអ្វីខ្លះនៅពេលទឹកស្រក ?
៤. តើកសិកររស់នៅខ្ពង់រាបដាំដំណាំអ្វីខ្លះ ?
៥. តើដំណាំហូបផ្លែអ្វីខ្លះដែលអ្នកចូលចិត្ត ?
៦. តើគេយកកៅស៊ូ និងកាហ្វេទៅលក់ឯណា ?

លំហាត់

ក. តើកំណាព្យនេះនិយាយអំពីអ្វី ? ចូរប្រើសរសេរឆ្លើយមួយសមស្រប ។

- ☐ ១. ផលកសិកម្មនៅតាមតំបន់នានា
- ☐ ២. សម្រស់ទេសភាពនៅតាមតំបន់នានា
- ☐ ៣. របៀបប្រកបអាជីវកម្មរបស់ជនជាតិយើង ។

ខ. ចូរប្រាប់ពាក្យចូលនៅក្នុងវគ្គទី១ និងទី២ នៃកំណាព្យ ។

វគ្គទី១

មើលភ្នំធំធេងរែងស្រណោះ
ជនជាតិភាគតិចរស់មូលមីរ

មើលព្រៃល្អស្រស់គ្រប់ទិសទី
ចិញ្ចឹមជីវិតគ្រាប់ដូនតា ។

វគ្គទី២

បុកដាំស្រូវពោតលូសណែក
ប្រមូលផលទុកស្រេចកាលណា

ផ្តល់ផលល្អឯកគាបចិត្ត
ជួបជុំគ្រួសាររាំរាំ ។

ល្បះនិងផ្នែកទាក់ទងនៃល្បះ

ក. ល្បះ

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ។ តើឧទាហរណ៍ណាខ្លះជាល្បះ ?

១. ខ្ញុំរស់នៅតំបន់ភ្នំ ។

២. កសិករនាំគ្នាដាំពោត ។

៣. រដូវទឹកស្រក

៤. យី! ទេសភាពលើកោះនេះស្អាតអ្វីម៉្លេះ!

៥. អ្នកណានេសាទត្រី ?

ឧទាហរណ៍ទី ១ - ២ - ៤ - ៥ ជាល្បះ ព្រោះវាមានន័យគ្រប់គ្រាន់ស្តាប់បាននិងបញ្ចប់ដោយសញ្ញាខណ្ឌ (។) សញ្ញាឧទាន (!) សញ្ញាសួរ (?) ។ រីឯឧទាហរណ៍ទី ៣ មិនមែនជាល្បះទេ ព្រោះវាពុំមានន័យគ្រប់គ្រាន់ស្តាប់បាន ។

ល្បះ គឺជាក្រុមពាក្យមានន័យគ្រប់គ្រាន់ស្តាប់បាន ហើយបញ្ចប់ដោយសញ្ញាខណ្ឌ (។) សញ្ញាសួរ (?) ឬសញ្ញាឧទាន (!) ។

ខ. ផ្នែកនៃល្បះ

ចូរស្វែងយល់ផ្នែកនៃល្បះនីមួយៗ ។

កន្សោមនាមប្រធាន	កន្សោមកិរិយា
ខ្ញុំ កសិករ គ្រួសារពូសុខ	រស់នៅតំបន់ភ្នំ ។ ភ្ជួរដីដាំដំឡូង ។ ដាំសណ្តែកដីនៅពេលទឹកស្រក ។

ល្បះនីមួយៗមានកន្សោមពាក្យពីរសំខាន់គឺ កន្សោមនាមប្រធាននិងកន្សោមកិរិយា ។
កន្សោមនាមប្រធាន គឺអ្វីដែលគេលើកយកមកនិយាយ ។ ឯកន្សោមកិរិយា និយាយអំពី
សកម្មភាព ឬអំពើរបស់កន្សោមនាមប្រធាននោះ ។ វាមានកិរិយានៅជាមួយជានិច្ច ។

លំហាត់

ក. ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោមរួចគូសសញ្ញា✓ ក្នុងប្រអប់ពីមុខឧទាហរណ៍ណា
ជាល្បះ ។

- ☐ ១. ខ្ញុំស្រោចបន្លែក្រោយផ្ទះ ។
- ☐ ២. អូ! គាត់មកពីស្រុកវិញហើយ!
- ☐ ៣. តើឯងចូលរៀននៅថ្ងៃណា ?
- ☐ ៤. ការអានសៀវភៅនៅពេលទំនេរ
- ☐ ៥. កសិករដកសណ្តែកដី ។

ខ. ចូរអានល្បះខាងក្រោម រួចបង្ហាញកន្សោមនាមប្រធាន និងកន្សោមកិរិយា ។

- ១. ជនជាតិភាគតិចច្រើនរស់នៅតំបន់ភ្នំ ។
- ២. នៅខេត្តរតនគិរីមានត្បូងល្អៗណាស់ ។
- ៣. អ្នកនេសាទសមុទ្រមានជីវភាពធូរធារ ។
- ៤. តើគោអ្នកណាស៊ីអំពៅពូសំ?
- ៥. សៅច្រូតស្មៅតាមភ្លឺស្រែ ។

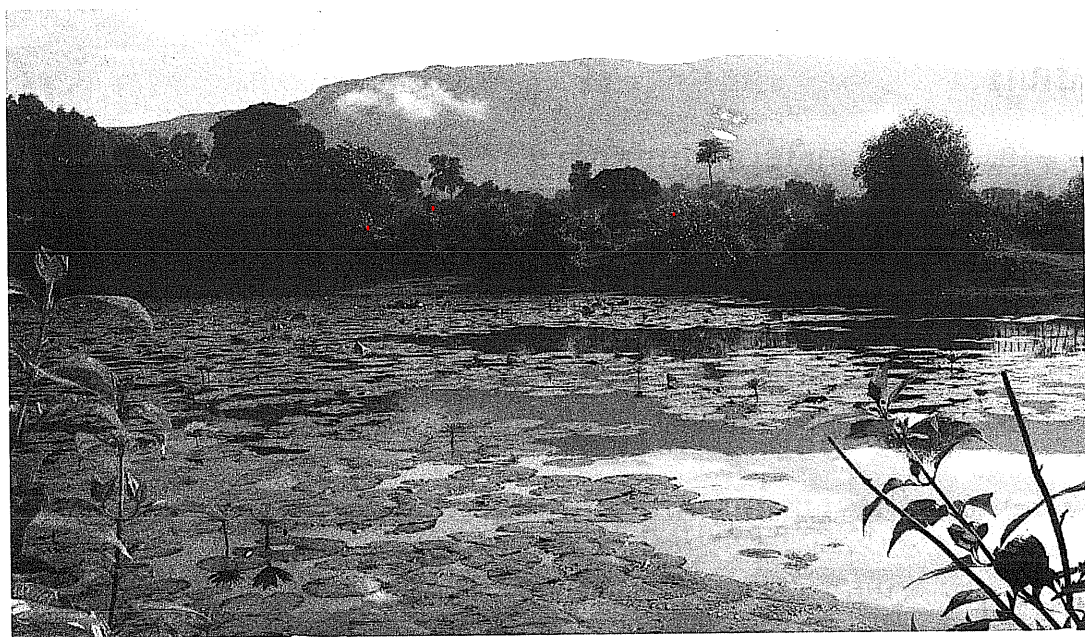
គ. ចូរគូសភ្ជាប់កន្សោមនាមប្រធាន និងកន្សោមកិរិយាជាល្បះត្រឹមត្រូវ ។

ក	ខ
១. សុខនិងតារា	ឡើងភ្នំដើម្បីបោចវល្លិ ។
២. ជនជាតិភាគតិច	ជិះទូកទៅសាលារៀន ។
៣. គ្រួសារខ្ញុំ	យកទឹកសមុទ្រធ្វើអំបិល ។
៤. ខេត្តមួយចំនួន	ស្ថិតនៅជាប់ទន្លេមេគង្គ ។
៥. គេ	ទៅលេងកោះតាតាវ ។

ទេសភាពភ្នំបូកគោ

ចូរអានអត្ថបទខាងក្រោម ។ តើភ្នំបូកគោមានទេសភាពល្អដូចម្តេចខ្លះ ?

អ្នកដំណើរ ឬទេសចរភាគច្រើន កាលបើបានធ្វើដំណើរទៅលេងខេត្តកំពត គេមិនភ្លេចទៅកម្សាន្តលើភ្នំបូកគោឡើយ ។ បើគេមើលពីចម្ងាយ ពេលមេឃស្រឡះ គេឃើញទ្រង់ទ្រាយភ្នំបូកគោយ៉ាងច្បាស់ ។ ភ្នំនេះ មានរាងដូចជាបូករបស់គោដែលផុសចេញពីព្រៃព្រឹក្សាដ៏ក្រាស់ឃ្លឹក ។ គេអាចទៅដល់កំពូលភ្នំដោយរថយន្ត ឬយានជំនិះផ្សេងៗតាម

ផ្លូវមួយដែលព័ទ្ធពីជើងភ្នំរហូតដល់កំពូលភ្នំ ។ ពេលទៅដល់ នៅលើខ្នងភ្នំ គេឃើញ សំណង់ចាស់ៗបាក់បែក នៅពាសពេញលើខ្នងភ្នំ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ មានផ្ទាំងសិលាធំៗ ហាក់ដូចជាកន្លែងអង្គុយលេងយ៉ាងល្អអស្ចារ្យ ។ ជារឿយៗ ពពករសាត់មកប៉ះខ្លួនអ្នក ដំណើរ ធ្វើឱ្យពួកគេទទួលបាន អាកាសធាតុត្រជាក់ស្រេង ។

បើគេមើលពីលើកំពូលភ្នំមកក្រោម គេឃើញទេសភាពព្រៃព្រឹក្សាខៀវស្រងាត់ និងលម្អសមុទ្រដ៏ធំល្វឹងល្វើយត្មូរឱ្យចង់គយគន់ ។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយទើប នៅ រដូវប្រាំងភ្ញៀវទេសចរនាំគ្នាទៅលេងលើភ្នំបូកគោ ព្រោះនៅទីនោះធ្វើឱ្យពួកគេមាន អារម្មណ៍ជ្រុះថ្នា ទឹកចិត្តសប្បាយរីករាយ ភ្លេចអស់ទុក្ខកង្វល់ ភ្លេចការនឿយហត់ ដោយ សារអាកាសធាតុបរិសុទ្ធ ។

សម្រស់ភ្នំបូកគោ អាចទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរជាតិ និងអន្តរជាតិ ឱ្យនាំគ្នាទៅកាន់ទី នោះជាហូរហែឥតអាក់ ។

សំណួរ

១. តើភ្នំបូកគោស្ថិតនៅក្នុងខេត្តណា ?
២. តើគេអាចមើលភ្នំបូកគោពីចម្ងាយច្បាស់នៅពេលណា ?
៣. តើមានផ្លូវឡើងទៅលើភ្នំបូកគោដែរ ឬទេ ?
៤. តើនៅលើខ្នងភ្នំបូកគោមានអ្វីខ្លះ ?
៥. តើគេឃើញអ្វីខ្លះ ពីលើកំពូលភ្នំបូកគោ ?
៦. តើភ្ញៀវទេសចរមានអារម្មណ៍បែបណា ពេលទៅដល់ភ្នំបូកគោ ?

លំហាត់

- ចូរជ្រើសរើសល្បះ ដែលអ្នកយល់ថាជាប្រធានបទរបស់អត្ថបទខាងលើ ។
១. ការកម្សាន្តនៅលើភ្នំបូកគោ
  ២. សម្រស់ភ្នំបូកគោ
  ៣. អាកាសធាតុនៅភ្នំបូកគោ ។

ការពណ៌នាអំពីមុខរបរ

ចូរអានអត្ថបទខ្លីខាងក្រោម ។ តើគេពណ៌នាអំពីអ្វីខ្លះ ?

មុខរបរអ្នកភូមិខ្ញុំ

គ្រួសារខ្ញុំ រស់នៅក្នុងភូមិសំរោង ។ សំរោងស្ថិតនៅតាមមាត់ព្រែក ក្នុងស្រុកកំពង់ត្របែក ខេត្តព្រៃវែង ។ នៅរដូវវស្សាភូមិនេះ លិចទឹកជារៀងរាល់ឆ្នាំ ។ គ្រប់គ្រួសារក្នុងភូមិ មានទូកមួយសម្រាប់ធ្វើដំណើរនៅរដូវទឹកលិច ។ ប្រជាជនរស់នៅក្នុងភូមិខ្ញុំ ក្រៅពីជនជាតិខ្មែរមានចិន វៀតណាម និងចាម ។ ជនជាតិចិនមិនធ្វើស្រែទេ ។ ពួកគេច្រើនរកស៊ីលក់ដូរ ។ ឪពុកម្តាយខ្ញុំនិងអ្នកភូមិខ្លះទៀត ប្រកបរបរធ្វើស្រែ ។ នៅរដូវវស្សា គេធ្វើស្រែឡើងទឹក ។ នៅរដូវទឹកស្រក គេធ្វើស្រែប្រដេញទឹកទុកសម្រាប់លក់ ។ ក្រៅពីធ្វើស្រែឪពុកម្តាយខ្ញុំធ្វើចម្ការ និងដាំបន្លែសម្រាប់ដោះស្រាយជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ ។ ប្រជាជនភូមិខ្ញុំមាននេសាទបករណ៍ស្ទើរគ្រប់ផ្ទះ ព្រោះពេលទំនេរពីការងារគេនាំគ្នានេសាទត្រី ។ គ្រួសារខ្ញុំ ពេញចិត្តនឹងរស់នៅទីនេះណាស់ ព្រោះវាជាទីកន្លែងដ៏ល្អ ។ ពិសេសទៅទៀតទីនេះ ប្រជាជនចេះសាមគ្គីគ្នា ជួយធុរៈគ្នា ស្រឡាញ់គ្នា និងមានអធ្យាស្រ័យចំពោះគ្នាជានិច្ច ។

លំហាត់

ចូរអ្នកសរសេរអត្ថបទខ្លីមួយ រៀបរាប់ពីមុខរបររបស់ប្រជាជនក្នុងតំបន់ដែលអ្នករស់នៅ ។ សំណួរនេះត្រូវធ្វើតាមលំនាំសំណួរខាងក្រោម ។

១. តើអ្នករស់នៅភូមិណា ? តើភូមិនោះស្ថិតនៅតំបន់ណា ?
២. តើភូមិអ្នកមានជនជាតិណាខ្លះរស់នៅ ?
៣. តើគ្រួសារអ្នកនិងប្រជាជនភាគច្រើន ប្រកបរបរអ្វីខ្លះ ?
៤. តើប្រជាជនភូមិអ្នក មានជីវភាពដូចម្តេច ? ហេតុអ្វី ?
៥. តើពួកគេមានទឹកចិត្តដូចម្តេចចំពោះគ្នា ?
៦. តើអ្នកមានអារម្មណ៍ដូចម្តេច ចំពោះកន្លែងដែលអ្នកកំពុងតែរស់នៅ ?

រឿង កំណើតភ្នំនិងទន្លេ

ចូរអានអត្ថបទខាងក្រោម រួចឆ្លើយនិងសំណួរ ។

កាលពីព្រេងនាយ មានបុរសពីរនាក់ ឪពុកនិងកូន បានចែវទូកទៅរកស៊ីឆ្លងកាត់ ភូមិស្រុកជាច្រើន ។ តាមផ្លូវធ្វើដំណើរ កូនបានឃើញភ្នំ ទន្លេ បឹង ក៏សួរឪពុក ។ បុរសជា ឪពុកបានលើកយករឿងមួយមកនិទានឱ្យកូនស្តាប់ ៖

មានតំណាលថា ក្រោយក្រុងរាពណ៍បានឆក់យកនាងសីតាទៅបាត់ ព្រះរាមរួម ដំណើរជាមួយព្រះលក្សណ៍ជាប្អូន និងមានហនុមានជាសេនាទៅតាមយកនាងសីតាមក វិញ ។ ពេលទៅណាមកណា ព្រះរាមតែងយកព្រះខ័នទៅតាមជាប់ខ្លួនជានិច្ច ។ ដោយ ធ្វើដំណើរវែងឆ្ងាយ ព្រះរាមកាន់ព្រះខ័នយូរពេកទៅក៏ឆ្អឹងដៃ លោកក៏អូសព្រះខ័ន ។ ពេលព្រះរាមអូសព្រះខ័នចុងវាឆ្លុតព្រះធរណីប្រេះជាពីរក្លាយជាស្ទឹង ទន្លេរហូតដល់ សព្វថ្ងៃ ។

អស់រយៈពេលជាច្រើនថ្ងៃ ព្រះរាម និងអ្នករួមដំណើរបានទៅដល់មាត់សមុទ្រដ៏ធំ មួយ ។ នៅត្រើយម្ខាងនៃសមុទ្រ គឺនគរលង្កា ។ ព្រះរាមបានត្រាស់បង្គាប់ឱ្យហនុមានធ្វើ

ផ្តល់កាត់សមុទ្រ ដើម្បីឆ្លងទៅយកនាងសីតាមកវិញ ។ ហេតុអ្វីបានទៅនិយាយល្អ លោមនាងសុវណ្ណមថាឱ្យនាំពួកត្រីជួយជញ្ជូនថ្ម រៀបគ្រឹះផ្តល់នៅបាតសមុទ្រ ។ ឯ ហេតុអ្វីបានយកដី និងដុំថ្មធំៗមកចងនឹងរោមជើង ។ ដីមួយដំៗ មានទំហំប៉ុនភ្នំមួយ ។ ពេលហោះជញ្ជូនថ្ម និងដុំដី ហេតុអ្វីជួបព្រះភ្លៀងធ្វើឱ្យដាច់រោមជើង ជ្រះថ្ម និងដុំដី រំបាត់របាយ ក្លាយជាកូនភ្នំតូច ធំ ជាច្រើន ។ ដុំដី និងថ្មខ្លះ ធ្លាក់ជាប់គ្នាជីកក្លាយជាជួរភ្នំ រហូតសព្វថ្ងៃនេះ ។

សំណួរ

- ១. តើកូនសួរឪពុកអំពីរឿងអ្វី ?
- ២. តើទន្លេកើតឡើងពីអ្វី ? ភ្នំកើតពីអ្វី ?
- ៣. តើហេតុអ្វីបានទទួលបញ្ញាពីព្រះរាមដូចម្តេចខ្លះ ?
- ៤. តើរឿងនេះ ជាពិតកថា (រឿងពិត) ឬមិនមែន ? ហេតុអ្វី ?

លំហាត់

ក. ចូរអានល្បះខាងក្រោម តើល្បះណាបង្ហាញមូលហេតុ នៃព្រឹត្តិការណ៍នៅក្នុងរឿង ។

- ១. ក្រុងរាពណ៍នក់នាងសីតា ព្រះរាមទៅតាមយកនាងសីតាមកវិញ ។
- ២. ក្រុងរាពណ៍ចង់ល្បងវិទ្ធិជាមួយព្រះរាម ។
- ៣. ក្រុងរាពណ៍ចង់បញ្ចេញវិទ្ធិអំណាចគំរាមព្រះរាម ។

ខ. ចូរអានល្បះខាងក្រោម តើល្បះណាបង្ហាញហេតុ ? តើល្បះណាបង្ហាញផល ?

- ១. ព្រះរាមត្រូវធ្វើដំណើរទៅនគរលង្កា ព្រោះព្រះអង្គចង់ដណ្តើមយកនាងសីតា ពីក្រុងរាពណ៍មកវិញ ។
- ២. ពេលហោះ ហេតុអ្វីបានជួបនឹងព្រះភ្លៀង ទើបធ្វើឱ្យដាច់រោមជើង ជ្រះថ្ម និងដុំដី ។
- ៣. ព្រះរាមពុំអាចទៅនគរលង្កាបាន ពីព្រោះមានសមុទ្ររាំងផ្លូវ ។

ការពណ៌នាពីទឹកន្លែង

ចិន្តានិងសុគន្ធា កំពុងនិយាយប្រាប់គ្នាអំពីទឹកន្លែងដែលពួកគេបានទៅលេង
កម្សាន្ត ពីចុងសប្តាហ៍កន្លងមកនេះ ។

ចូរអ្នកអានអ្វីដែលពួកគេបាននិយាយ ។

កាលពីចុងសប្តាហ៍នេះ ខ្ញុំបានទៅលេងនៅភ្នំ
តាម៉ៅ ។ ទីនោះ មានខ្យល់អាកាសត្រជាក់បរិសុទ្ធមាន
ដើមឈើ និងផ្ទាំងថ្មធំៗដែលធ្វើឱ្យយើងមានអារម្មណ៍
រីករាយ ។ យើងនាំគ្នាហូបបាយនៅក្រោមដើមឈើ ។
តែអ្វីដែលខ្ញុំជាប់ចិត្តខ្លាំងនោះគឺស្ពានសត្វ ។

ចំណែកខ្ញុំ បានទៅលេងវត្តអំពែភ្នំ ។ ខ្ញុំបានឆ្លងស្ពាន
យោល រួចឡើងទៅថ្វាយបង្គំព្រះ ។ ខ្ញុំបានដើរលេងតាម
ឆ្នេរខ្សាច់មាត់ស្ទឹង និងបានអង្គុយលេងលើផ្ទាំងថ្ម រួចក្បែរ
ទឹកលេងយ៉ាងសប្បាយរីករាយ ។

សំណួរ

១. តើអ្វីខ្លះដែលធ្វើឱ្យអ្នកឃើញថា ភ្នំតាម៉ៅសប្បាយ ?
២. តើពាក្យពណ៌នាណាខ្លះដែលទាញអារម្មណ៍អ្នក ឱ្យសប្បាយជាមួយនឹងវត្ថុ
អំពែភ្នំ ?

លំហាត់

ចូរពណ៌នាអំពីកន្លែងណាមួយដែលអ្នកបានស្គាល់ច្បាស់ ។

ការពណ៌នាពីទឹកនៃង

អត្ថបទខាងក្រោមពណ៌នាអំពីរមណីយដ្ឋានគីរីរម្យ ។ ចូរអានអត្ថបទនេះ និងស្វែងយល់របៀបពណ៌នា នៅក្នុងកថាខណ្ឌនីមួយៗ ។

រមណីយដ្ឋានគីរីរម្យ

គីរីរម្យជារមណីយដ្ឋានមួយ បិតនៅក្នុងភូមិព្រៃងត្រយឹង ស្រុកភ្នំស្រួច ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ។

បើគេធ្វើដំណើរតាមផ្លូវជាតិលេខ៤ ហួសពីទីរួមខេត្តបន្តិច គេនឹងឃើញភ្នំមួយលាតសន្ធឹងខាងស្តាំដៃ គឺជួរភ្នំគីរីរម្យ ។ កាលណាគេធ្វើដំណើរដល់ផ្សារព្រៃងត្រយឹង គេឃើញផ្លូវមួយឆ្ពោះទៅកាន់ខ្ពង់ភ្នំ ។ នៅអមសងខាងផ្លូវ មានចម្ការស្វាយ ភ្លៀវ ក្រូចផ្តុំបំពេញរាជ្យជាដើម ។ អាស្រ័យទីនោះមានអាកាសធាតុត្រជាក់ ទើបធ្វើឱ្យដំណាំស្រែដុះលូតលាស់ល្អ ក្លាយជាឧទ្យានមួយយ៉ាងខ្សែស្រងាត់ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ទីនោះមានភូមិគ្រឹះរបស់ប្រជាជន ផ្ទះសំណាក់ និងមានវត្តយ៉ាងល្អប្រណិត សម្រាប់ពុទ្ធសាសនិកជនប្រារព្ធពិធីបុណ្យតាមប្រពៃណីពុទ្ធសាសនាទៀតផង ។ នៅពេលគេបន្តដំណើរទៅមុខ គេឮសូរសន្លឹកទឹកហូរគួរឱ្យចង់ងូតណាស់ ។ នៅសងខាងអូរ មានកន្លែងលក់អាហាររបស់របរសម្រាប់លម្អផ្ទះ និងឱសថបុរាណទៀតផង ។

ទេសចរទាំងឡាយ ដែលបានមកកម្សាន្តនៅទីនេះ តែងមានអារម្មណ៍ជិតជាប់នឹងទេសភាពដ៏ស្រស់ត្រកាលជានិច្ច ។

លំហាត់

ក. អ្នកបានអានអត្ថបទពណ៌នាអំពីភ្នំបូកគោ មាត់សមុទ្រ និងរមណីយដ្ឋានគីរីរម្យរួចហើយ ។ ចូរអ្នកសរសេរអត្ថបទខ្លីពណ៌នាពីទឹកនៃងណាមួយ ដែលអ្នកធ្លាប់ទៅកម្សាន្តឬធ្លាប់ឮគេនិយាយប្រាប់ ។

ដើម្បីពណ៌នាពីទីកន្លែង គេត្រូវពណ៌នាតាមលំដាប់លំដោយដូចក្នុងគម្រោងខាងក្រោម ។

គម្រោងតែង

១. ផ្ដើមសេចក្ដី

ទីតាំង (ភូមិ ឃុំ ស្រុក ខេត្ត) នៅតាមផ្លូវជាតិ (លេខ ...) ឬតាមដងទន្លេ ឬស្រុកស្រែ និងចម្ការ ។

២. តួសេចក្ដី

ក. ទិដ្ឋភាពដែលយើងមើលឃើញពីចម្ងាយ (ទំហំ រាង ពណ៌...)

ខ. ទិដ្ឋភាពដែលយើងបានឃើញ ពេលចូលទៅជិត (ដំបូលផ្ទះ ដំបូលព្រះវិហារ ...)

គ. ទិដ្ឋភាពពេលចូលទៅដល់ (ត្រូវរៀបរាប់ពីអ្វីដែលនៅជុំវិញខ្លួន និងអ្វីដែលនៅឆ្ងាយពីខ្លួន) ។

៣. បញ្ចប់សេចក្ដី

បង្ហាញមនោសញ្ចេតនា ឬចំណាប់អារម្មណ៍ចំពោះទីកន្លែងដែលបានលើកយកមកធ្វើការពណ៌នា (ហេតុអ្វីបានជាអ្នកស្រឡាញ់ ឬអាល័យទីនោះ) ។

ខ. ចូរអ្នកពណ៌នាអំពីទីកន្លែងដែលមាននៅក្នុងរូបភាពខាងក្រោម ។ កន្លែងនេះគឺវត្តភ្នំ ។

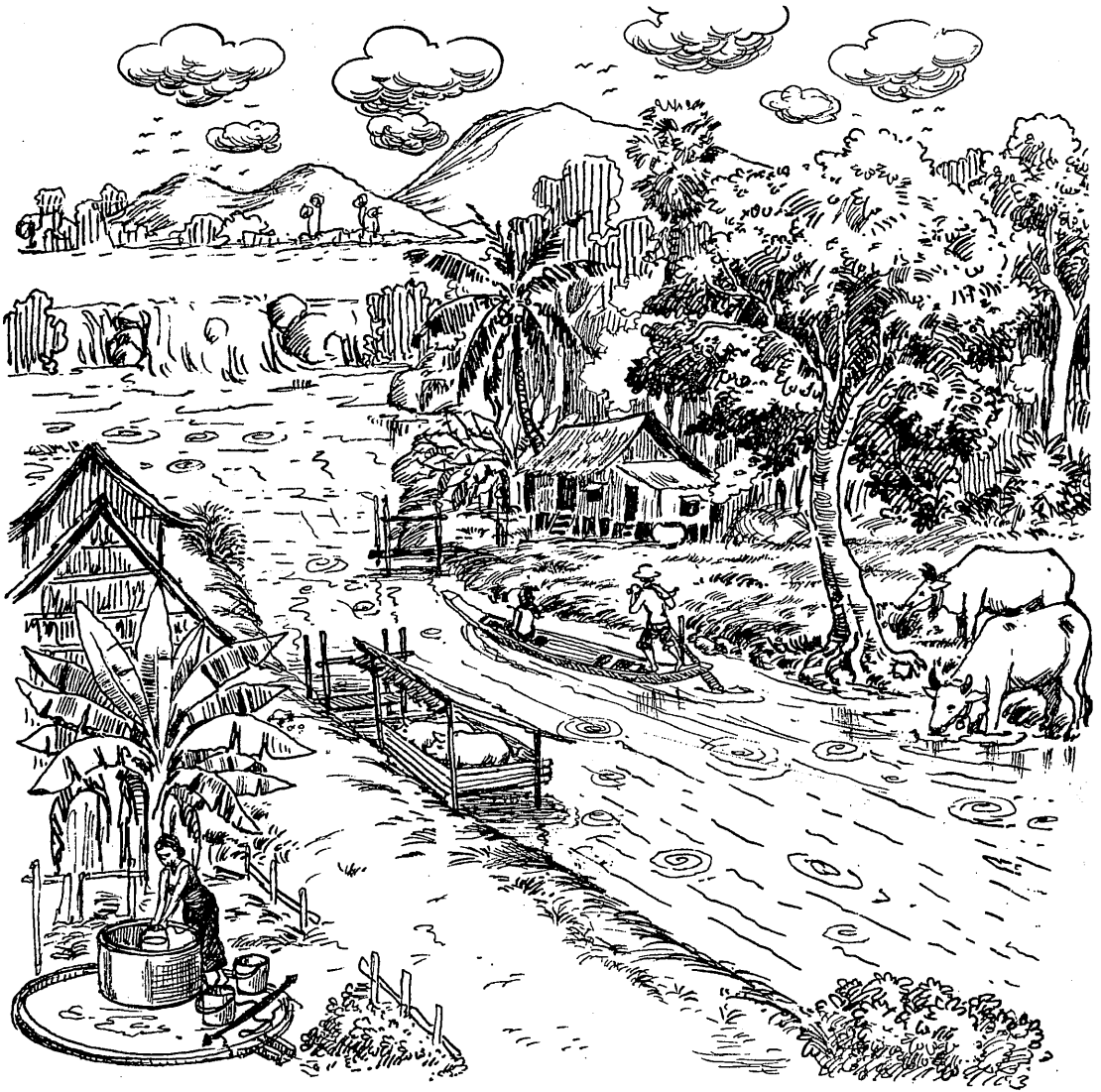

ប្រភពទឹកនៅកម្ពុជា

១

ពាក្យចាស់លោកពោលថា “ ធ្វើស្រែនិងទឹក ធ្វើសិកនិងបាយ ” ឬ “ មានទឹកមាន ត្រី ” ។ តាមន័យរបស់ពំនោលនេះ តើអ្នកយល់ថា ទឹកមានសារៈសំខាន់យ៉ាងណាខ្លះ ចំពោះយើង ? តើយើងបានទឹកប្រើប្រាស់ពីប្រភពណាខ្លះ ? បើប្រភពទឹកមិនស្អាត តើវាឆ្លងប៉ះពាល់ដល់អ្វីខ្លះ ?

ការសន្សំសំចៃទឹក

ចូរអានអត្ថបទ សម្តែងទស្សនៈខាងក្រោម តើគេនិយាយពីអ្វីខ្លះ ។

មនុស្ស សត្វ និងរុក្ខជាតិ សុទ្ធតែត្រូវការទឹកដើម្បីរស់ ។ បច្ចុប្បន្ននេះ បរិមាណទឹកសាបមានចំនួនតិចណាស់ ប៉ុន្តែបរិមាណមនុស្សកាន់តែកើនឡើង ។ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្របានទស្សន៍ទាយថា នៅឆ្នាំ ២០១៥ ប្រទេសជាច្រើននៅលើពិភពលោកនេះ នឹងខ្វះទឹកប្រើប្រាស់ ។ ដូច្នេះ បើយើងទាំងអស់គ្នាមិនបានយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការប្រើប្រាស់ទឹកដោយសន្សំសំចៃទេនោះ យើងនឹងជួបនូវកង្វះទឹក នៅថ្ងៃអនាគតមិនខាន ។

ដើម្បីសន្សំសំចៃទឹក មានមនុស្សមួយចំនួនបញ្ចេញទស្សនៈផ្សេងៗដូចជា មនុស្សខ្លះយល់ថា ត្រូវងូតទឹករយៈពេលខ្លី ដើម្បីកុំឱ្យអស់ទឹកច្រើន ។ នៅពេលបោកខោអាវ ត្រូវដាក់ទឹកឱ្យស្របនឹងបរិមាណខោអាវនោះ ។ ម្យ៉ាងទៀត ត្រូវចេះច្នៃប្រឌិតយកទឹកដែលប្រើរួច ទៅចាក់បង្គន់ ឬស្រោចដំណាំ ។ ចំណែកអ្នកខ្លះទៀតយល់ថា ត្រូវងូតទឹកដោយចាក់បង្ហូរតិចៗ (ចំពោះអ្នកប្រើទឹកម៉ាស៊ីន គួរងូតទឹកផ្តាឈូក) មិនត្រូវបង្ហូរទឹកសម្រាប់ដុសធ្មេញ ឬលាងវត្ថុផ្សេងៗ ហើយត្រូវបិទក្បាលម៉ាស៊ីនទឹកឱ្យជិតល្អ នៅពេលប្រើរួច ។

ហេតុនេះ យើងត្រូវនាំគ្នាសន្សំសំចៃទឹក ទោះបីវិធីណាក៏ដោយ ដើម្បីទប់ស្កាត់សង្គ្រាមដណ្តើមទឹកគ្នានៅពេលអនាគត ។

(ដកស្រង់ពីសៀវភៅគុណភាពជីវិតផ្ដោតលើការអប់រំសុខភាព អនាម័យ និងទឹកស្អាត)

សំណួរ

១. តើមនុស្ស សត្វ រុក្ខជាតិត្រូវការអ្វី ?
២. តើបរិមាណទឹកសាប អាចឱ្យមនុស្សប្រើប្រាស់គ្រប់គ្រាន់ដែរ ឬទេ ? ហេតុអ្វី ?
៣. តើប្រទេសជាច្រើននឹងជួបបញ្ហាអ្វីនៅឆ្នាំ២០១៥ ?
៤. តើយើងត្រូវសន្សំសំចៃទឹកដូចម្តេចខ្លះ ?
៥. ចំពោះអ្នកផ្ទាល់ អ្នកត្រូវធ្វើដូចម្តេចខ្លះ ?
៦. បើយើងមិននាំគ្នាសន្សំសំចៃទឹក តើនឹងមានអ្វីកើតឡើងនៅពេលអនាគត ?

លំហាត់

ក. ចូរប្រាប់ន័យរបស់ពាក្យខាងក្រោម ដោយជ្រើសរើសចម្លើយមួយត្រឹមត្រូវ ។

បរិមាណគឺ	ទស្សនៈគឺ
១. ការកើនឡើង	១. ការទាយ
២. ការថយចុះ	២. ការយល់ឃើញ
៣. ចំនួន	៣. ការគិត

ខ. ចូរបង្ហាញគំនិតសំខាន់ៗនៃអត្ថបទ ដោយជ្រើសរើសចម្លើយខាងក្រោម ។

១. បរិមាណទឹកសាបតិច មនុស្សចេះតែកើនឡើង ។
២. អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រទាយថា ប្រទេសជាច្រើននឹងខ្វះទឹកនៅឆ្នាំ២០១៥ ។
៣. ប្រទេសណាមានទឹក គប្បីប្រើប្រាស់តាមត្រូវការ ។
៤. ត្រូវនាំគ្នាប្រើប្រាស់ទឹក ដោយសន្សំសំចៃតាមវិធីផ្សេងៗ ។
៥. សង្គ្រាមដណ្តើមទឹក នឹងកើតមាននៅពេលអនាគត ។

សំណេរ

ក. ចូរបំពេញពាក្យក្នុងកថាខណ្ឌ ដោយជ្រើសរើសពាក្យក្នុងប្រអប់ ។

ប្រែ	ប្រើប្រាស់	សាប	ដី	វស្សា	រុក្ខជាតិ	ភ្លៀង	សមុទ្រ

ប្រភពទឹក

មនុស្ស សត្វ និង ... ទទួលទឹកពីប្រភពទឹកផ្សេងៗ ។ ប្រភពទឹក ដែលមានបរិមាណ ច្រើនជាងគេគឺទឹក ... ។ ទឹកសមុទ្រ មានរសជាតិ ... ។ មនុស្ស សត្វជាច្រើនមិនអាចយក ទឹកសមុទ្រមក ... បានទេ ។

ប្រភពទឹក ... មានទន្លេ បឹង ត្រពាំង ។ ល ។ បណ្តាទឹកសាបទាំងនោះ មួយចំនួនមាន ទឹកជាប្រចាំ ប៉ុន្តែប្រភពទឹកសាបខ្លះទៀត មានទឹកនៅរដូវ ... ប៉ុណ្ណោះ ។ ប្រភពទឹកសាប ខ្លះ មានក្រោម ... ដូចជាទឹកអណ្តូង ។ ទឹកសាបខ្លះ មានប្រភពមកពីជ្រលងភ្នំ ។ ប្រភពទឹក សាបភាគច្រើនបានមកពីទឹក ... ។

ខ. ចូរបំពេញល្បះខាងក្រោមឱ្យបានសមស្រប ។

១. នៅលើពិភពលោក មានប្រជាជនជាច្រើនរស់នៅ ដោយខ្វះ ... ប្រើប្រាស់ ។

២. ទឹកកខ្វក់ អាចធ្វើឱ្យយើងមាន ... ។

៣. ជំងឺដែលបណ្តាលមកពីការប្រើប្រាស់ទឹកកខ្វក់ មានជំងឺ ... ជំងឺ ... និង ... ។

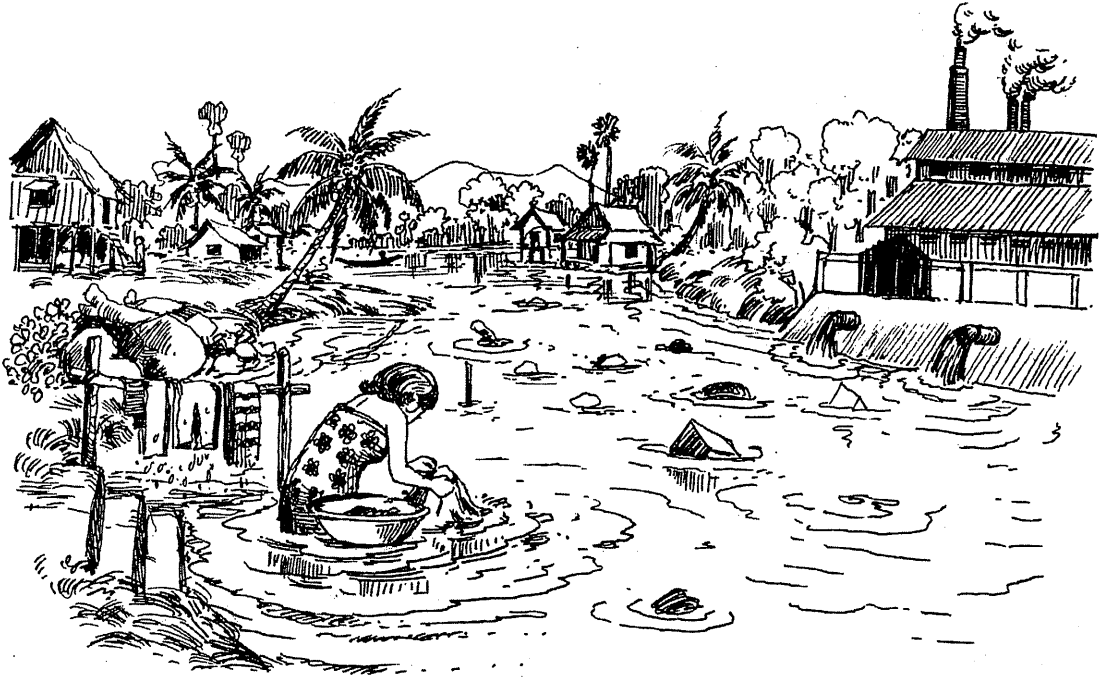
៤. រោគសញ្ញានៃការខ្វះជាតិទឹករួមមាន ស្រែកទឹក បត់ជើងតូច ... មាត់ស្ងួត សាច់ដុំខ្សោយ ភ្នែក ... ។

៥. ជំងឺរាកច្រើនកើតចំពោះ ... ហើយងាយធ្វើឱ្យកុមារស្លាប់ទៀតផង ។

ការបំពុលប្រភពទឹក

ចូរស្តាប់អត្ថបទសម្តែងទស្សនៈ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរ ។

១. តើប្រភពទឹក ត្រូវបានបំពុលដោយសារកត្តាអ្វីខ្លះ ?
២. មនុស្សធ្វើសកម្មភាពអ្វីខ្លះ ដែលនាំឱ្យទឹកកខ្វក់ ?
៣. តើការរីកចម្រើនផ្នែករោងចក្រ ធ្វើឱ្យប្រភពទឹកកខ្វក់ដោយសារហេតុអ្វី ?
៤. ហេតុអ្វីបានជាគេថា ជីគីមីធ្វើឱ្យប្រភពទឹកកខ្វក់ ?
៥. តើធម្មជាតិបំពុលប្រភពទឹកដោយវិធីណា ?

សញ្ញាបដិសេធ ឬទណ្ឌយាត (៖)

តួអក្សរមួយចំនួននៅក្នុងពាក្យខ្លះ មិនត្រូវបានបន្លឺទេ ព្រោះវាមានសញ្ញាបដិសេធ នៅខាងលើ ។ តើអ្នកស្គាល់សញ្ញាបដិសេធដែរ ឬទេ ?

ចូរពិនិត្យមើលឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ។ តើតួអក្សរណាខ្លះ ដែលមានសញ្ញា បដិសេធនៅខាងលើ ? តើតួអក្សរទាំងនោះត្រូវអាន ឬទេ ?

១. ទឹកមានប្រយោជន៍ណាស់ សម្រាប់មនុស្ស សត្វ និងរុក្ខជាតិ ។
២. យើងសម្រាកក្រោមដើមពោធិ៍ក្បែរមាត់បឹង ។
៣. កាលពីសប្តាហ៍មុន ខ្ញុំបានទៅដូតទឹកនៅបារាយណ៍ទឹកថ្លា ។
៤. កូនខ្មែរត្រូវខំរក្សាកេរ្តិ៍ឈ្មោះឱ្យបានរុងរឿង ។
៥. ប្រជាជននាំគ្នាស្ទូចត្រីក្នុងស្ទឹងពោធិ៍សាត់ ។

សញ្ញាបដិសេធ សម្រាប់លុបសូរព្យញ្ជនៈ ឬស្រៈមិនឱ្យអានតាមសំណេរ ។

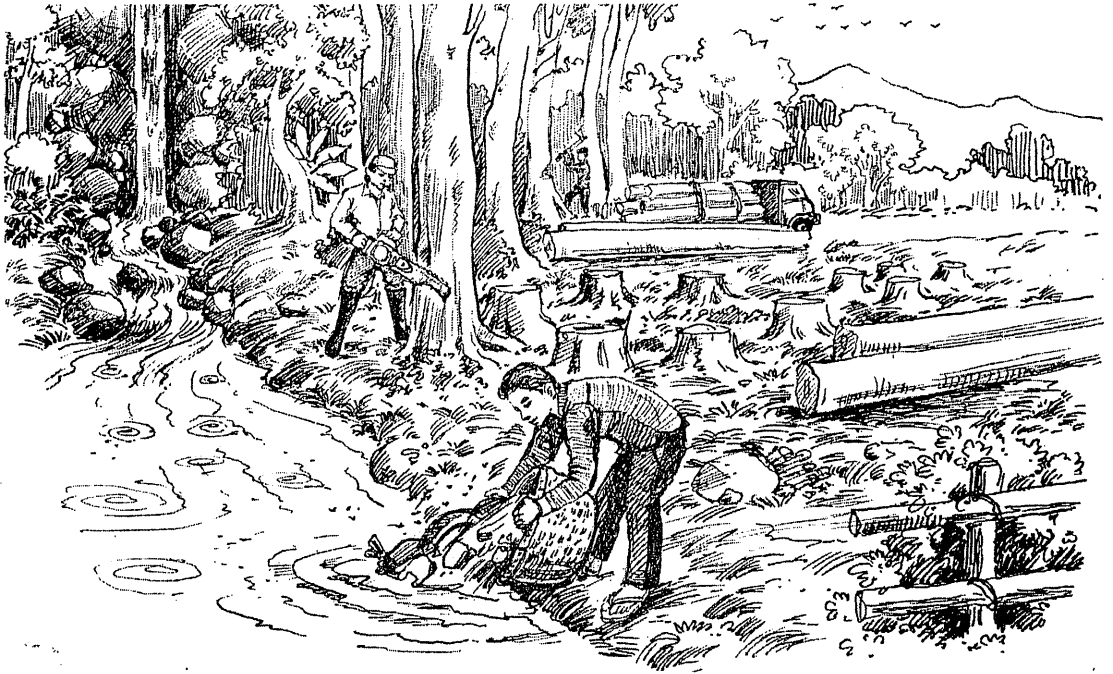
លំហាត់

- ក. ចូរអានពាក្យ ៖ រោទ៍ អាចម៍ ពាក្យពេចន៍ ព្រហស្បតិ៍ នាំអាទី សហគមន៍ គមនាគមន៍ អាពាហ៍ពិពាហ៍ ទេសចរណ៍ ។
- តើអក្សរណាខ្លះមិនត្រូវបានអាន ? ហេតុអ្វី ?
- ខ. ពាក្យឬកន្សោមពាក្យខាងក្រោមពុំទាន់ត្រឹមត្រូវទេ ។ ចូរចម្លងពាក្យ កន្សោមពាក្យ ទាំងនេះរួចបំពេញផ្នែកខ្វះរបស់ពាក្យ ឬកន្សោមពាក្យនីមួយៗឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។
១. ឧស្សាហ	៦. របាយការណ៍
២. ឧបករណ៍	៧. អភិវឌ្ឍន៍
៣. វេយ្យាករណ៍	៨. បដិវត្តន៍
៤. ឧទាហរណ៍	៩. អារម្មណ៍
៥. គមនាគមន៍	១០. ហេតុការណ៍

កំណាព្យ ៖ ទំនួញព្រះគង្គា

ចូរអានកំណាព្យ រួចឆ្លើយនិងសំណួរខាងក្រោម ។

(បទកាកគតិ)

មនុស្សជាតិទាំងឡាយ

កាប់ឈើព្រៃព្រឹក្ស

សំរាមសំណល់

លាមក មនុស្ស សត្វ

ខ្ញុំសូមអង្វរ

ខ្ញុំពិតមានគុណ

ម្តេចធ្វើអន្តរាយ

បង្កើតភ្លើងផ្សែង

បរិស្ថានខ្វះទឹក ។

គឺមិនដល់

បង្ហូរចូលទឹក

គ្មានអនាម័យ ។

ប្រើខ្ញុំឱ្យល្អ

ដល់អ្នកពេកក្រៃ

ទឹកជាជីវិត ។

ចំពោះខ្លួនឯង

រឹងរាំងក្តៅហែង

ជាតិពុលសន្លឹក

កខ្វក់ពន្លឹក

គ្រប់អ្នកអាស្រ័យ

សន្សំកែច្នៃ

(ដកស្រង់ចេញពីសៀវភៅ គុណភាពជីវិតផ្ដោតលើការអប់រំសុខភាពអនាម័យនិងទឹកស្អាត)

សំណួរ

១. តើការកាប់ព្រៃឈើ នាំឱ្យមានផលអាក្រក់អ្វីខ្លះ ?
២. តើមនុស្សយើងបានធ្វើអ្វីខ្លះ ប៉ះពាល់ដល់ប្រភពទឹក ?
៣. តើទឹកអង្ករយើងឱ្យធ្វើអ្វីខ្លះ ?
៤. បើគ្មានទឹក តើមនុស្សអាចរស់នៅបាន ឬទេ ?
៥. ដើម្បីថែរក្សា និងការពារប្រភពទឹក តើយើងត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះ ?

លំហាត់

- ក. ចូរអានកំណាព្យឡើងវិញ រួចរកពាក្យចូននិងពាក្យខាងក្រោម ។
១. ទាំងឡាយ ចូននិង <i>អន្តរាគមន៍</i>	ឯង ចូននិង <i>ផ្សេងៗ និង ប្លែកៗ</i>
២. សំណល់ ចូននិង <i>ស្រស់</i>	សន្លឹក ចូននិង <i>ច្រក និង ទឹក</i>
៣. អង្ករ ចូននិង <i>ស្រូវ</i>	អាស្រ័យ ចូននិង <i>ព្រះ និង កែច្នៃ</i>
៤. ទឹក ចូននិង <i>ពន្លឺ</i>	អនាម័យ ចូននិង ... (ពាក្យចូន ឆ្លងវគ្គ) <i>រាងកាយ ថ្លៃ និង កែច្នៃ</i>
- ខ. ចូរច្រៀងចម្រៀងខាងក្រោម រួចឆ្លើយនិងសំណួរ ។

បើស្រីស្លកុក

បើស្រីស្លកុក	ស្លនឹងទឹកថ្លា
ត្បិតកុកវាថា	សាច់វាស្អាតណាស់ ។
ទាំងរោមទាំងស្លាប	ដុះរាបក្រៃក្រាស់
មុខគួរស្អាតណាស់	កុំឱ្យមានហ្មង ។
វាបានជាឆ្កោយ	មកជាប់ជង់បង ។
អាណិតវាផង	ត្បិតវាអង្វរ ។
១. ហេតុអ្វីបានជាកុកប្រាប់គេថា បើស្លវា ឱ្យស្លនឹងទឹកថ្លា ?
  ២. ចូររកពាក្យចូននិងពាក្យ ថ្លា ណាស់ ក្រាស់ ហ្មង ។

សំណេរ

ក. ចូរបំពេញចន្លោះនៃអត្ថបទពាក្យភាព្យខាងក្រោម ដោយជ្រើសរើសពាក្យក្នុងប្រអប់ ។

ថ្ងៃ	ភ្លេច	បរិស្ថាន	ពេជ្រ	រាក់	ថ្លៃ	ប្រាណ	ប្រៃ	តម្លៃ	អ្នក	សំចៃ

ទឹកជាភារ មាន ^១ ថ្លៃ	ព្រឹកល្ងាច យប់ ^២ ខ្វះមិនបាន
បោកគក់សម្អាតលុបលាង ^៣ ប្រាណ	ធ្វើឱ្យ ^៤ យើងល្អជាក់ ។
មនុស្ស សត្វ ^៥ រុក្ខជាតិផងទាំងឡាយ	បានរស់គ្រប់កាយយ៉ាងប្រសូក្ស
ទឹកសាប ទឹក ^៦ ប្រទោះជ្រៅ ^៧ ព័ក	ចិញ្ចឹមរូប ^៨ រៀងរាល់ថ្ងៃ ។
ដូច្នេះទឹកប្រៀបថ្លៃលើស ^៩ ព្រៃ	គ្រប់ប្រាណ ^{១០} កុំ ^{១១} អនាម័យ
សម្អាត បន្សុទ្ធហើយកែ ^{១២} ថ្ម	ប្រើដោយ ^{១៣} ជានិរន្តរ៍ ។

ខ. ចូរបំពេញចន្លោះល្បះខាងក្រោម ឱ្យបានសមស្រប ។

១. យើងត្រូវហូបទឹក...ជាប្រចាំ ។
២. ការប្រើប្រាស់ទឹក...នាំឱ្យមានជំងឺភ្នែក ជំងឺ... ។
៣. បើយើងធ្វើឱ្យទឹកកខ្វក់ ប្រៀបដូចជាបំផ្លាញ...ខ្លួនឯង ។
៤. ជំងឺដែលឆ្លងតាមការហូបទឹកកខ្វក់ មាន... ។
៥. យើងត្រូវ^១ថ្លៃល្បះ... ប្រភពទឹកឱ្យបាន... ។

គ. ចូរតែងល្បះនឹងពាក្យខាងក្រោមឱ្យបានមួយល្បះក្នុងមួយពាក្យ ។

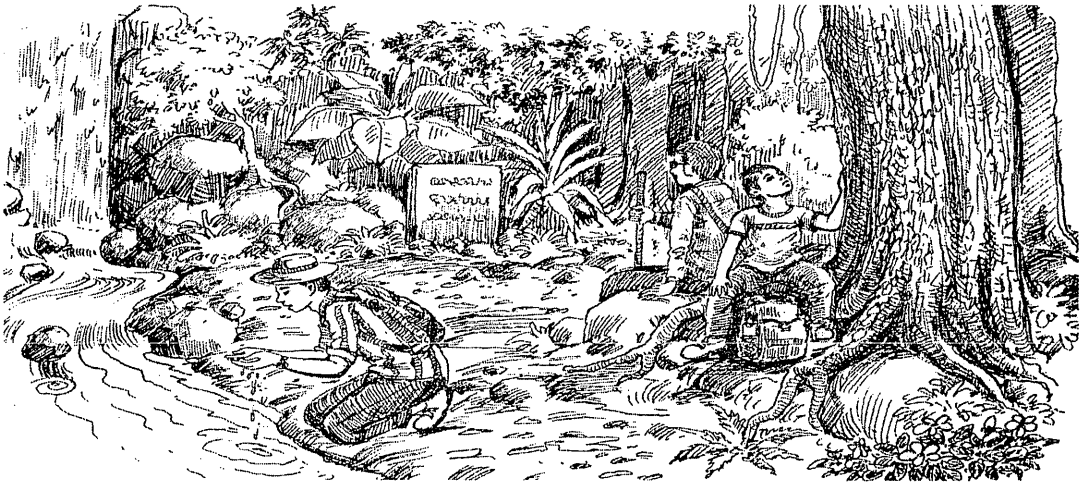
១. ទឹកស្អាត ៖ យើងត្រូវ^១ថ្លៃទឹកស្អាតជាដាច់ខាត^២ថ្ងៃ..... ។
២. ទឹកកខ្វក់ ៖ ពេលយើង^៣ទឹកកខ្វក់^៤ទឹកកខ្វក់យើងបាន^៥ទឹកស្អាត..... ។
៣. ទឹកភ្លៀង ៖ ទឹកភ្លៀង^៦ទឹកភ្លៀងស្អាត^៧ស្អាត..... ។
៤. ទឹកអណ្តូង ៖ ..... ។

រឿង ទឹកជ្រោះបរិសុទ្ធ

ចូរអានរឿងខាងក្រោម រួចឆ្លើយនិងសំណួរ ។

រដូវប្រាំង ព្រះអាទិត្យផ្សព្វផ្សាយកម្សុល ក្តៅគ្រប់ទិសទី ។ អ្នកដំណើរបីនាក់ បានចូលឈប់សម្រាក ក្រោមម្លប់ឈើជិតក្បាលជ្រោះមួយ ហើយនាំគ្នាចូលទៅអាស្រ័យទឹកជ្រោះដ៏ថ្លាយង់នោះ ។ នៅពីលើប្រភពនៃទឹកនេះ មានស្លាកថ្មមួយចារឹកជាអក្សរថា ៖ “ សូមឱ្យទឹកជ្រោះនេះ បានជាតួយ៉ាងដល់មនុស្សគ្រប់គ្នា ” ។

លុះអ្នកដំណើរទាំងបី បានអានប្រស្នានេះចប់ក៏នាំគ្នា ដោះស្រាយសេចក្តី តាមបញ្ហារឿងខ្លួន ។

អ្នកដំណើរម្នាក់ បញ្ចេញយោបល់មុនគេ ៖ “ ទឹកជ្រោះហូរចេញពីដីជានិច្ច ហូរទៅឆ្ងាយជាមួយនឹងទឹកជ្រោះឯទៀត ហើយប្រមូលគ្នាបង្កើតបានជាស្ទឹងមួយ យ៉ាងណាមិញ “ ចំណែកមនុស្សយើង ត្រូវខំធ្វើការដូចទឹកជ្រោះដែលហូរមិនឈប់យ៉ាងនោះដែរ ទើបមានសម្បត្តិស្តុកស្តម្ភ ” ។

អ្នកដំណើរម្នាក់ មានវ័យក្មេងជាងគេ បានឆ្លើយកាត់ឡើង ៖ “ បើតាមខ្ញុំយល់ បញ្ហានេះបានសេចក្តីថា មនុស្សត្រូវតាំងចិត្តគំនិតឱ្យស្អាតស្អំ ឱ្យល្អបរិសុទ្ធដូចទឹកជ្រោះនេះ ឯងដើម្បីឱ្យមនុស្សទូទៅ មានយើងជាដើមបានចូលពំនាក់អាស្រ័យយកកម្លាំង ។ តើមានប្រយោជន៍អ្វី ទឹកដែលហូរពាសដីប្រកបដោយកកស្ទះ អ្នកណាផឹកទឹកនោះបាន? ” ។

អ្នកដំណើរដែលចាស់ជាងគេ ញញឹមហើយនិយាយ ៖ “យុវជនយើងនិយាយត្រូវណាស់ នេះជាមេរៀនមួយដែលយើងរកឃើញនៅទីនេះ ។ អ្នកណាស្រេកឃ្លាន ជ្រោះបានបញ្ចេញទឹកបរិសុទ្ធ ឱ្យផឹកតាមតម្រូវការ ។ ជ្រោះជាតួយ៉ាងសម្រាប់មនុស្ស ឱ្យតាំងចិត្តធ្វើល្អចំពោះជនទូទៅ ដោយលះបង់ប្រយោជន៍គ្រប់យ៉ាង ដោយគ្មានទារសំណង គ្មានទាររង្វាន់ ឬអំណរគុណឡើយ” ។

សំណួរ

១. ហេតុអ្វីបានជាអ្នកដំណើរទាំងបី ចូលជ្រកក្រោមម្លប់ឈើ?
២. តើអ្នកដំណើរយើងធ្វើអ្វី នៅពេលចូលជ្រកក្បែរទឹកជ្រោះ?
៣. តើទឹកជ្រោះមានលក្ខណៈដូចម្តេច?
៤. តើពួកគេបានឃើញអ្វី នៅលើប្រភពទឹក? តើស្លាកនោះមានសេចក្តីដូចម្តេច?
៥. តើអ្នកដំណើរទី១ យល់ថា ប្រស្នានោះមានន័យដូចម្តេច?
៦. តើអ្នកដំណើរទី២ យល់ថា ប្រស្នានោះមានន័យដូចម្តេច?
៧. តើអ្នកដំណើរទី៣ យល់ថា ប្រស្នានោះមានន័យដូចម្តេច?

លំហាត់

- ក. ចូរប្រាប់តួអង្គ និងកាលអាកាស (ពេលវេលា និងទីកន្លែង) នៅក្នុងរឿងខាងលើ ។
- ខ. តើរឿងនេះចង់អប់រំដូចម្តេច ? ចូរប្រើសរសេរចម្លើយមួយត្រឹមត្រូវ ។
- ☐ ១. រឿងនេះអប់រំមនុស្សឱ្យខំធ្វើការងារ ដើម្បីឱ្យមានទ្រព្យសម្បត្តិ ។
  - ☐ ២. រឿងនេះអប់រំមនុស្សឱ្យចេះសាមគ្គីភាព ដើម្បីបានជាកម្លាំងរឹងមាំ ។
  - ☐ ៣. រឿងនេះអប់រំមនុស្សឱ្យព្យាយាមធ្វើចិត្តល្អ ចំពោះមនុស្សទូទៅ ។

សំណេរ

ចូរពិនិត្យរូបភាពទឹកព្រែក រួចសរសេរកថាខណ្ឌទាក់ទងនឹងរូបភាព ។

ការសម្តែងមតិអំពីទឹកស្អាត

សុគន្ធនិងមិត្តភក្តិបានពិភាក្សាគ្នា អំពីប្រភពទឹកស្អាត ។

ចូរអានការបញ្ចេញមតិរបស់ពួកគេ ។ តើគេនិយាយដូចម្តេចខ្លះ ?

- សុគន្ធ : សព្វថ្ងៃមនុស្សយើងប្រើប្រាស់ ទឹកបឹង ទឹកស្ទឹង ទន្លេ ទឹកអណ្តូង ឬទឹកភ្លៀង ។ គេនិយាយថា ត្រូវប្រើទឹកស្អាតទើបមានសុវត្ថិភាព ប៉ុន្តែយើងមិនដឹងថា ទឹកប្រភេទណាជាទឹកស្អាត ?
- វារី : ខ្ញុំយល់ថា ទឹកដែលយើងផឹកទៅពុំមានគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាព នោះហើយជាទឹកស្អាត ឬទឹកមានអនាម័យ ។
- ពិដោរ : ចំណែកខ្ញុំវិញយល់ថា ទឹកស្អាតប្រកបដោយសុវត្ថិភាព ជាប្រភពទឹកដែលគ្មានក្លិន គ្មានមេរោគបង្កជំងឺ និងគ្មានជាតិគីមី ។
- វារី : ម្យ៉ាងទៀត ទឹកស្អាតសម្គាល់លើទឹកគ្មានពណ៌ ថ្លាគ្មានភាពល្អក់ឡើយ ។
- សុគន្ធ : ខ្ញុំយល់ហើយ អរគុណ!

ដើម្បីសម្តែងមតិ គេច្រើនប្រើពាក្យ : ខ្ញុំយល់ថា ខ្ញុំគិតថា តាមគំនិតខ្ញុំ តាមខ្ញុំយល់... ។

លំហាត់

ចូរអ្នកនិយាយសម្តែងមតិ អំពីប្រធានបទណាមួយដោយប្រើកាយវិការ ឥរិយាបថ និងទឹកមុខឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

អ្នកអាចជ្រើសរើសប្រធានបទណាមួយខាងក្រោម ។

- ផលអាក្រក់នៃការហូបទឹកមិនស្អាត
- ការថែរក្សាប្រភពទឹកឱ្យបានស្អាត ។

ការពណ៌នាអំពីប្រយោជន៍នៃទឹក

ចូរអានអត្ថបទខាងក្រោម ។ តើអត្ថបទនេះរៀបរាប់អំពីអ្វីខ្លះ ?

ខ្ញុំរស់នៅក្នុងភូមិមួយ ដែលស្ថិតនៅតាមមាត់ព្រែកមុខកំពូល ។ ព្រែកនេះ ផ្តល់ទឹកសម្រាប់អ្នកភូមិប្រើប្រាស់សព្វថ្ងៃយ៉ាង ។ ពួកគេដងទឹកព្រែកយកទៅដូត បោកខោអាវ ដាំស្ពាន និងផឹក ។ ក្រៅពីនេះ ព្រែកមុខកំពូលផ្តល់ទឹកសម្រាប់ស្រោចបន្លែ និងសម្រាប់ធ្វើស្រែប្រាំងថែមទៀត ។ ព្រែកនេះ បង្កលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការធ្វើដំណើរទៅមករបស់អ្នកភូមិ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ព្រែកនេះមានត្រីច្រើនប្រភេទដូចជាត្រីឆ្កិន ត្រីលេញត្រីក្អែក ត្រីសណ្តាយ ... ។ គេអាចរកត្រី លៀស និងគ្រំ នៅក្នុងព្រែកយកទៅធ្វើអាហារ និងលក់ទៀតផង ។ រដូវសម្រកនៅតាមមាត់ព្រែក អ្នកភូមិខ្ញុំដាំពោត ដំឡូង សណ្តែកដីបានផលណាស់ ។

ព្រែកនេះ ផ្តល់ផលប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងទើបអ្នកភូមិខ្ញុំ ខិតខំថែទាំព្រែកឱ្យស្អាតជាតិច្ច ។

លំហាត់

ចូរអ្នកសរសេរអត្ថបទខ្លីមួយ ពណ៌នាអំពីប្រយោជន៍នៃប្រភពទឹកណាមួយនៅក្នុងភូមិអ្នក ដោយប្រើប្រាស់អត្ថបទខាងលើ និងសំណួរខាងក្រោមជាជំនួយ ។

១. តើនៅក្នុងភូមិអ្នកមានទន្លេ ស្ទឹង ឬព្រែកដែរ ឬទេ ?

២. តើស្ទឹង ឬទន្លេ ព្រែកនោះមានឈ្មោះអ្វី ?

៣. តើប្រភពទឹកនោះមានប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ ? (ប្រើប្រាស់ ដូត ស្រោចដំណាំ ធ្វើស្រែ ផ្តល់ត្រី...)

៤. តើអ្នកពេញចិត្តនឹងទន្លេ ស្ទឹង ឬព្រែកនោះដែរ ឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?

៥. តើអ្នកត្រូវធ្វើដូចម្តេច ដើម្បីឱ្យប្រភពទឹកនោះស្អាតជាតិច្ច ?

សត្វនៅប្រទេសយើង

សត្វស្រុកជាច្រើនជួយការងារកសិករ ។ សត្វព្រៃកុះករកំដរធម្មជាតិ ។
ដើម្បីរក្សាពូជសត្វឱ្យនៅសម្បូរ តើអ្នកត្រូវចូលរួមធ្វើអ្វីខ្លះ ?

កំណាព្យបទ ភាគគតិ

កំណាព្យខ្មែរមានច្រើនបទ ហើយបទនីមួយៗខុសប្លែកគ្នាអាស្រ័យចំនួនព្យាង្គ និង ឃ្លាច្រើន ឬតិច ។ បទកាកគតិមានន័យថា “ដំណើរភ្លែក” ជាបទដែលគេនិយមប្រើច្រើន ជាងគេ ។

ចូរអានកំណាព្យខាងក្រោមនេះ ។ អក្សរដិតក្នុងឃ្លានីមួយៗ ជាពាក្យចូនក្នុងបទ
កាកគតិ ។

**សត្វព្រៃជាតិជា
ពីភូមិពិសេក**

ថ្ងៃភ័យយប់ព្រួយ
ខ្លាចព្រាត់ប៉ីកូន

ទំនួញសត្វព្រៃ

ម៉ែគីម៉ែតា

ចង់ស្វែងរកកាយ

ថែកបាក់គ្រួសារ ។

ក្នុងចិត្តរបស់យើង

ប្រសូន្យសង្ខារ

ព្រានចិត្តកំណាច ។

រស់នៅសន្តោយ

នៅតែខ្ចាត់ខ្ចាយ

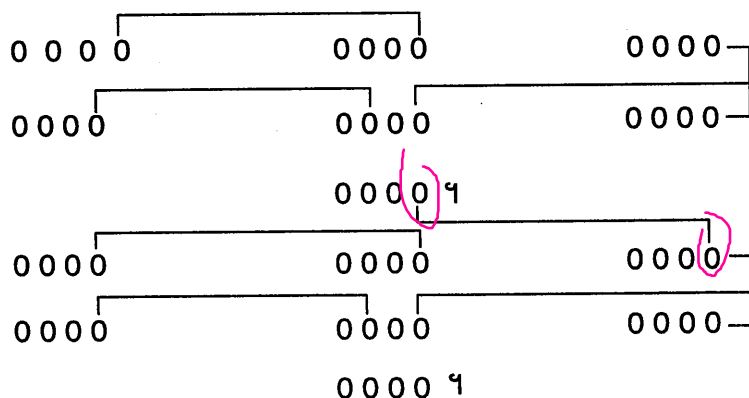
ញាប់ញ័រឱ្យ

ដោយដៃប្អូនៗ

ក. រង្វាស់កាព្យ

បទកាកតតិក្នុងមួយវគ្គមាន៧ឃ្លា ។ ក្នុងមួយឃ្លាមាន៤ព្យាង្គ ។

ខ. ចំណាប់ចម្លង

១. ចូនក្នុងវគ្គ

ទី៤ នៃឃ្លាទី៥ ចូននិងព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី៦ ។

កំណាព្យខ្លះ ព្យាង្គទី៤នៃឃ្លាទី៤ ចូននិងព្យាង្គទី២នៃឃ្លាទី៥ ។

២. ចូនឆ្លងវគ្គ

ព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី៧ក្នុងវគ្គទី១ចូននិងព្យាង្គទី៤ នៃឃ្លាទី៣ក្នុងវគ្គទី២ ។

គ. ចង្វាក់ ៖ បទនេះ មានចង្វាក់ស្មើមិនលើកដាក់ តែរន្តើន ហើយទម្លាក់សំឡេង
លើព្យាង្គទី២នៃឃ្លានីមួយៗ ។

ឃ. បរិយាកាស ៖ បទនេះ គេប្រើសម្រាប់ពណ៌នាទឹកនៃឆ្នង តួអង្គ ធម្មជាតិ ។ គេអាច
យកបទនេះ ប្រើក្នុងការសម្តែងទុក្ខសោកផងដែរ ។

កំណាព្យ ជាអត្ថបទដែលតាក់តែងឡើងជាពាក្យកាព្យ ដោយរៀបចំជាឃ្លា ជា
វគ្គតាមក្បួនខ្នាតត្រឹមត្រូវ ប្រកបដោយចំណាប់ចូន និងចង្វាក់ដែលអាចនាំអារម្មណ៍
អ្នកអាន ឬអ្នកស្តាប់ឱ្យរំភើប ឬលន្លងលន្លោចតាមបទនីមួយៗ ។

លំហាត់

ចូរជ្រើសរើសពាក្យ ដើម្បីបំពេញចន្លោះអត្ថបទកាព្យឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

រស់	មេបា	បាន	គប់	លឿឈ្មោះ	ឱរា	ថ្កើងថ្កាន	គ្រប់ប្រាណ

មេត្តាបញ្ឈប់

ឱ្យយើងបានសុខ

ពួកយើងបាន

អ្នករួមការពារ

បរមាញ់កាប់

បាត់ចុក

ក្នុងព្រៃសួសាន ។

ជាតិក៏

រាល់គ្នា

មានព្រៃមានសត្វ ។

អស់សត្វរុក្ខា

ជួបជុំខ្លួន។

រុងរឿង

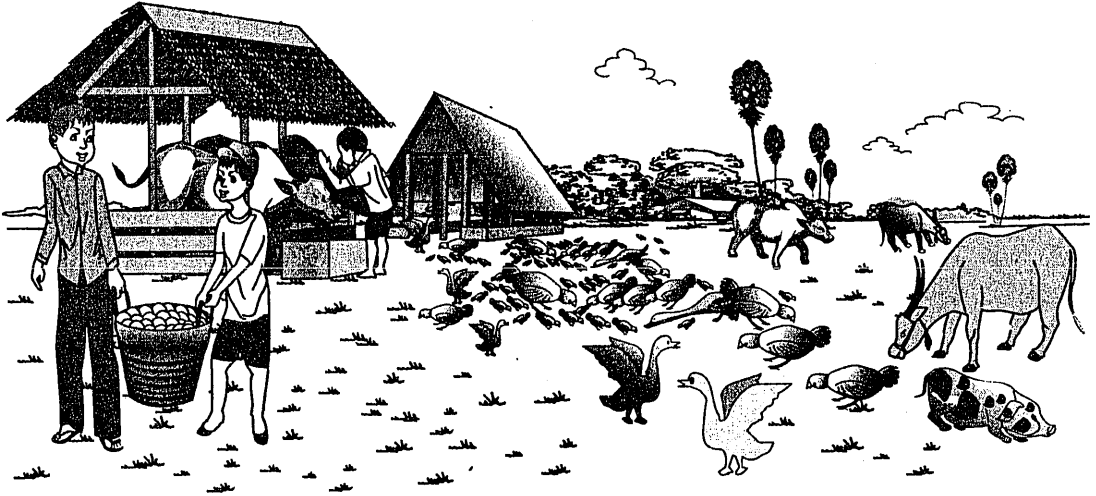
ជម្នះឱ្យបាន

មេសូត្រ ៖ ប្រយោជន៍នៃសត្វស្រុក

ចូរសូត្រមេសូត្របទកាកគតិ រួចឆ្លើយនឹងសំណួរ ។

សត្វឆ្កែនិងឆ្កា
ឆ្កែនៅយាមផ្ទះ

គោក្របីសេះ
និងអូសរទេះ

ក្ដានជ្រូកមាន់ទា
វាផ្តល់សាច់ស៊ីត

ចិញ្ចឹមបានច្រើន
កូនអើយចូរខំ

ពួកវាធ្វើការ
ឆ្មារទះសង្ក្រប់
មិនហ៊ាននៅក្បែរ ។

វាមានចំណេះ
ឥតរេះគេចកែ
ធ្វើស្រែចម្ការ ។

គេចិញ្ចឹមវា
ផ្គង់ផ្គត់គ្រួសារ
យកទៅទិញគេ ។

ប្រាក់កាសនិងកើន
សន្សំនឹងគេ
ជួយមើលថែផង ។

ឥតមានឈរឈប់
កណ្ដុររាល់យប់

ចេះភ្ជួររាស់ស្រែ
ជួយម្ចាស់ផងដែរ

ធ្វើជាអាហារ
មិនខាតថវិកា

មិនខ្វះថាយទេ
ឆ្លៀតពេលទំនេរ

សំណួរ

១. តើសត្វឆ្កែឆ្កាបជួយធ្វើអ្វីខ្លះ ?
២. គោក្របីសេះជួយធ្វើអ្វីខ្លះ ?
៣. តើក្បាលជ្រូកមានទាផ្តល់អ្វីខ្លះដល់យើង ?
៤. ដើម្បីឱ្យបានថវិកាច្រើន តើអ្នកត្រូវធ្វើអ្វីខ្លះ ?

លំហាត់

ក. តើវគ្គទី១នៃកំណាព្យនិយាយអំពីអ្វី ? ចូរប្រើសរសេរឆ្លើយមួយត្រឹមត្រូវ ។

- ☐ ១. ឆ្កែឆ្កាបប្រឡែងនឹងកណ្តុរ ។
- ☐ ២. ឆ្កែចេះយាមផ្ទះ ឆ្កាចេះចាប់កណ្តុរ ។
- ☐ ៣. ឆ្កែឆ្កាពូកែចាំផ្ទះ ។

ខ. តើវគ្គទី២នៃកំណាព្យនិយាយអំពីអ្វី ? ចូរប្រើសរសេរឆ្លើយមួយត្រឹមត្រូវ ។

- ☐ ១. ក្របី គោ សេះ ចូលចិត្តគេចវេះ ។
- ☐ ២. ក្របី គោ សេះ ចេះជួយការងារស្រែចម្ការ ។
- ☐ ៣. ក្របី គោ សេះ ផ្តល់សាច់ជាអាហារ ។

គ. តើវគ្គទី៣នៃកំណាព្យនិយាយអំពីអ្វី ? ចូរប្រើសរសេរឆ្លើយមួយត្រឹមត្រូវ ។

- ☐ ១. គេចិញ្ចឹមមាន់ ទា ជ្រូក ក្បាល ដើម្បីយកសាច់ស៊ីតាមអាហារ ។
- ☐ ២. គេចិញ្ចឹមមាន់ ទា ជ្រូក ក្បាល ដើម្បីស្តាប់សំឡេងយំរបស់វា ។
- ☐ ៣. គេចិញ្ចឹមមាន់ ទា ជ្រូក ក្បាល ដើម្បីយកស្លាប ឬស្បែកធ្វើវត្ថុផ្សេងៗ ។

ឃ. តើវគ្គទី៤នៃកំណាព្យនិយាយអំពីអ្វី ? ចូរប្រើសរសេរឆ្លើយមួយត្រឹមត្រូវ ។

- ☐ ១. គេដាស់តឿនកូនឱ្យខិតខំដាំដំណាំឱ្យបានច្រើន ។
- ☐ ២. គេដាស់តឿនកូនឱ្យខិតខំចិញ្ចឹមនិងជួយថែរក្សាសត្វ ។
- ☐ ៣. គេដាស់តឿនកូនឱ្យខិតខំធ្វើស្រែចម្ការឱ្យទាន់ពេលវេលា ។

សំណេរ

ឃ្លាខាងក្រោមនេះនៅក្នុងកំណាព្យបទកាកគតិ ដែលមានចំណងជើងថា “បក្សីចង់ មានសេរីភាព” ។ ចូរបៀបឃ្លាក្នុងវគ្គទី១ និងវគ្គទី២ នៃកំណាព្យនេះ ឱ្យទៅជាកំណាព្យ បទកាកគតិដែលមានចំណាប់ចូលត្រឹមត្រូវ ។

វគ្គទី១ ៖ បក្សីបក្សា (ឃ្លាទី១)

ឃ្លាទី៤- មិនចង់ជាប់ទ្រូង

ម្ចាស់តាបទៀតណា ។ (ឃ្លាទី៧)

ឃ្លាទី៥- រស់ក្រោមគំនាប

ឃ្លាទី៦- រស់នៅត្រូវការ

ឃ្លាទី៣- សិទ្ធិសេរីភាព

ឃ្លាទី២- ក្នុងរង្វង់ដំទាប

វគ្គទី២ ៖ យើងចង់ហោះហើរ (ឃ្លាទី១)

ឃ្លាទី៣- ចំណង់ប្រាថ្នា

ឃ្លាទី៥- ទៅគ្រប់ទិស

មិនដូចជាប់ទ្រូង ។ (ឃ្លាទី៧)

ឃ្លាទី៦- ចង់ធ្វើដំណើរ

ឃ្លាទី៧- រីករាយកាយ

ឃ្លាទី៤- តាមចិត្តយើងចង់

គំនិតសំខាន់

នៅពេលអាន ឬស្តាប់អត្ថបទ កំណាព្យ ឬចម្រៀង យើងតែងចង់ដឹងថា តើអត្ថបទ កំណាព្យ ឬចម្រៀងនោះនិយាយអំពីអ្វី ។ យើងមិនអាចឆ្លើយបានភ្លាមទេ លុះត្រាតែអាន អត្ថបទទាំងនោះ ដោយវិភាគគំនិតនៅក្នុងឃ្លាល្អៗនីមួយៗ រួចសំយោគគំនិតតូចៗ ឬសេចក្តីលម្អិតសំខាន់ៗនៅក្នុងអត្ថបទនោះ ។

ចូរអានកំណាព្យខាងក្រោមនេះ រួចសន្និដ្ឋានគំនិតសំខាន់ ។

មាតុភូមិយើងតូចតែខ្លឹម

ត្បូងមាសស្ពាន់ថ្នល់ណែក

ព្រៃមានរមាំងរមាសក្តាន់

ជ្រកព្រៃឈូកស្រើសស្មៅក្របី

ដើមឈើល្អៗមានតម្លៃ

សុក្រនាងនួនបេងល្អល្អ

ធម្មជាតិបម្រើសម្បូរបែក

រើច្រើនអនេកមិនខ្វះអ្វី ។

ទន្សោងខ្លាំងថ្លាន់ខ្លាជីវី

បក្សាបក្សីច្រើនព្រៃក្រាស់ ។

យើងចេះកែច្នៃយកប្រើប្រាស់

កកោះធ្វើផ្ទះមាំកន្លង ។

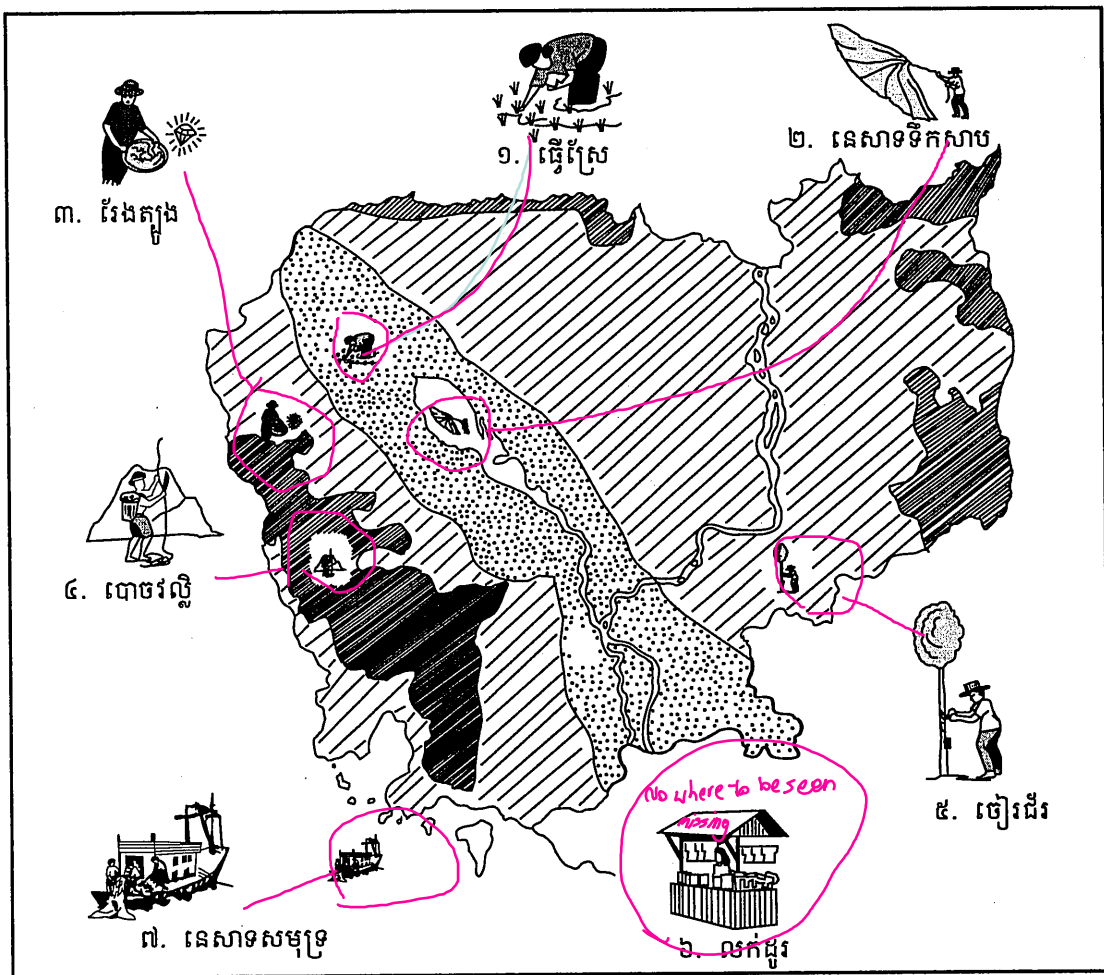
សមុទ្រទន្លេសម្បូរត្រី

បឹងបួស្ទឹងក្តីមិនខ្វះផង

ទឹកសាបទឹកប្រៃត្រីបង្កង

ផលលើសនាំឆ្លងទៅបរទេស ។

គំនិតសំខាន់របស់កំណាព្យខាងលើនេះគឺ “មាតុភូមិយើងសម្បូរសម្បត្តិធម្មជាតិ” ។

លំហាត់

ចូរអ្នកអានចម្រៀងខាងក្រោម រួចប្រាប់គំនិតសំខាន់នៃចម្រៀង ។

(អើយ) ស្រណោះទឹកដី

មានព្រៃព្រឹក្សា

ស្រណោះៗមធ្យា

ហែបហែលក្នុងទឹក ។

(អើយ) ស្រណោះសត្វយំ

ឱ្យខ្ញុំរែងនឹក

ចង់ឃើញៗល្ងាចព្រឹក

ប្រទេសកំណើត ។

ចម្រៀង “ ត្រូវការការពារសត្វព្រៃ ”

ក្រោយពីស្តាប់បទចម្រៀង ចូរឆ្លើយនិងសំណួរខាងក្រោម ។

១. តើចម្រៀងនេះអប់រំអ្នកណា ? ឱ្យធ្វើអ្វី ?

២. តើសត្វព្រៃមានប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ ?

លំហាត់

ក. ចូរច្រៀងចម្រៀងឡើងវិញ រួចរកពាក្យចូលនិងពាក្យ ៖

ស្វាយ

ប្រយ័ត្ន

ដូនតា

ក្តាន់

បក្សា

ខ. តើចម្រៀងនេះនិយាយអំពីអ្វី ? ចូររកគំនិតសំខាន់នៃចម្រៀង ដោយជ្រើសរើស ចម្លើយមួយសមស្រប ។

☐ ១. កូនខ្មែរមិនស្គាល់សត្វព្រៃ ។

☐ ២. កូនខ្មែរត្រូវជួយការពារសត្វព្រៃ ។

☐ ៣. កូនខ្មែរកុំបំភ្លេចដូនតា ។

សញ្ញាលេខទោ “ ៗ ”

ចូរអានឧទាហរណ៍ខាងក្រោម ។ តើសញ្ញាលេខទោសម្រាប់ប្រើដូចម្តេច ?

១. អ្នកភូមិខ្ញុំចិញ្ចឹមសត្វផ្សេងៗ តាមការចូលចិត្តរបស់ពួកគាត់ ។
២. គ្រួសារនីមួយៗធ្វើរបងព័ទ្ធជុំវិញផ្ទះ ដើម្បីកុំឱ្យសត្វចូលស៊ីដំណាំ ។
៣. ពេលទៅដើរលេងម្តងៗ ប្អូនខ្ញុំទិញតុក្កតារូបសត្វខ្លាជានិច្ច ។
៤. ក្នុងមួយថ្ងៃៗ ម្តាយខ្ញុំដាក់ចំណីឱ្យមាន់ទាស៊ីមួយដង ឬពីរដង ។

ឧទាហរណ៍ខាងលើបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា សញ្ញាលេខទោ “ ៗ ” សម្រាប់សរសេរខាងស្តាំពាក្យដែលត្រូវថាផ្ដនពីរដង ឱ្យថាដដែលៗដូចជាពាក្យ ផ្សេងៗ នីមួយៗ ម្តងៗ មួយថ្ងៃៗ ។

សញ្ញាលេខទោ “ ៗ ” សម្រាប់ផ្ដនពាក្យមួយម៉ាត់ ឬច្រើនម៉ាត់ឱ្យថាពីរដងដដែលៗ ។

កត់សម្គាល់ ៖ លេខទោប្រើបានចំពោះតែពាក្យខ្មែរសុទ្ធ ។

ពាក្យ “ នានា ” ជាពាក្យបាលី មិនត្រូវប្រើសញ្ញាលេខទោ “ ៗ ” ទេ ។

ឧទាហរណ៍ ៖ ប្រទេសនានា ខេត្តនានា ។

លំហាត់

ក. ចូរប្រើសរសេរពាក្យក្នុងប្រអប់ ដើម្បីបំពេញល្អះខាងក្រោមឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។

រឿយៗ

គ្រប់ៗ

ដដែលៗ

ថ្មមៗ

ប្លែកៗ

១. ជីតាខ្ញុំ បានដាស់តឿនខ្ញុំជា... ថា កុំឱ្យរត់លេងក្បែរសត្វគោ ក្របី ។

២. ឥឡូវនេះ ក្នុងស្ថានសត្វភ្នំតាម៉ៅ មានចិញ្ចឹមសត្វ... ជាច្រើន ។

៣. ឪពុកខ្ញុំ អង្អែលក្បាលអាពាហ៍ពិពាហ៍យ៉ាង... ។

៤. យើងត្រូវចូលរួមការពារសត្វព្រៃ ឱ្យបាន... គ្នា ។

៥. សៀវភៅរូបសត្វនេះ មានរូបភាព... ។

ខ. ចូរតែងល្អះដោយប្រើពាក្យ ដែលមានសញ្ញាលេខទោឱ្យបានពីរល្អះ ។

ជីវិតសត្វព្រៃ

ចូរអានអត្ថបទ រួចឆ្លើយនិងសំណួរ ។

មុនឆ្នាំ១៩៧០ ប្រទេសកម្ពុជាយើងសម្បូរទៅដោយព្រៃឈើ និងសត្វព្រៃច្រើន
អនេក ។ សត្វទាំងនោះមានដូចជា ខ្លា ដំរី រមាស រមាំង ទន្សោង គោព្រៃ ខ្នង ច្រើស ក្តាន់
ឈ្លូស ត្រជក់ កុក ក្រសារ ក្អែក ទីទុយ មៀម ... ។

បច្ចុប្បន្ននេះ សត្វទាំងនោះបានបាត់បង់មួយចំនួនធំ ហើយសត្វខ្លះទៀតឈានទៅ
ដល់ការផុតពូជដូចជា រមាស គោព្រៃ ខ្លាដំបង ក្លោក ... ។ មូលហេតុដែលធ្វើឱ្យសត្វព្រៃ
ទាំងនោះចេះតែហិនហោចទៅៗ គឺសង្គ្រាម ។ សង្គ្រាម បានធ្វើឱ្យសត្វព្រៃស្លាប់ជាច្រើន
ហើយខ្លះទៀតបានរត់ទៅជ្រកពួននៅប្រទេសជិតខាង ។ ការកាប់ទន្រ្ទានព្រៃឈើ ដើម្បី
យកដីធ្វើអាជីវកម្ម ក៏ជាមូលហេតុដែលនាំឱ្យសត្វព្រៃវិនាសគ្មានសល់ដែរ ។

ដូច្នេះ ដើម្បីការពារសត្វព្រៃ ឱ្យគង់វង្សបានយូរអង្វែង យើងទាំងអស់គ្នា គប្បីចូល
រួមជាដើមឈើឱ្យបានច្រើន តាមសហគមន៍រៀងខ្លួន និងមិនត្រូវកាប់ព្រៃឈើ ឬបរបាញ់
សត្វខុសច្បាប់ឡើយ ។

សំណួរ

១. ចូររាប់ឈ្មោះសត្វព្រៃនៅប្រទេសកម្ពុជាដែលបួនឆ្នាំស្គាល់ ។
២. ហេតុអ្វីបានជាសត្វទាំងនោះ រងនូវការវិនាសបាត់បង់ ?
៣. ដើម្បីការពារសត្វព្រៃ តើអ្នកត្រូវធ្វើដូចម្តេចខ្លះ ?
៤. តើព្រៃឈើ និងសត្វព្រៃផ្តល់ប្រយោជន៍អ្វីខ្លះដល់ប្រទេសជាតិ ?

លំហាត់

ចូរបង្ហាញទំនាក់ទំនងហេតុ និងផល ក្នុងល្បះខាងក្រោម ។ តើឃ្លាណាជាហេតុ ឃ្លាណាជាផល ?

១. ប្រទេសកម្ពុជាសម្បូរសត្វព្រៃ ព្រោះមានព្រៃឈើច្រើន ។
២. សត្វព្រៃខ្លះឈានដល់ការផុតពូជ ដោយសារគ្មានការអភិរក្ស ។
៣. សត្វព្រៃនៅគង់វង្សបាន ព្រោះយើងចូលរួមការពារវា ។

សំណេរ

- ក. ចូរសរសេរល្បះខាងក្រោមនេះឡើងវិញឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ។
  ១. ក្នុងមួយឆ្នាំមួយឆ្នាំ សត្វបានបាត់បង់ទៅបាត់បង់ទៅ ដោយសារមនុស្ស ។
  ២. សត្វ វត្ថុផ្សេងផ្សេងដែលដាក់តាំងនេះ គេយកមកពីខេត្តនានាក្នុងប្រទេស ។
  ៣. សំនិងបួនបួនវា ចេះជួយដាក់ចំណីឱ្យមាន់ទាស៊ី ជំនួសឱ្យពុកម្តាយវា ។
  ៤. ប្រជាជនភូមិខ្ញុំ តែងតែភ្ញាក់ពីព្រលឹម ហើយទៅប្រកបមុខរបររៀងរៀងខ្លួន ។
- ខ. ចូរប្រើសញ្ញាលេខទៅ “ៗ” ក្នុងល្បះខាងក្រោម ដើម្បីឱ្យមានន័យត្រឹមត្រូវ ។
  ១. នៅស្រុកស្រែ តាមផ្ទះនីមួយៗគេច្រើនចិញ្ចឹមគោក្របី ។
  ២. ព្រឹកព្រលឹមស្រាង ឪពុកខ្ញុំដឹកគោក្របីទៅភ្នំស្រែ ។
  ៣. ក្នុងមួយថ្ងៃ ខ្ញុំឃើញគេដឹកសត្វ និងទិញទំនិញផ្សេង ។
- គ. ចូរតែងល្បះទាក់ទងនឹងសត្វឱ្យបានបីល្បះដោយប្រើសញ្ញាលេខទៅ ។

រឿង កញ្ជ្រោងនិងមាន់ចៃ

ចូរអានអត្ថបទ រួចឆ្លើយនិងសំណួរ ។

មានកញ្ជ្រោងមួយ ដើរទៅឃើញមាន់ចៃទំលើប្រគាបឈើ ។ វាចង់ស៊ីមាន់ចៃ ទើបនិយាយជាឧបាយកលទៅកាន់មាន់ចៃថា ៖

- នែមាន់ចៃសម្លាញ់អើយ! ព្រះឥន្ទ្រទ្រង់ត្រាស់ប្រើខ្ញុំឱ្យកាន់អាជ្ញាមកប្រកាសប្រាប់បណ្តាមិត្ត ដែលធ្លាប់ចងពៀរសត្រូវនឹងគ្នា ឱ្យរាប់អានគ្នាពីថ្ងៃនេះទៅ ។ ដូច្នេះ យើងជាសម្លាញ់នឹងគ្នា ចាប់ពីពេលនេះទៅ ចូរអ្នកចុះមកឱ្យខ្ញុំថើបបន្តិចមកអេះ ។ ឯមាន់ចៃមានប្រាជ្ញាវាងវៃក៏តបភ្លាម ៖
- អើបងកញ្ជ្រោងអើយ! ខ្ញុំចង់ទៅទទួលសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលនឹងបងដែរ ។ តែខ្ញុំមកជាមួយបងឆ្កែ គាត់ទៅរកស៊ីទីព្រៃបាត់ពុំទាន់មកដល់ ។ យើងចាំ ជួបជុំគ្នាទាំងបីប្រាណនឹងបានក្រសោបឱបគ្នា តាមក្តីស្និទ្ធស្នាលតែម្តង ។
- មាន់ចៃនិយាយចប់ហើយ ធ្វើបែរសម្លឹងរកមើលឆ្កែ ហើយស្រែកថា ៖

- អើយបងសុនខអញ្ជើញមកហើយ! ឆាប់ចូលមក! បងកញ្ឆោងគាត់មករង់ចាំបង ។ ឯកញ្ឆោងឮថា ឆ្កែមកក៏ភិតភ័យ ព្រោះខ្លួនខ្លាចឆ្កែខាំស៊ី ទើបម្នីម្នាវត់ចេញពីទីនោះចូលព្រៃទៅ ។ មានចែកវិតតែបង្កោ ៖
- បងកញ្ឆោងកុំអាលទៅណា បងសុនខមកដល់ហើយ! ឯកញ្ឆោងក៏ឆ្លើយ ៖
- អាជ្ញាក្តោណាស់នៅមិនបានទេ! ថាហើយកញ្ឆោងរត់ចូលព្រៃទៅ ។ មានចែកស្រែកឡូកឱ្យកញ្ឆោង ៖
- ចោលម្សៀត! ចេះមកពោលពាក្យថាកាន់ព្រះរាជអាជ្ញា មកប្រកាសឱ្យសត្វជាសត្រូវនឹងគ្នាជាតានឹងគ្នាតែងឯងនិងអញ ចុះបងឆ្កែនិងឯងត្រឡប់ជាមិនសាមគ្គីវិញ ។ នរណាជឿបានពាក្យមិនទូទៅយ៉ាងនេះ ។

(ដកស្រង់ពីកម្រងរឿងនិទានថ្នាក់ទី ២ បោះពុម្ព ឆ្នាំ១៩៨៦)

សំណួរ

១. ក្នុងរឿងនេះ តើមានតួអង្គអ្វីខ្លះ ?
២. តើកញ្ឆោង ឃើញមានចែនៅឯណា ?
៣. តើកញ្ឆោង និយាយដូចម្តេចខ្លះទៅកាន់មាន់ចែ ?
៤. តើមាន់ចែជឿតាមការប្រកាសរបស់កញ្ឆោងដែរ ឬទេ ? ព្រោះអ្វី ?
៥. ហេតុអ្វីបានជា កញ្ឆោងរត់ចូលព្រៃបាត់ទៅ ?
៦. តើរឿងនេះ កើតនៅពេលណា ? នៅកន្លែងណា ?

លំហាត់

ក្រោយពីអានរឿងនេះចប់ ចូរអ្នកបង្ហាញចម្លើយមួយដែលសមស្រប ជាតម្លៃអប់រំរបស់រឿងនិទាននេះ ។

- ☐ ១. ត្រូវចេះប្រើឧបាយកល ដើម្បីបោកប្រាសអ្នកទន់ខ្សោយជាង ។
- ☐ ២. ត្រូវប្រមូលកម្លាំង ដើម្បីកម្ចាត់សត្រូវដែលខ្លាំងជាង ។
- ☐ ៣. ត្រូវប្រើប្រាជ្ញាទប់ទល់ ចំពោះឧបាយកលសត្រូវដែលខ្លាំងជាង ។

ពណ៌នាអំពីសត្វឆ្កែ

ចូរអានអត្ថបទពណ៌នាខាងក្រោម រួចឆ្លើយនឹងសំណួរ ។

គ្រួសារខ្ញុំជាកសិករ ។ ក្រៅពីចិញ្ចឹមគោ ក្របី មាន់ ទា គ្រួសារខ្ញុំបានចិញ្ចឹមឆ្កែឈ្មោះ មួយក្បាល ដោយឱ្យឈ្មោះថា អាព្រីង ។

អាព្រីងមានសម្បុរខ្មៅរលើប រោមខ្លី ក្រាស់តែទន់ ។ មុខវាស្រួច ធ្មេញ និងចង្កូមមុត អណ្តាតពាំព្រីង ត្រចៀកកញ្ជ្រឹប ដងខ្នងធំមាំ ជើងវែង កន្ទុយវាត់ឡើងលើ ។

អាព្រីងកាចបន្តិច តែឆ្លាតណាស់ ។ ពេលខ្ញុំមកពីសាលារៀន ឬខ្ញុំពុកម្តាយខ្ញុំមកពី ធ្វើស្រែចម្ការ វាតែងតែរត់ទៅកន្ត្រោង លិទ្ធដែជើងទទួលរាក់ទាក់ ហាក់ដូចជានឹក រឭកពួកយើងខ្លាំងណាស់ ។ ពេលណាគ្រួសារខ្ញុំមិននៅផ្ទះ ក៏មានការកក់ក្តៅ ព្រោះ មានវានៅចាំផ្ទះ ។ ក្រៅពីនេះ អាព្រីងក៏បានជួយគ្រួសារខ្ញុំក្នុងការឃ្វាលគោក្របីដែរ ។

ដោយសារតែអាព្រីងឆ្លាត និងចេះបែបនេះហើយ ទើបធ្វើឱ្យគ្រួសារខ្ញុំស្រឡាញ់ និងថែទាំអាព្រីងបានល្អជារៀងរហូតមក ។

សំណួរ

១. តើក្នុងអត្ថបទនេះ គេរៀបរាប់អំពីសត្វអ្វី ?
២. តើឆ្កែនោះមានរូបរាងដូចម្តេច ?
៣. តើឆ្កែនោះបានជួយការងារម្ចាស់វាអ្វីខ្លះ ?
៤. ហេតុអ្វីបានជាគ្រួសារនោះស្រឡាញ់ និងថែទាំឆ្កែនោះ ?

លំហាត់

ចូរបូនពណ៌នាអំពីសត្វណាមួយ ដែលគ្រួសារបូនបានចិញ្ចឹម ។

ដើម្បីជាជំនួយក្នុងការពណ៌នា ចូរបូនមើលគម្រោងខាងក្រោមនេះ ។

១. ឈ្មោះសត្វដែលបូនបានចិញ្ចឹម

២. លក្ខណៈរូបរាង ៖ សម្បុរ ក្បាល ត្រចៀក ដងខ្នង ជើង...

៣. ចរិត ៖ កាច ស្ងួត ឆ្លាត ល្ងង់ ខ្ជិល ឧស្សាហ៍...

៤. ផលប្រយោជន៍

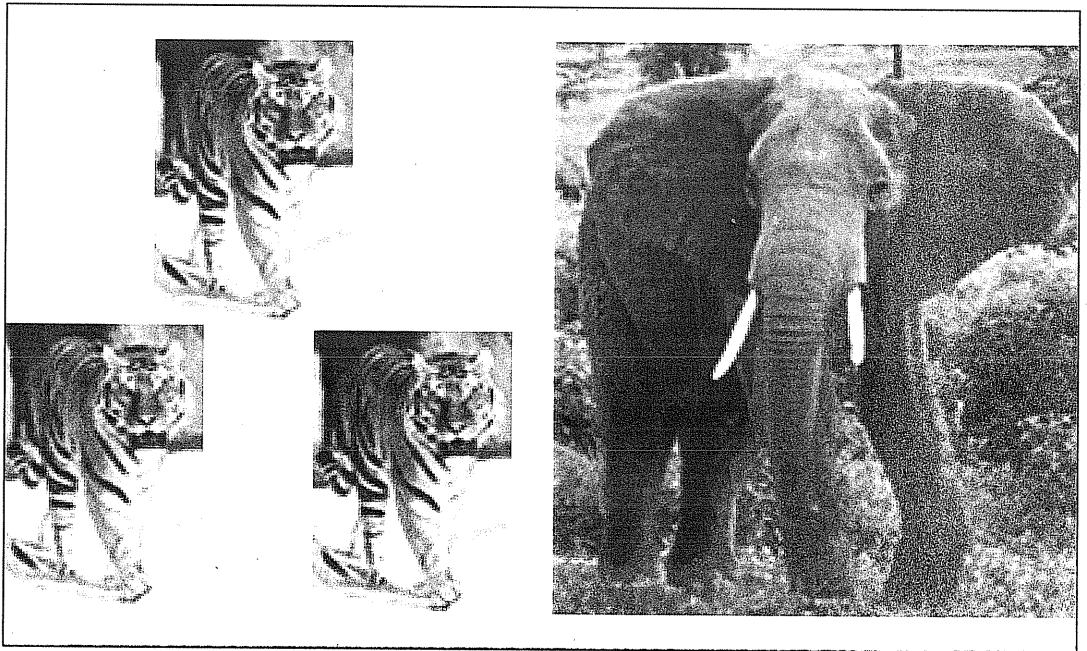
៥. ការថែទាំ ៖ ធ្វើជម្រក ផ្តល់ចំណី...

៦. ចំណាប់អារម្មណ៍... ។

សំណេរ

ក. ចូរបំពេញឃ្លានៃកំណាព្យបទកាកគតិខាងក្រោម តាមរូបភាពឱ្យបានសមស្រប ។

នាមជាគជសារ	ទោះទៅទីណា	មានជនប្រុស...
ក្មេងចាស់ក្រមុំ	ហៅខ្ញុំ...	មាឌខ្លាបួនបី
	ប្រៀបមិនបានទេ ។	
ខ្ញុំមានភ្នែក...	មិនអាចប្រដូច	នឹងក្បាលធំទេ
ត្រចៀកកំប៉ាង	សងខាងទាំងទ្វេ	ធំអ្វីម៉្លេះ...
	ស្បែកជ្រួញហើយក្រាស់ ។	
ជើងធំទាំង...	ស្ទុកតែមាំមួន	ថ្វីបើខ្ញុំ...
តែមានភ្នែក...	សែនល្អពេកណាស់	ប្រមោយរហ័ស
	ឈោងចាប់អាហារ ។	

- ខ. ចូរតែងកំណាព្យបទកាកគតិ១៧ រៀបរាប់ពីផលប្រយោជន៍នៃសត្វស្រុក ។
- គ. ចូរសរសេរអត្ថបទខ្លីមួយ ពណ៌នាអំពីសត្វអ្វីមួយដែលអ្នកបានចិញ្ចឹម ។

គម្រោងតែង

១. ផ្ដើមសេចក្ដី

- ពេលវេលាដែលអ្នកបានចិញ្ចឹម
- ឈ្មោះសត្វចិញ្ចឹម ញី ឬឈ្មោល ។

២. តួសេចក្ដី

- សណ្ឋានរាងវៅ ៖ មាឌ (កម្ពស់ ទំហំ) សម្បុរ ក្បាល ដងខ្នង ជើង កន្ទុយ ស្លាប រោម...
- លក្ខណៈសម្បត្តិ ៖ កាច ស្អាត ល្មោភស៊ី ការអត់ធន់ ខ្ជិល ឧស្សាហ៍ ឆ្លាត...
- ការថែទាំ ៖ ឱ្យចំណី ធ្វើទ្រង់...
- ផលប្រយោជន៍... ។

៣. បញ្ចប់សេចក្ដី

មនោសញ្ចេតនារបស់អ្នកចំពោះសត្វនោះ ។

បទព្យាបាល

ក

កញ្ចប់ (កញ្ចប់ ច្រើន) គុ. ដែលបេះឡើងខ្ទប់ទៅលើ ។
 កន្ត្រាង (កន់ ត្រាង) កិ. លោតខាំ លោតចាប់ ។
 ការ កិ. មូរសរសៃសូត្រ សរសៃអំបោះជាដើមដោយខ្នារ : ការសូត្រ ។
 ការណ៍ (កា) ន. ហេតុ ដំណើរ រាយការណ៍ ។
 ការអភិរក្ស (កា អះ - ភិ - រក្ស) ន. ការរក្សាដោយប្រយ័ត្ន ។
 ការអភិវឌ្ឍ (-អះ-ភិ-វឌ្ឍ) ន. ការលូតលាស់ចម្រើន ការចម្រើនក្រៃលែង ។
 កិច្ចកល (កិច្ច- កល) ន. ពុតត្បូត ល្បិច ឧបាយកលយ៉ាងល្អិត ។
 កេរដំណែល (កេ-) ន. អ្វីៗជាបស់រក្សាទុកកម្ពុជាដូនតាបុព្វបុរស : ស្រែនេះ ជាកេរដំណែលរបស់ជាតិខ្មែរ
 ប្រាសាទអង្គរវត្ត ជាកេរដំណែលរបស់ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរ ។
 កើត ន. មិត្តជិតស្និទ្ធរួមសុខទុក្ខជាមួយគ្នា កាលណាធ្វើកើតគេអាចហៅគ្នា អាមិនបាន ។
 ក្លែង កិ. ធ្វើឱ្យប្លែកចាករូបរាងដើមទៅជារូបរាងថ្មី ដើម្បីកុំឱ្យគេស្គាល់ ។
 ក្ស័យ (ក្ស័យ) ន. សេចក្តីបាត់បង់ សេចក្តីវិនាស ការអស់ទៅ: ក្ស័យជីវិត ក្ស័យធន ។
 ក្សេមក្សាន្ត (ក្សេម - ក្សាន) គុ. ដែលមានសេចក្តីសុខ ។

ខ

ខ្វាល់ កិ. ទីង : ស្តេចខ្វាល់ លោកសង្ឃខ្វាល់ ។

គ

គង់វង្ស (-វង់) កិ. ឬគុ. គង់ពូជវង្សនៅមិនស្លន់ គង់ដំណែល ឬប្រពៃណីនៅដូចដើម : យើងត្រូវរក្សា
 ប្រពៃណីឱ្យនៅគង់វង្ស ។
 គជសារ (គជ ជះ សា) ន. ជីវិតឧត្តមសម្បើម ។
 គុណ (គុណ) ន. សេចក្តីចម្រើនសេចក្តីល្អ ។
 គុណវិបត្តិ (គុណ - វិ - បាត់) ន. ការប្រាសចាកគុណ ការខ្វះសេចក្តីល្អ ការគ្មានផលប្រយោជន៍ ។
 គុណសម្បត្តិ (គុណ - សម្ប - ប័ត) ន. ការបរិបូណ៌ដោយសេចក្តីល្អ : មនុស្សមានគុណសម្បត្តិគួរឱ្យសរសើរ ។
 គំនាប ន. ប្រដាប់សម្រាប់តាប ឃ្មាប ។
 ឃាតកៈ (ឃាតៈ កៈ) ន. អ្នកសម្លាប់ អ្នកធ្វើឃាត ។

ច

ចរចា (ច - ចា) កិ. និយាយប្រស្រ័យ សំណេះសំណាលរកគ្នា : កំពុងចរចាគ្នា ។
 ចរិត (ចៈ - វិត) ន. ការប្រព្រឹត្តិ កិរិយាមានយោទ ឬក៏ បែបបទ : ចរិតល្អ ។
 ចរិយាសម្បត្តិ (ចៈ វិ យ៉ា - សំ - ប័ត) ន. ការបរិបូណ៌ទៅដោយព្រៀង សំណាង កិរិយាមានយោទ ។

ចល័ត (ច:-លាត់) គុ. ដែលមិនចិតនៅនឹងតែមួយកន្លែង ។

ចិត្តា (ចិន - ងា) ន. សេចក្តីគិត (គំនិត) ។

ច្រឡោស កិ. ច្រឡោតទៅខាង ។

ឆ

ឆឺ កិ. ស៊ី : ឆ្កែជាឱ្យបាយឆឺ ដេកនៅដីចាំធនធាន ។

ជ

ជួរ គុ. ដែលអាក្រក់ ដែលឆ្គងមិនសូវស្គាល់ក្តីតួរសម មនុស្សជួរ អាក្រក់ជួរជាតិ ។

ជម្រក ន. ទីកន្លែងសម្រាប់ជ្រក ទីជ្រក ។

ញ

ញាតិ (ញាត) ន. អ្នកដែលរួមខ្សែលោហិតនឹងគ្នាខាងឪពុកនិងម្តាយ ហៅថាញាតិសង្គាន ឬញាតិជួរ ។

ដ

ដំបូន្មាន (ដំ-បូន - មាន) ន. ពាក្យប្រដៅ ការទូន្មាន ឱវាទ : ឱ្យដំបូន្មាន ។

ត

តុល្យភាព (តុល - យ្យៈ - ភាប) ន. ការថ្លឹងឱ្យមានទម្ងន់ស្មើគ្នា ការស្មើភាពគ្នា ។

តូរ្យតត្រ្តី (ដូ = ដង - ត្រី) ន. គ្រឿងភ្លេង ដេញ ដំ ផ្តុំ តូត ។

តួយ៉ាង ន. គំរូ ឧទាហរណ៍ : យកជាតួយ៉ាងពុំកើត ។

ត្រិះរិះ ន. ការគិត ពិចារណា ។

ថ

ថវិកា (ថ:-វិ-កា)ន.ប្រាក់ លុយ : ថវិកាជាតិ ។

ថ្លៃថ្នូរ គុ. មានតម្លៃតួរលើកសរសើរ តួររាប់អាន : មនុស្សនេះ បូកថ្លៃថ្នូរណាស់ ។

ឌ

ឌឺន្ទាន (ឌង់-ឌ្រាន) កិ. រុករានលើ ។

ទំល គុ. ដែលក្រីក្រទ្រព្យ ។

ទស្សនា (ទំស - សៈ - ង៉ា) កិ. មើល មើលឃើញ : គេទស្សនាទូរស័ព្ទ ។

ទិដ្ឋភាព (ទិត - បៈ - ភាប) ន. ភាពនៃអ្វីៗដែលគេបានឃើញ បានជួបប្រទះ ។

ទិសា ន. ភាគចំណែកមុខ ក្រោយ ឆ្វេង ស្តាំព្រមទាំងជ្រុងជាចន្លោះទាំង៤និងខាងលើ ខាងក្រោម ។

ទុក្ខ (ទុក) ន. សេចក្តីព្រួយ សេចក្តីលំបាក : កើតទុក្ខ មានទុក្ខ ។

ទូល កិ. ប្រាប់ ឱ្យដំណឹង : ទូលស្តេច ទូលព្រះសង្ឃ ។

ទេសចរណ៍ (ទេស - ច) ន. ការធ្វើដំណើរកម្សាន្តលម្អ្ងចិត្ត ។

ឆ

ធនាគារ(ធន - នា - តា) ន. ឃ្លាំងដាក់ប្រាក់ ដាក់ទ្រព្យ កន្លែងធ្វើប្រាក់ ។

ធម្មជាតិ (ធម៌ម - ជាតិ) ន. ធម៌ សភាវៈ សភាព ។ អ្វីៗដែលកើតឡើងឯកង ដូចជាទឹក ដី ព្រៃ

ព្រឹក្សា សមុទ្រ ភ្នំ... ។

ធុរៈ ន. ការរស់ ដំណើរជីវិតដោយកិច្ចការ : ខ្ញុំទៅមិនបានដោយមានធុរៈ ។

ជ

នគរ ន. បុរី ក្រុង ប្រទេស ។

និយម (និ-យំ) កិ. កំណត់ អនុលោមតាម : ប្រជាជនយើងនិយមលេងល្បែងប្រជាច្រើននៅពេលចូលឆ្នាំ ។

ប

បក្សបក្សី (ប៉ក - សា - ប៉ក - សី) ន. សត្វស្លាបឈ្មោល សត្វស្លាបញ្ជី ។

បច្ចុប្បន្ន (ប៉ុច - ចុ - បន់) ន. ពេលឥឡូវ ចំពោះមុខ ។

បទ(បត់) ន. ផ្លូវ ដំណើរ ទំនង លំនាំ នៃសំឡេងដែលសូត្រ ច្រៀង : បទចម្រៀង ។

បទពិសោធន៍ (បត់-) ន. ដំណើរដែលបានធ្វើរួចហើយ កិច្ចការដែលធ្លាប់បានធ្វើ ។

បច្ចេកទេស (ប៉ុច - ចេកៈ-ទេស) ន. ចំណេះ ជំនាញផ្សេងៗ : បច្ចេកទេសខាងអគ្គិសនី បច្ចេកទេសខាងកសិកម្ម ។

បដិសេធ (ប៉ះ-ដិ-សេត) ន. ការឃាត់ ការហាម ដំណើរលើកចោល លែងយកជាការ ។

បណ្ណាល័យ (ប៉ុន - ណា - លៃ) ន. ផ្ទះ កន្លែងសម្រាប់តម្កល់សៀវភៅ គម្ពីរ ក្បួនច្បាប់ផ្សេងៗ ។

បរិមាណ (បៈ-រ៉ិ-ម៉ាន) ន. ចំនួន ។

បរិសុទ្ធ (ប-រ៉ិ-សុត) គុ. ស្មោះសត់សៅហ្មង ។

បារម្ភ (បា-រ៉ុ) ន. ដំណើរនឹកថប់ ឬនឹកព្រួយជាមុន ។

បុរាណ (បុ វ៉ាន) គុ. ដែលកើតមានមុន ដែលមានយូរហើយ ។

បំណាំ ន. ដំណើរបណ្តុះបណ្តាល មិនស្អាត មិនរំលោភ ឬមិនជួយខ្លះខ្លួន មិនជួយធ្វើចាំតែមើលពុត មើលមារយាទ : មើលបំណាំគ្នា ។

បញ្ហា ន. ប្រស្នា ចំណោទ ។

ប្រជាច្រើន (-ច្រើ) គុ. ដែលជាទីពេញនិយមរបស់ប្រជាជន ដែលជាទីស្រឡាញ់របស់ប្រជាជន ។

ប្រជាពលរដ្ឋ (-ពល - វ័ត) ន. ពលរដ្ឋគឺប្រជាជន ឬប្រជាជនដែលជាពលរដ្ឋ ។

ប្រព្រឹត្ត (ប្រ-ព្រិត) កិ. ធ្វើតាម ។

ប្រសប់ គុ. ប៉ិន ច្នៃក ។

ប្រសាសន៍ (-សាស) ន. សម្តី បណ្តាំ ពាក្យបង្គាប់ ពាក្យផ្តាំធ្វើ ។

ប្រហារ ន.កិ. វាយ កាប់ ចាក់ សម្លាប់ : ប្រហារជីវិត ប្រហារដោយដំបង ។
ប្រាជ្ញា (ប្រាច - ញ៉ា) ន. បញ្ញា សេចក្តីដឹងទូទៅ សេចក្តីដឹងកើតអំពីការរៀន ការដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីពិត ។
បារាយណ៍ទឹកថ្លា ន. ឈ្មោះបឹងធំមួយវាលភ្នំស្រឡះស្អាតឆេង ឥតមានស្មៅ ឬចកត្រិបអ្វីឡើយ មាន
ទឹកថ្លាលេចជាដំបូល ។

ជ

ផ្គត់ផ្គង់ កិ. ទំនុកបម្រុងមិនឱ្យខ្វះខាត រៀបបម្រុងទុក : ផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងសម្រាប់កងទ័ព ។
ផលិត(ផៈ - លិត) ន. ការបង្កើត ។

ព

ព័ត៌មាន (ព័រ - ដ៏ - មាន) ន. ដំណឹងផ្សេងៗក្នុងបច្ចុប្បន្ន ព្រឹត្តិការណ៍ ។
ពណ៌នា (ព័រ - ណៈ - នា) ន. ពាក្យពោលរៀបរាប់ ពាក្យអធិប្បាយសេចក្តី ។
ព័ទ្ធ (ព័ត) កិ. ចងចោមជុំវិញ ចោមស្នាក់ជុំវិញមិនឱ្យមានផ្លូវចេញរួច : ព័ទ្ធចោរ រំលួញដើមឈើ ។
ពន្លឹក (ពន់ - លឹក) គុ. ដែលគួរភ្លឹក, គួរស្នើម : ភ័យពន្លឹក ។
ពេចន៍ (ពេច) ន. ពាក្យ, សម្តី : ពាក្យពេចន៍ ។
ពំនាក់ ន. ទីពឹងពាក់ ទីជ្រកអាស្រ័យ មានចៅហ្វាយនាយជាពំនាក់ ។
ព្រ័ត្រ (ព្រាត់) ន. ព្រ ឬខ្សែត្រកូញធ្វើដោយស្បែកគោ ស្បែកក្របី ។
ព្រឹត្តិការណ៍ (ព្រិត - តិ - កា) ន. ហេតុ ឬដំណឹងដែលតែងកើតមានជាធម្មតា : ថ្ងៃនេះមានព្រឹត្តិការណ៍
ប្លែកៗ ។

ក

ភាវៈ ន. ភាព ។
ភុជង្គ (- ជង់) ន. ពស់ នាគ ។
ភុជង្គលីលា (- ជង់ -) ន. ឈ្មោះកាព្យមួយប្រភេទ : បទភុជង្គលីលា ។
ភោជនីយដ្ឋាន (ភោ - ជៈ - នី - យ័ត ថាន) ន. កន្លែងសម្រាប់បរិភោគអាហារ ។

ក

មណ្ឌលសុខភាព(មន់ - ខល់ - សុខៈ - ភាប) ន. កន្លែងពិនិត្យ ព្យាបាលជំងឺផ្សេងៗនៅតាម ឃុំ ឬសង្កាត់
នីមួយៗ ។
មរណា(មៈ - រៈ - ណា) ន. សេចក្តីស្លាប់ ក្ស័យ ។
មរតកបូមតិក(មៈ - រៈ - ដក់)ន. បុគ្គលដែលស្លាប់ហើយ: ទ្រព្យមរតក គឺទ្រព្យរបស់បុគ្គលដែលស្លាប់ហើយ ។
មហន្តរាយ (មៈ - ហន់ តៈ វាយ) គុ. អន្តរាយធំ: មានមហន្តរាយដោយភ្លើងនេះផ្ទះ ។
មហិទ្ធិបូទិ (មៈ - ហិត - ធីរិត) ន. អំណាចធំ ឬទ្ធិខ្លាំងក្រៃលែង ។
មាឌ(មាត) ន. ទំហំ ។
មាតុភូមិ(មាតុ - ភូមិ) ន. ស្រុកកំណើត ប្រទេសកំណើត ។

មាន៖ កិ. ចេសវិងត្តិ ។

មាយា ន. កល កិច្ចកល ល្បិច ពុត ពុតត្បូត ដំណើរណាស់ពុត : មនុស្សមានមាយា មាយាស្ត្រី ។

មារយាទ(មា-យាត) ន. របៀប សណ្តាប់ធ្នាប់ ឫក្សា: មារយាទថោក មារយាទថ្លៃ ឥតមារយាទ ។

មូលហេតុ(មូ លះ ហេត) ន. ហេតុដើម ដំណើរដើម ។

ម្រិត (ម្រឹក) ន. សត្វចតុប្បាទព្រៃទូទៅមាន ខ្នា ឈ្នួស តោជាដើម ។

ម្រិតិម្រិតា (ម្រឹក - តិ - ម្រឹក - តា) ន. សត្វចតុប្បាទព្រៃញី ឈ្មោល ។

យ

យុវជន (យុ - វៈ - ជន) ន. ជនកម្លោះ ក្រមុំ ។

រ

រក្សា (រឹក - សា) កិ. ថែទាំ ថែបាច់ ថែរក្សា ។

របៀប គុ. ដែលមានក្លិនស្អុយ រង់ ដែលអាក្រក់ ឬស្អុយក្បើរឈ្មោះសាយពេញពាស ។

រាបសា គុ. ដែលមិនប្លែកពីគេ យ៉ាងកណ្តាល សាមញ្ញ : មនុស្សរាបសា ។

រិទ្ធិ ឬបុទ្ធិ (រិត) ន. អំណាច សេចក្តីអស្ចារ្យ សម្បើម ។

ឫក្សា ន. មារយាទ កិរិយា បែបបទ សណ្តាប់ធ្នាប់ : ឫក្សាពល ។

ឫស្សា (រិស - ស្សា) ន. សេចក្តីច្រណែន សេចក្តីឈ្នាឱស ។

រុក្ខជាតិ (រុក - ខៈ - ជាតិ) ន. ដើមឈើ ។

រុក្ខា (រុក ខា) ន. ដើមឈើ ។

រូបសម្បត្តិ (រូប - សំ - ប័ត) ន. ដំណើរមានរូបសមរម្យ មានរូបល្អ ។

ល

លា ន. សត្វពាហនៈមួយប្រភេទ មានរូបរាងប្រហែលនឹងសេះ ។

លោភលន់ (លោប-) ន. ការចង់មាន ចង់បានហួសហេតុ ។

វ

វាងវៃ គុ. ប៉ិន ឈ្នួស ស្អាត រហ័ស ជំនាញ ប្រាកដ ។

វាយនភ័ណ្ឌ (វាយៈ - នៈ - ភ័ណ) ន. ការផលិតគ្រឿងសម្លៀកបំពាក់ មានហ្វូល ជាម្លូង ក្រមា សាវុង ជាដើម ។

វិជ្ជា(វិច - ជា) ន. ចំណេះ ការចេះដឹង វេទមន្ត មន្តអាគមន៍ ។

វិនាស ន. ការបាត់បង់ ការខូចខាត សេចក្តីអន្តរាយ ។

វិស្សមកាល (វិៈ - សៈ - មៈ - កាល) ន. ពេលឈប់សម្រាក ។

វិទ្យាសាស្ត្រ ន. វិជ្ជាមួយប្រភេទ ដែលគេរកឃើញដោយការលៃផ្សំ មានការផ្សំធាតុជាដើម ។

ស

ស័ក្តិសិទ្ធិ (ស័ក - សិត) ន. ការសម្រេចដោយអំណាច គុ. ដែលខ្លាំងពូកែ ដែលមានអំណាច សម្រេច
ប្រយោជន៍បាន ។

សូន្យសង្ខារ (សូន - សង់ - ខា) កិ. ស្លាប់ ។

សង្ក្រប (សង់ - គ្រប) កិ. ស្ទុះទៅសង្កត់ ស្ទុះទៅគ្របដាច់ : ឆ្លាសង្ក្របកណ្តុរ ។

សន្តាន (សន់ - ដាន) ន. ពូជពង្ស វង្សត្រកូល ។

សន្តិភាព (សន់ - តិ - ភាប) ន. សេចក្តីសាន្តត្រាណ ។

សន្លឹក (សន់ - ធីក) ន. សួរលាន់ខ្លាំង សួរដែលលាន់រំពងគួរឱ្យស្ទើច : សន្លឹក ខ្យល់ព្យុះ ។

សមរម្យ (សំ - រំ) គុ. កិ. ដែលត្រូវបែបបទមិនទាស់ភ្នែក ។

សាមគ្គី (សា - ម៉ុក - គី) ន. សេចក្តីព្រមព្រៀង ដំណើរស្រុះគ្នា ។

សាធារណៈ (សា - ធា - រ - ណៈ) គុ. ដែលទូទៅដែលប្រើបានទាំងអស់គ្នា : សាលារៀនជាសម្បត្តិសាធារណៈ ។

សុវត្ថិភាព (សុ - វ៉ុត - ចិ - ភាប) ន. ការប្រកបដោយសេចក្តីសុខ ។

សេរីភាព (សេ - រី - ភាប) ន. អំណាចដែលអាចធ្វើបានតាមអំពើចិត្ត ប៉ុន្តែក្រោមច្បាប់ អំណាចពេញទី ។

ស្ថានីយ (ស្ថា - នី) ន. ទីសម្រាប់ស្នាក់ ទីសំចត ដំណាក់សម្រាប់ឈប់សម្រាក ។

ស្និទ្ធស្នាល គុ. ជិតជិតនឹងគ្នា ស្និទ្ធតតរង្សៀស ។

ស្មារតី (ស្មា - រធី) ន. សេចក្តីនឹកឃើញ ការចាំបាន ។

សួរ គុ. កំណាញ់ រឹតត្បិតតតអៀនខ្មាស ។

ហ

ហិង្សា (ហិង - សា) ន. ការធ្វើអាក្រក់រកគ្នា : មនុស្សត្រូវកុំឱ្យមានហិង្សារកគ្នា ។

ហិន កិ. វិនាស សាបសូន្យ លិចលង់ : ហិនទ្រព្យ ។

អ

អន្តរាយ (អន់ - ត - រាយ) ន. ការខូចខាត ការបាត់បង់ សេចក្តីវិនាស ។

អនេក (អះ - ណែក) គុ. ច្រើនរាប់មិនអស់ ប្រមាណ ។

អពមង្គល (អះ - បួអប់ - ពះ - មង់ - គល់) ន. សេចក្តីមិនចម្រើន ការមិនសុខ ហេតុនាំឱ្យវិនាស ។

អភិសេក (អះ - ភិ - សែក) ន. ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ប្រើសម្រាប់ស្តេច ។

អាកប្បកិរិយា (អា - ក័ប - បះ កិរិយា) ន. អាការនៃរាងកាយ ដំណើរ ឬលំនាំនៃរាងកាយឫកពា ។

អាការ (អា - កា - រ) ន. ភិនភាគ គ្រឿងសម្គាល់ បែបបទ ឫកពា កិរិយា សភាព ។

អាជ្ញា (អាច - ញ៉ា) ន. អំណាច ការគ្រប់គ្រង ការបង្គាប់ ច្បាប់បញ្ញត្តិ ។

អាស្រ័យ កិ. ពឹងពាក់ ជ្រកកោន ។

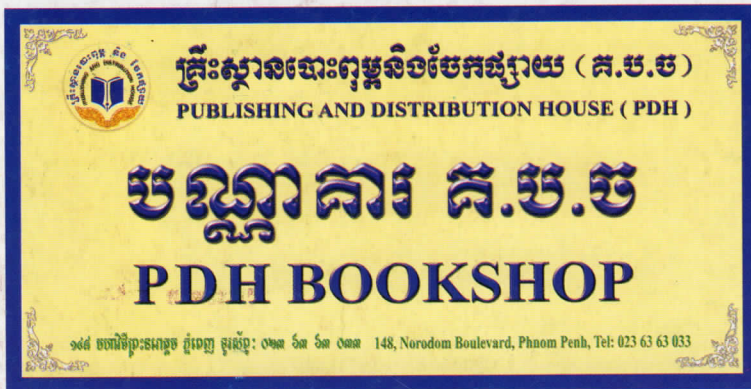
ឥរិយាបថ (អិ - រី - យា - បត់) ន. ផ្លូវឬគន្លងនៃឥរិយាគឺការដើរ ឈរ អង្គុយ ដេក ។

យើងបម្រើសេវាកម្ម :

- អភិវឌ្ឍសៀវភៅនិងសម្ភារឧបទេស
- បោះពុម្ព
- ចែកចាយដល់សាលារៀន

WE SERVE:

- book and teaching-aid development
- printing
- distribution to schools

មានលក់ :

សៀវភៅសិក្សាគោលសម្រាប់សិស្ស សម្រាប់គ្រូ
សៀវភៅហ្វឹកហាត់ សៀវភៅអំណាចបន្ថែម និង
សម្ភារឧបទេស ព្រមទាំងសម្ភារការិយាល័យគ្រប់មុខ !

SELLING:

textbooks , teacher's manuals ,
workbooks , supplementary readers ,
teaching-aids and

